

Budsjett 2015 Økonomiplan 2015- 2018

Vedtatt av fylkestinget 2014

Arkivsak-dok. 201405155-2
Arkivkode 124
Saksbehandler Dag Roar Nilsen

Saksgang	Møtedato	Sak nr
Vestfold Eldreråd	12.11.2014	9/14
Vestfold fylkeskommunale råd for funksjonshemmede	14.11.2014	14/14
Hovedutvalg for kultur og helse	17.11.2014	39/14
Hovedutvalg for samferdsel, areal og miljø	18.11.2014	68/14
Hovedutvalg for utdanning	19.11.2014	37/14
Administrasjonsutvalget	27.11.2014	29/14
Fylkesutvalget	27.11.2014	139/14
Fylkestinget	11.12.2014	84/14

Budsjett 2015 - økonomiplan 2015-2018

Sammendrag

Fylkesrådmannen legger med dette fram forslag til budsjett 2015 og økonomiplan 2015-2018. Kommentarer til vedtakspunktene ligger i Fylkesrådmannens bemerkninger.

Fylkesrådmannens innstilling

1. Budsjett 2015 og økonomiplan 2015-2018 for Vestfold fylkeskommune vedtas med slike rammer for driftsbudsjett og investeringsbudsjett:

ØKONOMIPLAN 2015 - 2018	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
DRIFTSBUDSJETT i 1000 kr	2015	2016	2017	2018
Skatteinntekter	1 238 959	1 238 959	1 238 959	1 238 959
Inntekstutjamning	114 245	114 183	114 120	114 058
Statlig rammetilskudd	1 092 620	1 105 682	1 118 745	1 131 807
Andre statstilskudd	21 000	24 600	28 500	34 900
A Sum hovedinntekter	2 466 824	2 483 424	2 500 324	2 519 724
Regionalsektoren	-538 825	-537 175	-533 900	-540 800
Utdanningssektoren	-1 275 899	-1 276 049	-1 265 849	-1 255 849
Kultursektoren	-94 145	-94 395	-94 345	-94 345
Tannhelsesektoren	-85 666	-85 666	-85 666	-85 666
Sektor fellesformål	-134 979	-134 929	-134 779	-133 679
Fylkeskommunens deltagelse i selskaper	-2 225	-2 225	-2 225	-2 225
Lønnsreserve og pensjon	-78 017	-68 417	-76 417	-83 917
Korreksjon - finans bruk/avstn fond	0	0	0	0
B Sum sektorenes netto driftsutgifter	-2 209 757	-2 198 857	-2 193 182	-2 196 482
C Avskrivninger	-127 000	-132 000	-137 000	-142 000
D Brutto driftsresultat (A+B+C)	130 067	152 567	170 142	181 242
E Netto finansutgifter	-180 697	-176 621	-188 993	-203 442
F Avskrivninger (motpost)	127 000	132 000	137 000	142 000
G Netto driftsresultat (D+E+F)	76 369	107 945	118 149	119 800
Avsetning til disposisjonsfond	-45 569	-77 145	-57 786	-33 795
Avsetning til bundne fond	-6 500	-6 500	-6 500	-6 500
Overføring til investeringsbudsjettet	-24 300	-24 300	-53 863	-79 505
H Driftsbudsjett balanse	0	0	0	0
BUFFERFOND PR 31.12.	177 074	234 719	277 005	300 000
FOND PREMIEAVVIK PR 31.12.	235 516	249 516	259 516	264 816

ØKONOMIPLAN 2015-2018 INVESTERINGER i mill kr	Overført * 2015 1	Ny 2015 2	Årsbud 2015 (1+2)	2016	2017	2018
IKT-investeringer	500	7 500	8 000	7 000	5 000	5 000
Fylkeshuset - oppgradering/utvidelse	8 000	21 000	29 000	5 000	0	0
SUM Fellestiltak	8 500	28 500	37 000	12 000	5 000	5 000
Horten vgs nybygg inkl tannklinikk	0	10 000	10 000	40 000	100 000	325 000
Investeringer - diverse skoleprosjekter	4 200	7 500	11 700	7 500	7 500	7 500
Sandefjord vgs kroppøvingslokaler	0	1 000	1 000	17 000	24 000	0
Holmestrand vgs - verkstedbygg	0	4 000	4 000	4 000	0	0
Melsom vgs - oppgradering internat	0	4 000	4 000	3 600	0	0
Re vgs - bibliotek og klasserom	0	10 000	10 000	19 000	0	0
Færder vgs - Avslutningsarbeider	0	5 000	5 000	0	0	0
Nøtterøy vgs - praksisrom	0	0	0	0	10 000	0
Thor Heyerdahl vgs - Avslutningsarbeider	600	0	600	0	0	0
Korten, tilrettelegging utleie	5 400	0	5 400	0	0	0
Greveskogen vgs brannsikring	6 500	0	6 500	0	0	0
SUM Utdanningssektor	16 700	41 500	58 200	91 100	141 500	332 500
Tannhelse - investeringer - lokaler og utstyr	5 100	0	5 100	3 000	3 000	5 000
SUM Tannhelsesektor	5 100	0	5 100	3 000	3 000	5 000
Formidlingssenter Kaupang	600	5 000	5 600	8 000	8 000	0
SUM Kultursetor	600	5 000	5 600	8 000	8 000	0
Østre Bolæren investeringer	28	0	28	0	0	0
SUM Deltagelse i selskaper	28	0	28	0	0	0
Fylkesveger - investeringsramme	20 200	122 445	142 645	107 000	134 350	104 930
Fylkesveger - intelligent vegbelysning	0	3 000	3 000	0	0	0
Bompengefinansierte prosjekter	0	0	0	0	6 000	12 000
Sum Fylkesveger	20 200	125 445	145 645	107 000	140 350	116 930
Investeringsreserve	0	0	0	10 000	20 000	20 000
Sum konsern	0	0	0	10 000	20 000	20 000
SUM INVESTERINGER	51 128	200 445	251 573	231 100	317 850	479 430

* Overført ubenyttet budsjett fra 2014

ØKONOMIPLAN 2015-2018	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
INVESTERINGER i mill kr	2015	2016	2017	2018
Låneopptak	158 970	148 980	188 134	294 314
Investeringsstilskudd	23 596	16 187	19 057	16 657
Avsetning til investeringsfond	-116 657	-1 657	-1 657	-1 657
Bruk av investeringsfond	0	0	0	0
Fra driftsbudsjettet	24 300	24 300	53 863	79 505
Mva-kompensasjon	46 364	43 290	58 453	90 611
Salg av fast eiendom	115 000	0	0	0
SUM FINANSIERING	251 573	231 100	317 850	479 430

2. Investeringsbevilgninger for 2015 kan disponeres uten ytterligere politisk behandling med følgende unntak:
 - 2.1. Investeringer – diverse skoleprosjekter: Plan forelegges hovedutvalg for utdanning
 - 2.2. Veginvesteringer. Plan forelegges hovedutvalg for samferdsel, areal og miljø
 - 2.3. Formidlingssenter Kaupang. Fylkestinget får framlagt egen sak
 - 2.4. Re bibliotek og klasserom. Fylkestinget får framlagt egen sak
3. Fylkestinget får framlagt egen sak i løpet av 2015 om kroppsøvingslokaler ved Sandefjord vgs.
4. Fylkestinget får framlagt forprosjekt i 2015 før byggestart for ny Horten vgs
5. Ved disponering av regnskapsresultatet for 2014 avsettes eventuelt positivt regnskapsresultat, utover mindreforbruk i sektorene, til bufferfondet.
6. Det fylkeskommunale skattøret for inntektsåret 2015 fastsettes lik de til enhver tid gjeldende maksimalsatser som Stortinget vedtar.
7. Budsjettreglementet og finansreglementet endres slik det framgår av vedlegg 1 og 2 med virkning fra regnskapsåret 2015.
8. Følgende resultatmål vedtas:

Resultatmål for Regionalsektoren 2015-2018 (fortsetter neste side)							
Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Vedtatt 2014	2015	2016	2017	2018
1.1	Videreutvikle rollen som utviklingsaktør	Andelen spurte som gir VFK høy score som regional utviklingsaktør	60 %	61 %	62 %	63 %	64 %
1.2	Vestfold skal bedre sin posisjon blant fylkene for næringsvirksomhet i landet når det kommer til antall nyetableringer, andel vekstforetak, andel lønnsomme foretak og antall arbeidsplasser i næringslivet som andel av befolkningen	Vestfolds rangering i NHO sin årlige næringsindeks (Nærings-NM for fylkene).	NY	9	8	7	7
1.3	Regional plan for bærekraftig arealpolitikk åpner for bruk av nye arealer til byutvikling. Utfordringen er å sikre at det samtidig blir fortettet på gamle byggeområder i henhold til planforutsetningene.	Minimum andel av igangsatte boliger som er lokalisert i gamle byggeområder (fortetting) eller i arealer klarert før RPBA (planreserve)	NY	60 %	60 %	60 %	60 %
1.4	Ivareta vegkapital (Handlingsprogrammet for fylkesveg).	Andel av veinettet som har tilfredsstillende dekkestandard.	NY	67 %	68 %	69 %	70 %
1.5	Øke fremføringshastigheten for kollektivtrafikk. (HP for fylkesveg).	Andelen avganger i rute (inntil 3 minutter forsinket) på utvalgte strekninger.	NY	70 %	70 %	70 %	70 %
1.6	Ta veksten i persontransport med kollektivtransport, gåing og sykling. (RPBA,NTP)	Årlig vekst i antall reisende med lokale bussruter.	Endret	1 %	1 %	1 %	1 %
1.7	Sykkel, gange, kollektivtrafikk, beredskap- og næringstrafikk prioriteres (Handlingsprogram for fylkesveg)	Kundetilfredshetsindikator (KTI) for lokal kollektivtrafikk.	Endret	71	71	71	71

Resultatmål for Regionalsektoren 2015-2018 (fortsettelse fra forrige side)							
Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Vedtatt 2014	2015	2016	2017	2018
1.8	Ta veksten i personaltransport med kollektivtransport, gåing og sykling. (RPBA, NTP)	Begrenset vekst i personbiltrafikken på faste tellepunkter på fylkesvegnettet	NY	1 %	1 %	1 %	1 %
1.9	Anlegg for gående og syklende skal prioriteres der i kommunen der potensialet er størst for endret transportmiddelvalg. Sykkel, gange, kollektivtrafikk, beredskap- og næringstrafikk prioriteres. (HP for fylkesveg).	På utvalgte tellesnitt i Vestfold skal antall syklende økes (i %)	NY	5 %	5 %	5 %	5 %
1.10	Klimaskadelige utslipp skal reduseres (RPBA)	Klimagassutslipp fra personbiler og lette kjøretøy i Vestfold skal årlig reduseres minst i tråd med nasjonale utslipp	NY	5 %	5 %	5 %	5 %
1.11	Reduksjon i antall alvorlige ulykker (Handlingsprogram for fylkesveg og TS-plan) Nasjonalt mål:» Nullvisjonen – En visjon om et transportsystem der ingen blir drept eller hardt skadd.»	Antall hardt skadde og drepte i trafikken i Vestfold reduseres, uansett veinett.	NY	32	30	28	26
1.12	Alle nye tiltak som nybygg, rehabilitering og søknadspålagt vedlikeholdsoppgaver skal tilfredsstillende universell utforming. Der det anlegges nye holdeplasser blir det stilt krav om universell utforming (HP for universell utforming i Vestfold fylkeskommune)	Andel holdeplasser langs fylkesveg i Vestfold, med et minimum antall påstigninger, som holder tilfredsstillende standard i forhold til universell utforming	NY	35 %	40 %	45 %	50 %

Resultatmål for Utdanningssektoren 2015-2018							
Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Vedtatt 2014	2015	2016	2017	2018
2.1	Fullføre og bestå	Andel elever, lærlinger som fullfører og består innen fem år skal minst være	73 %	74 %	75 %	75 %	75 %
2.2	Sluttet vgs	Andelen som slutter i løpet av skoleåret skal være mindre enn	4,0 %	4,0 %	3,9 %	3,9 %	3,8 %
2.3	Avbrudd lærlinger og lære kandidater*	Andelen som avbryter opplæring i bedrift skal være mindre enn	7,0 %	6,5 %	6,5 %	6,5 %	6,0 %
2.4	Elevmedvirkning	Skoler med økende andel elever som er med på å foreslå hvordan de skal arbeide med fagene	Endret	100 %	100 %	100 %	100 %
2.5	Mobbing, elever	Skoler med synkende andel elever som oppfatter å være mobbet	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
2.6		Skoler med synkende andel elever som oppfatter å være mobbet av lærer	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
2.7	Karakterer	Snittkarakter i eksamen norsk, VG3, skal ligge over landsgjennomsnittet med minst	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
2.8		Snittkarakter i tverrfaglig eksamen, lokalt gitt yrkesfag skal minst være	3,73	3,74	3,74	3,74	3,74
2.9		Snittkarakter i matematikk, yrkesfag vg1, standpunkt skal minst være	3,25	3,26	3,26	3,26	3,26
2.10		Snittkarakter i matematikk, studieforberedende, vg1, standpunkt skal minst være	3,24	3,25	3,25	3,25	3,25

Resultatmål for Kultursektoren 2015-2018							
Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Vedtatt 2014	2015	2016	2017	2018
3.1	Kultursektoren	Tilfredshet fra deltakere i kompetansekalendarer for offentlig og frivillig sektor i Vestfold. (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	93 %	90 %	90 %	90 %	90 %
3.2	Kultur, idrett og friluftsliv	Antall deltakere i forbindelse med gjennomføring av Ungdommens kulturmonstring (UKM) skal øke	NY	5 %	10 %	10 %	10 %
3.3	Kultur, idrett og friluftsliv/ Folkehelse/ Kulturarv	Kvalitetssikre og oppgradere skilting samt koordinere ny merking av 50 turstier i Vestfold	NY	5	10	15	20
3.4	Fylkesbiblioteket i Vestfold	Publikumsdeltakelse på bibliotekarrangementer i Vestfold skal øke	Endret	5 %	5 %	5 %	5 %
3.5	Folkehelse	Kommunenes tilfredshet med fylkeskommunens rolle som samarbeidspart og pådriver i folkehelsearbeidet (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	NY	68 %	70 %	72 %	74 %

Resultatmål for Tannhelsesektoren 2015-2018							
Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Vedtatt 2014	2015	2016	2017	2018
4.1	Å ivareta ønsket tannhelseutvikling	Andel av 5-åringene uten hull i tennene skal minst være	83 %	84 %	84 %	85 %	86 %
4.2		Andel av 12-åringene som har hatt 5 eller flere tenner med hull skal være lavere enn	5 %	5 %	5 %	4 %	4 %
4.3		Andel av 18-åringene som har hatt 9 eller flere tenner med hull, skal være lavere enn	10 %	10 %	9 %	9 %	8 %
4.4	Å gi et behandlings tilbud til de som trenger det mest	Andel barn og unge som skal være undersøkt og behandlet i løpet av kalenderåret	66 %	66 %	66 %	66 %	66 %
4.5	Å gi et behandlings tilbud med god nok kvalitet	Antall skriftlige klager på feil eller mangelfull behandling eller på personalets adferd, skal være lavere enn	5	5	4	4	4
4.6		Antall pasienter på venteliste 2 måneder etter fastsatt tid (etterslep) skal være lavere enn	2300 (3,9 %)	2300 (3,9 %)	2300 (3,9 %)	2300 (3,9 %)	2300 (3,9 %)
4.7	Effektiv ressursutnyttelse	Netto driftsutgifter pr. prioritert person under tilsyn skal være lavere enn gjennomsnitt for alle fylker (unntatt Oslo)	-10 %	-10 %	-10 %	-10 %	-10 %

Resultatmål for Sektor Fellesformål 2015-2018							
Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Vedtatt 2014	2015	2016	2017	2018
5.1	Sykefravær	Sykefravær i organisasjonen skal ikke overstige	5,7 %	5,6 %	5,6 %	5,6 %	5,5 %
5.2	Tillit til ledelsen	Andel ansatte som uttrykker at de har stor tillit til sin nærmeste leder. (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	80 %	85 %	86 %	87 %	88 %
5.3		Andel ansatte som uttrykker at de har stor tillit til sin nærmeste leders ledergruppe. (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	65 %	65 %	65 %	65 %	66 %
5.4	Forbedring og utvikling	Andel ansatte som uttrykker at de er fornøyd med måten forbedrings- og utviklingsprosesser gjennomføres på. (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	65 %	55 %	60 %	65 %	65 %
5.5	Medarbeidersamtale/ utviklingssamtale	Andel ansatte som i løpet av siste 12 mnd har hatt medarbeidersamtale/ utviklingssamtale med sin leder	95 %	95 %	96 %	97 %	97 %
5.6	Psykososialt arbeidsmiljø	Andel ansatte som uttrykker at de tilfreds med det psykososiale arbeidsmiljøet. (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	85 %	85 %	86 %	87 %	88 %
5.7	Aktivt engasjerte personalgrupper	Andel arbeidsgrupper som er aktivt engasjerte	55 %	70 %	71 %	72 %	72 %
5.8	Informasjon	Andel ansatte som uttrykker at de har god nok informasjon (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %
5.9	Digitale tjenester	Vestfold fylkeskommunes skår på Difi's måling av digitale tjenester på en skala fra 1-6	5	5	5	5	5
5.10	Omdømme hos mediene	Mediene skal være tilfredse med fylkeskommunens samarbeid, tilgjengelighet, troverdighet, svarkvalitet, kontakt og innhold/struktur på digitale tjenester.	7,0	7,2	7,2	7,2	7,2

Tønsberg, 05.11.2014

Egil Johansen
fylkesrådmann

Lisbeth Eek Svensson
direktør

Vedlegg: Budsjett og økonomiplan dokument

Eventuelle vedlegg til saken ligger på www.vfk.no.

Klikk på toppfanepunktet *Politikk*, deretter menypunktet *Politisk møter, saker, medlemmer*.

Klikk på *ønsket utvalg/møtedato/saksfremlegg* og åpne vedlegget som ligger nederst til venstre på siden.

Fylkesrådmannens bemerkninger:

Videre behandling

Her i bemerkningene blir det gitt tekniske og generelle kommentarer til budsjettdokumentet og den videre behandlingen, samt omtale av enkelte vedtakspunkter.

Behandling av budsjett og økonomiplan

Budsjettet offentliggjøres	5. november
Fylkesutvalget avgir sin innstilling	27. november
Fylkestingets behandler budsjett- og økonomiplan	11.-12. desember

Budsjettdokumentet

I budsjettdokumentet gir fylkesrådmannen en utfyllende dokumentasjon av forslaget til budsjett og økonomiplan. Dokumentet fokuserer særlig på de endringer som budsjett og økonomiplan inneholder.

Budsjettreglementet

Budsjettreglementet og finansreglementet ligger som vedlegg 1 og 2. Endringer ift til nåværende reglement er markert i kursiv skrift. Fylkesrådmannen foreslår endringer i budsjettreglementets pkt 7 og finansreglementets pkt 5.

Endringene er knyttet til finansiell leasing. Hovedkriteriet for klassifisering av finansiell leasing framkommer i *KRS (F) nr8-Leieavtaler*. Sentralt for denne leasingformen er blandt annet at leasingtageren (fylkeskommunen) har den finansielle risikoen, og at leasingtageren kan kjøpe eiendelen etter endt leieperiode.

Et slikt leasingobjektet aktiveres i fylkeskommunens balanse til anskaffelseskost og er derfor å betrakte som en investering. Videre er finansiell leasing å betrakte som å ta opp langsiktig gjeld. I henhold til nåværende budsjett- og finansreglement, samt KommuneLOvens § 44-46 og § 50 er det i Vestfold fylkeskommune kun Fylkestinget som kan vedta investeringer og forplikte fylkeskommunen med langsiktig gjeld.

I enkelte situasjoner vil det være gunstig for fylkeskommunen å inngå avtaler om finansiell leasing (hensyntatt både økonomi, risiko og praktiske forhold) F.eks når en virksomhet ved avtaletidspunktet ikke vet sikkert om de ønsker å leie eller kjøpe et objekt.

Fylkesrådmannen innstiller på endringer i budsjett- og finansreglementet slik at fylkesrådmannen kan inngå finansielle leasingavtaler uten eget vedtak fra Fylkestinget. Fylkesrådmannen ser ikke for seg omfattende bruk av finansiell leasing. Bruken vil rapporteres i tertialrapporteringen tilsvarende som rapporteringen av *store utstyrskjøp*.

Netto budsjettrammer

Budsjett og økonomiplan er overordnet alle andre interne planer. Det betyr at budsjett-rammene som vedtas i forbindelse med budsjettet er bindende for sektorenes drift så lenge det ikke blir fattet andre vedtak gjennom året.

Fylkesrådmannens forslag til budsjett er et rammebudsjett. I likhet med tidligere forutsettes det at sektorene og den enkelte virksomhet har stor grad av frihet til å disponere midler innenfor tildelt netto budsjettramme. Hovedutvalgene er i budsjettreglementet gitt myndighet til å foreta prioriteringer innenfor sektorenes rammer om ikke fylkestingets budsjettvedtak har lagt begrensninger på dette. Et rammebudsjett innebærer at sektoren innenfor tildelt rammer forsøker å oppfylle Fylkestingets intensjoner med budsjettopplegget og gjennomfører konkrete vedtak knyttet til innretningen av tjenestetilbud, satsingsområder og resultatmål.

I sektortabellene i saken er basis for alle endringer i rammene vedtatt budsjett 2014. Tall i hovedoversikter og sektortabeller er vanligvis i 1000 kr. I sektortabellene er det forsøkt å skille mellom endringer i budsjettrammen som skyldes tekniske forhold (for eksempel oppgaveendringer) og endringer som er uttrykk for rådmannens/fylkestingets prioriteringer.

Disponering av regnskapsresultat for 2014

I likhet med budsjettvedtakene for de siste årene har fylkesrådmannen tatt inn et vedtakspunkt der fylkestinget vedtar føringer for disponering av et eventuelt positivt regnskapsresultat for 2014. Denne disponeringen foretas av fylkestinget i april ved behandling og godkjenning av årsregnskapet for 2014.

Etter fylkesrådmannens vurdering bør viktige økonomivedtak fattes på grunnlag av en overordnet og helhetlig vurdering av fylkeskommunens økonomi. Slike vedtak bør derfor inngå som en del av fylkestingets årlige behandling av budsjett og økonomiplan, så langt dette er mulig. I tabellene i denne saken er ikke en eventuell positivt regnskapsresultat for 2014 innarbeidet.

Fylkesrådmannen anbefaler at et eventuelt positivt regnskapsresultat for 2014, etter at eventuelle mindreforbruk er overført til sektorene, anvendes til å styrke Bufferfondet. For øvrig vil fylkesrådmannen understreke at disponering av regnskapsresultatet ikke bør anvendes til finansiering av nye varige driftsutgifter.

Nedenfor er det forklaring på en del forkortelser som er brukt i budsjettdokumentet:

AFP	Avtalefestet pensjon
AKS	Arbeidslivets kulturseilas
BTV	Buskerud, Telemark, Vestfold
DKS	Den kulturelle skolesekken
ESA	EØS-avtalens overvåkingsorgan
EØS-avtalen	Avtalen som regulerer Norges samarbeid med EU
FFM	Fellesformål – sektor
FKF	Fylkeskommunalt foretak (selskapsform iht Kommunelovens kap 11)
FYR	Fellesfag-yrkesretting-relevans
FT	Fylkestinget
FU	Fylkesutvalget
FV	Fylkesvei
HELFO	Helseøkonomiforvaltningen
HSAM	Hovedutvalg for samferdsel areal og miljø
HU	Hovedutvalg
ICOMOS	International Council on Monuments and Sites
IKS	Interkommunalt selskap (selskapsform iht Kommunelovens §27)
IKT	Informasjons- og kommunikasjonsteknologi
KLP	Kommunal Landspensjonskasse
KOSTRA	Kommune Stat Rapportering (nasjonal statistikk)
KP	Kommuneproposisjonen
KIF	Kultur, idrett og friluftsliv
KRD	Kommunal og regionaldepartementet
KRS(F)	Kommunal regnskapsstandard (foreløpig)
KS	Kommunenes sentralforbund
KVU	Konseptvalgutredning
MOTIV	Modell for tildeling av vedlikeholdsmidler
Mva	Merverdiavgift (moms)
NDLA	Nasjonal Digital Læringsarena
NIBOR	Norwegian Inter Bank Offered Rate
NTP	Nasjonal transportplan
NB	Nasjonalbudsjettet
NC MNT	Norwegian Center of Expertise Micro Nano Technology
OT	Oppfølgingstjenesten
PBL	Plan og bygningsloven
PPT	Pedagogisk-psykologisk tjeneste
PULS	Pedagogisk Utviklings- og Lærings- Speil
RNB	Revidert nasjonalbudsjett
RPBA	Regional plan for bærekraftig arealpolitikk
RPS	Regional planstrategi
RUF	Regionalt utviklingsfond
RVU	Reisevaneundersøkelse
SAS	Skoleadministrativt system
SKP	Strategisk kulturplan
SMI	Skolen for sosiale og medisinske institusjoner
SPK	Statens pensjonskasse
SSB	Statistisk sentralbyrå
SLH AS	Sandefjord Lufthavn AS

SSØ	Senter for Statelig Økonomistyring
TKS	Tannhelsetjenestens Kompetansesenter Sør
TBU	Teknisk beregningsutvalg
UKM	Ungdommens Kulturmønstring
UNESCO	(United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
VFK	Vestfold fylkeskommune
Vg1-3	Videregående trinn 1 -3
VGO	Videregående opplæring
VGS	Videregående skole
VIKS	Vestfold interkommunale kontrollutvalgssekretariat
VIK	Vestfold Idrettskrets
VKR	Vestfold kommunerevisjon
VKT	Vestviken kollektivtrafikk AS
VOIS	Vestfold Offentlige Innkjøps Samarbeid
VRI	Virkemidler for Regional Innovasjon (program i regi av Forskningsrådet)

Innholdsfortegnelse

1	Fylkesrådmannens kommentar	18
2	Investeringer for fremtiden - Økonomisk situasjon og utfordringer	20
2.1	Bærekraftig økonomi	21
2.2	Netto driftsresultat – økning av kravet til 4-5%	22
2.3	Bufferfondet.....	23
2.4	Fond premieavvik	24
2.5	Rentesikring.....	25
2.6	Driftsfinansiering av investeringer	26
3	Budsjett 2015 og økonomiplan 2015-2018	27
3.1	Viktige budsjetteringsprinsipper.....	27
3.2	Driftsbudsjett	27
3.2.1	De frie hovedinntektene	29
3.2.2	Sektorbudsjettene	29
3.3	Rente- og avdragsutgifter	31
3.4	Investeringsbudsjettet med finansiering	32
3.5	Investeringsprosjekter som ikke er innarbeidet i økonomiplanen	35
4	Regionalsektoren	37
4.1	Presentasjon av regionalsektoren.....	37
4.2	Dagens situasjon	38
4.2.1	Samferdsel	38
4.2.2	Regional planlegging.....	41
4.2.3	Regional næringsutvikling	43
4.2.4	Ressurser, klima og miljø.....	44
4.3	Utfordringer og forslag til prioriteringer	45
4.3.1	Samferdsel	45
4.3.2	Regional planlegging.....	53
4.3.3	Regional næringsutvikling	54
4.3.4	Ressurser, klima og miljø.....	55
4.4	Budsjett regionalsektoren	55
4.4.1	Driftsbudsjett.....	55
4.4.2	Investeringsbudsjett, fylkesveger	58
4.5	Spesielle tema	60
4.5.1	Kostnadsutvikling innenfor kollektivtrafikk	60
4.5.2	Regionale planer.....	61
5	Utdanningssektoren	63
5.1	Presentasjon av utdanningssektoren	63
5.2	Dagens situasjon	65
5.3	Utfordringer og forslag til prioriteringer	68
5.4	Budsjett utdanningssektoren.....	73

5.4.1	Driftsbudsjett	73
5.4.2	Investeringsbudsjett	76
6	Kultursektoren	80
6.1	Presentasjon av sektoren	80
6.1.1	Kultur, idrett og friluftsliv	80
6.1.2	Vestfold fylkesbibliotek	81
6.1.3	Folkehelse	81
6.1.4	Kulturarv	82
6.2	Dagens situasjon	83
6.3	Utfordringer og forslag til prioriteringer	84
6.4	Budsjett kultursektoren	86
6.4.1	Driftsbudsjett	86
6.4.2	Investeringsbudsjett	90
6.5	Spesielle temaer	91
6.5.1	Ny strategisk kulturplan 2015-2018	91
6.5.2	Samordnet plan for bruk og utvikling av Slottsfjellområdet	91
6.5.3	UNESCO	92
6.5.4	Telemark og Vestfold regionteater A/S, Teater Ibsen	92
6.5.5	Vestfold Festspillene AS	92
6.5.6	Vestfoldmuseene IKS	93
6.5.7	Vikingstrategi	94
6.5.8	Folkehelse i fylkeskommunens sektorer	94
7	Tannhelsesektoren	96
7.1	Presentasjon av tannhelsesektoren	96
7.2	Dagens situasjon	97
7.3	Utfordringer og forslag til prioriteringer	99
7.4	Budsjett tannhelsetjenesten	104
7.4.1	Driftsbudsjettet	104
7.4.2	Investeringsbudsjettet	106
7.5	Spesielle temaer	106
7.5.1	Tannhelsetjenestens kompetansesenter Sør IKS (TKS)	106
7.5.2	Tannhelsetilbud til pasienter med angst for tannbehandling	107
8	Sektor fellesformål	108
8.1	Presentasjon av sektoren	108
8.2	Dagens situasjon	109
8.3	Utfordringer og forslag til prioriteringer	112
8.4	Sektorbudsjettet	116
8.4.1	Driftsbudsjettet	116
8.4.2	Investeringsbudsjettet	121
9	Fylkeskommunens deltagelse i selskaper	122
9.1	Oversikt over selskaper	123
9.2	Driftsbudsjett	124
9.3	Larvik Arena IKS	125

9.4	Østre Bolæren	125
9.5	Investeringsbudsjett	126
10	Resultatmål	127
10.1	Prosess for oppfølging og vurdering av resultatmål	127
10.2	Resultatmål for økonomiplanperioden 2015-2018	128
10.2.1	Regionalsektoren	128
10.2.2	Utdanningssektoren	135
10.2.3	Kultursektoren	137
10.2.4	Tannhelsesektoren	141
10.2.5	Sektor for fellesformål	143
11	Frie inntekter og generelle rammebetingelser	146
11.1	De frie hovedinntektene	146
11.1.1	Nytt inntektssystem for fylkeskommunene	146
11.1.2	Rammetilskudd	146
11.1.3	Skatt og inntektsutjevning	147
11.2	Andre statstilskudd	148
11.3	Lønnsreserven	149
11.4	Pensjonskostnad og premieavvik	149
11.4.1	Sektorenes pensjonskostnader	149
11.4.2	Betalbare og beregnede pensjonskostnader	149
11.4.3	Nærmere om pensjonsutgifter og premieavvik	152
12	Finans – renter og avdrag, lånegjeld	154
12.1	Finanssituasjonen og basis for renteanslag	154
12.2	Renteinntekter	154
12.3	Aksjeutbytte Sandefjord Lufthavn	155
12.4	Rente- og avdragsutgifter	155
12.5	Låneopptak og lånegjeld	156
12.6	Rentenivå	157
13	Disposisjoner	160
13.1	Disposisjonsfond	161
13.1.1	Bufferfondet	161
13.1.2	Fond premieavvik	162
13.1.3	Regionalt utviklingsfond	162
13.1.4	Regionale utviklingsmidler (551-midler)	162
13.2	Overføring til investeringsbudsjettet	162
13.3	Ubundet investeringsfond (kapitalfondet)	163
	Vedlegg 1 - Budsjettreglement	164
	Vedlegg 2 - Reglement for finansforvaltning	168
	Vedlegg 3 – Forskriftenes budsjettskjema	174
	Vedlegg 4- Endringer i sektorenes budsjettskjema	179

1 Fylkesrådmannens kommentar

«Investeringer for framtiden»

Forslaget til budsjett 2015 og økonomiplan 2015-2018 viderefører prioriteringer av kollektivtrafikk og skole. Det er også funnet rom til viktige tiltak innen kultur og regional utvikling, samt vedlikehold av byggene. Samlet legger forslaget til rette for at fylkeskommunen også i 2015 kan levere et godt tjenestetilbud til innbyggerne i Vestfold.

Handlingsprogrammet for fylkesvegene videreføres. I tillegg til bygging av en ny videregående skole i Horten er det funnet rom til investering i et nytt formidlingssenter på Kaupang, ny idrettshall ved Sandefjord videregående skole, tilbygg på Re videregående skole og rehabilitering av flere andre bygg.

Ny Færder videregående skole ble tatt i bruk høsten 2014. Målsettingen er å bygge en ny videregående skole i Horten. Gjennom bygging av disse to skolene, Thor Heyerdahl videregående skole i Larvik og en rekke mindre nybygg- og rehabiliteringsprosjekter vil fylkeskommunen ha investert nærmere 3 mrd. kroner i skolebygg dette tiåret. Det gir bedre arbeidsforhold for elever og ansatte.

Høye investeringer over tid gir høy gjeld. Utfordringen med en gjeld som i løpet av planperioden når 2,9 mrd. Kroner, er at det gir et press på sektorrammene fordi mer av inntektene benyttes til å betale renter og avdrag. Vestfold har dessuten hatt lavere inntekter pr innbygger enn landet for øvrig. Fylkeskommunen er således avhengig av en effektiv drift og sammenligninger mellom fylkeskommunene viser da også at Vestfold fylkeskommune jevnt over drives effektivt.

Det høye gjeldsnivået medfører en betydelig økonomisk risiko. Risikoen er søkt redusert ved rentesikringer og oppbygging av nødvendige fond. Økonomiplanen har en forutsetning om at gjelden ikke skal overstige 2,9 mrd. kroner i 2018 og må reduseres etter dette. For å begrense en videre økning av gjelden må fremtidige investeringer i større grad egenfinansieres. Alle disse forholdene medfører at kravet til netto driftsresultat må økes. I fremlagt økonomiplan trappes netto driftsresultat opp til 4,8 % i 2018. Dette muliggjør at bufferfondet øker til 300 mill. kroner ved utgangen av 2018. I sum bidrar dette til at det samlede budsjettforslaget er forsvarlig, til tross for gjeldsgraden.

Fylkesrådmannen har imidlertid foreslått et noe lavere netto driftsresultat (3,1%) i 2015 for å finne rom for viktige behov i sektorene. Nivået vurderes som akseptabelt sett i lys av gjennomført styrking av fond og forventet økning av inntektene senere i perioden. I kommuneproposisjonen i mai ble det økonomiske opplegget for 2015 og nytt inntektssystem presentert. Nytt inntektssystem innebærer at tidligere skjevheter rettes opp slik at Vestfold får en større andel av rammetilskuddet. Statsbudsjettet for 2015 innebærer imidlertid lavere

inntekter enn bebudet i kommuneproposisjonen. Statsbudsjettets fordeling av fylkeskommunenes inntekter er endret i Vestfolds disfavør i forhold til signalene i kommuneproposisjonen. Fylkesrådmannen har innarbeidet et inntektsanslag for 2015 med en gradvis opptrapping over 5 år, i tråd med statsbudsjettet.

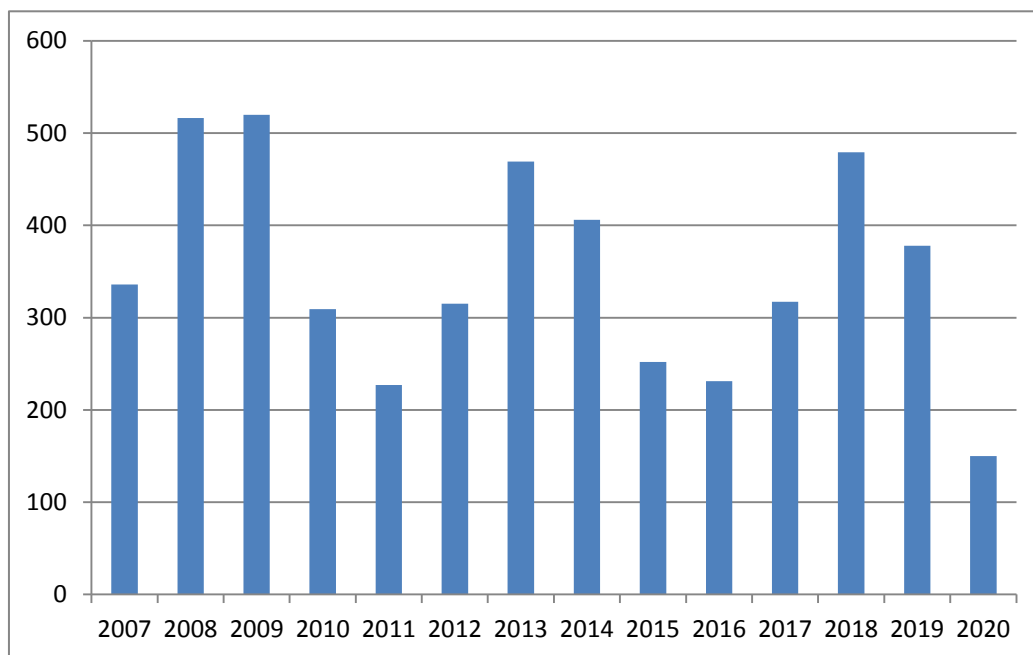
Budsjettforslaget følger tidligere etablert prinsipp om at regjeringens anslag på skatteinntang legges til grunn for budsjettet. Rapporteringen for 2014 viser svikt i skatteinntektene og det er bekymringsfullt ut fra at forutsetningene i statsbudsjettet innebærer en vesentlig økning av skatteinntektene i 2015.

Forslaget innebærer at sektorene blir tilført nye midler sammenlignet med den forrige økonomiplan. Sektorene melder imidlertid om store behov som ikke det er funnet dekning for i forslaget. Samlet sett mener fylkesrådmannen likevel at det er en balansert og forsvarlig økonomiplan som legges fram for perioden 2015-2018. Det er også en økonomiplan preget av investeringer for framtiden

Hovedstørrelser (mill kroner)	B2014	Prog 2014	2015	2016	2017	2018
Frie inntekter	2 399	2 370	2 467	2 483	2 500	2 520
Sektorenes netto driftsutgifter	2 130	2 137	2 210	2 199	2 193	2 196
Brutto driftsresultat	154	140	130	153	170	181
Netto driftsresultat	102	69	76	108	118	120
Bufferfondet pr 31.12	80	144	177	235	277	300
Fond premieavvik pr 31.12	174	229	236	250	260	265
Overføring til inv.regnskapet	27	32	24	24	54	80
Nye investeringer	468	408	252	231	318	479
Gjeld pr 31.12	2 568	2 488	2 550	2 600	2 676	2 853
Indikatorer						
Brutto lånegjeld i % av frie driftsinntekter	107 %	105 %	103 %	105 %	107 %	113 %
Netto lånegjeld i % brutto driftsinntekter 1)	97 %	95 %	88 %	87 %	88 %	93 %
Netto driftsresultat i % av frie inntekter	4,2 %	2,9 %	3,1 %	4,3 %	4,7 %	4,8 %
Netto driftsresultat i % av frie inntekter	4,2 %	2,9 %	3,1 %	4,3 %	4,7 %	4,8 %

2 Investeringer for framtiden - Økonomisk situasjon og utfordringer

Økonomiplanen oppfyller målsettingen om å bygge nye skoler i Larvik, Tønsberg og Horten. Sammen med oppgraderinger og tilbygg vil fylkeskommunen fra 2007-2019 ha investert ca 3 mrd kroner i skolebygg. I tillegg har fylkeskommunen gjennomført betydelige investeringene i fylkesvegene. Samlet vil Vestfold fylkeskommune ha gjennomført investeringer på 4,9 mrd kroner i perioden 2007-2019. Diagrammet viser hvordan dette er fordelt på årene.

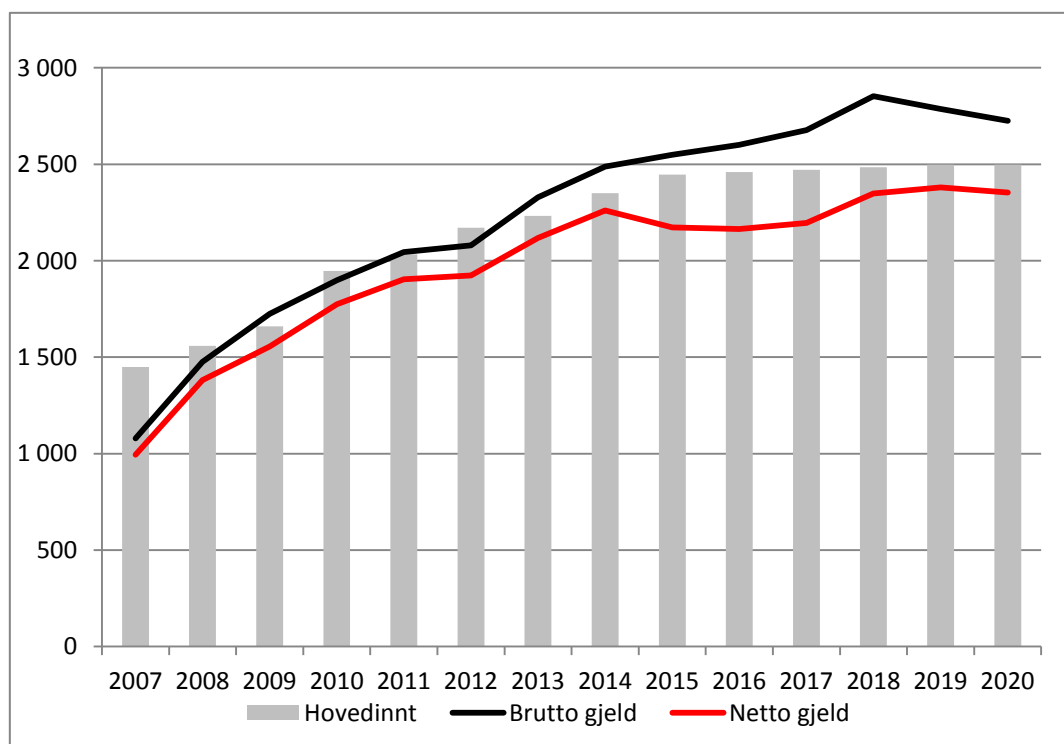
Figur 1 Diagrammet viser årlige regnskapsførte investeringer i perioden 2007 – 2013. Budsjetterte og investeringer i langtidsplanen fremgår i perioden 2014-2020.

Denne satsingen gir både gode lærings- og arbeidsvilkår og en bedret vegstandard / trafikkisikkerhet. Utfordringen for fylkeskommunen er at gjelden stiger til 2,9 mrd kroner.

Med det nye inntektssystemet vil inntektene øke i Vestfold, men til tross for dette vil brutto gjeld utgjøre ca. 1,2 gg inntekten i 2019. Korrigert for frie fond vil netto gjeld nesten tilsvare inntektene, og dette medfører en høy finansiell risiko. Det høye gjeldsnivået vil redusere mulighetene til å styrke driften i sektorene. Det bør derfor være et klart mål fremover å redusere gjeldsgraden for å legge til rette for fortsatt godt tjenestetilbud.

Rammetilskuddet er basert på at Vestfold opprettholder dagens andel av befolkningen. I henhold til SSB framskrivning (MMMM) kan Vestfold få en lavere andel av befolkningsveksten. Dette medfører en risiko for at Vestfold får en lavere andel av framtidig inntektsvekst. I tillegg kommer usikkerheten knyttet til at det er forutsatt at veksten i skatteinntekter, som har avtatt i 2014, er forutsatt å øke vesentlig i 2015.

Utviklingen av hovedinntekter, brutto gjeld og gjeld korrigert for frie fond fremgår av diagrammet.

Figur 2 Figuren viser regnskapsmessig utvikling til og med 2013. Fra 2014 fremgår budsjett tall. Søylene viser hovedinntektene. Sort strek viser brutto gjeld og gjelden korrigert for frie fond vises ved rød strek. Tall i 1000 kr.

2.1 Bærekraftig økonomi

For å kunne møte investeringsnivået på en kontrollert måte, har fylkeskommunen i de senere års økonomiplaner etablert noen klare styringsprinsipper:

- Krav til styrking av netto driftsresultat
- Krav til styrking av Bufferfondet
- Fond premieavvik skal tilsvare premieavviket.
- Rentesikring av langsiktig gjeld

For kommende økonomiplan har fylkesrådmannen lagt følgende justeringer av ovenstående prinsipper til grunn for budsjettarbeidet:

- Gjelden skal ikke overstige 2,9 mrd i 2018
- Økt risiko knyttet til gjeldsnivået medfører behov for at bufferfondet er 300 mill kroner. Det utgjør da ca 3 gg månedlige lønnsutbetalinger og minst 10% av brutto gjeld.
- Netto driftsresultat skal være 4-5 %. Kravet til netto driftsresultat må økes utover 3 % som følge av gjeldssituasjon og økt framtidig krav til egenfinansiering av investeringer.

2.2 Netto driftsresultat – økning av kravet til 4-5%

Netto driftsresultat angir forholdet mellom driftsinntekter og driftsutgifter, og hvor netto renteutgifter og låneavdrag er medregnet. Teknisk beregningsutvalg (TBU) anser netto driftsresultat som den primære indikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat viser hvor mye som kan avsettes til framtidig bruk og til egenfinansiering av investeringer. Netto driftsresultat kan dermed sies å være et uttrykk for kommunesektorens økonomiske handlefrihet.

Anbefalt krav til netto driftsresultat fra Teknisk beregningsutvalg har vært 3%. Dette kravet er lagt til grunn i tidligere vedtatte økonomiplaner. Det pågår et arbeid i TBU, og foreløpige indikasjoner er at kravet for kommunene reduseres til ca 2 – 2,5%. For fylkeskommunene bør dette kravet økes til 5-6% som følge av mer investeringstunge eiendeler etter at fylkesvegene ble overført ifm forvaltningsreformen.

Fylkesrådmannen deler vurderingene til TBU, men foreslår ut fra en konkret vurdering at kravet i denne planperioden settes til minimum 4-5%. Dette er nødvendig for at økonomien skal være bærekraftig.

Begrunnelsen for at dette kan være et bærekraftig nivå er vist med utgangspunkt i budsjett 2018. Budsjettet for 2018 viser et netto driftsresultat på 4,8%. I nedenstående oppstilling er tallene for 2018 korrigert for 2 viktige forhold. Avskrivninger på Horten fremkommer ikke av økonomiplanen da investeringer først avskrives når de er ferdigstilt. Videre er det lagt til grunn at fylkeskommunen som et minimum også etter 2018 bør kunne investere 150 mill kroner i bygg og fylkesveger.

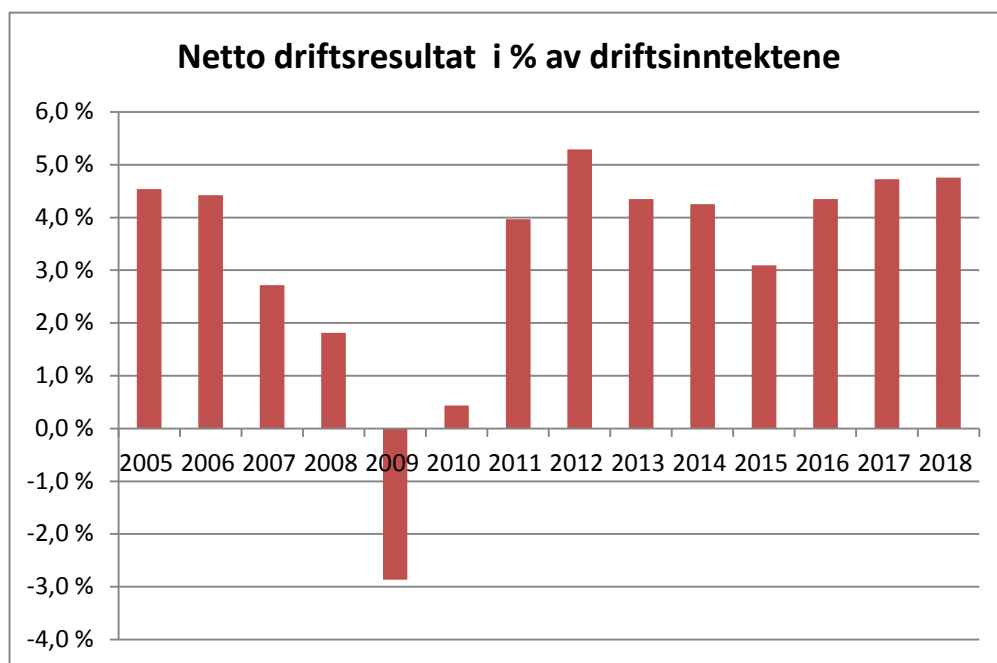
Økonomiplan 2018 (2015 kroner)	
Tabell for å illustrere langsiktig risikomargin i økonomiplanen	
Netto driftsresultat	120
Avsetning til fond premieavvik	-5
Avsetning til RUF	-6
Avsetning til bundne fond	-7
Netto driftsresultat som ikke er bundet	102
Avskrivninger på Horten vgs.	-18
Krav til egenfinansiering ved et investeringsnivå på 150 mill kroner og slik at gjelden ikke øker	-70
Margin til håndtering av risiko i driften og renterisiko	14

Tabellen viser at med utgangspunkt i 2018 vil fylkeskommunen kunne håndtere et mindre avvik. Gjelden er i 2018 rentesikret slik at denne risikoen er begrenset. Marginen på 14 mill kroner er lav, men kan forsvares ut fra at nytt inntektssystem også vil medføre økte inntekter i 2019. Videre vil planlagt oppbygging av bufferfondet medføre et handlingsrom for å treffe tiltak. En samlet vurdering tilsier at risikoene knyttet til økonomiplanen kan håndteres og at

opplegget er forsvarlig. Et vurdert høyre investeringsbehov enn 150 mill kroner etter 2018 tilsier at kravet til nettodriftsresultat bør økes ytterligere, til 5-6%.

For å finne rom for viktige behov i sektorene er budsjettert netto driftsresultat 3,1 % i 2015. Dette er lavere enn fylkesrådmannens anbefalte nivå på 4-5 % i perioden. Nivået vurderes imidlertid akseptabelt i lys av at vi forventer økte inntekter senere i perioden. En viktig forutsetning er at inntektssystemet opprettholdes slik det er foreslått i statsbudsjettet for 2015. Det er bebudet en mulig justering av kriteriedata for kollektivtrafikk og ferger i kommuneproposisjonen for 2016. Fylkesrådmannen vil i forbindelse med utfordringsnotatet sommeren 2015 vurdere virkningen av eventuelle endringer.

Figuren under viser historisk og budsjettert netto driftsresultat.

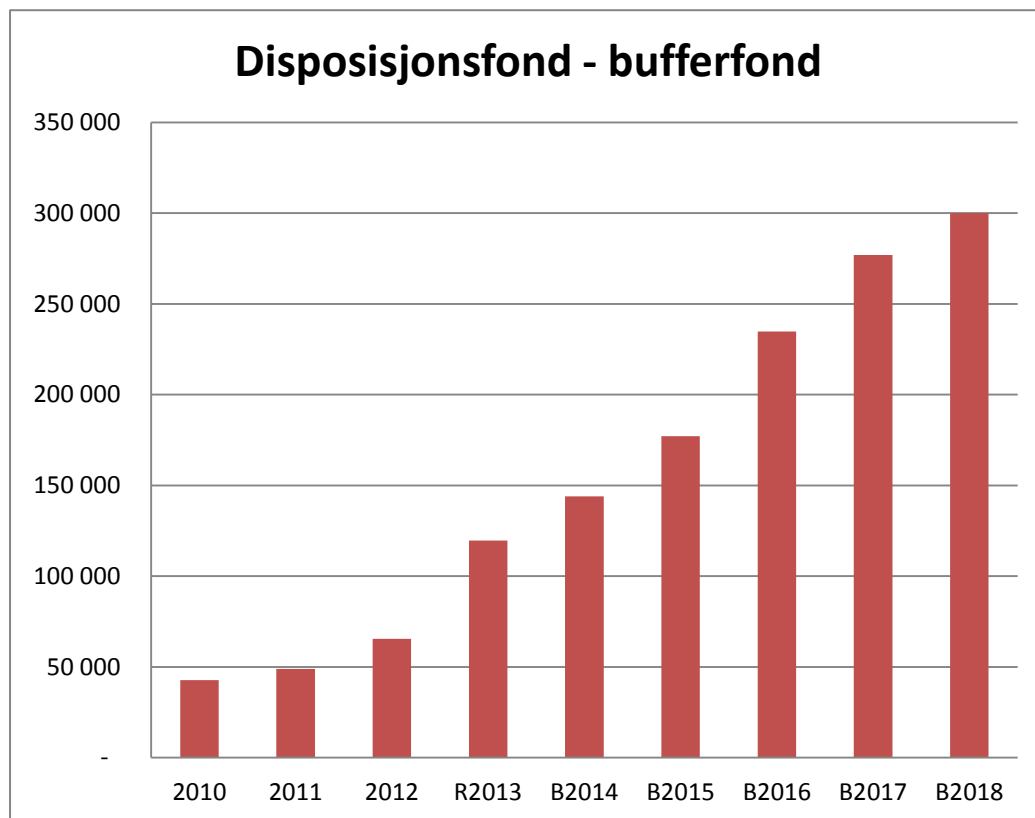

Figur 3 Netto driftsresultat som prosent av driftsinntekter. Budsjett 2013, samt regnskap 2005-2012.

2.3 Bufferfondet

Bufferfondet er fylkeskommunens *egentlige* driftsreserve. Fondet skal gi fylkeskommunen mulighet til i første omgang å takle uforutsette utgiftsøkninger og inntektsreduksjoner ved å bruke av fondets midler. På lengre sikt betyr fondet økonomisk sikkerhet for de utfordringene som ligger i økonomiplanen knyttet til gjeldsoppbyggingen. Dette vil i neste omgang gi fylkeskommunen tid til å planlegge og iverksette nødvendige tiltak av varig karakter dersom de sviktende forutsetninger er permanente.

Ved utgangen av 2018 forventes bufferfondet å utgjøre ca. 300 mill kroner. Dette er ca 30 mill kroner lavere enn ved utgangen av vedtatt økonomiplan. Fylkesrådmannen mener at 300 mill kroner er et akseptabelt nivå for bufferfondet, og gir fylkeskommunen en akseptabel likviditetsreserve og mulighet til å håndtere avvik.

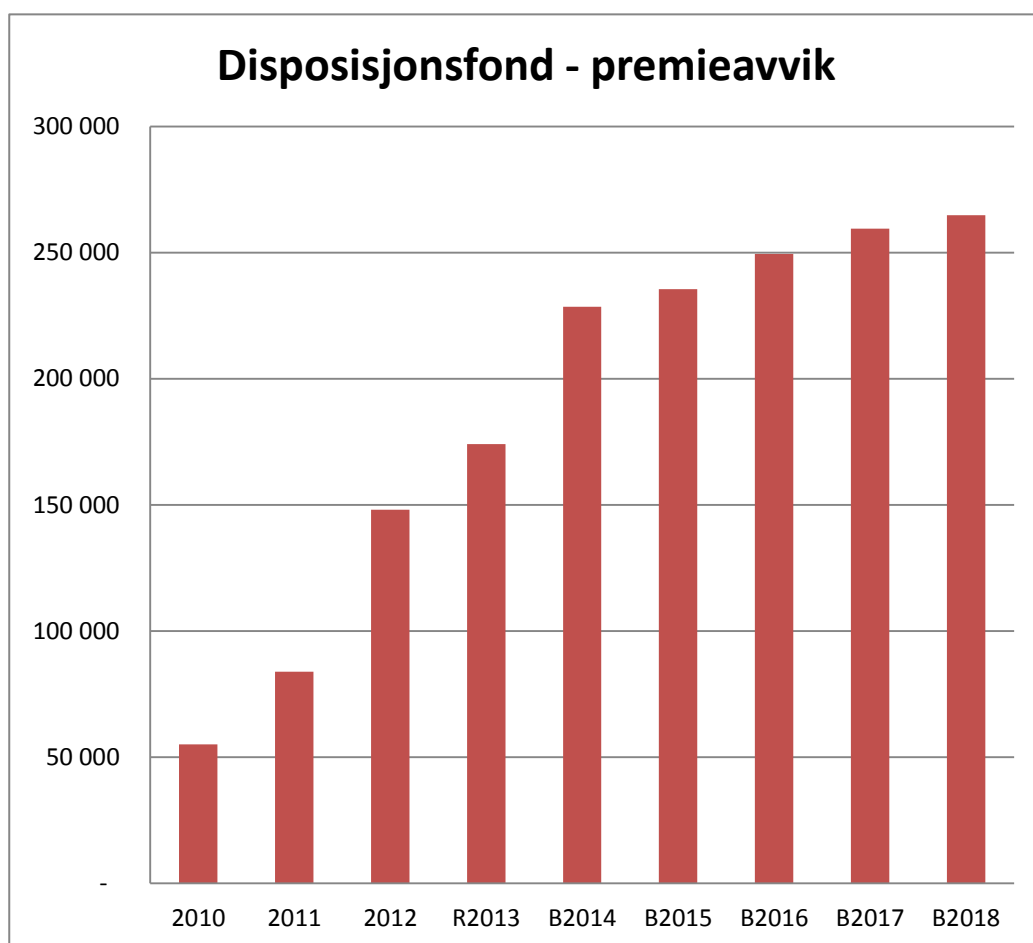
Figur 4 Utviklingen i Bufferfondet (kr. 1 000)

2.4 Fond premieavvik

Fond premieavvik ble etablert i 2010 og bygges i økonomiplanperioden opp slik at det nøytraliserer premieavviket. En nøytralisering av premieavviket med opprettelse av et fond premieavvik, er nødvendig for at bufferfondet skal være en reell reserve til disposisjon for å møte kortsiktige økonomiske utfordringer.

et er nøytralisert i 2014. Aktuarberegninger viser et økt ytterligere økt premieavvik i 2015. Fylkesrådmannen har derfor på samme måte som i vedtatt økonomiplan prioritert å øke Fond premieavvik til fullt ut å nøytralisere premieavviket også i framtiden.

Fond premieavvik vil ved utgangen av 2018 være på 262 mill kroner. Dette er en økning på 62 mill kroner ift til utgangen vedtatt økonomiplan. Figuren under viser utvikling i fondet.

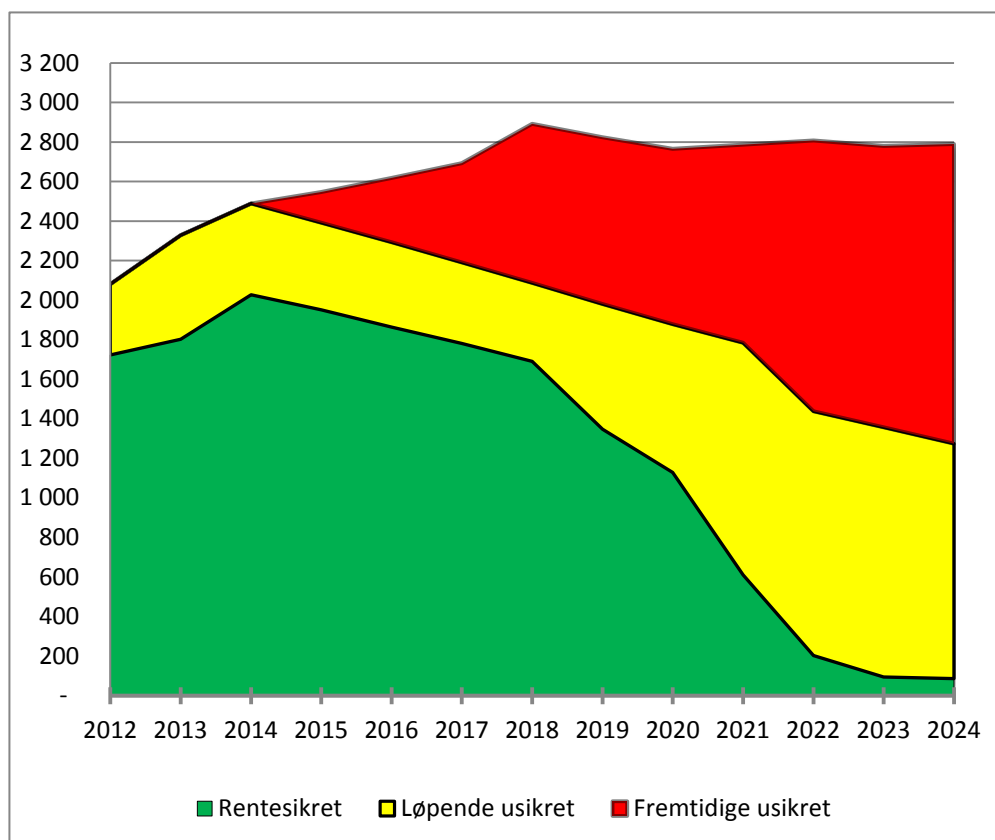
Figur 5 Utviklingen i Fond premieavvik. (kr. 1 000)

2.5 Rentesikring

Med store investeringsprosjekter og voksende lånegjeld har fylkesrådmannen valgt å rentesikre en betydelig del av den langsiktige gjelden via rentesikringsavtaler.

I tillegg til rentesikringsavtaler regnes motverdi av investeringsfond samt kapitalgrunnlag rentekompensasjon skolebygg som nøytralisering av renterisiko. Med dette er låneporteføljen tilnærmet fullt rentesikret i 2015 og inn i 2016. Rentesikringer med framtidig start kan gjøres når det foreligger endelig vedtak om nye prosjekter og tilhørende opplåning.

Fylkesrådmannen vil fortløpende vurdere rentesikring på nye låneopptak. Diagrammet under viser fordelingen mellom sikret gjeld, usikret gjeld og usikret framtidig gjeld iht. langsiktig investeringsbudsjett.

Figur 6 Rentesikring av låneporteføljen

2.6 Driftsfinansiering av investeringer

Forslaget til økonomiplan er basert på en forutsetning om at gjelden ikke skal overstige 2,9 mrd. kroner i 2018 og at gjelden etter dette må reduseres. For å begrense en videre økning av gjelden må derfor framtidige investeringer i større grad finansieres ved overføring fra driften (egenfinansieres). Dette medfører at kravet til netto driftsresultat må øke. Også etter 2018 må det forventes at fylkeskommunen må gjennomføre investeringer. Det er tatt utgangspunkt i et årlig investeringsbehov på 150- 200 mill kroner til fylkesveger og bygninger.

Budsjetterte overføringen fra drift til investeringer i 2015 på 24,3 mill kroner må derfor økes i planperioden. I forslaget er dette trappet gradvis opp til 80 mill kroner i 2018. Med utgangspunkt i budsjetterte avdrag på 119 mill kroner i 2018, vil et investeringsnivå under 200 mill kroner danne et grunnlag for en nedgang i gjelden etter 2018.

3 Budsjett 2015 og økonomiplan 2015-2018

3.1 Viktige budsjetteringsprinsipper

Budsjett og økonomiplan for Vestfold fylkeskommune er i likhet med tidligere år utarbeidet med basis i et sett med grunnleggende prinsipper:

- Inntektsrammen i budsjettet følger statsbudsjettets forutsetninger.
- Lønns- og prisvekst budsjetteres iht statsbudsjettets forutsetninger.
- Sektorenes budsjetter justeres for faktisk lønnsvekst og forventet prisvekst.
- Endringer i økonomiske rammer som følge av oppgaveendringer, og endringer i øremerkede tilskudd legges uavkortet inn i sektorenes rammer.
- Pensjonskostnadene budsjetteres i tråd med prognoser fra pensjonsleverandørene.
- For innskudd og lån med flytende rente baseres rentebanen forutsetningene som fremkommer i siste tilgjengelige rapport fra Norges Bank og anbefalinger fra Kommunalbanken. Denne følger normalt rentebanen for 3 måneders NIBOR tillagt forventet kredittpåslag. For 2016 og 2017 er rentebanen justert noe opp som følge av økt behov for rentesikring.

3.2 Driftsbudsjett

Fra 2014 til 2015 er det i tråd med statsbudsjettet ikke forutsatt noen vekst i frie inntekter utover lønns- og prisstigning. For perioden fram til 2019 er det innarbeidet en gradvis økning i rammetilskuddet til 52 mill kroner.

Det er innarbeidet en gradvis økning i andre statstilskudd i økonomiplanperioden. Dette er knyttet til forventet opptrapping av rentekompensasjonsordningen for fylkesveger beskrevet i Nasjonal transportplan.

Renteforutsetningene for låne- og innskuddsrente er nedjustert ift vedtatt økonomiplan. Det er for nye lån og lån med rentefornyelser lagt til grunn lånerenter på 2,25 % i 2015, 2,50 % i 2016, 2,75 % i 2017 og 3,25 % i 2018. Nedjusteringen medfører både lavere rentekostnader og inntekter. Netto finansutgifter øker fra 167 mill kroner i 2014 til 203 mill kroner i 2018.

Hovedstørrelsene i økonomiplanen er som følger:

ØKONOMIPLAN 2015 - 2018	2014-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
DRIFTSBUDSJETT i mill kr	B2014	Prognose 2014	2015	2016	2017	2018
Skatteinntekter	1 273,6	1 247,6	1 239,0	1 239,0	1 239,0	1 239,0
Inntektsutjamning	46,4	46,4	114,2	114,2	114,1	114,1
Statlig rammetilskudd	1 055,3	1 056,3	1 092,6	1 105,7	1 118,7	1 131,8
Andre statstilskudd	23,5	20,3	21,0	24,6	28,5	34,9
A SUM HOVEDINNTEKTER	2 398,7	2 370,5	2 466,8	2 483,4	2 500,3	2 519,7
Regionalsektoren	-519,5	-520,9	-538,8	-537,2	-533,9	-540,8
Utdanningssektoren	-1 220,6	-1 240,2	-1 275,9	-1 276,0	-1 265,8	-1 255,8
Kultursektoren	-90,3	-92,0	-94,1	-94,4	-94,3	-94,3
Tannhelsesektoren	-82,6	-83,6	-85,7	-85,7	-85,7	-85,7
Sektor fellesformål	-130,0	-133,0	-135,0	-134,9	-134,8	-133,7
Lønnsreserve og pensjon	-71,8	-52,0	-78,0	-68,4	-76,4	-83,9
Fylkeskommunens deltagelse i selskaper	-14,4	-18,5	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2
Korreksjon - finans bruk/avstn fond	-0,6	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0
B SEKTORENES NETTO DRIFTSUTGIFTER *	-2 129,7	-2 137,3	-2 209,8	-2 198,9	-2 193,2	-2 196,5
C AVSKRIVNINGER	-115,0	-93,0	-127,0	-132,0	-137,0	-142,0
D BRUTTO DRIFTSRESULTAT	154,0	140,2	130,1	152,6	170,1	181,2
E NETTO FINANSUTGIFTER	-167,1	-163,8	-180,7	-176,6	-189,0	-203,4
F AVSKRIVNINGER MOTPOST	115,0	93,0	127,0	132,0	137,0	142,0
G NETTO DRIFTSRESULTAT	101,9	69,4	76,4	107,9	118,1	119,8
Bruk / avsetning bundetfond i sektor	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0
Bruk av disposisjonsfond	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0
Avsetning til bufferfond	-26,3	-81,1	-33,1	-57,6	-42,3	-23,0
Avsetning til fond premieavvik	-37,0		-7,0	-14,0	-10,0	-5,3
Avsetning til RUF	-3,5		-5,5	-5,5	-5,5	-5,5
Tidligere års overskudd/underskudd	0,0	73,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Avsetning til bundne fond	-8,5	2,2	-6,5	-6,5	-6,5	-6,5
Bruk av bundne fond	0,6		0,0	0,0	0,0	0,0
Overføring til investeringsbudsjettet	-27,2	-32,5	-24,3	-24,3	-53,9	-79,5
SUM DISPOSISJONER	-101,9	-37,9	-76,4	-107,9	-118,1	-119,8
DRIFTSBUDSJ. BALANSE	0,0	31,5	0,0	0,0	0,0	0,0
BUFFERFOND PR 31.12.	79,8	144,0**	177,1	234,7	277,0	300,0
FOND PREMIEAVVIK PR 31.12.	174,1	228,5**	235,5	249,5	259,5	264,8
pr 31.12		228,9	231,6	248,7	256,2	261,2

*)Kommunesektoren får fradrag (kompensasjon) for all inngående merverdiavgift. Fylkeskommunen får mva-refusjon både for kostnader i drifts- og investeringsregnskapet. Mva-refusjon fra driften inntektsføres på den enkelte virksomhet/sektor og inngår i sektorenes netto driftsutgifter i tabellen over.

**)Anslag bufferfond 31.12.2014

3.2.1 De frie hovedinntektene

Fylkeskommunens skatteinntekter og den statelige rammeoverføringen utgjør hovedtyngden av fylkeskommunens inntekter. De frie inntektene for 2015 følger statsbudsjettets forutsetninger. Utviklingen for perioden 2016 -2019 er forutsatt i tråd med det nye inntektssystemet.

ØKONOMIPLAN 2015 - 2018	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
FRIE INNTEKTER i 1000 kr	B2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Skatt og rammetilskudd B2014	2 375	2 375	2 375	2 375	2 375	2 375
3 % lønn- og prisvekst 2015	0	71	71	71	71	71
Effekten av nytt inntektssystem	0	13	26	39	52	65
Øvrige forhold- netto effekt	0	-13	-13	-13	-13	-13
FRIE INNTEKTER	2 375	2 446	2 459	2 472	2 485	2 498
Endring ift til 2015			13	26	39	52

*2019 er tatt med i denne tabellen for å vise den forventede utviklingen av det nye inntektssystemet

De frie inntektene øker med 71 mill kroner fra 2014 til 2015. Dette tilsvarer statsbudsjettets forutsetning om 3% lønn- og prisvekst (deflator). Det er ikke forutsatt vekst i frie inntekter i 2015 utover dette.

I kommuneproposisjonen i mai ble det økonomiske opplegget for 2015 og nytt inntektssystem presentert. Statsbudsjettet for 2015 innebærer lavere inntekter i økonomiplanen enn fylkesrådmannen la til grunn etter kommuneproposisjonen. Fordelingen av fylkeskommunens inntekter er endret i disfavør av Vestfold. Vestfold kommer fortsatt gunstig ut av selve omleggingen. Det nye inntektssystemet gir isolert sett en gradvis økning over 5 år til 65 mill kroner.

Nye befolkningsprognoser fra SSB, samt at deler av rammetilskuddet blir fordelt etter andre kriterier enn selve inntektssystemet medfører at økningen begrenses til 52 mill kroner i 2019

Rapporteringen for 2014 viser svikt i skatteinntektene. Utviklingen i skatt er bekymringsfullt ut fra at statsbudsjettets forutsetninger innebærer en vesentlig økning av skatteinntektene i 2015.

3.2.2 Sektorbudsjettene

Kostnadsreduksjoner er gjennomført iht prosjekt «Handlingsrom 2014». Kostnadsreduksjoner i den forrige økonomiplanen på 0,5% i alle sektorer er videreført.

Alle sektorene er gitt kompensasjon for faktisk lønnsvekst i 2014, og for forventet prisvekst i 2015. Det er videre satt av midler til lønnsoppgjøret i 2015 i tråd med statsbudsjettets lønnsvekstforutsetninger og til pensjonsutgifter i tråd med oppgaver fra fylkeskommunens pensjonsleverandører.

Tabellen under viser prioriteringene videreført fra vedtatt økonomiplan og nye tiltak i sektorene.

ØKONOMIPLAN 2015 – 2018	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
Rammeendringer ekskl innsparingstiltak	2015	2016	2017	2018
Prioriteringer videreført fra vedtatt økonomiplan				
Regionalsektoren	-3 500	-3 700	-7 325	-7 325
Utdanningssektoren	-6 150	-7 000	-7 000	-7 000
Kultursektoren	-500	-500	-500	-500
Tannhelsesektoren	200	200	200	200
Sektor fellesformål	940	140	740	140
Nye prioriteringer				
Regionalsektoren	11 100	10 900	12 500	19 400
Utdanningssektoren *	20 500	23 500	15 800	5 800
Kultursektoren	1 800	2 300	2 500	2 500
Tannhelsesektoren	0	0	0	0
Sektor fellesformål	1 000	2 000	1 500	1 000
Sum rammeendringer ekskl innsparingstiltak	25 390	27 840	18 415	14 215

*Netto effekt av nye tiltak i Utdanningssektoren og redusert elevtall

Regionalsektoren

- Kollektivtrafikk er styrket med 15,8 mill kroner i 2015 og med 19,8 mill fra 2016 for økte kostnader. Dette er dels finansiert med midlertidig omprioriteringer fra driftsbudsjettet for fylkesveger og dels med økt sektoramme.
- Rammetrekk for økte finanskostnader knyttet til Heis i Holmestrand med 0,4 mill kroner pr år fra 2015
- Det er innarbeidet 4,3 mill kroner til 2 vedtak i FU knyttet til fasilitator reiseliv og verdiskapningsinitiativ.
- På øvrige områder i Regionalsektoren har fylkesrådmannen ikke funnet rom nye tiltak.

Utdanningssektoren

- Sektoren er styrket for tiltak knyttet til lærlinger, voksenopplæring, fagopplæringen og opplæring av minoritetspråklige elever. For 2015 utgjør de nevnte tiltakene 23,2 mill kroner. Det er forventet at dette kan reduseres utover i perioden.
- Det er innarbeidet totalt 8 mill kroner til nytt skole administrativt-system. 4,3 mill kroner vil bli benyttet i 2015.
- Utdanningssektoren forventer nedgang i elevtallet framover. I 2015 er nedgangen 119 elever og dette reduserer rammen med 7 mill kroner. Dette er en sentral forutsetning videre i økonomiplanen. Dette vil isolert sett medfører gradvis redusert rammebehov på 14,9 mill kroner fram mot 2018.
- 2 mill kroner til økt bygningsvedlikehold fra 2016.

Kultursektoren

- Kultursektoren er styrket med 1 mill kroner pr år til ungdommens kulturmønstring og videreutvikling av litteraturuka. Videre 1 mill kroner til utvikling av formidlingsordning fra 2016. I tillegg en engangs bevilgning til digitalisering av arkiv.
- 0,5 mill kroner til økt bygningsvedlikehold fra 2016.

Sektor fellesformål

- Kostnadene til gjennomføring av valg kan reduseres fra 1 mill kroner til 0,6 mill kroner (hvert andre år). Samtidig øker behovet for digitale verktøy til de folkevalgte til bruk ved papirløse politiske møter.
- Fra 2016 er det innarbeidet en fellespott til innkjøp av juridiske og økonomiske tjenester. Denne kan benyttes i alle sektorer når det er behov for særskilt kompetanse og det vurderes som hensiktsmessig å kjøpe tjenestene framfor å øke bemanningen.

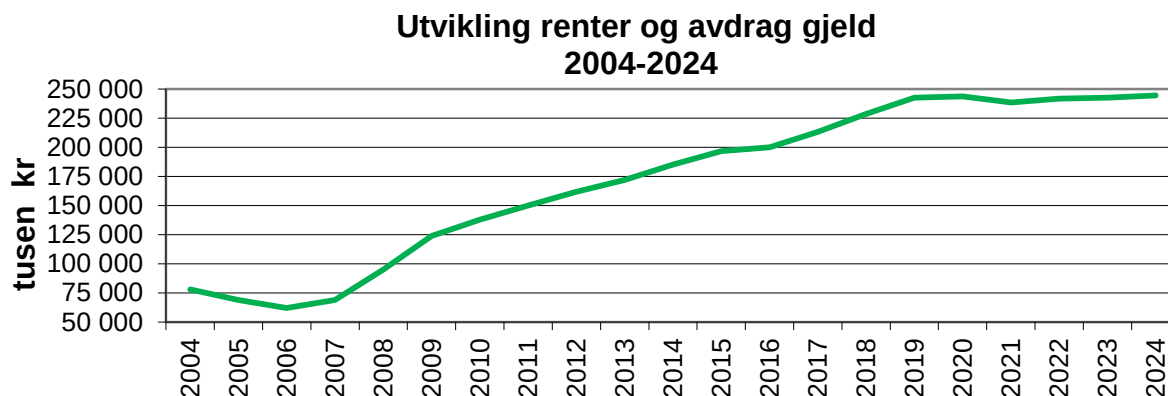
Øvrig

- Utbytte fra Sandefjord Lufthavn Torp er redusert til 0 kroner.
- Årlig avsetning til RUF (Regionalt utviklingsfond) er økt med 2 mill kroner til 5,5 mill kroner. Utvikling og oppfølging av regionale planer er en kjerneoppgave i rollen som utviklingsaktør. Fylkeskommunene har en lang rekke regionale planer under arbeid.
- Det er ikke innarbeidet nye tiltak i tannhelsesektoren eller deltagelse i selskaper.
- Budsjett til inndekning av underskudd i Larvik Arene IKS er tatt ut av økonomiplanen, da det ikke forventes å være behov for dette.

3.3 Rente- og avdragsutgifter

Den langsiktige gjelden vil øke videre i årene fremover, først og fremst er investeringer i Horten videregående skole bakgrunnen for dette. Ved utgangen av økonomiplanperioden 2018 er antatt gjeld 2,85 mrd kroner.

Figuren nedenfor viser utviklingen i renter og avdrag frem til 2024. Det fremgår av denne at renter og avdrag vil nå en topp rundt 2010-2021 hvor renter og avdrag er beregnet til ca 240 mill kroner. Dette er ca 70 mill kroner høyere enn budsjett for 2014.

Fylkeskommunen har hatt sterkt fokus på å rentesikre gjelden for å redusere usikkerheten knyttet til belastning i driftsregnskapet for renter og avdrag.

Langsiktig gjeld er i økonomiplanen rentesikret ved rentebytteavtaler eller ved at det foreligger rentekompensasjon som følger utviklingen i rentenivået. Usikkerheten knyttet til renten er derfor begrenset til eventuelle endringer i rentemarginene dersom utviklingen i europeisk økonomi forverres ytterligere, og dermed endrer betingelsene i finansmarkedene.

3.4 Investeringsbudsjettet med finansiering

Samlede investeringer i 2015-2018 beløper seg til 1 270 mill kroner og er i hovedsak en videreføring av nåværende økonomiplan. Det er innarbeidet helt nye prosjekter for 97 mill hvor det mest er knyttet til utvidelse og rehabilitering i skolebygg. Nærmere omtale av de enkelte investeringsprosjektene er gitt i de respektive sektorkapitler. Dette gjelder:

- Ny Horten vgs med en ny tannklinikk er innarbeidet med en totalramme på 680 mill kroner.
- Det er innarbeidet midler til nye kroppsøvingslokaler ved Sandefjord vgs. Prosjektet er foreløpig estimert til 42 mill kroner. Det er muligheter for at eksterne utleieforhold og spillemidler vil gjøre prosjektet rimeligere.
- Økt elevtall ved Re vgs medfører behov for å bygge ut skolen. Prosjektet har en totalramme på 29 mill kroner.
- Rehabilitering ved Melsom vgs og Holmsestrand vgs
- Handlingsprogrammet for fylkesveger er videreført. Samlede investeringer i økonomiplanperioden for fylkesveger er på 509 mill kroner. Dette inkluderer ordinære prosjekter fylkesveger, samarbeidsprosjekter med kommunene, TS ordningen og bompengefinansierte vegprosjekter.
- Ombygging og utvidelse av fylkeshuset er videreført. I FT sak 72/14 innstiller fylkesrådmannen på en tilleggsbevilgning på 6,2 mill kroner. Dette er innarbeidet i dette budsjettforslaget.
- Formidlingssenter på Kaupang er videreført.

- Totalt 51,2 mill kroner er anslag på ubenyttede investeringsmidler fra 2014-budsjettet

ØKONOMIPLAN 2015-2018	2015-kr Overført *	2015-kr Ny	2015-kr Årsbud	2015-kr 2016	2015-kr 2017	2015-kr 2018	2015-kr Sum 2015-2018
INVESTERINGER i mill kr	2015	2015	2015	2016	2017	2018	2015-2018
	1	2	(1+2)				
IKT-investeringer	500	7 500	8 000	7 000	5 000	5 000	25 000
Fylkeshuset - oppgradering/utvidelse	8 000	21 000	29 000	5 000		0	34 000
SUM Fellestiltak	8 500	28 500	37 000	12 000	5 000	5 000	59 000
Horten vgs nybygg inkl tannklinikk		10 000	10 000	40 000	100 000	325 000	475 000
Investeringer - diverse skoleprosjekter	4 200	7 500	11 700	7 500	7 500	7 500	34 200
Sandefjord vgs kroppøvingslokaler**		1 000	1 000	17 000	24 000		42 000
Holmestrand vgs – verkstedbygg**		4 000	4 000	4 000			8 000
Melsom vgs - oppgradering internat**		4 000	4 000	3 600			7 600
Re vgs - bibliotek og klasserom**		10 000	10 000	19 000			29 000
Færder vgs - Avslutningsarbeider		5 000	5 000				5 000
Nøtterøy vgs – praksisrom**					10 000		10 000
Thor Heyerdahl vgs - Avslutningsarbeider	600		600	0	0	0	600
Korten, tilrettelegging utleie	5 400		5 400	0	0	0	5 400
Greveskogen vgs brannsikring	6 500		6 500	0	0	0	6 500
SUM Utdanningsektor	16 700	41 500	58 200	91 100	141 500	332 500	623 300
Tannhelse - investeringer - lokaler og utstyr	5 100		5 100	3 000	3 000	5 000	16 100
SUM Tannhelsesektor	5 100	0	5 100	3 000	3 000	5 000	16 100
Formidlingssenter Kaupang	600	5 000	5 600	8 000	8 000	0	21 600
SUM Kultursetor	600	5 000	5 600	8 000	8 000	0	21 600
Østre Bolæren investeringer	28		28	0	0	0	28
SUM Deltagelse i selskaper	28	0	28	0	0	0	28
Fylkesveger - investeringsramme	20 200	122 445	142 645	107 000	134 350	104 930	488 925
Fylkesveger - intelligent vegbelysning		3 000	3 000				3 000
Bompengefinansierte prosjekter					6 000	12 000	18 000
Sum Fylkesveger	20 200	125 445	145 645	107 000	140 350	116 930	509 925
Investeringsreserve				10 000	20 000	20 000	50 000
Sum konsern	0	0	0	10 000	20 000	20 000	50 000
SUM INVESTERINGER	51 128	200 445	251 573	231 100	317 850	479 430	1 279 953

* Overført ubenyttet budsjett fra 2014

*Kommuneloven innebærer at investeringsbevilgningene er årsavhengige. Dette innebærer at fylkestinget må bevilge på nytt ubenyttede investeringsmidler ved regnskapsårets slutt. I ovenstående tabell er det av den grunn skilt mellom slike gjenbevilgninger (kolonnen Overført 2015) og helt nye bevilgninger (kolonnen Ny 2015).

** Nye prosjekter i ny økonomiplanen

Enkelte prosjekter har investeringsramme som strekker seg ut over økonomiplanperioden, enten ved at de har startet opp før 2015 eller skal avsluttes etter 2018. Tabellen under viser total investeringsramme for disse prosjektene.

Total investeringsramme utvalgte prosjekter - hele 1000 kroner	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Sum
Horten vgs nybygg inkl tannklinikk		5 000	10 000	40 000	100 000	325 000	200 000	680 000
Fylkeshus oppgradl/utvidelse	670	10 130	29 000	5 000				44 800

Nærmere om ny Horten vgs inkl tannklinikk

Byggingen av ny skole i Horten er en sentral målsetning i vedtatt økonomiplan.

Gjennomføring av Prosjekt handlingsrom, oppbygging av fond og økte skatteinntekter de siste årene har gjort det mulig å starte planleggingen av ny skole.

Foreløpig bruttoramme for prosjektet er 680 millioner kroner. Rammen inkluderer ny tannklinikk i den nye skolen.

I Horten planlegges flytting til ny tannklinikk, lokalisert i nye Horten videregående skole. Ferdigstillelse er tidfestet til 2019.

Gjeldende fremdriftsplan legger opp til byggestart høsten 2016 og ferdigstillelse innen skolestart 2019. Fylkestinget vedtok i april at skolen lokaliseres i Lystlunden nord/Bekkegata. I desember 2014 skal det fremlegges en mulighetsstudie for Fylkestinget. I denne studien vil fylkesrådmannen vurdere områdets kvaliteter og verdier, samt peke på områdets styrker og muligheter for utvikling og arealdisponering. Dette inkluderer et samarbeid med Horten Kommune og Horten Videregående skole, for å se på blant annet sambruk av kroppsøvlingslokaler, vurdere byutviklingsperspektivet, samhandling med kommunale funksjoner som kultur og idrettsliv og samhandling med lokalt nærings- og arbeidsliv.

Skolen har ansvar for å utarbeide et rom- og funksjonsprogram innen februar 2015. De viktigste milepælene i forprosjektet er regulering og kontraheringsarbeidene. Dette er et omfattende arbeid som vil pågå gjennom hele 2015. Forprosjektet planlegges fremlagt for Fylkestinget rundt årsskriftet 2015/2016.

Investeringsreserve

For at nivået på investeringer skal være realistisk, er det tatt høyde for at det i framtiden vil komme prosjekter som per i dag ikke er konkretisert. Økonomiplanen inneholder derfor en årlig investeringsreserve på 10 mill for 2016 og 20 mill i 2017 og 2018. Det vil kunne argumenteres for at nye prosjekter vil overstige dette beløpet, men økonomiplanen har ikke rom for å kunne innarbeide større beløp. Dette innebærer at fylkeskommunen må ta høyde for et lavere investeringsnivå og prioritere strengt mellom framtidige investeringsbehov.

Finansiering av investeringene

Fylkesrådmannens forslag til finansiering av investeringsbudsjettet er som følger:

ØKONOMIPLAN 2015-2018	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
INVESTERINGER i mill kr	2015	2016	2017	2018
Låneopptak	158 970	148 980	188 134	294 314
Investeringstilskudd	23 596	16 187	19 057	16 657
Avsetning til investeringsfond	-116 657	-1 657	-1 657	-1 657
Bruk av investeringsfond			0	0
Fra driftsbudsjettet	24 300	24 300	53 863	79 505
Mva-kompensasjon	46 364	43 290	58 453	90 611
Salg av fast eiendom	115 000	0	0	0
SUM FINANSIERING	251 573	231 100	317 850	479 430

- Samlet låneopptak i 4-årsperioden er 790 mill kr.
- Det er samlet i 4-årsperioden budsjettet med 75 mill kr i investeringstilskudd.
- Det er videre budsjettet med overføring fra driftsbudsjettet av egenkapitalmidler for årene 2015-2018 på til sammen 182 mill kroner
- I 2015 er det budsjettet med 115 mill kroner i inntekter fra eiendomssalg fordelt på 30 mill på Grefsrud og 85 mill på Teie. Disse midlene er tenkt benyttet til å finansiere investeringer. I denne økonomiplanen er det avsatt til fond, fram til faktisk salgssum er realisert. Fylkesrådmannen kommer tilbake til dette i framtidig økonomiplan.
- Mulig salg av Korten og eiendomssalg i forbindelse med ny Horten vgs vil eventuelt komme etter økonomiplanperioden.

3.5 Investeringsprosjekter som ikke er innarbeidet i økonomiplanen

I fylkeskommunene vil det til en hver tid være en rekke prosjekter som befinner seg i ulike faser fra ide til gjennomføring. Fylkesrådmannen har identifisert potensielle framtidige prosjekter både på eiendommer og fylkesveger som ikke er innarbeidet i økonomiplanen. Prosjektene er ikke innarbeidet enten fordi det ikke er funnet økonomisk handlingsrom i denne økonomiplanen eller prosjektene ikke er kommet langt nok i en vurdering og planleggingsprosess til at det kan innarbeides.

Fylkesrådmannen vil i arbeidet med økonomiplan for 2016-2019 evaluere eventuelle investeringsbehov og økonomisk handlingsrom på nytt.

Eiendommer prosjekter:

Ved Melsom vgs er det meldt inn et behov for rehabilitering av administrasjonsbygget og utvidelse slik at det blir plass til to nye klasserom. Omfang og kostnad for prosjektet ikke er tilstrekkelig kartlagt enda. Sandefjord og Greveskogen vgs opplever begge et press på sine arealer i forhold til kantine, og har uttrykt ønske om en utvidelse.

Fylkeveger:

Handlingsprogram for fylkesveger 2014-17 ble behandlet i fylkestinget i april 2013 (FT sak 25/13). Det totale investeringsbehovet på fylkesvegnettet er imidlertid større.

Handlingsprogram inneholder en "marginal liste" med prosjekter som det ikke er funnet rom for innenfor de årlige bevilgningene til fylkesveger, men som vil bli vurdert etter hvert.

Det totale behovet for investeringer i fylkesvegnettet omfatter også flere store prosjekter som vanskelig kan finansieres innenfor fylkeskommunens budsjetter. Noen eksempler på slike prosjekter er:

Omkjøring Tjøllingvollen FV303	100 mill kr
Hogsnesbakken, FV303	200 mill kr
Kodalveien, FV305	100 mill kr
Ny fastlandsforbindelse for Nøtterøy FV308	2 000 mill kr
Presterødbakken, FV311	115 mill kr
Omkjøring Åsgårdstrand FV311	100 mill kr

Skal slike prosjekter realiseres, må det i dagens situasjon skje innenfor ordninger basert på brukerfinansiering.

4 Regionalsektoren

4.1 Presentasjon av regionalsektoren

Regionalsektoren har oppgaver innenfor samferdsel, plan, næring og miljø. Veg og kollektivtransport er to store tjenesteområder, i tillegg har sektoren et bredt ansvar for at fylkeskommunen fyller sin rolle som *regional utviklingsaktør* på en god måte. Det vil si; ansvar for at fylkeskommunen tar initiativ og samarbeider tett med andre aktører for å legge til rette for en helhetlig og bærekraftig utvikling i fylket.

Felles for begge disse rollene er at fylkeskommunen i stor grad *jobber gjennom andre*. Innenfor vegsektoren ligger den operative kapasiteten i Statens vegvesen. Stortinget har bestemt at Statens vegvesen er “sams vegadministrasjon” for både riks- og fylkesveger. Dette betyr at Statens vegvesen utgjør fylkeskommunens operative apparat i forhold til forvaltningen av fylkesvegene. Men heller ikke Statens vegvesen bygger eller drifter fylkesvegene med egne ansatte. Utbyggings- og driftsoppgavene settes ut til private selskaper gjennom anbud.

Innenfor kollektiv ligger den operative kapasiteten i Vestviken kollektivtrafikk AS som planlegger bussruter og skoleskyss, driver utviklings- og markedsarbeid og setter driftsoppgavene ut til private selskaper gjennom anbud.

Både når det gjelder fylkesvegene og kollektivtrafikken forvalter fylkeskommunen sitt ansvar gjennom en *bestiller-utfører modell*. Dette stiller andre krav til styrings-, oppfølgings- og kontrollsystemene enn om tjenesteproduksjonen hadde vært utført av fylkeskommunens egne ansatte. Regionalsektorens jobb er også å sikre at de politiske organene settes i stand til å utøve sin styringsrolle på en god måte, at de politiske beslutningene blir fulgt opp mest mulig effektivt og at resultatene blir rapportert tilbake.

I rollen som regional utviklingsaktør får fylkeskommunen lite regionale utviklingsmidler sammenlignet med andre fylker, men tar ulike verktøy i bruk. I en del tilfeller nyttes bestiller-utfører modellen også her. I næringsarbeidet får virkemiddelapparat, institusjoner, selskaper, foreninger og stiftelser midler fra fylkeskommunen for å utføre definerte oppgaver. I flere tilfeller er fylkeskommunen også inne som eier (Innovasjon Norge, Sandefjord lufthavn AS, Oslofjordfondet, bomselskaper, etc.) for å kunne utøve eierskapsinnflytelse. Regionalsektoren har en viktig rolle i håndteringen av disse virkemidlene.

Fylkeskommunen er *planmyndighet* med hjemmel i plan- og bygningsloven. Dette er et sentralt verktøy for å trekke andre samfunnsaktører inn i prosesser med sikte på etablere felles mål, strategier og handlingsplaner innenfor ulike politikkområder. I noen tilfeller forplikter slike planer aktørene, spesielt i arealpolitikken. Men også der de ikke forplikter aktørene er planprosessene viktige for å samle aktørene om felles utvikling. I dag lages det regionale

planer for bl.a. klima, areal, samferdsel, verdiskaping og innovasjon. Ansvaret for arealpolitikken og koordineringen av planarbeidet ligger i regionalsektoren.

I utøvelsen av rollen som regional utviklingsaktør er regionalsektoren sentral også i mye av den løpende dialogen med andre aktører. Dette gjelder enkeltrelasjoner, samarbeidsorganer og formelle *partnerskap* – som Verdiskaping Vestfold, Plattform Vestfold, Jernbaneforum Sør, Vestfold klima- og energiforum, Østlandssamarbeidet, Planforum, Plannettverket, Nettverk for næringsutvikling (KiV), KS osv.

Regionalsektoren spiller en aktiv rolle innenfor mange sektorer og politikkområder, og det er en viktig oppgave å *se ulike forhold i sammenheng*, og derigjennom legge grunnlaget for en helhetlig og bærekraftig utviklingspolitikk i fylket. For eksempel er areal og samferdsel tett sammenvevd. Hvor folk bor, arbeider, handler og bruker sin fritid definerer i stor grad behovet for samferdsel og annen infrastruktur. Arealbruk og samferdsel er også avgjørende for valg av transportmidler og dermed for klimautslipp og folkehelse. Det påvirker naturmiljø, landskap, vannkvalitet og bruk av landbruksjord. Videre legger det premisser for byutvikling og attraktivitet i forhold til bosetting, reiseliv, nærings-, sysselsettings- og velstandsutvikling.

4.2 Dagens situasjon

4.2.1 Samferdsel

Fylkeskommunene har et lovpålagt ansvar innen samferdsel. Ansvaret omfatter kollektivtransport og skoleskyss, eierskapet til og dermed utvikling og drift av fylkesveger, trafikk sikkerhet, forvaltning ift. transportløyver, areal- og transportplanlegging og transportberedskap. I tillegg til det lovpålagte ansvaret har fylkeskommunen etablert og drifter en frivillig transportordning for funksjonshemmede, er største eier i Sandefjord lufthavn AS, garanterer for statens riksvegutbygging, er eier i bomsekskap, er pådriver og tilrettelegger for jernbaneutbygging, samarbeider om knutepunktutvikling, såkalte bypakker mm. Aktuelle utviklingsprosesser på samferdselsfeltet er blant annet:

- Strategisk arbeid for å inkludere Vestfold-byene i statlige helhetlige bymiljøavtaler, fra neste NTP-periode
- Planlegging av og iverksetting av bypakke for Tønsberg-regionen
- Videre utbygging av Vestfoldbanen og planlegging av nye stasjoner i byene
- Gjennomføring av mulighetsanalyse for en helhetlig transportløsning i Larvik
- Interregional plan for intermodal godstransport, som er under utarbeidelse

Det samlede omfanget av transportarbeid har hatt en stabil vekst gjennom mange tiår, og fortsetter å øke. Dette gjelder både privatbiltrafikk, yrkeskjøring/godstransport med ulike transportmidler, og flytrafikk. Antallet personbiler er tredoblet på 40 år, det samme er antallet kjøretøykilometer tilbakelagt med personbil. Andelen yrkesaktive som pendler har mer enn doblet seg siden 1980. Antallet kjøretøykilometer godstransport på vei er femdoblet siden

begynnelsen av 70-årene. Antall terminalpassasjerer på norske lufthavner har økt fra 19 til 42 millioner fra 1990 til 2010. Debatten omkring klimaendringer har aktualisert utfordringene knyttet til utslipp fra transportsektoren, og innsats for endringer i reisevaner og valg av transportmidler.

Kollektivtrafikk

Fylkeskommunen har ansvar for lokal kollektivtransport og skoleskyss. Vestfold fylkeskommune har satt bort driften og utvikling av kollektivtrafikk og skoleskyss til Vestviken Kollektivtrafikk AS (VKT). Rolle- og ansvarsfordeling mellom fylkeskommunen og VKT er regulert i egen rammeavtale, mens det inngås årlig avtale om ruteproduksjon og skoleskyss. Ruteproduksjonen er fordelt på tre store anbudskontrakter. Tilrettelagt skoleskyss (med taxi eller minibuss) legges også ut på anbud.

I perioden 2000 til 2012 har antallet lokale bussreiser i Vestfold økt fra 6,6 mill til 9,5 mill (44 %). Befolkningsvekst i samme periode var ca. 10 %. Veksten i hele 2013 ble 2,1 % (196 000 nye passasjerer), og pr. august 2014 viser passasjerutviklingen i Vestfold en reduksjon på 1,3 %. Passasjeredgangen i 2014 kan i tillegg til en mild vinter forklares med redusert rutetilbud i skolens sommerferie samt streik ved en del av skolene ved skolestart.

Nøkkeltall

Av alle reiser som gjennomføres i Vestfold utgjør reisende med kollektivtrafikk (RVU* 2009)	5 %
Av alle reiser som gjennomføres i Vestfold utgjør andel reisende med buss (RVU* 2009)	3,5 %
Økning i antall reiser med lokal rutebuss fra 2012 til 2013	2,1 %
Mål 2013, økning av antall reiser med lokal rutebuss fra 2013 til 2014	2,0 %
Produksjon i rutekilometer i 2013(Antall km bussene kjører)	9 750 000 km.
Mål 2014, produksjon i rutekilometer (Antall km bussene kjører)	9 860 000 km**
Kundetilfredshet (poengskår av 100 mulige)	71
Mål 2014, kundetilfredshet (poengskår av 100 mulige)	72

*Den nasjonale reisevaneundersøkelsen 2009 (Resultater fra RVU 2013 ventes i slutten av november)

** Helårseffekt av igangsatt ruteøkning i august 2013 vil gi økt produksjon i 2014

Fylkesveger

Fylkesvegene i Vestfold er i dag blant de best vedlikeholdte i landet. Fylkeskommunen har de siste årene hatt et ambisiøst asfalteringsprogram. I 2011 fikk 129 km fylkesveg ny asfalt, mens tallet i 2012 var 121 km. I 2013 ble det asfaltert 115 km fylkesveg i Vestfold. Etter planen skal det i løpet av 2014 legges ny asfalt på vel 120 km fylkesveger i Vestfold. Det betyr at mer enn 1/3 av fylkesvegene vil ha fått nytt dekke i løpet av de fem første årene med fylkeskommunen som vegeier. Den årlige fornyingstakten er om lag 12 %. Dette er viktig fordi et godt dekke øker fremkommeligheten og det øker trafikksikkerheten. Videre forsegler asfaltdekket vegkroppen slik at skade på vegfundamentet forebygges.

Samtidig er det (vinteren 2013) offentliggjort beregninger som viser et vedlikeholdsetterslep i Vestfold på ca. 780 mill kroner. Da er Holmestrandstunnelen ikke inkludert.

I Vestfold har trafikkveksten de ti siste årene vært på 25 %. Når antall biler på vegen øker, utløser dette nye og dyrere behov, i form av at flere vegparseller må vedlikeholdes og driftes etter høyere standarder.

Grovt sett fordeler forfallet seg slik i Vestfold:

- Tunneler 30 mill kroner
- Drens og avløpsanlegg 270 mill kroner
- Vegfundament og vegdekke 160 mill kroner
- Vegetstyr og miljøtiltak 230 mill kroner
- Bru 80 mill kroner

Vestfold fylkeskommunes vegpolitikk er nedfelt i de årlige leveranseavtalene med Statens vegvesen og i Handlingsprogram for fylkesveger 2014-17, som ble vedtatt av Fylkestinget i april 2013.

Nøkkeltall

Veglengde, inkl. gang/sykkelveg, jf. Vegdirektoratet/ Motiv 2014	1331 km
Asfaltdekke	100 %
Dekkefornyingstakt (2010)	12 %
Antallet fylkesvegfergestrekninger	1 (Svelvik-Verket)
Lengde veg som tilfredsstiller vegnormalens krav til bredde	20 %
Beregnet vedlikeholdsetterslep (2013)	780 mill kroner

Riksveg – E18

Fylkeskommunen har vært sentral i å samle Vestfold-aktørene om beslutninger som har vært avgjørende for framdrift og ferdigstillelse av E-18. I 2017 vil firefelts veg på E18 gjennom hele Vestfold være ferdig utbygget. Parsellen Gulli-Langåker ble åpnet for trafikk i juli 2014 og arbeidet på den siste parsellen Bommestad-Sky er startet opp og skal stå ferdig i 2017. Vestfold fylkeskommune er garantist for låneopptaket for utbygging av E18.

Jernbane

Plattform Vestfold.

For å bidra til at Vestfoldbanen blir prioritert over statsbudsjettet, er det etablert et tett samarbeid mellom mange aktører, *Plattform Vestfold* er et partnerskapsbasert arbeid som fylkeskommunen leder og har sekretariatsansvar for. Plattform Vestfold har hatt fokus på å sikre utbyggingen av Intercity utbyggingen fram til Nasjonal transportplan for perioden 2014-2023 ble lagt fram våren 2013. Østlandssamarbeidet har også bidratt til å rette fokus på Intercityutbyggingen.

Jernbaneforum Sør

Forumet skal arbeide for en høyest mulig prioritering av jernbaneutbyggingen i regionen. Målet med forumet er å få forsert utbyggingen av en moderne jernbane på hele strekningen Oslo-Stavanger, inkludert en sammenkobling av Sørlandsbanen og Vestfoldbanen.

Lufthavn

Vestfold fylkeskommune er største medeier i Sandefjord lufthavn AS med 43,26 % eierandel, de øvrige medeiere er Sandefjord kommune, Vestfold Flyplassinvest AS, og Stokke kommune. Lufthavnen har revidert Helhetsplanen fra 2007, og lagt frem ny Helhetsplan for 2014 – 2050. Helhetsplanen er ment å være et informasjonsgrunnlag for etterfølgende prosesser og beslutninger i Sandefjord Lufthavn AS (SLH), fylkeskommunen, kommuner og statlige organer. Som medeier av lufthavnen vil fylkeskommunen følge den videre utviklingen nøye, og arbeide for å sikre opprettholdelse/nyetablering av jernbanestasjon i tilknytning til lufthavnen. Det er også viktig å arbeide for en ny veiforbindelse til E-18 ved Tassebekk. Lufthavnen er inne i en periode med store investeringer og strukturelle endringer, dette vil kreve aktiv deltakelse også fra eierne av lufthavnen.

Transportordningen for funksjonshemmede

Revisjonen av Transportordningen for funksjonshemmede ble vedtatt i 2013, og den er implementert våren 2014. Formålet har vært å sikre at ordningen fortsatt oppfyller intensjonene om at funksjonshemmede som har et varig behov for spesialtransport får et transporttilbud til det de selv ønsker på en kostnadseffektiv måte.

Transportløyver

Fylkeskommunen er løyvemyndighet knyttet til transportløyver for godstransport og persontransport. I 2015 vil løyvemyndigheten for godstransport og turvogn overføres til Statens vegvesen. Fylkeskommunen vil fortsatt være løyvemyndighet for behovsprøvde løyver, dvs. løyver til persontransport med motorvogn utenfor rute (drosje) og persontransport i rute med motorvogn og fartøy.

4.2.2 Regional planlegging

Vestfolds befolkning vokser raskt, og har i 2014 passert 242.000. Om lag 75 % av befolkningen bor i fylkets fem største kommuner; Sandefjord, Larvik, Tønsberg, Horten og Nøtterøy. Nærmere 90 % bor i bybeltet øst for E18. Mens Vestfolds folketall i 1990 utgjorde 88 innbyggere per km², var befolkningstettheten i 2010 økt til 104 innbyggere per km². Nest etter Akershus og Oslo, har fylket landets høyeste befolkningstetthet.

Den tette bebyggelsen i Vestfold er omgitt av verdifulle arealer, både når det gjelder natur, jordbruk, friluftsliv og kulturminner. Vestfoldkysten omfatter noen av landets mest attraktive rekreasjonsarealer med strender og karakteristiske svaberg.

Befolkningsveksten kan ikke løses alene ved å bygge ned mer av våre verdifulle arealer. Regional og lokal planlegging er vesentlig verktøy for å finne gode felles løsninger for et arealmessig lite fylke med verdifulle arealer og et høyt og stigende folketall.

Regional plan for bærekraftig arealpolitikk

Mye av løsningene på arealkonfliktene beskrevet ovenfor, ligger i å fortette og utvikle byene og tettstedene i fylket. På den måten reduseres etterspørselen etter nye arealer, og byene blir

mer kompakte. Konsentrert arealutvikling fører igjen til at transportbehovet reduseres og at transporten i mindre grad baseres på privatbil.

Regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA) legger til grunn en utvikling basert på fortetting og høyere arealutnyttelse, uten at dette skal gå på bekostning av kvalitet. RPBA ble vedtatt i Fylkestinget i mars 2014.

Fylkeskommunen har valgt å bruke mye ressurser på RPBA, og planverktøyet er både krevende og viktig i et fylke med vekst. Kommunene har fått en stor oppgave i oppfølging av RPBA, og det er nødvendig at fylkeskommunen bistår med både kompetanse og ressurser. Handlingsprogrammet skal revideres høsten 2014.

Regional planstrategi

Etter plan- og bygningsloven skal det vedtas en regional planstrategi hvert fjerde år.

Veivalg for Vestfold, Regional planstrategi for Vestfold, ble vedtatt høsten 2012.

Planstrategien er et program for prioritering av regionale planspørsmål i mandatperioden, og all regional planlegging skal ha sitt mandat i dette styringsdokumentet. Til grunn for planstrategien ligger en analyse av Vestfolds utfordringer og muligheter. Veivalg for Vestfold beskriver fem prioriterte regionale planer som alle er under arbeid.

I løpet av 2014 er det satt i gang en intern prosess knyttet til utarbeidelse av et felles kunnskapsgrunnlag for fylkeskommunen som skal danne grunnlaget for den neste regionale planstrategien. Det er satt ned en arbeidsgruppe med representanter fra alle sektorene.

Uttalelser til kommunale planer

Fylkeskommunen behandler og gir uttalelse til alle kommuneplaner, kommunedelplaner og reguleringsplaner som er på høring, og forvalter innsigelsesinstituttet. Vestfold har mye planleggings- og byggeaktivitet, noe som vises gjennom et stort antall reguleringsplaner på høring hvert år. 2014 og 2015 er spesielt travle år med mange kommuneplaner i prosess og på høring.

Det brukes i dag mye personellressurser på deltakelse i planprosesser, men aller mest på skriftlige uttalelser til kommunale plansaker. Fylkesrådmannen ønsker å prioritere noen av disse ressursene over på veiledning og kompetansebygging. Dette er et av målene med en prosess som er igangsatt for å spisse den lovpålagte rollen fylkeskommunen har gjennom plan- og bygningsloven.

Planforum og plannettverk

Det er etablert et lovpålagt planforum som ledes av fylkeskommunen. I planforum deltar regionale og statlige myndigheter sammen med kommunene.

Fylkeskommunen har også en veiledningsplikt ovenfor kommunene, noe som blant annet utøves gjennom plannettverket. Plannettverket er en arena for erfaringsutveksling og

kompetansebygging. Fylkesrådmannen vil vurdere å bruke mer personalressurser på plannettverkt for å styrke veiledningsrollen.

Nøkkeltall

KOSTRA-tall	2011	2012	2013
Reguleringsplaner	170	166	178
Kommune- og kommunedelplaner	6	6	12

4.2.3 Regional næringsutvikling

Kunnskapsgrunnlaget som er utarbeidet i forbindelse med regional plan for verdiskaping og innovasjon viser at det er betydelige utfordringer i Vestfold. En lav og fallende verdiskaping pr. sysselsatt i næringslivet, medfører færre investeringer, færre arbeidsplasser, lavere kjøpekraft, mindre skatteinntekter, og dårligere velferdstjenester og levekår.

Den brede næringspolitikken

Fylkeskommunen tilrettelegger for næringsutvikling gjennom den “brede næringspolitikken”, som blant annet omfatter arealplanlegging, næringsarealer, videregående utdanning, utbygging og drift av veger, kollektivtrafikk, jernbane, lufthavn, kultur, attraktive byer og lokalsamfunn. Dette er viktige områder for næringslivets utvikling.

Verdiskaping Vestfold

Fylkeskommunen skal tilrettelegge for møteplasser og lede det regionale partnerskapet. Verdiskaping Vestfold er det regionale partnerskapet i Vestfold, og består av 14 likeverdige partnere. Verdiskaping Vestfold forvalter fylkets frie regionale utviklingsmidler på vegne av fylkestinget (551.60-midlene), og arrangerer den årlige store partnerskapskonferansen.

Hvert år bevilger staten regionale utviklingsmidler (551 – midler) over statsbudsjettet. I forslaget til statsbudsjett for 2015 er det til Vestfold bevilget 7 mill kroner. Midlene settes av til bundet fond. Midlene disponeres av Verdiskaping Vestfold etter eget delegasjonsvedtak i fylkestinget.

Den smale næringspolitikken

Innenfor den “smale næringspolitikken” satses det i Vestfold på to hovedspor. Det første sporet gjelder *entreprenørskap*. Gjennom samarbeid med og økonomisk støtte til operatører som START, Ungt Entreprenørskap, Connect Østlandet, Nettverksbanken, og Innovasjon Norge, understøttes nyskaping og entreprenørskap.

Forskning og høyere utdanning

Det andre sporet gjelder støtte til internasjonalt konkurransedyktige *nærings- og kompetansemiljøer* (klynger). Vestfold har oppnådd deltagelse i nasjonale programmer som Norwegian Centers of Expertise (NCE), Arena og Virkemidler for Regional Innovasjon (VRI), som styrker koblingen mellom bedrifter og forsknings-/høgskolemiljøer. Videre bidrar fylkeskommunens deltagelse i Oslofjordfondet RFF og den etablerte funksjonen som EU-

koordinator til å stimulere bedrifter til økt forskning og innovasjon. Fylkeskommunen spiller også en aktiv rolle i forhold til å *understøtte Høgskolen Buskerud Vestfold*.

For en økt og målrettet innsats som regional utviklingsaktør, er det vedtatt utarbeidet en egen regional plan for verdiskaping og innovasjon.

Landbruksforvaltning

Fra 2010 har fylkeskommunen et økt ansvar innenfor *landbruksforvaltning*. Sentrale mål om bl.a. økt matproduksjon og økt rekruttering, kompetanse og likestilling i landbruket er førende for arbeidet. I samarbeid med næringen og fylkesmannen er det utarbeidet et eget regionalt næringsprogram for landbruket.

Internasjonalt samarbeid

Fylkeskommunene på Østlandet deltar på politisk nivå i flere *internasjonale organisasjoner*, og gjennom i Østlandssamarbeidet er det avtalt arbeidsdeling og koordineringsrutiner. Regionalsektoren er sekretariat for den politiske deltagelsen. Det mangeårige bilaterale samarbeidet med Kaunas kommune i Litauen følges opp gjennom en ny samarbeidsavtale.

4.2.4 Ressurser, klima og miljø

Klima og miljø

Fylkeskommunen har også roller og ansvar innenfor *miljø og klima* og det er vedtatt at det skal utarbeides en egen regional plan for klima og energi. Planprogram er vedtatt, og arbeidet med utvikling av forslag til plandokument er i gang.

Vannforvaltning

Gjennom et EU direktiv har fylkeskommunen fått rolle og ansvar for *vannforvaltning*. Alt vann (ferskvann, grunnvann og vann langs kysten) skal kartlegges med hensyn til ulike parametere, og det skal utarbeides tiltaks- og forvaltningsplaner med sikte på utvikling av tilfredsstillende kvalitet. Det er utarbeidet forslag til en regional plan for vannforvaltning som er ute på høring.

Geologiske ressurser

Etterspørselen etter ulike geologiske ressurser er raskt stigende, både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Det er utarbeidet en egen strategiplan for regiongeologen med hovedvekt på kartlegging av geologiske ressurser i bl.a. Vestfold, og det tas initiativ for å sikre geologiske forekomster (mineraler, stein, pukk, grus mm). Formålet er en langsikt ressursforvaltning med sikte på framtidig næringsutvikling og verdiskaping.

4.3 *Utfordringer og forslag til prioriteringer*

4.3.1 Samferdsel

Utfordringen innenfor samferdsel er å møte transportbehovet hos befolkning og næringsliv, sikre framkommelighet og trafikk sikkerhet og samtidig nå målene i klimapolitikken. Befolkningsveksten på Østlandet medfører økt transportbehov. Nasjonal Transportplan (NTP) 2014-2023 følger opp målsettingene i klimaforliket ved at trafikkveksten i byene skal tas ved gange, sykkel og kollektivtrafikk. Regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA) gir strategiske føringer med retningslinjer for miljøvennlig transport, blant annet gjennom at andelen dagligreise med kollektive transportmidler skal økes til 7 %. Vedtatt handlingsprogram for fylkesveg 2014– 2017 følger opp forslag i Regional plan for bærekraftig arealpolitikk. Om lag halvparten av vedtatte investeringsmidler brukes til miljøvennlig transport. Arbeidet for å få Vestfoldbyene inkludert i framtidige bymiljøavtaler jobbes det med i forbindelse med ny NTP-periode fra 2018. Arbeidet med bypakke for Tønsberg-regionen og mulighetsanalyse for Larvik er startet opp. Fylkestinget vedtok ved behandling av budsjett 2014 og økonomiplan 2014 -17 resultatmål for kollektivtrafikken på 2 % årlig passasjervekst samt en kundetilfredshet (KTI) på 72 i 2014 og 73 i 2015-16.

Kollektivtrafikk

Kollektivtilbudet i Vestfold er de siste årene forbedret på flere områder. Rutetilbudet er styrket med flere avganger. I oktober 2012 fikk stamlinje 02 (strekningen Horten – Borgheim), rute 113 (Eik-Torød) og rute 116 (Skallevold-Borgheim) i Tønsberg og på Nøtterøy styrket tilbud etter en ekstrabevilgning på 3,0 mill kr fra Fylkestinget (sak 36/12). Styrkingen ble videreført med helårsvirkning på kr 6,0 mill i 2013. Fra august 2013 ble rute 113 og 116 ytterligere styrket. I tillegg fikk rute 130 (Stokke-Tønsberg) økt frekvens til hvert 15.min i rush. Totalt ble VKTs ruteproduksjon økt med ca. 100 000 km i 2012 og ca. 250 000 km i 2013. Ny teknologi er tatt i bruk for å gjøre tilbudet mer tilgjengelig og enklere å bruke. Nye billettprodukter er innført og økningen av billettprisene har vært moderat. Dette har bidratt til passasjervekst i 2012 (2,4 %) og 2013 (2,1 %).

Fra 2015 er det flere forhold som vil bidra til å øke kostnadene mer enn den generelle prisstigningen. De viktigste forholdene vurderes å være økt kilometerkostnad i nye anbud, krav om sitteplasser og setebelter i skoleskyssen, overgang til mer miljøvennlig drivstoff, økte kostnader til tilrettelagt skyss, kostnader for fylkeskommunen ved tilrettelagt skyss av elever til andre skoler enn nærskolen og universell utforming. Dette er forhold som gjelder hele landet. Stordriftsfordelene som ble oppnådd ved etablering av VKT som felles administrasjonsselskap for tre fylkeskommuner reduseres nå ytterligere med TKT's uttreden. VKT må derfor ha ekstra fokus på administrasjonskostnader fremover.

Billettinntektene i Vestfold har i perioden 2009-2013 vært noe lavere enn generell kostnadsutvikling. Takst og billettprodukter er blant viktige virkemidler for å øke passasjerantallet. Dette har medført at tilskuddet fra VFK har måttet øke ytterligere for å dekke opp for kostnadsøkningene. Fylkesrådmannen vil peke på at VKT bevisst har brukt

takst og billettprodukter som et virkemiddel for å realisere resultatmålene på kollektivområdet. I henhold til rammeavtalen med selskapet skal VKT vurdere hvor midlene fra VFK gir størst effekt i forhold til å nå de politiske målsettingene for kollektivtrafikken. Fylkesrådmannen ser imidlertid at det blir vanskelig å fortsatt holde et lavt takstnivå.

Fylkesrådmannen viser til større omtale om kostnadsutviklingen under spesielle temaer 4.5.1.

Avgiftssaken

VKT har vunnet avgiftssaken mot Skattedirektoratet i Lagmannsretten. Staten anket avgjørelsen til Høyesterett, men anken ble avvist. Det arbeides nå med å avklare mulige konsekvenser av dommen i lagmannsretten, inntil dette er endelig avklart vil Buskerud og Telemark måtte vente med å gå ut som eiere av VKT. Avgiftssaken har derfor betydning for framdriften i forbindelse med avvikling av Buskerud og Telemark sitt eierskap i VKT, men Telemark kan overta ansvaret for driften av kollektivtrafikken som planlagt.

Telemark sin uttreden av VKT

Fylkestinget i Telemark har i juni 2014 bestemt at Telemark fylkeskommune skal avvikle sitt eierskap i VKT og ta ansvaret for kollektivtransport og skoleskyss tilbake til fylkeskommunen. Sammen med VKT er Telemark og Vestfold fylkeskommuner i gang med å følge opp vedtaket, noe som vil kreve stor oppmerksomhet i 2014 og 2015. Salg av tjenester fra VKT til Telemark fylkeskommune på enkelte områder kan bli aktuelt. Overføringen skal skje senest innen 1. juli 2015. Det planlegges å legge frem sak om VKT til fylkestinget i november/desember.

VKT har så langt, grunnet bortfall av stordriftsfordeler beregnet en økonomisk virkning til 6 – 8 mill. kroner årlig. Eventuelle salg av IKT og ruteopplysningstjenester til Telemark kan redusere virkningen med 3 – 4 mill. kroner.

Klimavennlig drivstoff

Et av de viktigste bidragene for å møte de globale klimautfordringene er at flere reiser kollektivt.

Fylkestinget har vedtatt (FT 58/13) å stille krav om bruk av biogass når nye kontrakter legges ut. Fylkestinget fattet slikt vedtak:

1. Vestfold fylkeskommune vil ved utlysning av nye anbud i fylket innføre bruk av biogass på minst halvparten av ruteproduksjonen ved utlysning av framtidige anbud. Dette som et viktig tiltak for reduserte klimautslipp og miljøvennlig energibruk.
2. Hovedutvalget for samferdsel, miljø og areal får seg forelagt sak om kriterier for anbudskonkurransen før anbudsutlysningen.
3. Fylkestinget ser det som svært viktig at kollektivtilbudet ikke svekkes som følge av innføring av biogass i kollektivtrafikken.

Dette vedtaket følges opp når det gjelder nytt anbud i 2016 i Tønsberg-området. Det er usikkerhet knyttet til kostnadene med biogass, men mange anslår at dette kan øke kostnadene med 10 %. Dette betyr 5 mill kroner i 2016, og 10 mill kroner årlig fra 2017.

Fylkesrådmannen viser til store økninger i rammene til kollektivtrafikk. Når dette likevel ikke er nok til å unngå at kollektivtilbudet blir svekket, i forhold til punkt 3 i vedtaket fra fylkestinget, så henger dette sammen med den totale kostnadsøkningen på kollektivtrafikk og ikke biogassvedtaket alene.

Passasjerutvikling

VKT jobber systematisk for å øke passasjertallene i tråd med regionale mål. Frekvensøkning på stamlinjene og de mest passasjertunge rutene i Tønsberg-området i 2012 og 2013 har gitt uttelling. Det må jobbes kontinuerlig med utvikling av rutetilbudet både for å opprettholde og øke passasjertallet. TØI har på bakgrunn av erfaringstall beregnet en tilbudselasticitet på 0,42 for kollektivtrafikk. Legges denne til grunn i Vestfold vil en årlig passasjerøkning på 2 % teoretisk kreve en årlig økning av produksjonen på over 450 000 km til en kostnad på over 15 mill kroner. Faktisk merkostnad vil variere med driftsløsning, befolkningsutvikling, passasjergrunnlag mm.

VKT ønsker nå å videreutvikle og styrke rutetilbudet også i Sandefjord og Larvik. Fra Plattform Vestfold er det kommet ønske om flere direkteruter fra Sandefjord og Larvik mot Tønsberg. VKT har tro på at bruk av direktebusser på de lengste strekningene kan konkurrere med bil og vil kan bidra til økte passasjertall.

Konklusjon:

Den økonomiske utfordringen for kollektivtrafikk for 2015 er beregnet til 21,8 mill kroner og dette økes til 34,3 mill kroner i 2016 og ytterligere til 46,8 mill kroner i 2017 og 2018.

Kostnader knyttet til Telemarks uttrekken fra VKT og passasjervekst er ikke medregnet i dette.

Fylkesrådmannen foreslår en rammestyrking på 9,8 mill kroner hvert år til skoleskyss, sikring av skoleelever i buss og tilrettelagt skoleskyss. Fylkesrådmannen foreslår en omprioritering fra fylkesveg til kollektiv på 6 mill kroner i 2015, 10 mill kroner i 2016 og 8 mill kroner i 2017. Fylkesrådmannen foreslår videre en rammestyrking til VKT på 2 mill. kroner i 2017 og 10 mill. kroner i 2018.

Totalt betyr dette en økt ramme til kollektivtrafikk på 15,8 mill kroner i 2015 og 19,8 mill kroner i 2016, 2017 og 2018.

Kollektivtrafikk behov 2015-2018 løftet frem i utfordringsnotatet

	2015	2016	2017	2018
Sikring av skoleelever i buss	3	3	3	3
Anbud 2014 skoleskyss	3	3	3	3
Inntektsbortfall tilrettelagt skyss	3,8	3,8	3,8	3,8
Anbud 2014	9	9	9	9
Anbud 2016		7,5	15	15
Bortfall tilleggsbevilgning	3	3	3	3
Biogass		5	10	10
Totale behov kollektiv	21,8	34,3	46,8	46,8
Forslag økt ramme kollektiv*	15,8	19,8	19,8	19,8
Udekket behov	6	14,5	27	27

Tabell 1 viser behov på kollektivtrafikk fra 2015-2018

*inkluderer omprioritering fra veg.

Fylkesrådmannen foreslår med dette en klar satsing på kollektivtrafikk. Likevel betyr dette at VKT må dekke noe av kostnadsøkningen innenfor sin ramme, som vil ha konsekvenser for ruteproduksjon og takster.

Fylkesrådmannen begrunner at en ikke tar mer fra fylkesveg til kollektiv i perioden 2015 - 2017 med at en sterkere omprioritering fra veg til kollektiv vil undergrave vegvedlikeholdet og vil gjøre det mer kostbart for vegeier på et senere tidspunkt. Samtidig ser fylkesrådmannen at det er vanskelig å dekke opp for all kostnadsutviklingen i kollektivtrafikk de neste årene og at det da er viktig at VKT tilpasser dette noe i driften fra 2015.

Antall reiser med buss i Vestfold er ved utgangen av august 1,3 % lavere enn tilsvarende periode i 2013. I 2. tertial har redusert rutetilbud i skolens sommerferie samt streik blant undervisningspersonale ved skolestart bidratt til nedgangen. VKT arbeider fortsatt for å øke passasjertallet i 2014, men vurderer at det er tvilsomt om 2014-målet om 2 % økning vil kunne innfris. Det vises blant annet til fortsatt positiv effekt av forbedringene på stamlinjene og bybusstilbudt i Tønsberg i 2012 og 2013.

Når det gjelder resultatmål for 2015 foreslår fylkesrådmannen at det settes til 1 %. Det vil si å holde på alle de nye passasjerene som har kommet i en periode med sterk vekst, samt ytterligere å øke antall passasjerer med 90 000 årlig.

Kundetilfredshetsindikator (KTI) antas å bli redusert med 1 fra 2014-nivå til 71.

Resultatmålene er utfordrende med rammene som ligger til grunn, men det er likevel viktig å ha mål man kan strekke seg etter.

Fylkesveg

Fylkesvegnettet i Vestfold har et betydelig vedlikeholdsetterslep til tross for at våre fylkesveger er blant de best vedlikeholdte i landet. Hovedutfordringen innenfor veg er å vedlikeholde og utvikle et tjenlig vegsystem for gods og personbefordring, inklusiv kollektiv, hvor mest mulig av forfallet kan tas igjen samtidig som driftsnivået opprettholdes.

Drift

Driften av fylkesvegane er i dag satt ut i tre store driftskontrakter for områdene nord, øst og syd i fylket. Driftskontrakten i Vestfold Øst ble fornyet i løpet av 2012 og gjelder fram til 2017. Driftskontrakt Vestfold Syd ble fornyet i 2014. Vestfold Nord skal fornyes i 2016, og arbeidet med dette har startet opp.

Ekstraordinær prisøkning knyttet til fornying av driftskontrakter de senere år er ikke fullt ut kompensert.

I Vestfold har trafikkveksten de ti siste årene vært 25 %. Det medfører behov for øket vedlikehold av veien.

Vedlikehold

Vegvedlikeholdet på veg kan deles opp i asfaltering, drenering, grøfting, skilting, bruvedlikehold og vegmerking. Manglende vedlikehold over tid vil føre til at vegkapitalen reduseres.

Det forventes at trafikkveksten vil bidra til å øke vedlikeholdskostnadene, blant annet fordi vegslitasjen og nedbrytningen av vegnettet blir større. Erfaringsmessig vil en trafikkvekst på 3 % øke drifts- og vedlikeholdskostnadene med ca. 1 %.

Konklusjon:

For å unngå store reduksjoner i kollektivtrafikken på grunn av betydelige ekstraordinære kostnadsøkninger foreslår fylkesrådmannen en omprioritering av ressurser fra fylkesveg til kollektiv, med 6 mill kroner i 2015. Dette gjøres ved en reduksjon på 5 mill kroner i tilskudd til kommunal veg og en reduksjon i generell drift og vedlikehold på 1 mill kroner.

Fylkesrådmannen foreslår at tiltak på eget vegnett må prioriteres høyere enn tiltak på kommunal veg for å unngå ytterligere økning av vedlikeholdsetterslepet på fylkesvegane.

Fylkesrådmannen foreslår videre en omprioritering av ressurser fra fylkesveg til kollektiv med 10 mill kroner i 2016 og 8 mill kroner i 2017. I tillegg legges det opp til at spleiselaget vedrørende mulighetsanalysen for transportsystemet i Larvik (nærmere omtalt nedenfor) foreslås finansiert innenfor rammen for vegvedlikehold. Totalt sett vil dette innebære kutt i tilskudd til kommunal veg, drift og vedlikehold og noe på asfalteringsprogrammet.

Når det ikke foreslås en større omprioritering fra veg til kollektiv, er det to grunner til dette. For det første vil et nivå på vedlikehold av asfaltdekker under 60-70 mill kroner pr år kunne øke forfallet på veiene, med akselererende virkning på vegfundamentet. Vegvedlikeholdet er allerede redusert etter at ekstraordinær prisøkningen knyttet til fornying av driftskontraktene i 2011 og 2012 ikke ble kompensert fullt ut. Fylkesrådmannen mener likevel at omprioriteringene er nødvendig på grunn av de enorme behovene for ressurser på kollektivområdet. For det andre er det forventet at de ekstraordinære kostnadsøkningene innenfor kollektivtrafikken fortsatt vil øke i et omfang som vanskelig kan kompenseres fullt

ut. I lys av dette synes det fornuftig at tilpasningen til trangere rammer fremover begynner allerede i 2015.

Investeringer

Handlingsprogram for fylkesveger 2014-17 ble behandlet i fylkestinget i april 2013. Vedtaket innebærer en flat økonomisk ramme på 95,3 mill kroner inkl. mva.

Det totale investeringsbehovet på fylkesvegnettet er imidlertid langt større. Fylkestinget har blant annet derfor åpnet for en spleiselagsordning med kommunene, som vil gjøre det mulig å realisere flere vegprosjekter enn hva som ville vært mulig dersom fylkeskommunene skulle fullfinansiere alle prosjekter. Ordningen åpner også for at kommunene kan realisere vegprosjekter som de prioriterer høyere enn fylkeskommunen.

En utfordring ved samarbeidsprosjektene er at Statens vegvesen ikke har kapasitet nok til å lede alle prosjektene. I enkelte prosjekter ivaretar kommunen byggherrefunksjonen på vegne av fylkeskommunen. Oppfølging av disse prosjektene er utfordrende, spesielt når det gjelder framdrift. Dette medfører en større risiko for tidsforskyvning i prosjekter. Fylkesrådmannen har særlig fokus på dette.

Det totale behovet for investeringer i fylkesvegnettet omfatter flere store prosjekter som vanskelig kan finansieres innenfor fylkeskommunens budsjetter. Noen eksempler på slike prosjekter er:

Omkjøring Tjøllingvollen FV303	100 mill kr
Hogsnesbakken, FV303	200 mill kr
Kodalveien, FV305	100 mill kr
Ny fastlandsforbindelse for Nøtterøy FV308	2 000 mill kr
Presterødbakken, FV311	115 mill kr
Omkjøring Åsgårdstrand FV311	100 mill kr

Skal slike prosjekter realiseres, må det i dagens situasjon skje innenfor ordninger basert på *brakerfinansiering*. I Tønsberg-området er store brukerfinansierte investeringer allerede gjort, og det er utredet konsepter for en bypakke, der blant annet ny fastlandsforbindelse for Nøtterøy og oppgradering av Presterødbakken står sentralt, sammen med tilrettelegging for økt kollektivtrafikk, sykkel og gange. Konsekvensutredning (KVU) for Tønsberg-regionen er nå til kvalitetssikring (KS1) før saken går til regjeringen for beslutning. Det er forskuttert 10 mill kroner fra bompengeselskapet med garanti fra eierne til planleggingsmidler til bypakken. Når det gjelder investeringsmidler fra fylkesveg til bypakken, vil dette bli behandlet i forbindelse med Handlingsprogrammet for fylkesveg 2018 -2021. Det samme gjelder Larvik, hvor det i første omgang skal utarbeides en mulighetsanalyse.

Arbeidet med handlingsprogrammet for 2018-2021 har startet opp høsten 2014.

Konklusjon:

Det totale behovet for investeringer i fylkesvegområdet er stort. En utfordring med gjennomføring av handlingsprogrammet for fylkesveger er kostnadsøkninger og tidsforskyvninger. Det er en utfordring å finne måter å håndtere avvik og risiko på slik at det blir bedre samsvar mellom de midlene som hvert år bevilges til fylkesveginvesteringer og de midlene som brukes. I revisjonen av styringssystemene ble risikostyring viet særskilt oppmerksomhet. I 2015 vil fylkesrådmannen starte opp med risikovurdering av noen utvalgte fylkesvegprosjekter.

Fylkesrådmannen foreslår at investeringsrammen for fylkesveg reduseres med 5 mill kroner i 2015. Rammen økes i 2018 med 6 mill kroner. Det medfører at enkelte prosjekter i handlingsprogrammet for fylkesveger 2014-2017 gjennomføres på et senere tidspunkt enn opprinnelig planlagt.

Trafikksikkerhet

Trafikksikkerhet er en betydelig utfordring også i Vestfold. Ulykkesstatistikken viser at det er møteulykker, utforkjøringsulykker og ulykker med myke trafikanter som er de største utfordringene. I 2013 var det seks dødsulykker i Vestfold. Fire av disse skjedde på fylkesvegene, én skjedde på g/s-veg langs riksveg og den siste skjedde på E 18. Pr 15. september 2014 har det vært fire dødsulykker i Vestfold, to av ulykkene på fylkesveger og to på E18.

Måltrettet arbeid de senere år har utbedret mange punkter og strekninger med tidligere høy ulykkesfrekvens. Utfordringen nå er at det ikke er et like tydelig mønster i forhold til hvor ulykkene skjer og at satsingen i større grad må rettes mot mer generelle tiltak mot myke trafikanter i by, utbedring av rekkverk og sideterreng. Det økte transportbehovet er i RPBA planlagt håndtert ved satsing på gående, syklende og mer tilrettelagt kollektivtrafikk. Dette medfører behov for ressurser til infrastruktur og bedre drift og vedlikehold.

Trafikksikkerhetsplan for Vestfold ble vedtatt i Hovedutvalget for samferdsel, areal og miljø 25.februar 2014. Planen gir en statusbeskrivelse, viser aktørene i trafikksikkerhetsarbeidet og trekker opp målsettinger, utfordringer og satsingsområder. Planen bygger på nasjonale føringer og er førende for de mange trafikksikkerhetsaktørene i Vestfold.

Fylkesrådmannen har startet opp et arbeid med å se på retningslinjene for trafikksikkerhetsordningen og hvordan trafikksikkerhetsarbeidet blir administrativt organisert i Vestfold. Hovedutvalg for samferdsel, areal og miljø vil bli deltakere i dette arbeidet.

Konklusjon:

Trafikksikkerheten skal ivaretas gjennom både drift, vedlikehold og investeringer. Det fremmes forslag til resultatmål for trafikksikkerhet fra 2015.

Transportløyver

Antall drosjeløyver og drosjesentraler har vært stabilt det siste året. Tilgangen på søkere til ledige utlyste løyver har vært god. Det har vært gjennomført en kartlegging av behovet for drosjer i Vestfold løyvedistrikt. Rapporten «Drosjer i Vestfold – ett løyvedistrikt, mange stasjoneringsteder» og et verktøy kalt «Vestfold-modellen» er utarbeidet som grunnlag for behovsprøving knyttet til antall drosjeløyver og sentraler. Modellen er tenkt brukt som grunnlag for videre arbeid med å sikre konkurranse og rammebetingelser for den enkelte løyvehaver som sikrer nødvendig lønnsomhet.

Jernbane

I behandlingen av NTP våren 2013 ble det vedtatt at nytt Intercity-tilbud til Tønsberg, Hamar og Fredrikstad skal være ferdig innen 2024. Innen 2026 skal en kunne kjøre halvtimes frekvens mellom Oslo og Skien. Hele Intercity-triangelet – til Skien, Lillehammer og Halden – skal være ferdig innen 2030.

Planarbeidet for Vestfoldbanen er godt i gang. Vestfold fylkeskommune med Plattform Vestfold vil være den viktigste samarbeidsarenaen for Jernbaneløypen i dette arbeidet.

I NTP ble det vedtatt en konseptvalgutredning for Grenlandsbanen, sammenkoblingen mellom Vestfoldbanen og Sørlandsbanen.

Interregional plan for gods

I 2015 vil forslag til interregional plan for intermodal gods bli lagt fram for politisk behandling. Planarbeidet er et samarbeid mellom fylkeskommunene i Telemark og Vestfold, berørte havner og eierkommuner, transportetatene og næringslivet i fylkene. En viktig dimensjon ved planprosessen er det økte fokuset på Jyllandskorridorens betydning som transportkorridor til og fra Østlandet og Oslo-området.

Parallelt med planarbeidet jobbes det for å inngå partnerskap med danske og tyske regioner for å styrke Jyllandskorridorens betydning som transportkorridor og samarbeid for næringsutvikling i regionene, sannsynligvis i form av et Interreg-prosjekt.

Arbeidet med den interregionale planen øker også fokuset på transportsituasjonen til og fra Larvik havn, etablering av Kopstad-terminalen, jernbaneutbygging, ny Oslofjordkryssing og godsterminalstruktur for Oslofjordområdet.

Lufthavn

Sandefjord Lufthavn (SLT) har nå ferdigstilt Helhetsplan (2014 – 2050) og har nå besluttet at selskapet skal videreutvikle vestsiden av rullebanen inntil usikkerheten i rammevilkår og risikobilde er mer avklart. SLT vil i de kommende årene måtte foreta større investeringer, kostnadsnivået er beheftet med usikkerhet, men det er foreløpig anslått at selskapet må investere om lag 374 mill kroner i perioden 2014 – 2023, for å utvikle vestsiden. I tillegg kommer investeringer som er uavhengig av terminalplassering med om lag 540 mill kroner. En stor del av disse kostnadene er knyttet til krav fra Luftfartstilsynet. Kravet innebærer at

SLT innen 1. desember 2016 skal ha foretatt rehabilitering og oppgradering av rullebanen. En investering i denne størrelsen vil med stor sannsynlighet medføre at eierne av lufthavnen ikke vil få utbetalt utbytte, da selskapet er avhengig av lånefinansiering for å få gjennomført investeringene. For at selskapet skal få gjennomført investeringene vil det også kunne oppstå et behov for kapitaltilførsel fra eierne. Når det eventuelt kommer en søknad fra selskapet så vil denne bli lagt frem som en egen politisk sak.

Helhetsplanen som er fremlagt antyder at selskapet har behov for en emisjon i 2016, dette for å innhente tilstrekkelig kapital til å kunne gjennomføre investeringene.

4.3.2 Regional planlegging

Fylkeskommunen har etter loven også et ansvar for rådgiving og veiledning av planarbeid som gjennomføres av kommunene. Dette ansvaret ivaretas både gjennom skriftlig veiledning i den formelle planprosessen, formell behandling av utarbeidede planer gjennom høring, samt drift av Planforum, Plannettverk og forum for barnerepresentanter. Med Regional plan for bærekraftig arealpolitikk er det behov for å videreutvikle rollen som veileder og rådgiver. Ny regjering legger større vekt på lokalt selvstyre, noe som også påvirker vår rolle i planprosessene og vår myndighet i innsigelsesinstituttet. Disse faktorene er blant annet grunnen til en prosess i knyttet til VFK's rolle som er startet opp i 2014.

Regional plan for bærekraftig arealpolitikk

Vestfoldsamfunnet forventer at fylkeskommunen prioriterer oppfølging av RPBA med handlingsprogram. Gjennom oppfølging av RPBA kan fylkeskommunen utvikle potensialet som regional utviklingsaktør ved å se områdene byutvikling, næringsutvikling, transportutvikling, boligutvikling og folkehelse i sammenheng.

Regional planstrategi

Gjeldende planstrategi følges opp gjennom utarbeidelse av fem planer. Neste Regional planstrategi skal vedtas senest høsten 2016. Det er startet opp arbeid med kunnskapsgrunnlaget til planstrategien, som skal avsluttes høsten 2015. Den formelle prosessen knyttet til selve planstrategien skal starte opp i løpet av 2015. Kunnskapsgrunnlaget vil danne bakteppet for å trekke opp utfordringer og muligheter i den regionale planstrategien, som igjen prioriterer arbeidsoppgaver innenfor regional planlegging, i neste valgperiode.

Regional plan for kystsonen i Vestfold

Kystsoneplanen har vært på høring, og skal etter planen behandles i Fylkesutvalget i november 2014. Planen vedtas med handlingsprogram som krever ressurser i løpet av økonomiperioden for å følges opp.

Planforum, plannettverk og uttalelser til kommunale planer

Det kreves betydelige personalressurser i arbeidet med planfaglig veiledning og uttalelser til de mange kommuneplanene som kommer på høring i 2015. Fylkesrådmannen er i gang med en prosess med mål om både å forbedre kvaliteten og utnyttelsen av ressursene innenfor dette

arbeidet, samt en prosess med mål om både å spisse rollen, forbedre kvaliteten og utnyttelsen av ressursene.

4.3.3 Regional næringsutvikling

Næringsutvikling

Til tross for det utfordringsbildet som er beskrevet under dagens situasjon, blir Vestfold tilført kun 7 mill kroner årlig til «regional utvikling» fra statsbudsjettets kap.551.60 (Kommunal- og regionaldepartementet). Disse midlene anvendes som regional medfinansiering til nasjonale programmer som VRI (Virkemidler for regional innovasjon) og NCE MNT (Norwegian Centres of Expertise Micro- and Nanotechnology), samt tilskudd til etablererstipend gjennom Innovasjon Norge – Buskerud Vestfold.

Det pågående arbeidet med Regional plan for verdiskaping og innovasjon (RPVI) vil avklare hvorvidt det er grunnlag for å endre virkemiddelbruken, samt om det er grunnlag for nye satsinger der begrensede offentlige midler kan mobilisere til viktige utviklingsprosesser.

Konklusjon:

Fylkesrådmannen foreslår at det settes av midler til å dekke fylkeskommunens andel i «Verdiskapingsinitiativet» (FU 92/14) og støtte til etablering av «fasilitator for reiselivet» (FU 76/14). Begge er innarbeidet i den regionale planen. Samlet utgjør dette 1,7 mill kroner i 2015, 1,5 mill kroner i 2016 og 1,1 mill kroner i 2017.

Fylkesrådmannen vil komme tilbake til eventuelle øvrige budsjettmessige konsekvenser av Regional plan for verdiskaping og innovasjon når denne er vedtatt og skal følges opp.

Forskning og høyere utdanning

Utvikling av kompetente forsknings- og innovasjonsmiljøer er av avgjørende betydning for den regionale utviklingen. I Vestfold representerer Høgskolen Buskerud Vestfold i så måte en av de viktigste utviklingskreftene.

Andre sentrale innsatsområder er videreføring av støtte til de nasjonale programmene NCE og VRI.

For å understøtte kompetansebyggende prosesser og prosjekter i Vestfoldsamfunnet er det avsatt midler til medfinansiering av EU-prosjekter. I 2014 startet en ny programperiode for, det store forskningsprogrammet "Horisont 2020", de tematiske EU programmene under Interreg og prosjekter under EØS finansieringsmekanisme rettet mot de nyeste medlemslandene.

4.3.4 Ressurser, klima og miljø

Innenfor satsingen på klima, miljø og ressurser er det to hovedutfordringer knyttet til tidligere beskrivelse av status: oppfølging av de regionale planene for henholdsvis vannforvaltning og klima og energi.

En viktig utfordring i 2015 er å sikre at samarbeidet i vannområdene prolongeres ut året, i samsvar med fylkesutvalgets vedtak. I det påfølgende arbeidet med overvåking og gjennomføring av nødvendige tiltak vil det være behov for statlig, regional og lokal medfinansiering.

Forslag til regional plan for klima og energi med handlingsplan for 2016 vil bli framlagt for fylkestinget høsten 2015. Med grunnlag i de samfunnsmessige utfordringene knyttet til klima og energi, fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør og de forventninger som skapes gjennom planarbeidet, vil det være behov for å avsette midler til formålet.

Konklusjon:

Fylkesrådmannen vil komme tilbake til eventuelle budsjettmessige konsekvenser når de regionale planene for henholdsvis «vannforvaltning» og «klima og energi» er vedtatt.

4.4 Budsjett regionalsektoren

4.4.1 Driftsbudsjett

Regionalsektoren	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
Tall i 1000 kr						
Fylkesveier	207 355	235 269	231 200	227 200	227 200	235 200
Kollektivtrafikk	218 680	236 624	254 894	258 894	258 894	258 894
Samferdsel forøvrig	6 344	7 840	9 840	9 840	9 840	9 840
Regional næringsutvikling	6 614	8 787	11 087	10 887	8 862	7 762
Regional planlegging	1 585	2 797	2 397	2 197	2 197	2 197
Regionalavdelingen	25 852	28 136	29 407	29 407	29 407	29 407
Innsparing - mer effektive innkjøp				-1 250	-2 500	-2 500
Sum Regional utvikling	466 430	519 453	538 825	537 175	533 900	540 800

ØKONOMIPLAN 2015 - 2018	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
REGIONALSEKTOREN	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
<i>Vedtatt budsjett 2014</i>	466 430	519 453	519 453	519 453	519 453	519 453
Prioriteringer - vedtatt økonomiplan						
Vestfold Klima- og Energiforum - t.o.m 2016 (FU 77/11)			0	0	-225	-225
HR2014 - gjenstående innsparinger			-2 200	-2 200	-2 200	-2 200
Innsparing - mer effektive innkjøp				-1 250	-2 500	-2 500
HiVe - tilskudd til utvikling maritim kompetanse (t.o.m 2016)					-1 000	-1 000
EU medfinansiering			500	500	500	500
Samferdsel - ny stilling			500	500	500	500
Regiongeolog - 3 årlig engasjement (tom 2016)					-400	-400
Kollektivtrafikk- ekstraordinær priskompensasjon 2014			-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Samferdsel - tilskudd til heis i Holmestrand (t.o.m 2023)			2 400	2 400	2 400	2 400
Fylkesveger - rammestyrking			-1 000	-1 000	-3 000	-3 000
FT - kartlegging og utbedring av fartshumper (t.o.m 2014)			-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
FT - reduksjon Regional planstrategi			-400	-600	-600	-600
Prioriteringer - nye						
Fylkeveger reduksjon			-6 000	-10 000	-8 000	0
Kollektivtrafikk - økt ramme			6 000	10 000	10 000	10 000
Sikring av skoleelever i buss			3 000	3 000	3 000	3 000
Anbud 2014 skoleskyss			3 000	3 000	3 000	3 000
Inntektsbortfall tilrettelagt skyss			3 800	3 800	3 800	3 800
Rammetrekk økte finanskostnader - Heis Holmestrand			-400	-400	-400	-400
FU 92/14 Fasilitator reiseliv			900	700	300	
FU 76/14 Verdiskapningsinitiativ			800	800	800	
Sum rammeendringer		0	5 400	3 750	475	7 375
Lønns- og prisstigning:						
Kompensasjon lønnsoppgjør 2014			769	769	769	769
Prisstigning øvrige netto utgifter 1,5 %			330	330	330	330
Lønns- og prisstigning 2,7 % (VKT og SVV)			12 772	12 772	12 772	12 772
Endring premie KLP			102	102	102	102
Sum lønns- og prisstigning		0	13 972	13 972	13 972	13 972
Sum endringer		0	19 372	17 722	14 447	21 347
Ny ramme regionalsektoren	466 430	519 453	538 825	537 175	533 900	540 800

Oppfølging av prioriteringer vedtatt i økonomiplan

EU medfinansiering

For å understøtte offentlige og private kompetansemiljøers deltakelse i internasjonalt prosjektsamarbeid, ble det ved fylkestingets behandling av budsjett 2014 avsatt 0,5 mill kroner til medfinansiering av EU prosjekter i 2014 og ytterligere 0,5 mill kroner årlig i resten av økonomiplanperioden.

Samferdsel - ny stilling

Ved fylkestingets behandling av budsjett for 2014 ble en ny fast stilling som samferdselssjef i regionalavdelingen godkjent. Denne hadde en halvårseffekt i 2014. Regionalsektorens budsjett ble økt med 0,5 mill kroner i 2014 og ytterligere 0,5 mill kroner fra 2015 som følge av dette.

Bortfall av tilleggsbevilgning kollektivtrafikk

Ved budsjettbehandlingen ble det vedtatt en økning på 4 mill kroner i 2014 til styrking av kollektivtrafikken. I fylkesrådmannens budsjettforslag lå det inne en økning med 1 mill kr. i 2015, 2016 og 2017 i ekstra priskompensasjon. Dette betyr et bortfall på 3 mill kr. fra 2015.

Samferdsel - tilskudd til heis i Holmestrand (t.o.m. 2023)

Fylkestinget vedtok i sak 5/13 å inngå i et samarbeid med Jernbaneverket og Holmestrand kommune om etablering av heis i fjell i Holmestrand. Fylkeskommunen yter et anleggsbidrag til Holmestrand kommune på 2, 4 mill. kroner i året fra 2015. Det er fra Jernbaneverket varslet store kostnadsøkninger på heissjakt på 8 – 10 mill. kroner. Ved årsskiftet 2015 vil en se resultatet av anbudet for heisinnretningen. Fylkesrådmannen vil legge frem en politisk sak om heisen på nyåret 2015.

Fylkesveger

I 2014 fikk fylkesveger en rammestyring til vegvedlikehold på 5 mill kroner, redusert til 3 mill kroner i 2015 og 2016, og til 1 mill kroner i 2017.

Nye tiltak

Fasilitator reiseliv

Fylkesutvalget vedtok i sak 92/14 å støtte en fasilitator for reiselivet over en prosjektperiode på 3 år. Fylkesrådmannen foreslår at det settes av 0,9 mill kroner i 2015, 0,7 mill kroner i 2016 og 0,3 mill kroner i 2017.

Verdiskapningsinitiativ

Fylkesutvalget vedtok i sak 76/14 å støtte et 3-årig prosjekt i samarbeid med kommunene i Vestfold med formål å få en koordinert og styrket satsing for økt verdiskaping i Vestfold. Prosjektet vil starte opp i 2015 og Fylkesrådmannen foreslår at dette støttes med 0,8 mill. kroner fra fylkeskommunen i årene 2015, 2016 og 2017.

Sikring av skoleelever i buss

Fra 1. juli 2013 gjelder forskrift om krav til sikring av skoleelever i buss. Vestfold fylkeskommune søkte om dispensasjon og fikk innfridd dette, for skoleåret 2013-2014. Alle elever med rett til skoleskyss skal etter de nye reglene ha tilgang til sitteplass med setebelte. Vestfold fylkeskommune ble kompensert med 0,8 mill kroner i 2013. I forbindelse med nytt anbud, som startet sommeren 2014, er det satt krav om belter og kapasitet i samsvar med forskrift. Fylkestinget valgte og ikke søke om fornyet dispensasjon for Tønsberg kontrakten for skoleåret 2014/2015. For 2015 legges det til grunn at kostnadene kan øke med 3 mill

kroner. Fylkesrådmannen foreslår at det settes av 3 mill kroner i resten av økonomiplanperioden til å dekke dette.

Anbud 2014 skoleskyss

Ny anbudskonkurranse om rammeavtaler for tilrettelagt skoleskyss i Vestfold ble lagt ut mars 2014. Avtalene fikk virkning fra august 2014 ved oppstart skoleåret 2014-2015. Det er usikkerhet knyttet til om det må gjennomføres ny anbudskonkurranse i Tønsberg, Nøtterøy og Tjøme da denne konkurranse ble avlyst i 2014 på grunn av for høye priser i tilbudene. Fylkesrådmannen foreslår at det settes av 3 mill kroner i resten av økonomiplanperioden til å dekke dette.

Inntektsbortfall tilrettelagt skyss

Kommunene har fra skoleåret 2011/2012 dekket hele transportkostnaden for elever med behov for spesialskyss som får sitt opplæringstilbud på annen skole enn nærskolen. Fylkesmannen har besluttet at kommunene kun skal dekke merkostnaden ved slike transporter. Denne endringen av praksis medførte økte kostnader fra 2013.

Fylkeskommunen og kommune ble enige om en kostnadsfordeling som medfører en kostnadsøkning for fylkeskommunen på 3,8 mill kroner årlig. Fylkesrådmannen foreslår at det settes av 3,8 mill kroner i resten av økonomiplanperioden til å dekke dette.

4.4.2 Investeringsbudsjett, fylkesveger

Nedenstående tabell viser fylkesrådmannens forslag til investeringsbudsjett for området fylkesveger.

FYLKESVEGER	Overført * 2015	Ny 2015	Årsbud			
			2015	2016	2017	2018
Fylkesveger - investeringsramme	17 200	125 445	142 645	107 000	134 350	104 930
Fylkesveger - intelligent vegbelysning	3 000		3 000			
Bompengefinansierte prosjekter					6 000	12 000
SUM Regional utvikling	20 200	125 445	145 645	107 000	140 350	116 930

I handlingsprogrammet for fylkesveger 2014-2017 fordeler investeringene seg slik på programområder:

Programområde	Prosentandel av ramme
Løpende oppgaver/miljøtiltak	11 %
Større prosjekter	11 %
Mindre utbedringer/forsterkinger	4 %
Gang- og sykkelanlegg	44 %
Trafikksikkerhet	24 %
Kollektivtiltak	6 %

Tiltak knyttet til gang- og sykkelveg, som tilgodeses med 44 % av rammen, vil ha betydning for sikkerhet og folkehelse. I tillegg vil det kunne påvirke reisemiddelfordelingen, og således redusere klimagassutslippet fra biltrafikken. Investeringsiltak for å tilrettelegge bedre for kollektivtrafikk omfatter ca. 6 % av handlingsprogrammet. Gang- og sykkelvegtiltak og kollektivtiltak er begge programområder som kan bidra til redusert bilbruk, og således ha en heldig miljøeffekt, og dermed være i tråd med retningslinjene i RPBA. Programområdet miljøtiltak er imidlertid begrenset til pålagte tiltak knyttet til forurensingsforskriften og vannrammedirektivet. Eksempler på slike tiltak er henholdsvis støyskjerming og kulvert for elver/bekker som er viktig for fiskebestanden.

I Nasjonal transportplan 2014 -2023 går det fram at den statlige rentestøtteordningen for investeringer i fylkesveger som ble innført i 2010, bortfaller etter 2013. I forslag til statsbudsjett for 2015 legger imidlertid regjeringen opp til at ordningen opprettholdes, og at investeringsrammen økes med 50 %. For Vestfold betyr det at investeringsrammen for statlig rentekompensasjon økes fra 69 mill kroner til 112,9 mill kroner fra 2015.

Handlingsprogram for fylkesveg i Vestfold 2014-2017 ble vedtatt i Fylkesting sak 72/12 og 25/13. Periodisering er vedtatt i hovedutvalg for samferdsel, areal og miljø sak 47/13. Leveranseavtale for 2015 – Statens vegvesen og Vestfold fylkeskommune, legges fram for hovedutvalget 2. desember 2014. De største prosjektene i forslag til Leveranseavtale for 2015 nevnes under.

Fra Handlingsprogrammet for fylkesveger 2010-2013

FV 104 Nansetgata, Larvik forventes ferdigstilt i 2015

FV 325 Trafikksikkerhetstiltak Jareteigen, Tønsberg forventes ferdigstilt i 2015

FV 860 Gang- og sykkelanlegg, Lardal forventes ferdigstilt i 2015

Gang- og sykkelanlegg

Gang- og sykkelanlegg FV 308, Kjelle – Barkåker, Tønsberg

Gang- og sykkelanlegg FV 261 Framnesveien, Sandefjord

Gang- og sykkelanlegg FV 310, Horten

Mindre utbedringer/forsterkninger

Oppgradering FV 204, Rønning-Hedrum kirke kryss FV 206, Larvik

Trafikksikkerhet

Trafikksikkerhetsordningen – diverse fylkesvegprosjekter i kommunene

Kollektivtiltak

Diverse holdeplassopprustning Vestfold

Større prosjekter som gjennomføres senere i programperioden:

Gang- og sykkelanlegg FV 303 Hystadveien, Enga – Hem, Larvik/Sandefjord

Sykkelfelt, fortau FV 275 Dølebakken, Sandefjord

Sykkelfelt, fortau FV 110 Reipbanegata, Frankendalsveien nedre del, Larvik

Ny veg FV 251 Ringveien, Sandefjord

Trafikksikkerhetstiltak i by, Holmestrand

Bompengefinansierte prosjekter

Det står igjen et prosjekt i Tønsberg- pakka fase 1, ombygging av krysset mellom Stenmalveien (FV 325) og Halvdan Wlilhelmsens allé (kommunal veg) i Tønsberg. Det er usikkert når oppstart av prosjektet vil skje.

4.5 Spesielle tema

4.5.1 Kostnadsutvikling innenfor kollektivtrafikk

Kollektivtransporten på landsbasis er i en skvis mellom ambisiøse mål om at persontransportveksten skal tas med kollektiv, sykkel og gange i byområdene og mangel på friske midler til å finansiere opptrappingen i rutetilbudet. Parallelt skyter produksjonskostnadene per rutekilometer i været.

Asplan Viak har på oppdrag av KS/ samferdselssjefenes kontaktutvalg kartlagt og analysert kollektivtrafikkens økonomiske rammebetingelser med bakgrunn i fylkeskommunenes evne til å finansiere den. I den seneste rapporten (mars 2012) vises til en gjennomsnittlig kostnadsøkning per år 6,29 % i produksjonskostnad per rutekilometer perioden 2005-2012.

Fylkesrådmannen har i 2014 kartlagt og analysert kostnads- og inntektsutviklingen for rutebusstrafikken i Vestfold. Bildet i Vestfold reflekterer forholdene i resten av landet. Her vises til at det i Vestfold har vært en gjennomsnittlig årlig kostnadsøkning per rutekilometer på 3,98 % i perioden 2009-2013.

Hoveddelen av kostnadsøkningene er knyttet til busskontrakter, og kan forklares ved lønnsøkninger i bransjen som følge av bussbransjeavtalen. Her viser kostnadsanalysen at kostnadene øker i takt med landet for øvrig. Skysskostnadene ved tilrettelagt skoleskyss (med drosje eller minibuss) har også hatt en vesentlig økning per elev. I tillegg er det, på tross av en svak nedgang i elever i videregående skole, en vekst i antall elever i videregående skole som får tilrettelagt skyss. Fylkesrådmannen har derfor satt i gang et arbeid for å se nærmere på utviklingen i kostnader til tilrettelagt skoleskyss.

Andre kostnadsdrivere er tekniske krav til materiellet, utslippskrav, sikring av passasjerene med mer. Kostnadsøkningene i kollektivtransporten er i stor grad utenfor kollektivoperatørenes kontroll.

Billettinntektene i Vestfold har i perioden 2009-2013 vært noe lavere enn generell kostnadsutvikling. Takst og billettprodukter er blant viktige virkemidler for å øke passasjerantallet. Dette har medført at tilskuddet fra VFK har måtte økt ytterligere for å dekke opp for kostnadsøkningene.

Fylkesrådmannen mener VKT har brukt takst og billettprodukter som et virkemiddel for passasjervekst som har medvirket til å realisere resultatmålene på kollektivområdet.

Økte kostnader for kollektivtransporten i fylkeskommunene er i liten grad kompensert i rammeoverføringene fra staten. Fylkeskommunene bruker stadig større andel av de frie inntektene til å finansiere kollektivtransport. I den ovennevnte rapporten fra Asplan Viak vises til at fylkeskommunenes utgifter øker med 89,6 prosent fra 2004 til 2012, mens tilgjengelige midler – frie inntekter pluss statlige tiltak – øker med 44 prosent på landsbasis.

Til sammenligning øker utgiftene for kollektivtransporten i Vestfold fylkeskommune med 75 % i perioden 2007 til 2014, mens frie inntekter bare øker med 63 % i den samme perioden, men med forbehold for at perioden ikke sammenfaller.

4.5.2 Regionale planer

Fylkeskommunen har ansvar for utvikling og oppfølging av en lang rekke regionale planer:

Regional plan for bærekraftig arealpolitikk skal følges opp med særlig fokus på å styrke byutviklingen.

Kystsoneplanen skal følges opp med et eget handlingsprogram hvor det er foreslått en lang rekke prosjekter innenfor kompetanse, kartlegging og forvaltning.

Kjøpesenterplanen ble utviklet for å bidra til og videreutvikle levende og attraktive byer. Det er behov for oppfølging av planen, med særlig fokus på kompetanse om utvikling, sammenhenger og konsekvenser.

Interregional godsplan med formål å legge til rette for mere gods på sjø og bane og mindre på vei, er under utvikling.

Regional plan for verdiskaping og innovasjon er i slutfasen. Planarbeidet har dokumentert store utfordringer knyttet til verdiskaping i næringslivet, og at dette har direkte og betydelige konsekvenser for finansieringen av offentlige tjenestetilbud.

Regional plan for vannforvaltning er sendt på høring, og vil bli godkjent ved Kgl. Res. innen utgangen av 2015.

Regional plan for klima og energi er under utvikling. De store samfunnsmessige utfordringene knyttet til klima og miljø krever også lokalt og regional engasjement og handling.

Regionalt næringsprogram for landbruk er utarbeidet i nært samarbeid med fylkesmannen og næringen selv.

Regional planstrategi skal i henhold til Plan- og bygningsloven vedtas innen utgangen av første året i hver fylkestingsperiode. Planstrategien skal beskrive regionale utviklingstrekk og utfordringer, og liste hvilke regionale planoppgaver som skal prioriteres i perioden.

Vurdering

Utvikling og oppfølging av regionale planer er en kjerneoppgave i fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør. En regional plan gjelder for hele Vestfold samfunnet. Det betyr igjen at det er flere aktører som har roller og ansvar i både planprosess og ikke minst i oppfølging og gjennomføring av selve planen. All erfaring tilsier imidlertid at det er behov for en aktiv og koordinerende aktør, og nettopp dette er det som er fylkeskommunens oppdrag.

For å sikre den nødvendige oppfølgingen kreves et bevisst og tydelig lederskap fra fylkeskommunen. Det er avgjørende for både resultater, troverdighet og omdømme at fylkeskommunen er utstyrt med de nødvendige virkemidlene. Dette gjøres i stor grad gjennom budsjettarbeidet og prioritering av oppgaver og disponering av interne personalressurser.

Det er utfordrende å skape et bedre samspill og samsvar mellom utvikling, behandling og oppfølging av regionale planer – og budsjett-/økonomiplanen.

Med henvisning til disse utfordringene foreslår fylkesrådmannen en styrking av årlig avsetning til Regionalt utviklingsfond med 2,0 mill kroner til 5,5 mill kroner. Utfordringene som er skissert over vil øke utover i økonomiplanperioden. Fylkesrådmannen vil derfor ha et særlig fokus på denne problemstillingen i framtidige budsjettprosesser.

5 Utdanningssektoren

5.1 Presentasjon av utdanningssektoren

Utdanningssektoren omfatter 10 videregående skoler, skolen for sosiale og medisinske institusjoner (SMI-skolen), Kompetansesenteret for læringsutvikling (KLU), som består av lovpålagt pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) og oppfølgingstjenesten (OT), Karrieresenteret og Utdanningsavdelingen. Utdanningsavdelingen består av skoleseksjonen, inntaks- og fagopplæringsseksjonen og eksamenskontoret. Karrieresenteret er et samarbeid med NAV.

Skiringssal folkehøyskole og Fagskolen i Vestfold har egne styrever og reguleres gjennom eget lovverk. Disse virksomhetene inngår ikke i budsjettrammen for videregående opplæring, men håndteres for øvrig som en del av sektoren. Kompetansebyggeren Vestfold er organisert under Greveskogen vgs og tilbyr videregående opplæring av voksne.

Det er vedtatt fritt skolevalg for elevene i videregående opplæring. 85 prosent av elevene i Vg1 og 90 prosent av elevene i Vg2 og Vg3 skal få oppfylt førsteønske ved valg av utdanningsprogram.

Store deler av aktiviteten knyttet til videregående opplæring er regulert gjennom lover og forskrifter. Det fører til at kostnader bindes opp i rettigheter for både elever og lærlinger. Ungdom som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring, har rett til tre års videregående opplæring. Retten må tas ut innen utgangen av det året vedkommende fyller 24 år. Dersom læreplanene forutsetter lengre opplæringstid enn tre år, har ungdommene rett til opplæring i samsvar med den opplæringstiden som er foreslått i læreplanen. Retten tas ut innenfor en periode på 5 år, eller 6 år når opplæringen helt eller delvis foregår i lærebedrift. Elevene har rett til et omvalg i løpet av opplæringsperioden. Videre er det slik at søkerne har rett til inntak til et av tre alternative utdanningsprogram som de har søkt på. Elever som har fullført og bestått fagutdanning, har rett til påbygg for å oppnå generell studiekompetanse, i Vestfold kalt Påbygg 4.

Elever som ikke har eller kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, har rett til spesialundervisning. Elever med rett til spesialundervisning har rett til inntil 2 år ekstra opplæring dersom behovet tilsier det.

Fagopplæringen omfatter normalt to års opplæring i skole og ett års opplæring i bedrift. Opplæring i bedrift blir kombinert med verdiskaping i bedriften, og strekker seg derfor over to år. Dersom fylkeskommunen ikke kan formidle opplæring i bedrift til de som ønsker slik opplæring, har elevene rett til opplæring i skole, såkalt Vg3 fagopplæring i skole. Dette tilbudet skal elevene få innen 1. september.

Voksne som har fullført grunnskolen eller tilsvarende, men som ikke har fullført videregående opplæring, har etter søknad rett til videregående opplæring. Ordningen gjelder fra og med det året søkerne fyller 25 år. Opplæringen for voksne skal tilpasses behovet til den enkelte. Voksne som er tatt inn til videregående opplæring, har rett til å fullføre opplæringsløpet. Dette gjelder selv om søkeren ikke hadde rett til videregående opplæring i utgangspunktet.

Opplæringsloven, Folkehelseloven og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler er med på å gi rammene for hvordan videregående opplæring kan organiseres og drives. Fylkeskommunen ved fylkesrådmannen forvalter Opplæringsloven og gir videregående opplæring som fører fram til studiekompetanse, yrkeskompetanse eller kompetanse på lavere nivå.

Fylkestinget behandlet 15.12.2009 en sak om Handlingsprogrammet *God oppvekst* (2008-2018). Handlingsprogrammet er et felles løft for barn og unge i Vestfold og gjennomføres i et bredt partnerskap mellom Fylkesmannen i Vestfold, kommunene, fylkeskommunen, statlige etater i regionen og partene i arbeidslivet. Fylkeskommunen har forpliktet seg til økt innsats for å få flere unge til å fullføre videregående opplæring. Flere tiltak er allerede igangsatt og videreutviklet. Et av disse er sommerskole for elever som har stryk i standpunktkarakter og/eller eksamen.

Det er påvist en klar sammenheng mellom elevenes grunnskolepoeng og andelen som fullfører og består videregående opplæring. Fylkesrådmannen har utarbeidet en *Regional plan for helhetlig opplæring* som skal sikre god kvalitet og sammenheng i hele opplæringsløpet, fra barnehage til arbeidsliv og høyere utdanning. Planprogrammet ble vedtatt i Fylkestinget november 2013, mens selve planen behandles i november 2014 før den skal ut på høring. I tråd med vedtatt planprogram har arbeidet dreid rundt tre hovedområder:

- Overgangene mellom barnehage og grunnskole, mellom grunnskole og videregående opplæring, samarbeid om overgang fra skole til opplæring i bedrift for lærlinger og lærekandidater
- Kvaliteten på de ulike nivåene der barn og unge opplever personlig og faglig utvikling ut fra evner og forutsetninger
- Aktørene må ha kunnskap og innsikt i hele opplæringsløpet – fra barnehage til ut videregående opplæring

Regjeringens målsetting er at flere elever skal fullføre videregående opplæring. Forrige regjering satte i gang arbeidet med Ny Giv, en satsing rettet mot elever som hadde potensiale til å fullføre videregående opplæring, men som i stor grad avbrøt utdanningen. Denne satsingen er videreført i Program for bedre gjennomføring. Elever som trenger tett oppfølging, får det gjennom hele skoleløpet. Øremerkede midler finansierer to prosjektledere pr fylke, FYR-skolering (fellesfag-yrkesretting-relevans) og spesielle tiltak som øker gjennomføringen for svakt presterende elever som har potensiale for å fullføre og bestå. I tillegg gjennomføres

årlige skoleringsrunder for lærere innen lesing, skriving, matematikk, praktiske metoder og tett oppfølging.

Horten videregående skole er knutepunktskole for FYR-arbeidet i Vestfold. Det er engasjert og frikjøpt fire fagkoordinatorer (25 %) i fellesfagene: norsk, matematikk, engelsk og naturfag. Disse deltar i et nasjonalt faglig nettverk som ledes av de nasjonale sentra. De bringer hjem til fylket kunnskap og kompetanse om gode arbeidsmåter for yrkesretting og relevans og sprer til øvrige skoler. Alle videregående skoler i Vestfold har utpekt tilsvarende fire fellesfaglærere/FYR-kontakter, som sammen med skolens ledelse bidrar til kompetanseutvikling og god undervisningspraksis. Det legges stor vekt på produksjon og deling av undervisningsressurser som igjen gjøres tilgjengelige for alle, blant annet gjennom Nasjonal Digital Læringsarena (NDLA).

Nøkkeltall

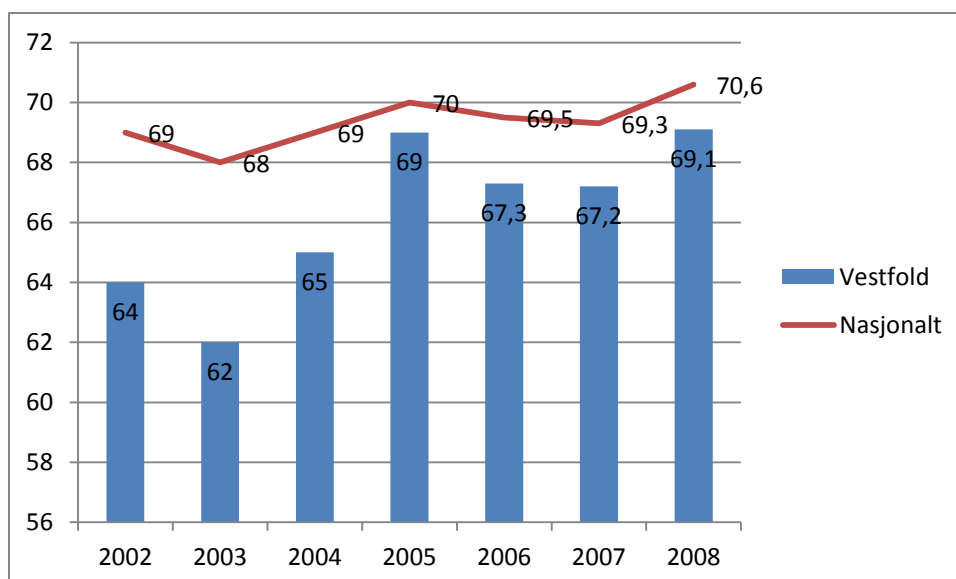
Antall elever	8829
Antall lærlinger/lærekandidater	1950
Bruttokostnad pr elev for Vestfold - 2013	131 000 kr
Bruttokostnad pr elev Østlandsfylkene – 2013	146 000 kr
Elever og lærlinger som har fullført og bestått videregående opplæring etter 5 år - 2013	69,8 %
Antall elever som slutter i løpet av skoleåret - 2013	4,2 %

* nøkkeltallene er, med unntak av elever og lærlinger/lærekandidater, hentet fra nasjonal statistikk (Nøkkeltallsrapport fra KS 2014)

5.2 Dagens situasjon

Resultater – fullført og bestått

Antallet elever og lærlinger i Vestfold som gjennomførte og bestod videregående opplæring med vitnemål eller fag-/svennebrev etter fem år, var i 2013 (2008 kullet) 69,1 prosent. Dette ligger under landsgjennomsnittet på 70,6 prosent, men er det høyeste tallet siden man startet arbeidet med Ny Giv i 2011 (kilde: Skoleporten). Dette er en bedring fra året før på 1,9 %. Den viktigste målsettingen i inneværende planperiode er fortsatt å arbeide for at flere elever skal fullføre og bestå videregående opplæring. For at gjennomstrømningen skal øke, er det viktig at ungdom får tilgang til læreplass.

Tabellen viser andelen fullført og bestått etter 5 år for hvert enkelt årskull (kilde: Skoleporten).

Tilbudsstrukturen for videregående opplæring behandles hvert år av Hovedutvalg for utdanning, og forholdet mellom søkning til de ulike utdanningsprogrammene og tilgjengelige læreplasser belyses spesielt. Dette er et sammensatt bilde ved at det innenfor en del studieprogram er mangel på lærlingeplasser, mens det for andre områder er ledige plasser. Tilbudsstrukturen utarbeides i samarbeid med bransjer og organisasjoner for å få belyst utfordringer og forholdet mellom tilbud og etterspørsel av lærlinger og lære kandidater.

En stor andel elever som velger yrkesfaglige utdanningsprogrammer, ønsker studiekompetanse gjennom et 3. år, såkalt «påbygg3». Over en periode har dette tilbudet blitt redusert med nærmere 150 plasser fordi strykprosenten var for høy. Dette har resultert i høyere inntakspoeng og en bedring av fullført og bestått fra under 50% til 70%. Det har også resultert i at flere elever velger læreplass etter Vg2

Ca. 120 elever velger hvert år Påbygg 4, studiekompetanse etter fullført og bestått fagutdanning, som er innført som en rett, og som gir elevene et mer fleksibelt valg i forhold til å oppnå studiekompetanse.

Fylkestinget blir orientert om resultater i den årlige tilstandsrapporten i april.

Økonomisk situasjon

Sektor for utdanning har en vedtatt budsjetttramme på 1 221 mill kroner i 2014. I de videregående skolene ble det foretatt betydelige grep ved å nedbemanne fra høsten 2011, for å tilpasse aktivitetsnivået til budsjettreduksjonene i forbindelse med Handlingsrom 2014. Hoveddelen av tiltakene videreføres i økonomiplanperioden. Elevtallet ved de fylkeskommunale videregående skolene øker høsten 2014 i forhold til forrige skoleår.

Nedbemanningen har vært mulig ved å redusere elevenes valg og ved ikke å sette i gang grupper med lavt elevtall.

KOSTRA-statistikken viser at videregående opplæring i Vestfold fylkeskommune i 2013 er blant de mest kostnadseffektive fylket i landet. Tallene viser at Vestfold bruker 130.942 kroner pr elev i 2013, mens snittet for landet er 144.714 kroner.

Tabell: Kostnad per elev i KOSTRA*

År	Vestfold	Østfold	Østlands-samarbeidet**
2013	130 942	142 379	145 671
2012	123 182	139 887	140 585
2011	117 432	135 128	134 810
2010	120 926	132 597	130 373
2009	118 414	131 077	125 160

*) Økonomisk belastning 510-560 videregående opplæring i skole pr elev

**) Østlandssamarbeidet består av Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Telemark og Vestfold

Elever med rett til spesialundervisning

Fylkeskommunen har over tid opplevd vekst i antallet elever som har rett til spesialundervisning og spesielt i forhold til elever med omfattende behov for tilrettelegging. Fylkeskommunen er forpliktet til å gi disse elevene et tilfredsstillende tilbud. De 3 siste årene viser tall fra KOSTRA på kommunenivå en reduksjon i andelen elever som mottar spesialundervisning i grunnskolen i Vestfold fra 9,6% i 2011 til 8,9% i 2013. Prosentandelen ligger noe høyere enn landsgjennomsnittet på 8,3%. Dette indikerer at behovet er relativt stabilt i forhold til antall elever, men ikke hvor omfattende behovet er for hver enkelt elev. Andel netto driftsutgifter som går til spesialundervisning i 2013 er 11,1%, mens den for landet er 9,8%. Dette er inklusive kostnader til PPT og OT (oppfølgingstjenesten).

Det har vært en utfordring i forkant av innsøking å anslå hvor mange ressurskrevende elever som kommer og særlig omfanget av behovene. Inntak til videregående opplæring ble endret ved forskrift 1.september 2013 og pålegger kommunene å gi fylkeskommunen melding om søkere med omfattende behov for tilrettelegging innen 1.oktober. I meldingen må kommunen legge ved siste enkeltvedtak om spesialundervisning, sakkyndig vurdering og redegjøre for elevens vansker, tidligere tiltak og hvilke implikasjoner dette kan ha for videregående opplæring. Endringen vil gi fylkeskommunen bedre oversikt over ressurskrevende elever og i større grad enn tidligere kunne forberede og planlegge gode opplæringsløp for eleven.

Sammenhengen mellom kostnader og antallet ressurskrevende elever er kompleks, og det må understrekes at dette er en sammensatt gruppe der følgende komponenter inngår:

- Elever tatt inn til arbeidslivs- og hverdagslivstrening
- Kostnader til PPT
- Elever tatt inn i ordinære klasser som mottar ekstra tilrettelegging/spesialundervisning
- Minoritetsspråklige elever i egne grupper (se avsnitt 1.6.2)

Skoleåret 2013-14 tilbyr 9 skoler tilrettelagt utdanningsprogram/alternativ opplæring, arbeidslivs- og hverdagslivstrening, for til sammen 188 elever. Det er betydelige økonomiske og pedagogiske utfordringer tilknyttet innhold og organisering av opplæringen. I tillegg har denne elevgruppen, under gitte forutsetninger, en utvidet rett til opplæring inntil 5 år. Pr i dag kjøpes det ikke plasser til ressurskrevende elever.

I 2012 ble det etablert et nytt opplæringskontor i Vestfold som har personer med behov for tilrettelagt arbeid som sin målgruppe, dvs lærekandidater, elever med oppfølgingsbehov eller funksjonsgrad som tilsier arbeidsledelse tilnærmet 1:5. «Opplæringskontor tilrettelagt arbeid Vestfold» (OKTAV) er et opplæringskontor etablert og eiet av 12 bedrifter i Vestfold. Pr 01.10.14 er det ca 40 kandidater med kontrakt i OKTAV. Disse utløser et tilskudd på ca 177.000 kr pr år i tillegg til ordinært lærlingetilskudd.

5.3 *Utfordringer og forslag til prioriteringer*

Fullført og bestått

Den største utfordringen, og den som er viet mest oppmerksomhet, er å få flere til å fullføre og bestå videregående opplæring med så gode resultater som mulig. Det viser seg at de som faller utenfor videregående opplæring, også er de som havner i hjelpesystemer senere. Innenfor regjeringens *program for bedre gjennomføring i videregående opplæring* (tidligere Ny GIV) er det igangsatt flere nasjonale tiltak. Vestfold fylkeskommune har deltatt i denne satsingen siden 2011. Gjennom tilgjengelige data og analyser er de kritiske fasene hvor elevene/lærlingene faller ut av opplæringsløpet, kartlagt. Også fag som elevene har problemer med å bestå, er kartlagt. Det er satt i verk flere prosjekter for å få flere elever til å fullføre og bestå, blant annet sommerskole for elever i matematikk og naturfag, styrking av tilbud innenfor matematikk og kvalifiseringskurs for elever som trenger det.

Skolene har dessuten fått et økt ansvar for planlegging og gjennomføring av en helhetlig yrkesfagopplæring. Innenfor opplæring i bedrift er det tatt initiativ fra fylkeskommunen i forhold til Samfunnskontrakten for å skaffe flere lærlingplasser.

Analyser har vist at overgangen fra Vg2 er svært kritisk når det gjelder yrkesfaglige utdanningsprogrammer. Ungdom som går direkte til lærebedrift etter Vg2, har derimot bedre sannsynlighet for å fullføre og bestå. Vestfold fylkeskommune arbeider derfor aktivt med å få flere ungdommer ut i lære, og antall plasser med «Påbygg3» har blitt redusert.

Som et viktig ledd i arbeidet med fullført og bestått har skolene fått økt ansvar for planlegging og gjennomføring av en helhetlig yrkesfagopplæring i skole og arbeidsliv («Det fireårige

yrkesfagløpet»). Det er gjennomført et arbeid for å systematisere og sikre en god overgang mellom skole og bedrift, samt synliggjøre organisering, ansvarsfordeling og oppfølging i gjennomføring av yrkesfagopplæringen på Vg1, Vg2 og i læretiden, samt Vg3 fagopplæring i skole. Arbeidet har hatt særskilt fokus på faget prosjekt til fordypning (PTF), utfordringer knyttet til fellesfagene, tiltak ved stryk/ikke vurdert (IV), gjennomføring av kvalifiseringskurs, Vg3 fagopplæring i skole, formidling til bedrift, oppfølging av lærlingene og lære kandidatene og forberedelse til fag-/svenneprøven.

Konklusjon

Den største utfordringen sektoren står overfor, er å få flere elever til å fullføre og bestå med så gode resultater som mulig.

Kompetanseutvikling

Det settes hvert år av egne midler av sektorens ramme til kompetanseutvikling. Dette er midler som overføres til skolene, og utgjør 4,7 mill kroner i 2014. En del av dette er egne midler avsatt til oppfølging av nye lærere. Det er en målsetting at all kompetanseutvikling i videregående opplæring i Vestfold skal bidra til at elevene og lærlingene blir motiverte og aktive i læringsarbeidet og at de lærer mer. Kompetanseutviklingen i videregående opplæring Vestfold er forankret i FOKUS 5, «Strategisk plan for videregående opplæring Vestfold 2010 – 2014», vedtatt i fylkestinget 27.04. 2010. Det legges fram en egen sak med handlingsplan og rapportering i forhold til kompetanseutvikling for Hovedutvalget hvert år (ref HU 9/14). En egen lederopplæring skjer i regi av fylkesrådmannen.

PULS er et viktig kartleggingsverktøy som inneholder kunnskapsgrunnlag for kvalitetsvurderinger og kompetanseutvikling som bakgrunn for kvalitetsutviklende tiltak. Det er delt inn i områder som er prioritert ut fra kunnskap om hva som fører til et godt læringsmiljø og som gir god effekt på elevenes/lærlingenes læring. Det er utviklet en samarbeidsmodell der skoleeier og skoler samtaler jevnlig om det pedagogiske utviklingsarbeidet på den enkelte skole.

Konklusjon

Den største utfordringen sektoren står overfor, er å få flere elever til å fullføre og bestå videregående opplæring. Det legges stor vekt på kompetanseheving for å øke kvaliteten på læringsarbeidet.

Endringer i elevtall

Det er utfordringer knyttet til å gjøre treffsikre anslag for elevtallet fra et år til et annet. Det er variasjon fra år til år i hvordan elevene velger, avhengig av bl.a konjunktursvingninger. Ungdom som ikke velger videregående opplæring første år, kan antas å søke skole et av de påfølgende årene. Og det er også en del ungdommer som benytter seg av retten til omvalg. Det er derfor viktig å se på utvikling i elevmassen i et lengre perspektiv.

Antallet Vestfoldelever i private og statlige videregående skoler i Vestfold har vært svært stabilt fra 2008 til 2011. Høsten 2012 var det en økning i antall elever ved private og statlige

skoler som en følge av etableringen av Wang toppidrett i Tønsberg. Skoleåret 2013/14 var det totalt 430 Vestfoldelever i private skoler i Vestfold.

SSBs befolkningsframskriving (MMMM)¹ ble i 2010 oppdatert for årene 2010-2060. Tabellen under viser framskrivinger frem til 2018, med tilhørende anslag for elever det enkelte år. Elevtallsframskrivingene i tabellen nedenfor forutsetter at andelen ungdom i primærsøkergruppen (16-19 år) som velger videregående opplæring, er stabilt (gjennomsnitt av de fem siste årene).

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tall 16-19 åringer SSB	12 497	12 514	12 611	12 790	12 791	12 907	12 811	12 714	12 674	12 484
Anslag elever	8 616	8 570	8 665	8 627	8 698	8 820	8 842	8 775	8 748	8 617
Faktisk elevtall	8 538	8 684	8 703	8 771	8 948	8 829				
Endring	339	146	19	68	177	-119	13	-67	-28	-131

Det går 8829 elever i de videregående skolene i Vestfold høsten 2014 pr telledato 1.10. Dette er 119 færre enn ved tilsvarende periode i fjor. Med utgangspunkt i befolkningsveksten og studietilbøyeligheten de siste årene, forventer fylkesrådmannen en ytterligere nedgang i antall elever fra 2016. Dette er imidlertid usikkert. Den fremtidige elevutviklingen er vanskelig å fastslå fordi det er mange faktorer som spiller inn på antall søkere. Faktisk elevtall avhenger av antallet 15-19 åringer i fylket og hvor mange av disse som velger videregående opplæring. Videre vil antall elever som til en hver tid er under opplæring i videregående skole, avhenge av andelen som fullfører og består, og hvor mange som foretar et omvalg. Målsettingen med arbeidet for bedre gjennomføring, er en bedre gjennomstrømming og færre omvalg. Dette vil igjen gi behov for færre elevplasser. En endring av fylkesgrensen i nord ved at Svelvik blir en del av Buskerud, vil ha konsekvenser for Sande vgs.

Konklusjon

De siste elevtallsframskrivingene legger til grunn at det totale elevtallet i Vestfold vil gå ytterligere ned fra høsten 2016, men dette er usikkert.

Voksenopplæring

Det har de senere årene vært en økning i antall voksne som søker videregående opplæring. Det er størst søkermengde til fagområdene *generell studiekompetanse og helsefag*. Gjeldende lov og forskrift på området gjør det mulig å foreta omvalg opptil flere ganger. Voksnes rett til videregående opplæring er regulert i Opplæringslovens §4A-3.

¹ SSB publiserte sommeren 2012 en ny framskriving av folketallet i Norge fram mot år 2100, med framskriving for fylker og kommuner til 2040. Hovedalternativet MMMM er basert på moderat utvikling i fruktbarhet, levealder, innenlands flytting og innvandring.

Fylkestinget vedtok i april 2013 *Plan for voksenopplæringen i Vestfold fylkeskommune 2013 – 2016*. Planen setter fokus på å styrke innsatsen for å nå voksne som ikke har fullført videregående skole, samt bidra med tiltak som stimulerer de voksne til å fullføre og bestå. Hovedmålet for voksenopplæringen er å få flere voksne til å gjennomføre og bestå videregående opplæring. Dette vil gjøre flere voksne i Vestfold konkurransedyktige på arbeidsmarkedet. Å ha en formell utdanning vil gi en trygghet og styrke med tanke på forankring i arbeidslivet.

I Regional planstrategi for Vestfold 2012-2016, vedtatt av fylkestinget i sak 59/12, berører følgende hovedmål voksenopplæringen:

Oppnå bedre balanse i arbeidsmarkedet, med et bredt arbeidsplassstilbud som omfatter virksomheter med suksess i en globalisert, kunnskapsbasert økonomi.

Et fylkeskommunalt voksenopplæringstilbud med gode resultater for fullført og bestått er et av de viktigste virkemidlene for å nå dette samfunnsmålet.

Konklusjon

For å nå målet i strategiplanen om at flere voksne skal fullføre og bestå videregående opplæring, vil budsjettrammen styrkes i forslag til økonomiplan.

Læringer og lære kandidater

Våren 2014 var det mer enn 120 flere søkere til læreplass skoleåret 2014-2015 sammenlignet med 2013. Høsten 2014 er det registrert ca 1950 godkjente lærekontrakter. Dette tallet er erfaringsmessig noe lavere til nyttår, men er allikevel en betydelig økning sammenlignet med høsten 2013. Fokus på tidligere formidling og stort trykk fra alle parter i formidlingsprosessen antas å være årsaken til dette. Samtidig har mangel på tilstrekkelig antall læreplasser ført til at flere må ta Vg3 Fagopplæring i skole enn tidligere. Høsten 2014 har ca 90 elever takket ja til et slikt tilbud som innebærer at det er skolene som får ansvaret for å føre elevene fram til fag- eller svennebrev. Skolene samarbeider om de ulike fagene for å få grupper med en viss størrelse, og det benyttes stor grad av utplassering der det er mulig. Opplæringen organiseres i hovedsak over 12 måneder. Utfordringen med å få nok læreplasser er ikke av ny dato, og skolene har derfor fått et økt ansvar for planlegging og gjennomføring av en helhetlig yrkesfagopplæring i skole og arbeidsliv i samarbeid med opplæringskontorene og fagopplæring. Skoleåret 2013/14 økte det totale antallet elever med ca 150. Dette forventes å gi flere søkere til lærlingeplass høsten 2015 fordi elevene på yrkesfag vanligvis gjennomfører to år i skole og to år i lære.

Konklusjon

Det arbeides for å få flere læreplasser og for å få flere ungdommer ut i lære. Skolenes økte ansvar for hele det fireårige løpet, Vg3 fagopplæring i skole og bruk av kvalifiseringskurs er viktige tiltak i dette arbeidet.

Minoritetsspråklige

Pr i dag har ca 950 elever, dvs ca 10%, av elevene i videregående skole i Vestfold et annet morsmål enn norsk. Ca 200 av disse har stryk eller «ikke vurdert» i ett eller flere fag. Fra og med høsten 2012 ble det gjort endringer i Opplæringsloven som gjør det mulig å organisere nyankomne, minoritetsspråklige elever i egne grupper. Disse elevene har ikke automatisk rett til et ekstra opplæringsår. Pr i dag er det etablert et slikt tilbud ved 4 videregående skoler i fylket for å gi denne gruppen større muligheter til å fullføre og bestå videregående opplæring. Elevene får inntil to år ekstra. Høsten 2014 er det ca 90 elever som deltar i tilbudet. Elevene inngår i det totale elevtallet for fylket, men det brukes noe mer ressurser for å gi et kvalitativt godt tilbud. Opplæringsloven gir elever fra språklige minoriteter rett til særskilt norskopplæring og tospråklig fagopplæring. Dette blir håndtert med midler knyttet til særskilt norskopplæring og tilbud om tospråklig fagopplæring. Tilbudet om tospråklig fagopplæring gis i all hovedsak til elever fra de store språkgruppene, samtidig som retten er uavhengig av størrelsen på språkgruppen. Det er en utfordring å nå alle elever med behov.

Konklusjon

Fylkesrådmannen ønsker å videreføre satsingen på innføringstilbud for nyankomne, minoritetsspråklige elever. Samtidig satses det på mer systematisk kartlegging av elevenes behov og økt kompetanse for de ansatte.

Mobbing

Uønsket adferd skal ha nulltoleranse. Elever opplever likevel at de blir mobbet, både av medelever og av lærere, og det arbeides systematisk for å få redusert denne uønskede adferden. Elevundersøkelsen gir hvert år en oversikt over utfordringene, og det er mulig å gå helt ned på klassenivå for å få kunnskap om hvor mobbing foregår. En kvalitativ undersøkelse, gjennomført våren 2014 og behandlet i Fylkestinget 18. september 2014, gir mer kunnskap slik at tiltak kan målrettes i enda større grad.

Konklusjon:

Fylkesrådmannen vil følge dette nøye gjennom sine styringssamtaler med skolene.

Vedlikehold av bygningsmassen

Bygningsmassen som benyttes av de videregående skolene, vedlikeholdes og driftes av skolene selv. Større rehabiliteringer og nybygging utføres av Eiendomsseksjonen etter vurdering av behov og prioriteringer. De siste årene er flere store investeringer og rehabiliteringer blitt gjennomført på de videregående skolene, og en stor andel av bygningsmassen i sektoren er dermed i god stand og genererer lave vedlikeholdskostnader. Det fremtidige vedlikeholdet av nybyggene blir dermed en underliggende utfordring når bygningsmassen har eksistert noen år. Det er en utfordring for skolene å ta høyde for økte vedlikeholdskostnader i et ordinært driftsår når disse slår inn etter flere år med lave kostnader knyttet til vedlikehold.

Konklusjon:

Bygningsmassen innenfor opplæringssektoren er i god stand. Det henvises for øvrig til meldingssak i FT 19/6-14 54/14.

Oppsummering, utfordringer og prioriteringer

Den største utfordringen er å få flere elever og lærlinger til å fullføre og bestå videregående opplæring.

Prioriterte oppgaver

- Arbeidet for å få flere elever til å fullføre og bestå videregående opplæring med best mulig resultat
- Arbeide for å hindre frafall.
- Motarbeide mobbing
- God struktur på voksenopplæringen

5.4 Budsjett utdanningssektoren

5.4.1 Driftsbudsjett

Tabellen viser de ulike budsjettområdene for sektoren. Innsparingskravene i forhold handlingsrom 2014 er fordelt på budsjettområdene i henhold til eksisterende innsparingsplan.

Utdanningssektoren	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
	Tall i 1000 kr					
	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
De videregående skolene	962 254	939 078	954 313	957 313	949 513	941 913
Fellesutgifter vgs	39 782	70 692	80 477	77 627	76 227	74 827
Andre virksomheter	60 035	60 899	62 886	62 886	62 886	62 886
Voksenopplæring	25 180	18 943	25 087	24 087	24 087	24 087
Tilskuddsforvaltning	96 959	97 950	107 676	108 676	107 676	106 676
Selvfinansierende virks	-2 821	-809	-2 209	-2 209	-2 209	-2 209
Utdanning stab	32 483	33 830	35 137	35 137	35 137	35 137
Opplæring, kriminalomsorg	-4 491	0	0	0	0	0
Fagskolen	13 630	13 120	13 820	13 820	13 820	13 820
Skiringssal	-2 301	-1 289	-1 289	-1 289	-1 289	-1 289
Sum Utdanningssektoren	1 220 710	1 232 414	1 275 898	1 276 048	1 265 848	1 255 848

Nærmere om endringer i sektorbudsjettet og økonomiplan for 2015-2018

I forslag til sektorbudsjett er det gjort slike endringer sammenlignet med vedtatt budsjett for 2014:

ØKONOMIPLAN 2015 - 2018	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
UTDANNINGSSEKTOREN	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
<i>Vedtatt budsjett 2014</i>	1 209 380	1 220 583	1 220 583	1 220 583	1 220 583	1 220 583
Teknisk endring						
Fagskolen og Skiringssal fhs overføres til Utdanning			11 831	11 831	11 831	11 831
Prioriteringer - vedtatt økonomiplan						
Færder vgs - effektivisering ny skole			-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Horten vgs - effektivisering ny skole			0	0	0	0
HR2014 - gjenstående innsparinger			-5 700	-5 700	-5 700	-5 700
Innsparing - mer effektive innkjøp				-2 000	-4 500	-4 500
Leieinntekter Korten - Kompetansebyggeren			-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
FT - Prosjekt Vestfold - lær av de beste (engangs 2014)			-350	-350	-350	-350
FT - Alternativ oppfølging av lærlinger			500	-350	-350	-350
FT - Undervisningssamarbeid (engangs 2014)			-300	-300	-300	-300
FT - utstyrspott yrkesfag (engangs 2014)			-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Prioriteringer - nye						
Statsbudsjett - økt tilskudd fagskolen			700	700	700	700
VISMA flyt - nytt skoleadm system			4 300	2 300	1 400	
Endret elevtall			-7 000	-2 000	-7 300	-14 900
Økt tilskudd lærlinger/ lærerkandidater			9 000	10 000	9 000	8 000
Vg3 - fagopplæring i skole			5 500	3 500	3 000	3 000
Voksenopplæring			6 000	5 000	5 000	5 000
Opplæringstilbud minoritetsspråkelige elever			2 000	2 000	2 000	2 000
Økt bygningsvedlikehold				2 000	2 000	2 000
Sum rammeendringer		0	8 650	8 800	-1 400	-11 400
Lønns- og prisstigning:						
Kompensasjon lønnsoppgjør 2014			34 807	34 807	34 807	34 807
Prisstigning øvrige netto utgifter 1,5 %			2 857	2 857	2 857	2 857
Endring premie KLP			978	978	978	978
Endring premie SPK			-3 807	-3 807	-3 807	-3 807
Sum lønns- og prisstigning		0	34 835	34 835	34 835	34 835
Sum endringer		0	43 485	43 635	33 435	23 435
Ny ramme utanningssektoren	1 209 380	1 220 583	1 264 068	1 264 218	1 254 018	1 244 018

Endringer i tidligere vedtatte prioriteringer

Fagskolen og Skiringssal fhs overføres til Utdanningssektoren

Fagskolen og Skiringssal fhs overføres til Utdanningssektoren fra sektor Deltagelse i selskap fra budsjettåret 2015.

Færder vgs. - effektivisering ny skole: Færder vgs. har et rammetrekk på 1,6 millioner kroner fra 2014, som øker til 3,2 millioner kroner i 2015 som følge av forventede effektiviseringsgevinster ved nytt bygg.

Gjenstående innsparingskrav – inkl handlingsrom 2014: Prosjekt Handlingsrom 2014 har gitt videregående opplæring en rammereduksjon i forhold til 2010 på 35,8 millioner kroner i 2013, 42 millioner kroner i 2014 og 47,7 millioner kroner i 2015 og 2016. Mye av innsparingstiltakene som ble foretatt høsten 2011, vil ha effekter også for budsjett 2015 og økonomiplan 2015-2018. Utdanningssektoren er på linje med øvrige sektorer pålagt å spare inn 0,5% av sektorrammen fom 2015, som tilsvarer en reduksjon på 5,7 mill.

Innsparing – mer effektive innkjøp: Samtlige sektorer er pålagt innsparinger ifm mer effektive innkjøp fom 2016. Dette innebærer en reduksjon i rammen for Utdanningssektoren på 2 mill kroner som øker til 4,5 mill kroner fra 2017.

Leieinntekter Korten – Kompetansebyggeren: Bygget på Korten var tidligere vedtatt solgt, men blir nå bygget om og oppgradert til annen bruk etter at Færder vgs har flyttet ut. Kompetansebyggeren Vestfold og Karrieresenteret må ut av sine nåværende, leide lokaler og vil flytte inn når lokalene på Korten står ferdig til skolestart 2015.

FT – alternativ oppfølging av lærlinger: Det ble bevilget 1 mill kroner i budsjettet for 2014 til alternativ oppfølging av lærlinger. Disse midlene brukes på skolene i forbindelse med «det fireårige yrkesfagløpet».

Nye prioriteringer

Økt tilskudd til Fagskolen over Statsbudsjettet: Tilskudd til teknisk fagskole tildeles gjennom frie midler i Statsbudsjettet basert på historiske elevtall.

Nytt skoleadministrativt system (SAS) – Visma flyt skole: Nytt skoleadministrativt system gjennomføres som et felles prosjekt for alle fylkene i regi av Vigo IKS med Visma som leverandør. Total kostnadsramme for det sentrale prosjektet i regi av Vigo er 146 mill kroner inklusiv usikkerhet. Vestfolds andel av dette – 5,3% - utgjør ca 7,8 mill kr. I tillegg kommer lokale kostnader som pt er usikre. Planlagt innføring for Vestfold er satt til 2017. Hordaland er pilot på systemet.

Endret elevtall: Antall elever i videregående opplæring har økt med ca 70 høsten 2014. Budsjettrammen er økt med 70.000 kr pr elev fra og med 2015 for å ta høyde for dette. Fra og med 2015 forventes det en nedgang, og rammen er redusert med tilsvarende beløp.

Tilskudd til lærlinger/lærekandidater: Antall godkjente lærekontrakter høsten 2014 har økt med ca 150 sammenlignet med samme tidspunkt i fjor. Høsten 2013 økte det totale antallet elever med ca 150. Dette forventes å gi flere søkere til lærlingeplass i 2015 med oppstart fra høsten. Arbeidet med økt gjennomføring har i tillegg mål om å få flere elever ut i lære. Høsten

2014 deltar ca 60 elever på kvalifiseringskurs hvor målet er å komme ut i lærebedrift etter 3 måneder. Årlig lærlingetilskudd er i 2015 økt til 61 893 kroner.

Vg3 Fagopplæring i skole: Elever som ikke har lærekontrakt pr 1. september skal tilbys Vg3 fagopplæring i skole. Tidligere har det vært relativt få og små grupper med dette tilbudet (25 elever i 2013/14 fordelt på 4 skoler). Høsten 2014 har ca 85 lærlinger takket ja til Vg3. Skolene samarbeider om tilbudet som gis over 12 måneder.

Voksenopplæring: Stor pågang av voksne som ønsker videregående opplæring ga et betydelig merforbruk i 2013. Budsjettet for 2014 er ikke justert i forhold til dette, og aktiviteten overstiger fortsatt de økonomiske rammene. FT får en egen sak om voksenopplæringen i desember 2014. Rammene for 2015 er justert i fylkesrådmannens forslag til budsjett.

Innføringstilbud minoritetsspråklige elever: Høsten 2014 er det ca 90 elever som deltar i tilbudet. Elevene inngår i det totale elevtallet for fylket, men det brukes noe mer ressurser for å gi et kvalitativt godt tilbud.

Økt bygningsvedlikehold: Det er lagt inn midler til økt vedlikehold fra og med 2016.

5.4.2 Investeringsbudsjett

UTDANNINGSSEKTOREN	Overført * 2015	Ny 2015	Årsbud 2015	2016	2017	2018
Prosjekter med ny bevilgning:						
Horten vgs nybygg		10 000	10 000	40 000	100 000	310 000
Horten vgs – tannklinikk			0			15 000
Investeringer - diverse skoleprosjekter	4 200	7 500	11 700	7 500	7 500	7 500
Sandefjord vgs kroppøvingslokaler		1 000	1 000	17 000	24 000	
Holmestrand vgs – verkstedbygg		4 000	4 000	4 000		
Melsom vgs - oppgradering internat		4 000	4 000	3 600		
Re vgs - bibliotek og klasserom		10 000	10 000	19 000		
Nøtterøy – praksisrom HO					10 000	
Færder vgs – avslutningsarbeider		5 000	5 000			
Sum prosjekter med ny bevilgning	4 200	41 500	45 700	91 100	141 500	332 500
Rebudsjettet fra 2014:						
Thor Heyerdahl vgs avslutn	600		600	0	0	0
Korten, tilrettelegging utleie	5 400		5 400	0	0	0
Greveskogen vgs brannsikring	6 500		6 500	0	0	0
Sum prosjekter rebudsjettet	12 500	0	12 500	0	0	0
SUM Utdanningssektoren	16 700	41 500	58 200	91 100	141 500	332 500

* Overført ubenyttet budsjett fra 2014

Horten vgs

Byggingen av ny skole i Horten er en sentral målsetning i vedtatt økonomiplan. Det er innarbeidet et forslag om å etablere ny tannklinikk i den nye skolen. Foreløpig bruttoramme

for prosjektet inkludert tannklinikk er 685 millioner kroner. Det er forutsatt inntekter fra salg av skolens eiendommer i Horten. Rammen tar ikke høyde for bygging av eventuelle nye kroppsøvingslokaler.

Gjeldende fremdriftsplan legger opp til byggestart høsten 2016 og ferdigstilling innen skolestart 2019. Fylkestinget vedtok i mai at skolen skal lokaliseres i Lystlunden nord/Bekkegata. I desember 2014 vil det bli lagt fram en mulighetsstudie for Fylkestinget. I denne studien vil områdets kvaliteter og verdier bli vurdert, samt muligheter for utvikling og arealdisponering. Dette inkluderer et samarbeid med Horten kommune og Horten videregående skole, for å se på blant annet sambruk av kroppsøvingslokaler, vurdere byutviklingsperspektivet, samhandling med kommunale funksjoner som kultur og idrettssliv og samhandling med lokalt nærings- og arbeidsliv.

Skolen har ansvar for å utarbeide et rom- og funksjonsprogram innen februar 2015. De viktigste milepælene i forprosjektet er regulering og kontraheringsarbeidene. Dette er et omfattende arbeid som vil pågå gjennom hele 2015. Forprosjektet planlegges fremlagt for Fylkestinget rundt årsskriftet 2015/2016.

Investeringer – diverse skoleprosjekter

Det vil bli utarbeidet en oversikt med aktuelle prosjekter for 2015 som skal til behandling i Hovedutvalget for utdanning i løpet av høsten 2014. På bakgrunn av det omfattende investeringsprogrammet for skoler, legger fylkesrådmannen til grunn at det er tilstrekkelig å videreføre den årlige investeringsrammen på kr 7,5 millioner kroner i perioden 2015-2018. Ordningen med at hovedutvalget for utdanning godkjenner denne investeringsbevilgningen er effektiv og fungerer etter formålet.

Sandefjord vgs – kroppsøvingslokaler

Skolens kroppsøvingslokaler har over tid blitt utfordret gjennom utvidelse av tilbudene innen idrett og toppidrett, økt elevtall samtidig som tilgangen til Sandefjord kommunes anlegg i Bugården har blitt redusert. Skolen har et mål om å samle all aktivitet i egne lokaler. Samlet arealbehov er på 1900 m² standard hallareal og 300 m² garderobe og dusjanlegg. Erfaringsvis er det utfordringer med grunnforholdene ved skolen slik at det må settes av 12% til reserve. Prosjektet er da estimert til 42 mill kr inklusive merverdiavgift. Muligheten for en videreføring av eksterne leieforhold vil bli vurdert, dette vil kunne redusere omfanget av prosjektet. Dette forutsetter imidlertid at avtalene gir større forutsigbarhet for skolen. Det budsjetteres med spillemidler tilsvarende 1/3 av kostnadene.

Holmestrand vgs verkstedbygg

Verkstedbygningen ved Holmestrand vgs er fra 1970. Det har et betydelig behov for reparasjon og oppgradering av tak, fasade, vinduer, dører, ventilasjon, elektrisk anlegg, lys og maling. Videre bør verkstedbygget knyttes til det etablerte biobrenselanlegget. Dette innebærer etablering av ny infrastruktur for vannbåren varme med oppvarmingsaggregat og automatikk, samt fjerning av oljefyr. Det er tidligere etablert et biobrenselanlegg ved skolen som et ledd i fylkeskommunens satsing på utfasing av oljekjeler. Verkstedbygget er ikke koblet til dette anlegget pt. Prosjektet er kostnadsberegnet til 8,3 mill kr inklusive merverdiavgift. Dette tilsvarer kr 9.500 pr m².

Melsom – oppgradering internat

Miljørettet helsevern har ved en tidligere befaring ved virksomheten påpekt at dusj- og garderobeforhold i kjelleretasjen som brukes i forbindelse med kroppsøving og for beboerne på internatet må renoveres/oppgraderes. Dette gjelder både bygningsmessige forhold og ventilasjon. Tiltakene er kostnadsberegnet til 7,6 mill kroner.

Re – bibliotek og klasserom

Re videregående skole har de siste 10 årene økt elevtallet fra ca 450 elever til 625 elever. Dette har krevd maksimal utnyttelse av arealene. Areal pr elev med 625 elever er under 13 m². Skoleåret 2013/14 ble det tatt inn ytterligere 45 elever, og det totale elevtallet er nå 670. En brakkerigg ble etablert i 2013 for å håndtere elevtallsøkningen på 45 elever. En videreføring av disse 45 elevene vil gjøre at elevtallet vil øke til 800 over de neste to årene. Det er dermed behov for å bygge ut skolen med 3 til 4 nye klasserom, lærerarbeidsplasser samt utvide biblioteket. Det er utarbeidet tegninger, og prosjektet er kostnadsberegnet til 29 mill kr inklusiv merverdiavgift.

Nøtterøy – praksisrom HO

Skolen har gjennom flere år hatt stor søkning og inntak av elever. Dette har ført til at skolen er trangbodd med et arealbruk på ca 10 m²pr elev. Det er spesielt Helse og oppvekstfag som har behov for en arealutvidelse. Dette har blitt forsterket ved at Østegård sykehjem, hvor elevene hadde opplæring i deler av skoleåret, har blitt lagt ned. Skolen har dermed et behov for en arealutvidelse med 2 til 300 m². Dette kan løses ved å bygge på med en etasje på fløyen over der HO er i dag, eller en arealutvidelse i nordlig retning mot Wilhelmsenhallen. Kostnadsrammen vil være i størrelsesorden 6 til 10 mill kr.

Færder vgs – avslutningsarbeider

Nye Færder videregående skole ble tatt i bruk ved skolestart 2014 i samsvar med prosjektets fremdriftsplan. Sluttoppgjøret med entreprenøren vil bli gjennomført i tredje tertial og prosjektet vil bli formelt avsluttet 31.12.14. Det forventes at den økonomiske rammen for prosjektet vil bli overholdt. Det er avsatt 5 mill kroner til eventuelle gjenstående arbeider i et eget prosjekt for avslutningsarbeider, slik det også ble gjort ved byggingen av Thor Heyerdahl vgs.

Rebudsjettert fra 2014:

Thor Heyerdahl vgs avslutning 2010-14

Pr 2. tertial 2014 står prosjektet igjen med en ramme på ca 1 mill kroner av en opprinnelig bevilgning på 4 mill kroner. 0,6 mill kroner av dette er knyttet til ferdigstillelse av gang- og sykkelvei. Dette arbeidet er forsinket, og midlene overføres til budsjettet for 2015.

Korten – tilrettelegging for utleie

Bygget var tidligere vedtatt solgt, men blir nå bygget om og oppgradert til annen bruk etter at Færder vgs har flyttet ut. Kompetansebyggeren Vestfold og Karrieresenteret må ut av sine nåværende, leide lokaler og vil flytte inn når lokalene på Korten står ferdig til skolestart 2015.

Det er bevilget 6,9 mill kroner i budsjettet for 2014 til dette arbeidet. Oppstart er noe forsinket, og bare deler av arbeidet vil bli gjennomført i 2014. Den resterende delen er lagt inn i budsjettet for 2015. Prosjektet omfatter blant annet etablering av resepsjon og endret rominndeling for å få på plass hensiktsmessige lokaler.

Greveskogen vgs - brannsikring

Prosjektet har vært ute på anbud i 2014. Kun én tilbyder leverte inn tilbud til en kostnad som var høyere enn den avsatte rammen på 7 mill kroner. Prosjektet vil bli lyst ut på nytt, og midlene er derfor innarbeidet i budsjettet for 2015.

6 Kultursektoren

6.1 Presentasjon av sektoren

Kultursektoren har et regionalt utviklingsansvar innen kulturområdet, og arbeider innenfor et utvidet kulturbegrep med kunst, kultur, idrett og friluftsliv som ansvarsområder. Sektoren har ansvar for regional utvikling av folkehelsearbeidet, forvaltning av kulturminnevernet og å være et kompetanse- og utviklingssenter for bibliotekene i Vestfold. Sektoren er inndelt i fire seksjoner; Kultur, idrett og friluftsliv, Vestfold fylkesbibliotek, Folkehelse og Kulturarv.

På kulturområdet arbeides det etter de strategier og handlingsplaner som er nedfelt i Strategisk kulturplan for Vestfold, Regional plan for folkehelse og Bibliotekplan Vestfold.

Kulturloven av 1.8.2007 slår fast det offentlige ansvar for å fremme og legge til rette for et bredt kulturtilbud for alle. I henhold til loven skal fylkeskommunen fremme virkemidler og tiltak som tilrettelegger for et bredt spekter av kulturvirksomheter, regionalt og lokalt. Fylkeskommunen skal sammen med stat og kommune sørge for at kulturlivet har forutsigbare utviklingskår og fremme profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbudet.

6.1.1 Kultur, idrett og friluftsliv

Kultur, idrett og friluftsliv (KIF) har ansvar for forvaltning og regional utvikling innen områdene kunst, kultur, idrett og friluftsliv. KIF arbeider systematisk med kompetanseutvikling. En betydelig del dette av arbeidet gjøres ved å videreutvikle og koble ulike nettverk.

Kunst og kultur

I arbeidet med å nå flere mennesker er tilskuddsordningen til kunst- og kulturformål er et sentralt virkemiddel. Tilskuddsordningen bidrar til å sikre gode rammevilkår for drift og utvikling av frivillige organisasjoner og kulturinstitusjoner i fylket.

Den kulturelle skolesekken (Dks), Arbeidslivets KulturSeilas (AKS), og Ungdommens Kulturmønstring (UKM) er kulturprogrammer som bidrar til at mange innbyggere i Vestfold får mulighet til å oppleve og berøres av kunst og kulturuttrykk. Fylkeskommunens eierskap Vestfold Festspillene, Teater Ibsen og Viken Filmsenter er viktige redskaper for målsettingen om at kunst og kultur skal være en synlig og betydelig utviklingskraft i samfunnsutviklingen. KIF arrangerer i samarbeid med vertskommuner nasjonale markeder for scenekunst og musikk, for å skape visningsarenaer og bidra til økt kvalitet i kunstformidlingen

Idrett og friluftsliv

KIF er en viktig støttespiller og bidragsyter for kommuner og frivillige organisasjoner, og har blant annet ansvaret for forvaltning av spillemiddelordningen for bygging og rehabilitering av idretts- og friluftsanlegg og lokale kulturbygg. KIF samarbeider med Vestfold Idrettskrets (VIK) og kommunene i utviklingen av anlegg for fysisk aktivitet. KIF samarbeider med VIK om talentprogrammet Vestfold Toppidrett. KIF er en pådriver for å innarbeide idrett og

friluftsliv i kommunale og regionale planprosesser, for å sikre arenaer for utøvelse av variert fysisk aktivitet og rekreasjon.

KIF har som ambisjon å gi alle innbyggere i Vestfold mulighet til å oppleve og utøve et variert friluftsliv. I arbeidet med å utvikle og forvalte statlig sikrede friluftsområder, samt ivareta allemannsretten, er statlige tilskuddsmidler til friluftsliv- og viltformål et sentralt virkemiddel. Fylkeskommunale midler til Turskiltprosjektet 2015/2016 vil også være en vesentlig bidragsyter i dette arbeidet.

6.1.2 Vestfold fylkesbibliotek

Fylkesbibliotekets hovedoppgave er å drive aktivt, strategisk utviklingsarbeid for å samordne, effektivisere og styrke det kommunale bibliotekfeltet i regionen. Vestfold fylkesbibliotek er et kompetanse- og utviklingssenter for bibliotekene i Vestfold, samt en pådriver for bibliotekutvikling i fylket. Virksomheten tilbyr hvert år en rekke kurs og kompetansehevende tiltak til ansatte i folke- og skolebibliotek innenfor litteratur og formidling, synliggjøring, informasjons- og veiledningskompetanse, og bibliotek- og ledelsesutvikling.

Fylkesbiblioteket jobber med utviklingsprosjekter innen områdene litteraturformidling, digital formidling, merkevarerbygging, biblioteket som læringsarena og møteplass samt bidrar med støtte til prosjekter som bibliotekene selv setter i gang. Fylkesbiblioteket har ansvar for Litteraturuka i Vestfold og å sikre litteraturforsyningen gjennom en egen transportordning av materiale mellom bibliotekene i regionen. Vestfold fylkesbibliotek koordinerer en felles løsning for utlån av e-bøker i alle folkebibliotekene samt bibliotekene i videregående skoler i fylket.

Fylkesbibliotekets ansvar er forankret i Lov om folkebibliotek, Bibliotekmeldingen og politisk vedtatt utviklingsplattform for Vestfold fylkesbibliotek. I tillegg til Strategisk kulturplan, er Bibliotekplan Vestfold seksjonens styringsverktøy.

6.1.3 Folkehelse

I 2013 ble Folkehelse organisert som egen seksjon i kultursektoren. En av seksjonens hovedoppgaver er å ivareta folkehelse i fylkeskommunens egen virksomhet. Dette omfatter regional utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. En annen sentral oppgave er å understøtte kommuner og andre aktører og være pådriver for folkehelsearbeidet i fylket, for eksempel gjennom partnerskap. Alle kommunene i Vestfold har inngått partnerskapsavtale med fylkeskommunen om folkehelse. Partnerskapsavtalene er bærebjelken i samarbeidet med kommunene. En tredje hovedoppgave er å ha oversikt over helsetilstanden i fylket, inkludert positive og negative påvirkningsfaktorer.

Siden 2004 har Vestfold fylkeskommune som en hovedsatsing innen skade- og ulykkesforebygging lagt til rette for at kommunene i Vestfold skal bli sertifisert som Trygge lokalsamfunn. Med gjennomførte og planlagte sertifiseringer vil Vestfold være det fylket i landet som har flest kommuner som er sertifisert som Trygge lokalsamfunn. Dette arbeidet er også et av seksjon folkehelses ansvarsområder.

Fylkeskommunen har i flere år gitt et fast driftstilskudd til et utvalg frivillige organisasjoner. Seksjon folkehelse har også ansvar for enkelte statlige tilskuddsordninger. Tilskuddsordningen som gjelder fysisk aktivitet i et folkehelseperspektiv til lokale organisasjoner er i forslaget til statsbudsjett 2015 foreslått avviklet. Vestfold fylkeskommune har forvaltet opp mot 1 mill kroner under denne ordningen.

Regional plan for folkehelse er et felles styringsverktøy for virksomhetens arbeid. Planen har som mål å forebygge og utjevne sosiale helseforskjeller. Planen har fire innsatsområder: levevaner, fysisk miljø, psykososialt miljø og partnerskap.

6.1.4 Kulturarv

Kulturarv har som hovedmålsetting å være en profesjonell utvikler, formidler og forvalter av kulturminnevernet i Vestfold. Kulturarven er et viktig utgangspunkt for kollektive forestillinger om fortiden. Kulturarv vil fortløpende publisere og tilgjengeliggjøre ny kunnskap som skapes gjennom prosjektene og bygge opp under Vestfold fylkeskommune som en regional utviklingsaktør.

Kjernevirksomheten til kulturarv er forvaltning av kulturminner i Vestfold. Virksomheten har delegert ansvar og myndighet for Kulturminneloven og utarbeider faglige uttalelser til fylkeskommunens uttalelser etter Plan- og bygningsloven. Videre utarbeides det uttalelser knyttet til kommuneplaner, reguleringsplaner og byggesaksplaner samt behandling av dispensasjonssøknader fra vedtatte planer. Ansvarsområdet omhandler også arkeologiske og etter-reformatoriske kulturminner, herunder bygningsvern. Historisk identitet og stedsidentitet er to bærende meningsselement i det regionale arbeidet med kulturminner. Viktige satsingsområder er arbeidet med skilt, skjøtsel og formidling, stedsutvikling og formidling av kulturminner ved bruk av digitale medier. Virksomheten forvalter også tilskuddsordninger for fredede og verneverdige kulturminner.

Nøkkeltall

Den kulturelle skolesekken (Dks) - grunnskolen og videregående skole	107 000 elevbesøk.
Arbeidslivets KulturSeilas (AKS)	136 arrangementer.
Utviklingsmidler til kommuner og profesjonelle kunstnere/miljøer.	50 søknader
Kompetanseutvikling bibliotek	25 fagsamlinger rettet mot bibliotek i Vestfold.
Kommuneplaner/reguleringsplaner Plan og bygningsloven (PBL)	188 antall plansaker til uttalelse.
Byggesaker / freda anlegg Kulturminneloven (KML)	1024 antall dokumenter/ henvendelser til utsjekking)

6.2 Dagens situasjon

Fylkesrådmannen opplever en dreining av ressursbruken innenfor kultursektoren. Ressurser som tidligere var avsatt til utviklingsarbeid benyttes nå til drift og gjennomføring av kulturprogrammer. Eksempler på dette er bl.a. Dks og AKS som i dag er i ordinær drift, og hvor fremtidig fokus vil være å videreføre tilbudet. Fylkesrådmannen ser også en betydelig økning av driftsoppgaver knyttet til planfaglig arbeid. Dette gjelder uttalelser til kommuneplaner, reguleringsplaner og byggesaksplaner, men også ved medvirkning til utvikling av fylkeskommunale og nasjonale planverktøy. Det er også høy aktivitet knyttet til arbeidet med planprosesser og oppfølging og forvaltning av statlige midler til verneverdige bygg og anlegg.

KOSTRA-tall 2013

Kultur kroner pr innbygger	0700 Vestfold fylkeskommune	0100 Østfold fylkeskommune	Gj.snitt fylkes- kommuner gruppe 3*
Netto driftsutgifter til kultursektoren i prosent av samlede netto driftsutgifter	3,1	2,7	2,8
Netto driftsutgifter i alt til kultursektoren per innbygger i kroner	265	250	281
Fylkesbiblioteket	33	21	28
Museer	127	82	85
Idrett	-7	31	49
Kunst- formidling/ produksjon /aktiviteter	112	117	119
Brutto driftsutgifter kultursektoren per innbygger	504	530	525

*) Østfold, Akershus, Buskerud, Vestfold, Hordaland og Sør-Trøndelag fylkeskommuner

Vestfold fylkeskommune har i henhold til tabellen 16 kroner mindre i netto driftsutgifter pr innbygger til kulturformål sammenlignet med gjennomsnittet i gruppe 3. Av netto

driftsutgifter til kultursektoren i prosent av samlede netto driftsutgifter ligger Vestfold fylkeskommune 0,3 prosentpoeng over gjennomsnittet i gruppe 3. Dette kan i vesentlig grad henføres til museumsområdet og det faktum at Vestfold har en betydelig satsning på museer samt at Vestfoldarkivet inngår i tallene til Vestfold.

Kulturminnevern og folkehelsearbeidet er organisert under kultursektoren i Vestfold fylkeskommune. I KOSTRA er disse områdene innunder diverse konsernutgifter /fysisk planlegging og tilsvarende og er ikke inkludert i tallgrunnlaget.

6.3 *Utfordringer og forslag til prioriteringer*

Implementering av strategiplaner

Fylkesrådmannen ser at kultursektorens utfordringer er sektorovergripende og omfatter hele vestfoldsamfunnet. Dette gjenspeiles i den kommende Strategiske kulturplan for Vestfold (SKP) 2015-2018, gjennom strategier, målsetting og konkrete tiltak.

Siden den første strategiske kulturplanen for Vestfold ble utformet i 2002, har samfunnet endret seg på viktige områder; økt globalisering, kunnskaps- og opplevelsessamfunnets videre vekst, og utvikling på det digitale området. Dette er et viktig bakteppe når det skal pekes ut områder innen kultur som skal ha et spesielt fokus de nærmeste årene.

Konklusjon

Fylkesrådmannen vil i 2015 ha fokus på gjennomføring av SKP 2015-2018, Regional plan for folkehelse 2011-2016 og Bibliotekplan for Vestfold 2015 - 2018.

Utløse utviklingspotensial

Sentralt i arbeidet ligger innovasjon, forskning og faglig utvikling på de ulike områdene kultursektoren jobber innenfor. Ved å gjøre oppgaver annerledes og bedre vil kultur innta nye arenaer og sitte i førerretet. Nye nettverk må etableres og eksisterende nettverk videreutvikles.

Konklusjon

I gjennomføringsperioden ønsker fylkesrådmannen å etablere og videreutvikle nære samarbeidsrelasjoner med kommuner, næringsliv, kulturinstitusjoner og organisasjoner. Kultur skal posisjonere seg i samfunnsutviklingen og være med der hvor beslutningene tas. Kultur skal legge premisser for hvilken retning utviklingen skal ta, og være med å skape den. Kultur vil bidra med et helsefremmende perspektiv på overordnet samfunnsplanlegging. Dette vil være nøkkelfaktorer for å nå planens mål.

Prege samfunnsutviklingen

Gjennom Kultursektorens visjon «Kultur bygger og beveger samfunnet» og målsettingen «Kultur skal være en synlig og betydningsfull utviklingskraft i Vestfold» ønsker

fylkesrådmannen i sin tilnærming å legge vekt på kulturs betydningsfulle kraft i samfunnsutviklingen.

Konklusjon

Dette forventes oppnådd gjennom å prege by- og stedsutviklingen, og ved å ta i bruk og utvikle nye arenaer. Kultur skal være en naturlig ressurs i nettverk og prosesser i arbeidet med å utvikle Vestfoldsamfunnet.

Kompetanse og kunnskap

Kompetanseheving og kompetansedeling er avgjørende for den videre utviklingen på kulturfeltet i Vestfold. Kompetanse er plattformen for å utvikle utviklerne, gjøre riktige prioriteringer, skape handlingsrom, sikre kvalitet og optimalisere ressursbruk.

Konklusjon

Fylkesrådmannen prioriterer å videreføre satsingen på kompetanseutvikling og kompetansedeling i 2015. Dette arbeidet er rettet mot kommunene som de viktigste samarbeidspartnere og andre kulturaktører i Vestfold med et årlig kompetanseprogram og økt samarbeid om fellesoppgaver.

Formidling

Det skal skapes, og tilrettelegges for, opplevelser i et bredt kulturperspektiv. Formidlingskonsepter, programmer og systemer skal utvikles og videreutvikles i samarbeid med andre. Herunder blant annet: Dks, AKS, Litteraturuka i Vestfold, Ungdommens kulturmønstring, Marked for Musikk, Markedet for Scenekunst, Litteraturhus Vestfold og digitale verktøy.

Konklusjon

Fylkesrådmannen vil i 2015 jobbe for at nye arenaer tas i bruk. Det bør tilrettelegges for at kunst, kultur og litteratur kan eksponeres og debatteres i det offentlige rom som plasser, steder og byrom. Digitale verktøy og plattformer må utvikles og videreutvikles. Ved utvikling av eksisterende og nye arenaer skal det legges vekt på det å åpne opp for alle.

Kulturens synlighet skal økes i det offentlige rom blant annet gjennom målrettet bruk av media. De gode historiene og fortellingene skal løftes frem.

Gjennom investeringer og overføringer av tilskudd skal kultursektoren legge til rette for nye formidlingsprosjekter og samarbeid med andre.

Bevegelse

Kultur skal berøre, sette dagsorden og tørre å utfordre. Kultur skal inspirere og provosere og være en synlig og følbar del av menneskers liv i vestfoldsamfunnet.

Konklusjon

Fylkesrådmannen vil i 2015 arbeide med å bevege og berøre gjennom å stimulere det hele mennesket. Det skal tilrettelegges for og stimuleres til fysisk aktivitet. Fylkesrådmannen vil videre arbeide for å mobilisere engasjement og sette dagsorden i samfunnsdebatten. Kultur skal være en kilde til både inspirasjon og provokasjon gjennom blant annet et bredt utvalg av opplevelser.

6.4 Budsjett kultursektoren

6.4.1 Driftsbudsjett

Driftsbudsjettet fordelt på budsjettområder ser slik ut:

Kultursektoren	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
Tall i 1000 kr						
Kultur, idrett og friluftsliv	30 970	31 934	33 308	34 308	34 508	34 508
Folkehelse	5 972	6 768	7 381	7 381	7 381	7 381
Fellestjenester muséer	27 751	28 100	28 811	29 311	29 311	29 311
Vestfold Fylkesbibliotek	6 897	6 585	7 244	7 244	7 244	7 244
Kulturarv	11 692	12 854	13 272	12 272	12 272	12 272
Kultur felleskostnader	604	372	374	374	374	374
Kulturavdelingen	3 553	3 656	3 755	3 755	3 755	3 755
Innsparing - mer effektive innkjøp	0	0	0	-250	-500	-500
Sum Kultursektoren	87 439	90 269	94 145	94 395	94 345	94 345

I forslag til sektorbudsjett er det gjort slike endringer sammenliknet med vedtatt budsjett 2014:

ØKONOMIPLAN 2015 - 2018	2013-kr	2014-kr	2014-kr	2014-kr	2014-kr	2014-kr
KULTURSEKTOREN	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
Vedtatt budsjett 2014	87 438	90 269	90 269	90 269	90 269	90 269
Prioriteringer - vedtatt økonomiplan						
HR2014 - gjenstående innsparinger			-400	-400	-400	-400
Innsparing - mer effektive innkjøp				-250	-500	-500
Slottsfjellområdet - utviklingstiltak (engangs 2014)			-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Folkehelse - styrket bemanning			500	500	500	500
Prioriteringer - nye						
FT 71/ 14 Rammetrekk Vestfold Festspillene AS			-200	-200		
Ungdommens kulturmonstring			500	500	500	500
Digitalisering av arkiv			1 000	0	0	0
Litteraturuka videreutvikling			500	500	500	500
Formidlingsordning - utvikling			0	1 000	1 000	1 000
Økt bygningsvedlikehold			0	500	500	500
Sum rammeendringer		0	900	1 150	1 100	1 100
Lønns- og prisstigning:						
Kompensasjon lønnsoppgjør 2014			1 512	1 512	1 512	1 512
Prisstigning øvrige netto utgifter 1,5 %			302	302	302	302
Lønn- og prisstigning 2,7% (Vestfoldmuseene IKS mm)			1 029	1 029	1 029	1 029
Endret premie KLP			134	134	134	134
Sum lønns- og prisstigning		0	2 976	2 976	2 976	2 976
Sum endringer		0	3 876	4 126	4 076	4 076
Ny ramme kultursektoren	87 438	90 269	94 145	94 395	94 345	94 345

Prioriteringer – vedtatt økonomiplan

Handlingsrom 2014 – gjenstående innsparinger

Prosjekt Handlingsrom 2014 reduserer kultursektorens rammer med totalt 3,6 mill. kroner i perioden 2011-2015, hvorav 0,4 mill kroner realiseres i 2015. Kultursektoren er på linje med de øvrige sektorer pålagt å spare inn 0,5 % av sektorrammen f.o.m 2015, dvs. en reduksjon på 0,4 mill kroner.

Etter en samlet vurdering og prosess er det lagt opp til en profil der kuttet i kultursektorens rammer i minst mulig grad skal ramme innbyggerne i Vestfold. I tillegg har det vært fokus på å hindre en negativ innvirkning på gjennomføringen av Strategisk kulturplan. Tiltakene som planlegges gjennomført i kultursektoren omhandler først og fremst aktivitets- og effektivitetstiltak. Ingen av tiltakene ansees å gi negativ effekt på formuesbevaring.

Innsparing – mer effektive innkjøp

Kultursektoren er på linje med de øvrige sektorer pålagt innsparinger ifm mer effektive innkjøp f.o.m 2016, hvilket innebærer en reduksjon på 0,25 mill kroner i 2016 og ytterligere 0,25 mill kroner i 2017.

Slottsfjellområdet – utviklingstiltak (engangs i 2014)

Det ble i 2014 bevilget 1 mill kroner til utviklingstiltak ved slottsfjellområdet. Dette var en engangsbevilgning i 2014 og budsjettrammen reduseres tilsvarende f.o.m. 2015.

Folkehelse – styrket bemanning

Folkehelse ble våren 2013 etablert som egen seksjon med egen seksjonssjef med ansvar for å utvikle hele folkehelsefeltet. Fylkesrådmannens vurderte i 2013 at det forelå behov for å tilføre ytterligere et årsverk i virksomheten for å ivareta statistikk og analysearbeid og styrke utvikler- og pådriverrollen. Denne stillingen ble besatt våren 2014. Jf. fylkesrådmannens forslag om helårsvirkning for styrket bemanning på folkehelseområdet f.o.m 2015 styrkes rammen med 0,5 mill kroner.

Prioriteringer - nye

FT 71/14 Rammetrekk Vestfold festspillene AS

Styret i Vestfold festspillene AS har anmodet Vestfold fylkeskommune om 400 000 i likviditetsforsterkning i 2014 for å kunne håndtere økonomiske forpliktelser ut 2014. Søknaden fra Vestfold Festspillene AS foreslår imøtekommet ved at det i 2014 tilleggsbevilges kr 400 000 som forskudd på driftstilskudd for 2015 og 2016. Forskuddet tilbakebetales ved at driftstilskuddene for 2015 og 2016 reduseres med 200 000.

Ungdommens kulturmønstring (UKM)

UKM er Norges største nasjonale kulturfestival for barn og unge, og har vært arrangert siden 1985. Sammen med Den kulturelle skolesekken og kulturskolene utgjør UKM regjeringens tre hovedområder i kultursatsingen rettet mot barn og unge.

I tillegg til å følge opp de sju lokale mønstringene er UKM Vestfold arrangør av den årlige fylkesmønstringen. Det foreligger et stort og positivt potensiale i satsning på ungdomsmedvirkning i forbindelse med arrangementene. Fylkesrådmannen ønsker å bidra til å utløse dette potensialet ved å prioritere en utvidelse av konseptet. Det ønskes også å styrke satsningen på *Medvirkning, mangfold og miljø* - et konsept som bl.a. vektlegger reell ungdomsmedvirkning i alle ledd og prosesser knyttet til arrangementene. Målet er at deltakerne skal få en opplevelse av økt fellesskap, styrking av egen identitet og få økt bevissthet om eget ansvar i samhandling med andre mennesker. En slik satsning har et sterkt folkehelseperspektiv og vil samtidig kunne profilere Vestfold som en aktiv og viktig utviklingsaktør generelt. For å muliggjøre ovennevnte tiltak foreslår fylkesrådmannen en styrking av området på 0,5 mill kroner fra 2015.

Digitalisering av arkiv

Kultursektoren besitter et topografisk arkiv som består av brev og saker fra 1800-tallet og frem til 1990, som beskriver funn av løse og faste kulturminner som er gjort i Vestfold. Ved å digitalisere dette arkivet vil alle Kulturarvs arkiver være åpne og søkbare for publikum, utbyggere og kommunale saksbehandlere. Alle kan da finne ut hva som er funnet, f. eks på deres egen eiendom, eller eiendom de kan være interessert i å erverve seg. Økt tilgjengelighet til alle offentlige arkiver er et mål. Digitalisering av dette arkivet vil ha stor verdi for vestfoldsamfunnet. Fylkesrådmannen foreslår en engangsbevilgning til dette formålet i 2015 på 1 mill kroner.

Litteraturuka - videreutvikling

Vestfold fylkeskommune har vært eier og driver av Litteraturuka i Vestfold siden 2009, og har i årene etter etablert arrangementet som en av de større litteraturfestivalene i Norge. Folkebibliotekene er Litteraturukas viktigste formidlingsarena. Litteraturuka har i tillegg også samarbeid med en rekke andre aktører i hele fylket. Festivalen legger sitt program i alle kommuner i hele Vestfold på fast tidspunkt i uke 45, og driftsform og effekt har blitt lagt merke til langt utenfor Vestfolds grenser.

Litteraturuka i Vestfold bringer litteratur og forfattere til alle kommunene i Vestfold med et ønske om å holde lav terskel og høy kvalitet. Således har festivalen en unik posisjon med tanke på å nå ut til store deler av fylkets innbyggere. Fylkesrådmannen ønsker å utvikle og utvide arrangementet samt ytterligere befeste festivalens posisjon nasjonalt, og foreslår i denne sammenheng en styrking av budsjетtrammen på 0,5 mill kroner f.o.m 2015.

Formidlingsordninger – utvikling

Kultursektoren har ansvaret for en rekke formidlingsordninger. Marked for musikk (MfM), Rikskonsertene og Den kulturelle skolesekken (Dks) er formidlingsordninger med stort utviklingspotensial.

MfM er etablert som Norges eneste nasjonale visningsarena for musikkproduksjoner rettet mot barn og unge, og har vist seg å være en unik og betydningsfull nasjonal kompetansearena for de som jobber med Dks, Rikskonsertene, kulturhus og festivaler. MfM er en etablert nasjonal arena, men har fortsatt utviklings-/utvidelsespotensial for å befeste seg som den viktigste arenaen for flere målgrupper. Styrket satsing vil markere arrangementet nasjonalt og samtidig kunne utløse statlige midler.

Vestfold fylkeskommune er utpekt som rikskonsertpilot, hvilket innebærer at det tilføres statlige midler øremerket administrasjon tilsvarende 25 % stilling. Forutsetningen for denne satsningen er at VFK øker sin egeninnsats til formålet tilsvarende.

Vestfold fylkeskommune har fra og med 2014 fått ansvar for tildeling av midler til kunst- og kulturprosjekter til Den kulturelle spaserstokken for 2015 og framover. Dette innebærer at VFK pålegges å utføre utarbeidelse av kriterier, tildeling i henhold til disse samt rapportering.

I denne forbindelse eksisterer det et behov for styrking av bemanning til å ta seg av disse nye arbeidsoppgavene.

Fylkesrådmannen ser viktigheten og potensialet i de ulike formidlingsordningene og foreslår i økonomiplanen en styrking av området f.o.m 2016 med 1 mill kroner.

Økt bygningsvedlikehold

Fylkeskommunen er ansvarlig for egne museumsbygg og har investert betydelige midler de siste årene. Bygningene er knyttet til Haugar Vestfold kunstmuseum, Midgard historiske senter, Hinderveien 9/10 og Gildehallen. Vestfoldmuseene disponerer byggene til museumsdrift. Fylkesrådmannen er opptatt av formuesbevaring av egne bygg gjennom aktivt vedlikehold og innstiller i budsjettforslaget på en avsetning på 0,5 mill kroner fra 2016.

6.4.2 Investeringsbudsjett

	Overført *	Ny	Årsbud			
KULTURSEKTOREN	2015	2015	2015	2016	2017	2018
Formidlingssenter Kaupang	600	5 000	5 600	8 000	8 000	0
SUM Kultursektoren	600	5 000	5 600	8 000	8 000	0

I forbindelse med etablering av et formidlingssenter på Kaupang er det utredet et formidlingskonsept som er stipulert til 44 mill fordelt med hhv 22 mill på Larvik kommune og Vestfold fylkeskommune.

Det er i vedtatt budsjett 2014 avsatt 1 mill til forundersøkelser ifm Kaupang formidlingssenter. Pga forskyvninger i fremdriftsplan er denne avsetningen fordelt med 0,4 mill og 0,6 mill i hhv 2014 og 2015. Midlene skal benyttes til arkeologiske undersøkelser ifm infrastrukturendringer rundt det planlagte senteret. Larvik kommune iverksatte reguleringsarbeidet før sommeren 2014 og de arkeologiske undersøkelsene skal utføres parallelt med dette. Forarbeidene ferdigstilles i løpet av første halvdel av 2015. Igangsetting av de nevnte forarbeider i 2014 muliggjør byggestart av formidlingssenteret i 2015.

Vestfoldmuseene har ansvaret for utarbeidelsen av en formidlingsplan for Kaupang. I planen fremlegges tre formidlingskonsepter som alle inneholder elementer fra konseptet som ble fremlagt i 2009. Vestfold fylkeskommune og Larvik kommune legger frem politisk sak om formidlingsplanene på Kaupang. Fylkestinget får sak nr. 80/14 til behandling 6.november 2014, der de tre ulike alternativene til formidlingskonsepter presenteres. I samarbeid med Larvik kommune er det utarbeidet et grovt kostnadsoverslag knyttet til de ulike nivåene på formidlingen slik det går fram av museets forslag til formidlingsplan.

En utredning rundt det formidlingsnivået som eventuelt blir vedtatt i saken forventes å være klar innen første halvår 2015. Utredningen vil fastsette investeringsbehov og økonomiske konsekvenser for både Larvik kommune og fylkeskommunen, samt plan for fremdrift.

Larvik kommune eier eiendommen og bygningen som i dag fungerer som formidlingssenter på stedet. Øvrige tiltak i en utvikling på Kaupang vil foregå på tredjeparts grunn. Fylkeskommunen har ikke anledning til å benytte investeringsmidler til tiltak på eiendom som fylkeskommunen ikke selv eier. Det kan på denne bakgrunn vurderes to tilnærminger til Vfks bidrag i utviklingsarbeidet - disse er nærmere beskrevet i saken.

Fylkesrådmannen foreslår å avsette 5 mill kroner til formidlingssenter på Kaupang i 2015 for å kunne følge opp en eventuell byggestart. Avsetningen er på linje med hva rådmannen i Larvik kommune foreslår avsatt til prosjektet i sitt budsjett for 2015. I økonomiplanen foreslås det foreløpig avsatt 8 mill kroner i hhv 2016 og 2017 til prosjektet.

6.5 *Spesielle temaer*

6.5.1 Ny strategisk kulturplan 2015-2018

Kultursektoren arbeider etter de strategier og handlingsplaner som er nedfelt i Strategisk kulturplan. Strategisk kultur- og idrettsplan 2015 – 2018 (SKP) er rullert og legger rammene for kultursektorens arbeid de neste fire årene. SKP 2015 – 2018 legges frem for endelig vedtak i fylkestinget i desember. Som tidligere SKP tar den rullerte planen utgangspunkt i kultursektorens eksisterende rammer. Enkelte tiltak har en ambisjon om ytterligere finansiering, da av samarbeidspartnere, nasjonale tilskudd eller gjennom andre eksterne bidrag.

Kultur er en viktig psykososial faktor i menneskers hverdag og bidrar til å bygge verdier, skape opplevelse og trivsel. Kultursektoren skal være en betydningsfull kraft i samfunnsutviklingen gjennom kunst- og kulturfeltet, biblioteksektoren og kulturarv, i tillegg til å ha koordineringsansvaret for folkehelse gjennom en egen virksomhet.

6.5.2 Samordnet plan for bruk og utvikling av Slottsfjellområdet.

Planarbeidet er et samarbeid mellom Vestfoldmuseene, Tønsberg kommune og Vestfold fylkeskommune. Dette arbeidet tar utgangspunkt i hvordan området kan bli en middelalderpark. Planens visjon er; Slottsfjellet middelalderpark, Tønsberg i hjertet av Norden. Tiltaksdelen av planen ble behandlet i fylkesutvalget i desember 2011 (FT-sak 100/11). Det ble i september 2012 signert en tiårig intensjonsavtale mellom Tønsberg kommune, Vestfold fylkeskommune, Vestfoldmuseene IKS og Sparebankstiftelsen DNB, hvor intensjonen er å få finansiert utvalgte delprosjekter i planen i løpet av perioden 2013 – 2022.

Flere delprosjekter er igangsatt, og det er i 2014 bevilget 1 mill kroner til utvalgte tiltak. Tiltakene som hittil er finansiert vil videreføres inn i 2015, og det vil i løpet av kommende år defineres nye tiltak som det vil søkes finansiering til.

6.5.3 UNESCO

Verdensarvsøknaden «Viking Age Sites in Northern Europe» ble overlevert til verdensarvsenteret i Paris i januar 2014. UNESCO fastslo at søknaden var komplett og overleverte søknaden til ICOMOS. ICOMOS foretar en todelt evalueringsprosess hvor søknaden først sendes på en «desk review» (fagfelleevaluering) hvor det faglige innholdet vurderes før en eller flere representanter for ICOMOS foretar en befaring på de verdensarvnominerte områdene. «Desk review» av «Viking Ages Sites in Northern Europe» ble foretatt vår og sommer 2014 og befaringen i september 2014. Befaring av Skipshaugene i Vestfold ble foretatt på samme tid. «Desk review» og befarringsrapporten danner grunnlag for ICOMOS endelig evaluering og innstilling som vil foreligge våren 2015. Verdensarvskomiteén skal behandle søknaden under komiteens 39. verdensarvsesjon i 2015.

6.5.4 Telemark og Vestfold regionteater A/S, Teater Ibsen

Telemark fylkeskommune, Skien kommune og Vestfold fylkeskommune innehar like store eierandeler i selskapet Telemark og Vestfold regionteater A/S, til daglig kalt Teater Ibsen. En vurdering av VFKs eierskap var oppe til behandling i fylkestinget 21.6.2012, der det ble vedtatt at VFK fortsetter som deleier under forutsetning av at Teater Ibsen etablerer et senter for produksjon av profesjonell scenekunst i Vestfold innen 2015. Produksjonene skal rettes mot barn og unge. Fylkestinget, fylkesutvalget og hovedutvalg for kultur og helse er løpende orientert om fremdriften i saken, senest i juni og i august/september 2014. Styret i Teater Ibsen og styret i Papirhuset Teater i Tønsberg har inngått en avtale om etablering for å imøtekomme vårt vedtak. Avtalen forutsetter aksept hos de 3 eierne. Sak om dette vil bli fremlagt for politisk behandling i fylkestinget i november 2014.

6.5.5 Vestfold Festspillene AS

Vestfold fylkeskommune eier Vestfold Festspillene AS sammen med alle fylkets kommuner. Fylkeskommunen eier 60 % og kommunene samlet 40 %. Ved siden av billettinntekter, sponsorinntekter og statlig tilskudd (kroner 2 850 000 i 2014) er Vestfold Festspillene AS finansiert gjennom tilskudd fra fylkeskommunen og kommunene. Det er et krav fra Kulturrådet at det lokale tilskuddet utgjør minst 40 % av samlet tilskudd. Av det lokale tilskuddet yter fylkeskommunen 70 % og kommunene 30 %. I 2014 var Vestfold fylkeskommunes tilskudd på 1,9 mill. kroner.

En administrativ arbeidsgruppe har i samarbeid med en politisk referansegruppe jobbet frem nye vedtekter og aksjonæravtale for Vestfold Festspillene AS våren 2014. Nye vedtekter og aksjonæravtale ble vedtatt av generalforsamling og eiermøte 27.6.14. Endringene omfatter i hovedsak en presisering i vedtektene av formålet og ansvaret til styret og daglig leder. I aksjonæravtalen er aksjonærene nå blitt sikret en rett til uttreden.

Kommunerevisjonen har våren 2014 hatt en gjennomgang av selskapet. Vestfold festspillene befinner seg i en utfordrende økonomisk situasjon. Egenkapitalen var pr. 31.12.13 tapt. Revisor og styret har vurdert videre drift som forsvarlig på bakgrunn av forventede inntekter og økonomiske tilskudd fra Kulturrådet og eierne. Etter avviklingen av festspill 2014 er det imidlertid klart at inntektene ble lavere enn forventet. I denne situasjonen har styret valgt å

anmode Vestfold fylkeskommune om 400 000 i likviditetsforsterkning i 2014 for å kunne håndtere de økonomiske forpliktelsene ut 2014. Søknaden fra Vestfold Festspillene AS foreslås imøtekommet ved at det i 2014 tilleggsbevilges kr 400 000 som forskudd på driftstilskudd for 2015 og 2016. Forskuddet tilbakebetales ved at driftstilskuddene for 2015 og 2016 reduseres med 200 000.

6.5.6 Vestfoldmuseene IKS

Vestfoldmuseene IKS søker om et driftstilskudd for 2015 på kroner 24 377 577 som er redusert i tråd med vedtak i FT-sak 52/14. Beløpet er regulert for lønns- og prisvekst med 3 %.

I 2014 er det i tråd med samarbeidsavtalen utarbeidet spesifiserte utlånsavtaler for Midgard Historiske senter, Gildehallen, Hinderveien 9/10 og Haugar Vestfold kunstmuseum, nærmere beskrevet i FT-sak 52/14. I avtalene defineres eiers- og låntakers ansvar og plikter. I avtaleverket er ansvar og oppgaver definert for hvert enkelt bygg i tråd med samarbeidsavtalen. Avtalen innebærer videre at VFK påtar seg bygningsrelaterte kostnader ihht egne kostnadsfordelingsmatriser for hvert enkelt bygg. VFKs årlige driftstilskudd til Vestfoldmuseene IKS reduseres tilsvarende den økte kostnadsbyrden VFK overtar fra Vestfoldmuseene. På grunnlag av beregninger vil tilskuddet reduseres med 2,4 mill kroner. Selv om Vestfoldmuseene får en reduksjon i sitt årlige tilskudd, vil dette kompenseres fullt ut ved at fylkeskommunen overtar kostnader for selskapet. På denne måten blir dette et nullsumspill for begge parter.

Fylkesrådmannen bemerker at en del kostnader som defineres inn som eierkostnader kan variere fra år til år. Det er således knyttet en del usikkerhet til tilskuddsreduksjonen over tid. Det må påregnes avvik ifht det fastsatte beløpet fra år til år og fylkesrådmannen anser at det kan være hensiktsmessig, i samarbeid med Vestfoldmuseene, å gjøre en evaluering av kostnadsberegningene og eventuell justering av beløpet innen to år fra avtaleinngåelse.

Vestfoldmuseene IKS søker for 2015 om kr. 200 000 til utomhustiltak for Midgard historiske senter, og kr. 271 000 til sikringstiltak på Haugar Vestfold Kunstmuseum. Videre søker Vestfoldmuseene IKS også om 4 mill. kroner til utbygging av Hvalfangstmuseet i Sandefjord. Prosjektet har en kostnadsramme på 23,4 mill kroner. Staten og Sandefjord kommune er oppført som hovedfinansieringskilder. I tillegg er det søkt blant annet spillemidler.

Når det gjelder søknaden om støtte til utomhustiltak på Midgard, så anses dette i utgangspunktet som knyttet til Midgard og Gildehallens formidlingsaktiviteter. Tiltakene som beskrives krever også en nærmere utredning i samarbeid med forvaltningsmyndighetene. Sikringstiltak på Haugar Vestfold Kunstmuseum anses i utgangspunktet som museenes eget ansvar, men en oppgradering av faste installasjoner kan vurderes i forbindelse med prioritering av vedlikehold for museumsbyggene i 2015. Fylkesrådmannen vurderer således at den omsøkte økningen i driftstilskuddet for ovennevnte tiltak ikke kan imøtekommes.

I Vestfoldmuseene IKS er hver eier ansvarlig for de bygningene som de selv eier. Fylkeskommunen har i den sammenheng investert betydelige midler i fylkeskommunens egne museumsbygg. Fylkesrådmannen er av den oppfatning at Hvalfangstmuseet således primært er et anliggende for Sandefjord kommune. Fylkesrådmannen anbefaler at søknaden om investeringsmidler til Hvalfangstmuseet ikke imøtekommes ut over det som eventuelt måtte falle inn under ordningen med spillemidler til kulturbygg.

6.5.7 Vikingstrategi

Helhetlig attraksjonsstrategi for vikingtidsformidling i Vestfold ble vedtatt i fylkestinget i 2007. Det er igangsatt en rullering av planen. Målet med strategien er å kunne bruke vikingtidssatsingen aktivt i utvikling av reiselivsnæringen og visa versa. En politisk ledet arbeidsgruppe utformer og forankrer planen gjennom medvirkning fra frivillige lag og organisasjoner og reiselivsaktører. Det er utviklet miljøer rundt prosjekter og lag hvor frivilligheten oppnår folkelig forankring og økt profesjonalisering. Målet er en felles strategisk plan for vikingfylket Vestfold. Strategidelen av planen legges frem høsten 2014, mens tiltaksdelen skal ferdigstilles og legges frem tidlig i 2015.

6.5.8 Folkehelse i fylkeskommunens sektorer

Tverrsektorielt arbeid

Folkehelse er et tverrsektorielt politikkområde. Hovedmålet med folkehelsearbeidet er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer god helse og motvirker sosiale helseforskjeller. Etter Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) kan fylkeskommunens arbeidsoppgaver oppsummeres i tre punkter:

- Fremme folkehelse innen fylkeskommunens egne oppgaver og med egne virkemidler.
- Understøtte kommunenes folkehelsearbeid og være en pådriver for og samordne folkehelsearbeid i fylket.
- Ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i fylket, og positive og negative faktorer som påvirker helsetilstanden.

Vestfold fylkeskommunes regionale plan for folkehelse har et handlingsprogram som rulleres årlig. Planen er delt i tre faglig arbeidsområder: Levevaner, fysisk miljø og psykososialt miljø, samt en del som beskriver strategier i partnerskapsarbeidet. Til hvert område beskrives hvordan de ulike sektorene tar ansvar for å fremme folkehelse innen sin virksomhet. Det gjelder kultur, regional, tannhelse, utdanning og fellesformål/stab. En tverrsektoriell arbeidsgruppe legger til rette for samarbeid på tvers av fagområdene og følger opp handlingsprogrammet for den regionale planen.

Oversiktsarbeid er prioritert

I tråd med prioriteringer i handlingsprogrammet i regional plan for folkehelse er oversiktsarbeidet etter § 21 i folkehelseloven satt høyt på dagsorden i 2014 – 2015. Dette omfatter både fylkeskommunens eget oversiktsarbeid og understøttelse av kommunenes

oversiktsarbeid. Fylkeskommunens eget oversiktsarbeid skal blant annet baseres på kunnskap fra egne sektorer om forhold som påvirker helsen. I loven heter det: "Fylkeskommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller." Oversikten skal inngå som grunnlag for fylkeskommunens planstrategi. Dette innebærer at fylkeskommunens oversiktsarbeid etter folkehelseloven også har en tverrsektoriell innretning.

Innsatsen for å løfte kvaliteten på oversiktsarbeidet er samlet i to prosjekter. I det ene prosjektet er Vestfold utvalgt av Helsedirektoratet som erfaringsfylke for oversiktsarbeid. Det vil si at fylkeskommunen i samarbeid med kommunene skal utvikle erfaringer med oversiktsarbeidet, slik at kommuner i hele landet kan ha utbytte av det. Norsk institutt for by- og regionforskning følge-evaluerer prosjektet. Prosjektet *Vestfold som erfaringsfylke for oversiktsarbeid* avsluttes med en nasjonal erfaringskonferanse mai/juni 2015. Vestfold fylkeskommune mottar kr. 500 000 fra Helsedirektoratet som bidrag til prosjektgjennomføringen.

Det andre prosjektet er å gjennomføre en nasjonal pilot for fylkeshelseundersøkelse. Dette skjer i samarbeid med Aust- og Vest- Agder fylkeskommuner og Nasjonalt Folkehelseinstitutt. Det er en spørreundersøkelse rettet mot et representativt utvalg av Vestfolds voksne befolkning. Resultater fra undersøkelsen, og analyser av svarene, er bidrag både til fylkeskommunens og kommunenes oversiktsarbeid. Fylkeskommunene må bære kostnader for selve spørreundersøkelsen og analysene av svarene selv. Det vil bli søkt om noe medfinansiering fra sentrale myndigheter. Prosjektet er noe forsinket i forhold til opprinnelig plan.

Fylkeshelseundersøkelsen vil bli gjennomført på nyåret 2015. Hovedtyngden av kostnader vil derfor komme i 2015. Det er lagt til grunn at et forventet mindreforbruk per 31.12.2014 på budsjettområde Folkehelse skal dekke en vesentlig del av kostnadene. Det styres derfor mot et mindreforbruk på folkehelseområdet i 2014 på 1,7 mill kroner. Mindreforbruket som ble overført fra 2013 til 2014 var på ca. 1,3 mill kroner.

7 Tannhelsesektoren

7.1 Presentasjon av tannhelsesektoren

Sektoren er inndelt i 3 distrikter og ledes av direktør for tannhelse. Hvert distrikt ledes av en virksomhetsleder (overtannlege) med faglig og økonomisk ansvar og personalansvar. 12 klinikkjefer leder totalt 14 ordinære tannklinikker. I tillegg utfører tannhelsesektoren behandling på tannklinikk i Bastøya fengsel og ved narkosetannklinikk ved SiV Larvik. Begge disse klinikkene bemannes på deltid (1-2 dager pr uke).

Tannhelsesektorens oppgaver reguleres av Lov om tannhelsetjenesten som styrer oppsøkende innsats mot barn, ungdom og utsatte grupper. Loven prioriterer forebygging og tidlig behandling framfor sen behandling og rehabilitering. De oppsøkende tiltakene retter seg mot individer, pasientgrupper og samarbeidspartnere. Fylkeskommunens tannhelsesektor skal ifølge loven *”Gi et regelmessig og oppsøkende tilbud til følgende grupper”*:

- Barn og ungdom fra fødsel t.o.m. 20 år
- Psykisk utviklingshemmede
- Grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie
- Andre grupper som det er fattet vedtak om i godkjent plan

Det gis også tilbud om undersøkelse og tannbehandling for fengselsinnsatte og personer i kommunal og statlig rusomsorg. I tillegg stiller Tannhelsetjenesteloven fylkestinget fritt til selv å prioritere tiltak for andre pasientgrupper enn de som er spesifikt nevnt i loven. Voksne betalende pasienter tilbys behandling ut fra klinikkens kapasitet.

Videre skal den fylkeskommunale tannhelsesektoren *”organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen”*.

Tannhelsesektoren har som sin visjon at alle innbyggere i Vestfold skal beholde et funksjonsdyktig tannsett hele livet. Med dette som bakgrunn, er det utarbeidet tre overordnede mål:

1. VFK's tannhelsetiltak skal legge til rette for at alle innbyggerne i Vestfold skal beholde et funksjonsdyktig tannsett hele livet.
2. VFK skal følge tannhelseutviklingen og sette i verk tiltak for at befolkningen i størst mulig grad unngår smerter pga tann-/munnsykdom, opprettholder en tilfredsstillende tyggefunksjon, unngår sosiale problemer pga tenner eller tannproteser og unngår tanntap som følge av funksjonshemming eller redusert allmenntilstand
3. VFK's tannhelsesektor skal bidra til å bedre folkehelsen gjennom å delta i tverrsektorielt arbeid som sikter mot å unngå sykdomsutvikling

Nøkkeltall

Antall pasienter undersøkt og behandlet i perioden 2010–2013, og mål for 2015:

Pasientgrupper	Resultat	Resultat	Resultat	Resultat	Mål
	2010	2011	2012	2013	2015
A. Barn/ungdom 3-18 år	32 978	29 436	32 146	31 354	31 400
B. Psykisk utviklingshemmede	788	784	821	852	800
C1. Eldre i institusjon	1 272	1 273	1 249	1 302	1 300
C2. Eldre i hjemmesykepleie	1 336	1 420	1 351	1 506	1 600
D. Ungdom 19-20 år	2 385	2 392	2 481	2 193	2 300
E. Fengsels pasienter	490	255	259	242	300
F. Voksne betalende	5 165	5 370	5 328	5 546	5 800
Totalt antall ferdigbehandlede	44 410	40 930	43 635	42 995	43 500
Narkosebehandlinger	127	89	112	123	150
Tannlegevakt, ant. konsultasjoner	535	522	569	475	500

7.2 Dagens situasjon

Sektoren har pr. 2. tertial 2014 behandlet 0,6 % flere pasienter enn på samme tid i fjor. I samme periode gikk inntekten fra betalende pasienter opp med 9,7 %, fra 13,3 mill. kroner til 14,6 mill. kroner. Dette er mer enn honorarøkningen på 3 % og skyldes primært at tannhelsesektoren nå behandler ruspasienter på VFK's egne klinikker. Beløpet som gikk til kjøp av private tjenester for denne gruppen, godskrives nå fylkets egne klinikker etter behandlingsaktivitet i denne gruppen.

En overordnet målsetting for tannhelsesektoren er å gi et behandlingstilbud til dem som trenger det mest, samtidig som behandlingstilbudet skal være av god kvalitet.

Tannhelsesektoren har i 2014 økt fokuset på behandling av de svakeste pasientgruppene. I denne gruppen inngår pasienter innen hjemmesykepleie og rusomsorg samt barn og ungdom med dårlig tannhelse.

For å frigjøre behandlingstid til de pasientene som har den dårligste tannhelsen, har tannhelsesektoren over tid arbeidet med å forlenge innkallingsintervallene for dem med god tannhelse. Intervallet for de friskeste pasientene er i dag 24 mnd. Tannhelsesektoren benytter ellers tannpleiere i første linje, slik at det bare er de pasientene som har et behandlingsbehov, som får time hos tannlegen.

Ett av kvalitetsmålene i tannhelsesektoren er knyttet til begrepet *etterslep*. Etterslepet beskriver en forsinkelse av planlagt innkalling til undersøkelse og kan ikke sammenlignes med en venteliste på planlagt sykehusbehandling. Dette medfører at kvalitetsmålet knyttet til begrepet *etterslep* kan bli noe misvisende. Dette måltallet kan øke selv om innkallingsintervallet og behandlingstiden for de svake gruppene har en gunstig utvikling.

Den store andelen av barn og ungdom (ca 80-85 %) har svært god tannhelse, og en forsinkelse av innkallingen på 1-6 mndr har derfor liten betydning siden kariesutviklingen i de fleste tilfellene er en langsom prosess. De som har akutt behov for tannlege, vil få time på dagen.

Ut fra rapporteringer fra de tre siste årene, vil hovedutfordringen i 2015 være å nå flere av pasientene i den hjemmebaserte, kommunale omsorgen (C2) samt gi et godt tilbud til klientene i rusomsorgen, en gruppe som VFK fra 2014 selv tar det hele og fulle behandlingsansvaret for.

Pasientene i fylkeskommunens tannhelsesektor innebærer en krevende arbeidshverdag, med faglig-medisinske, teknisk-odontologiske og sosiale/psykiske utfordringer. Tannhelsesektoren har ansvar for tannhelsetilbud til grupper som oppfattes som svært krevende (såkalte "tunge" grupper). I offentlig tannhelsetjeneste står man derfor overfor et behandlingsbilde hvor krav til kvalifikasjoner, erfaring og kreativitet i valg av løsninger for hver enkelt pasient er mer utfordrende enn dem som man etter hvert står overfor i privat tannlegepraksis. Krav til mer avanserte og kostbare løsninger fører også til økte driftsutgifter.

Tannhelsesektoren er delt i tre virksomheter: Nordre, Midtre og Søndre tannhelsedistrikt som alle ledes av en virksomhetsleder. Virksomhetslederen (overtannlegen) i Søndre distrikt har en delt klinisk/administrativ stilling. De to andre virksomhetslederne har ikke klinisk arbeid. Pr dd. er det 45 ansatte tannleger i klinisk arbeid som utfører til sammen ca. 43 planlagte årsverk. I tillegg utføres det ca. 55 årsverk av tannhelsesekretærer og ca. 21 årsverk av tannpleiere. Det er også tilsatt en psykolog i 20 % stilling ved odontofobisenteret på Haugar. Etter politisk behandling av sektorens strategidokument i 2006 er klinikkssjefenes rolle som mellomledere styrket, og de er nå innlemmet i ledergruppe 2.

Det har til nå vært vanskelig å rekruttere dyktige tannleger som blir i sektoren over tid. Etter innføring av stabiliseringstiltak i 2012 er det registrert en bedring.

Blant konkurransefortrinn som fremheves ved rekruttering, er, foruten lønn: godt utstyrte tannklinikker, brede fagmiljøer, gode muligheter for kursdeltakelse, ordnet arbeidstid, kvalitetssikrede kliniske prosedyrer og organisert drift med støttefunksjoner for IKT, innkjøp, og regnskap.

Tannklinikkenes budsjetter for forbruksvarer er stramme, men det er kultur for god budsjettdisiplin, og det styres mot et regnskap i balanse. Sektoren gikk inn i 2014 med et mindreforbruk 4,0 mill kroner. Forventet resultat for 2014 er et mindreforbruk på 3,0 mill kroner. Ombygging og oppussing av en klinikk finansieres med tidligere års mindreforbruk.

Tapt tid som følge av at pasienter ikke møter, har vært et problem for tannhelsesektoren. SMS-varsling av timeavtaler har redusert frafallet noe, men fortsatt har sektoren utfordringer med å finne tiltak som motvirker uteblivelsene.

Sektoren driver et utstrakt samarbeid med mange instanser i Vestfoldsamfunnet.

Høyt på dagsorden står bl.a. samarbeid med helse-, pleie- og omsorgssektoren i kommunene og med barnevernet. Høsten 2014 er tannhelsesektoren invitert til å delta i et samarbeid om å utvikle Larvik helsehus, et lokalmedisinsk senter med fokus på forebygging og samhandling i samarbeid med Sykehuset i Vestfold.

Tannhelsesektorens ledelse har også regelmessige møter med fylkeslegen (Fylkesmannen).

KOSTRA – Noen nøkkeltall fra den offentlige tannhelsetjenesten, 2013

	Vestfold	Telemark	Buskerud	Landsgjennomsnitt utenom Oslo
Netto driftsutgifter pr. innbygger,(kr)	389	459	413	459
Netto driftsutgifter pr. prioritert pasient under tilsyn	1505	1849	1607	1747
Prioriterte personer, %andel under offentlig tilsyn	90,4	88	88,7	88,7
Prioriterte personer, %andel undersøkt/behandlet	58,8	63,9	68,1	63,9
Eldre, langtidssyke og uføre i hjemmesykepleie, %- andel under offentlig tilsyn	30,9	35,7	41,3	33,4
5-åringer, % -andel av de undersøkte som er helt uten tannråteerfaring	83,6	83,1	83,1	84
12-åringer, % -andel av de undersøkte som er helt uten tannråteerfaring	57,1	54,3	60,3	56,5
18-åringer, % -andel av de undersøkte som er helt uten tannråteerfaring	18,2	19,0	24,2	19,5

7.3 Utfordringer og forslag til prioriteringer

Utjevning av helseforskjeller, kompetanseheving, økt kvalitet og god tilgjengelighet er gjennomgående utfordringer. Dersom nye grupper skal gis rett til gratis tannbehandling, som f.eks psykiatrispasienter, en økt andel av hjemmeboende eldre, voldsofre, ungdom opp til 20 år, mv, forutsettes det at lov om tannhelsetjenesten endres og at statlige rammeoverføringer økes for dette formålet.

Stortingsmelding 35 (2006 – 2007) legger føringer for tannhelsesektoren som fylkene er nødt til å følge opp innenfor fylkeskommunale rammer:

- Tilrettelegging for rekruttering og stabilisering av personell, herunder også strukturelle endringer som klinikkssammenslåinger og oppgavefordeling mellom personellgruppene
- Kompetanseøkning innen behandling av spesielle grupper
- Forskning og utredning i egen tjeneste, i nært samarbeid med odontologiske kompetansesentra
- Øke tannhelsesektorens innsats i folkehelsearbeidet

Bemanningssituasjonen

Rekrutteringssituasjonen for tannleger har endret seg det siste året. Det er nå langt flere søkere på ledige stillinger. De fleste søkerne er imidlertid nyutdannede og uten særlig erfaring. Dette har konsekvenser for volumet av tjenesteproduksjonen.

Et problem som tjenesten har stått overfor, er at når tannlegene har vært i VFK i noen år og opparbeidet seg en viss kompetanse og rutine, slutter de og går over i privat praksis. Dette henger blant annet sammen med lønnsnivået.

Det synes som om stabiliseringstiltakene som ble innført i 2012, med ekstraordinære lønnstillegg etter 2, 5 og 8 år i tillegg til individuell kurspott, reduserer denne flukten.

Konklusjon:

Tannhelsesektoren har et stort behov for å sikre stabiliteten. Dette gjøres bl.a. ved å ha fokus på et godt arbeidsmiljø og en tilpasset lønnspolitikk. I budsjettet ligger det fra 2012 en fast rammeøkning på 1,5 mill. som finansierer de nevnte stabiliseringstiltakene. Profilen på tiltakene ble behandlet i AU i mai 2012 og gjort gjeldene fra 1.01.2012.

Tannbehandling i narkose ved SiV Larvik

Tannhelsesektoren driver tannbehandling i narkose ved SiV Larvik 3-4 dager i en 14 dagers periode, men med opphør i 2 måneder om sommeren, vinterferieuken, høstferieuken og rundt juletider. Ventetiden for tannbehandling i narkose har gått betydelig ned og er ca. 3 mnd. pr. 2. tertial 2014. Dette skyldes både effektivitetsforbedring og noe økt narkosekapasitet ved sykehuset. Dessuten behandler tannhelsesektoren nå kun de pasientene som loven prioriterer. Voksne, betalende pasienter henvises til private aktører.

Konklusjon:

Det økte narkosetilbudet som sykehuset tilbyr, medfører en kostnadsøkning på ca. 100 000 kroner som fylkesrådmannen tar sikte på å håndtere innenfor budsjettrammen.

Tilknytning til Norsk Helsenett

For å oppfylle krav i helselovgivningen er tannhelsesektoren knyttet til Norsk Helsenett, dette for å kunne oppfylle krav til sikker kommunikasjon av pasientopplysninger, røntgenbilder m.m. mellom ulike aktører i helse- og omsorgstjenestene, spesialister, odontologiske læresteder og HELFO.

Kravene medfører nye kostnader til lisensavtaler og drifting av systemene. Gevinsten ved å være tilknyttet Norsk Helsenett vil i første rekke bety bedre kvalitet i utveksling av henvisninger og epikriser som kan foregå på en sikrere måte. Samhandling med andre helsetjenester og institusjoner vil etter hvert ikke kunne utføres uten en slik tilknytning. Foreløpig er det bare tilknytningen til HELFO og direkte oppgjør som fungerer fullt ut, men de andre funksjonene kommer etter hvert i 2015.

Konklusjon:

Budsjettforslaget innebærer at utgiftene til Norsk Helsenett håndteres innenfor rammen.

Elektronisk pasientjournalssystem:

Tannhelsesektorene i Buskerud, Telemark, Vestfold, Vest-Agder, Akershus og Østfold har gått sammen om å utvikle et felles elektronisk pasientjournalssystem. Etter anbudskonkurranse ble Nextsys valgt i 2012, og Vestfold vil konverterer til det nye programmet i februar/mars 2015. Det gamle elektroniske pasientjournalssystemet, Opus, vil som en sikkerhetsforanstaltning, være i drift fram til 1.07.15. Ekstra kostnad det første driftsåret er anslått til ca. 100 000 eks. mva.

Konklusjon

Dette kan håndteres innenfor budsjettrammen i 2015.

Kompetanseutvikling

Tannhelsesektoren i Vestfold har en tannlege med spesialistutdannelse i barnetannpleie, og løser i hovedsak behov for annen spesialistbehandling ved henvisning til private spesialister. Et av de tiltakene som anses virkningsfulle for å stabilisere bemanningen, er systematisk kompetanseheving.

Den systematiske etterutdanningen i regi av Den norske tannlegeforening, har en kostnad på ca. 13 000 kroner pr deltaker pr. fagområde. Det kan være aktuelt for noen av tannlegene i tannhelsesektoren å gjennomføre en modul av denne etterutdanningen i 2015.

Den innførte stabiliseringsordningen ivaretar støtte til faglig utvikling for tannlegene.

Videreutdanning innenfor implantatbehandling vil kunne beløpe seg til om lag 30 000 – 40 000 kroner pr tannlege som gjennomfører dette. Det satses på at noen få tannleger får tilbud om dette kurset sett i lys av det behovet fylkeskommunen har.

Ellers får tannhelsepersonellet faglig oppdatering gjennom sektorens etatssamling hver høst og individuelle kurs i regi av Den norske tannlegeforening.

VFK er deleier i Tannhelsetjenestens kompetansesenter Sør IKS sammen med Buskerud, Telemark, Aust- og Vest-Agder. TKS har som målsetting å drive etterutdanning og videreutdanning av tannleger samt å være rådgiver for tannlegene i regionen og stimulere til praksisnær forskning. Vedtektene for kompetansesenteret forutsetter et indeksregulert årlig driftstilskudd fra eierne. For 2015 er driftstilskuddet redusert fra 747 000 kroner i 2014 til 500 000 kroner i 2015 på grunn av et akkumulert mindreforbruk som var på 4,5 mill. kroner ved siste årsskifte.

Konklusjon:

Budsjettet til faglig utvikling for tannlegene ble gjennom stabiliseringsordningen betydelig styrket fra og med 2012 ved innføring av individuell kurspott. Videre vil det gjennomføres kompetanse- og utviklingstiltak for tannpleiere og tannhelsesekretærer ved hjelp av interne krefter og aktuelle eksterne kurs innenfor budsjettrammen. Tannhelsesektoren viderefører de årlige etatssamlingene hver høst. Kompetanseutviklingen håndteres innenfor eksisterende ramme.

Ny teknologi og nye behandlingsformer

Teknologisk utvikling skyver grensene for hva som forventes av behandling og hva som regnes som nødvendig behandling. Et eksempel er implantatbehandling, hvor behandlingskostnadene kan komme opp i størrelsesorden 100 000 – 200 000 kroner pr. pasient i enkelte tilfeller. Implantatstatning for en tapt fortann koster for eksempel i underkant av 30 000.

Denne behandlingsformen utføres nå i større grad enn tidligere i ung alder og etterspørres av ungdom som har rett til gratis behandling i den fylkeskommunale tannhelsetjenesten.

Endringer i indikasjonssområde for når behandling kan utføres, gjør at kostnadene i større grad skyves fra Folketrygden og over på fylkeskommunen.

Nåværende rammer gjør at sektoren på sikt kan få problemer med å oppfylle standarden for hva som, ut fra Helsedirektoratets faglige veileder, regnes som nødvendig tannbehandling.

Konklusjon:

I budsjettåret 2015 tas det sikte på at slik behandling gjøres innenfor budsjettrammen.

Ivareta ønsket tannhelseutvikling gjennom deltakelse i folkehelsearbeid og forebyggende aktiviteter

Tannhelsesektoren er en helsetjeneste med fokus på pasienter med rettigheter fastsatt i tannhelsetjenesteloven. Denne loven fastslår at forebyggende tiltak skal prioriteres før behandling. Tannhelsesektoren driver også forebyggende og helsefremmende arbeid på satsningsområder som er vedtatt i «Regional plan for folkehelse» i VFK, og som er i tråd med lov om folkehelsearbeid i helse- og omsorgsloven. Dette medfører at tannhelsesektoren legger stor vekt på befolkningsrettet og holdningsskapende informasjonsarbeid.

Fylkesrådmannen erkjenner at det er mest å oppnå ved et tverrfaglig samarbeid på andre arenaer enn inne i tannklinikkene. Forebygging av tannsykdom oppnås også som en effekt av forebygging på andre områder. Både ernæring, røykfrihet, fysisk aktivitet og friluftsliv er områder hvor generelle helsegevinster og tannhelsegevinster oppnås ut fra samme tiltak. Det er viktig for tannhelsesektoren at tiltakene som settes i gang får oppslutning fra kommunenes helse- og sosialtjeneste. Det kreves en helhetlig tilnærming til det forebyggende arbeidet, og tannhelsesektoren inngår skriftlige samarbeidsavtaler med kommunene.

Tannhelsesektoren har i tett dialog med barnevernstjenesten i kommunene bygget opp rutiner for å fange opp risikopasienter som ikke møter til tannbehandling. Dette arbeidet er av stor betydning for barn og unge som trenger spesiell oppfølging. En viktig del av samarbeidet med barnevernet går ut på å melde fra der det er mistanke om omsorgssvikt.

Konklusjon:

Eksisterende rammer tillater at sektoren kan videreføre det forebyggende og helsefremmende arbeidet på det samme nivået som i 2014.

Klinikklokaler og utstyr

Med ca. 78 behandlingsrom og forventet levetid på tannlegeutstyr på 12 - 13 år, må det investeres i om lag 5 nye komplette tannlegeutstyr pr år for å holde tritt med utviklingen. En del annet spesialutstyr må skiftes oftere, samt at service- og reparasjonsomkostninger belaster drifts-budsjettet tungt.

Sektoren gjennomfører fortløpende investeringer for å ha driftssikkert moderne tannlegeutstyr.

Husleieavtalene for flere av tannklinikkene løper ut i nær fremtid. Det er aktuelt å inngå nye leieavtaler og noen ganger medfører dette økning i leien.

Det utføres også fortløpende vedlikeholds- og oppussingsarbeid på klinikkene.

I Horten planlegges flytting til ny klinikk, lokalisert i nye Horten videregående skole. Ferdigstilling er tidfestet til 2019. Prosjektet er omtalt i utdanningssektorens kapittel.

Konklusjon:

Sektorens investeringsrammer benyttes til videreføring av sektorens program for utstyrsfornying samt vedlikehold og oppussing av gamle klinikklokaler. I de tilfellene der det blir aktuelt med nye lokaler, må dette finansieres ved en utvidet investeringsramme det aktuelle året.

Økte husleiekostnader dekkes innenfor sektorens nåværende budsjetttramme på drift.

Helse- og omsorgsdepartementets forslag til endring av tannhelsetjenesteloven for å unngå kryssubsidiering innenfor den fylkeskommunale tannhelsetjenesten («ESA-saken»)

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) har høsten 2014 fremmet forslag om endring av lov om tannhelsetjenesten samt endring av forskriftene til denne. Endringen går ut på at det i pakt med vedtak i EFTA's overvåkningsorgan, ESA, våren 2014, må føres separate regnskaper f.o.m. 1.01.15 for å dokumentere at offentlige midler ikke brukes til å gi den fylkeskommunale tannhelsetjenesten en fordel som kan virke konkurransevridende i forhold til private tjenestetilbydere ved behandling av voksne betalende pasienter.

For enkelte fylker vil det være nødvendig med en tredeling av regnskapene siden de driver aktivitet rettet mot både den lovpålagte gruppen prioriterte pasienter, den voksne betalende pasientgruppen som bor i et område av fylket med et fungerende marked og den voksne betalende pasientgruppen som bor i grisgrente strøk av fylket der det ikke er et fungerende marked.

I de fylkene som dekker sentrale deler av landet og der innbyggerne når tannlegen innen en time, er det tilstrekkelig å føre to regnskaper, ett for prioritert klientell og ett for betalende voksne. HOD har bestemt at

- fylkestinget må beslutte om tannhelsetjenesten i fylket skal sees på som **en** virksomhet
- fylkestinget må få seg forelagt beslutningsmyndigheten når det gjelder å definere om fylket er **ett** fungerende marked slik at det er nok å føre to separate regnskaper, eller om det er områder av fylket hvor det er et ikke-fungerende marked og der det kan ytes subsidierte tjenester til voksne mot betaling slik at man må føre tre regnskap.

Konklusjon:

Fylkesrådmannen anbefaler at fylkestinget definerer tannhelsesektoren i Vestfold som **en** virksomhet som må gå med overskudd, og inntektene må dekke alle utgiftene ved virksomheten, herunder en forholdsmessig andel av felleskostnadene.

Videre anbefaler fylkesrådmannen at fylkestinget definerer Vestfold som **ett** fungerende marked for voksne betalende pasienter slik at det kan føres to adskilte regnskaper, ett for prioritert lovpålagt klientell og ett for betalende pasienter. Dette fremmes som egen sak for FT.

7.4 Budsjett tannhelsetjenesten

7.4.1 Driftsbudsjettet

Driftsbudsjettet fordelt på de to budsjettområdene ser slik ut.

Tannhelsesektoren	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
Tall i 1000 kr	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
Fylkestannlegen	7 982	8 736	6 664	6 664	6 664	6 664
Distrikter /klinikker	72 987	73 858	79 002	79 002	79 002	79 002
Sum Tannhelsesektoren	80 969	82 594	85 666	85 666	85 666	85 666

Fra 2015 er kostnader vedr internkjøp av tannlegetjenester i sin helhet budsjettet på budsjettområde Distrikter/klinikker.

I forslaget til sektorbudsjett er det gjort slike endringer sammenlignet med vedtatt budsjett:

ØKONOMIPLAN 2015 - 2018	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
TANNHELSE	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
Vedtatt budsjett 2014	80 969	82 594	82 594	82 594	82 594	82 594
Prioriteringer - vedtatt økonomiplan						
HR2014 - gjenstående innsparinger			-380	-380	-380	-380
Økt bemanning			200	200	200	200
Sum rammeendringer		0	-180	-180	-180	-180
Lønns- og prisstigning:						
Kompensasjon lønnsoppgjør 2014			2 841	2 841	2 841	2 841
Prisstigning øvrige netto utgifter 1,5 %			75	75	75	75
Endring premie KLP			336	336	336	336
Sum lønns- og prisstigning		0	3 252	3 252	3 252	3 252
Sum endringer		0	3 072	3 072	3 072	3 072
Ny ramme tannhelsesektoren	80 969	82 594	85 666	85 666	85 666	85 666

Nærmere om endringer i sektorbudsjettet

I forslag til sektorbudsjett er det gjort slike endringer sammenlignet med vedtatt budsjett for 2014:

- Sektorens rammer reduseres med 0,38 mill kroner ihht prosjekt Handlingsrom 2014.
- Økt bemanning 0,2 mill kroner for å kunne ta inn vikarer ved korttidssykefravær slik at det blir mindre belastning på dem som er på jobb.

Handlingsrom 2014

Tannhelsesektoren er på linje med øvrige sektorer pålagt å spare inn 0,5 % av sektorrammen f.o.m. 2015, dvs. en reduksjon på 0,38 mill kroner.

Andre tiltak som følge av Handlingsrom 2014:

- Ved å bruke takstsystemet mer riktig ved prissetting på all behandling som utføres på voksne betalende pasienter, vil det være mulig å øke inntjeningen. Takster for behandling av voksne betalende pasienter økes med 3 % gjeldende fra 1.januar 2015.
- Redusere tap på fordringer
- Omorganisering av sektorens ledelse

7.4.2 Investeringsbudsjettet

	Overført *	Ny	Årsbud			
TANNHELSESEKTOREN	2015	2015	2015	2016	2017	2018
Tannhelse - investeringer - lokaler og utstyr	5 100		5 100	3 000	3 000	5 000
SUM Tannhelsesektoren	5 100	0	5 100	3 000	3 000	5 000

* Overført ubenyttet budsjett fra 2014

Klinikkstrukturen med færre og større klinikker bidrar til at tjenesten kan gå til innkjøp av kostbart utstyr som trengs for utførelse av mer spesialiserte tjenester. Dette igjen gjør tjenesten mer attraktiv ved rekruttering av nye medarbeidere..

Investeringsplanene for 2015 omfatter primært utstys- og inventarfornyelser ved de eksisterende klinikkene. Tannhelsesektoren foretar en kontinuerlig oppgradering av tannlegeutstyret som har en forventet levetid på 12 – 13 år. Med totalt 78 behandlingsrom i klinikkene, må det investeres i om lag 5 komplette uniten pr. år for å holde tritt med forringelsen.

Investeringsmidler som ikke er benyttet fullt ut i 2014 videreføres i 2015. Dette er tilstrekkelig til å dekke investeringsbehovet i 2015.

Digitaliseringsprosessen videreføres. Tilknytning til Norsk Helsenett vil gi nye muligheter for å øke kvaliteten av de tjenestene som leveres.

Digitalisering av røntgenteknologien er gjennomført med 1. generasjons teknologi. Dette vil kreve oppfølging med investering i ny teknologi etter hvert som feltet videreutvikles.

7.5 Spesielle temaer

7.5.1 Tannhelsetjenestens kompetansesenter Sør IKS (TKS)

Vestfold fylkeskommunes andel av driftstilskuddet til TKS for 2015 er 500 000 kroner.

For at senteret skal kunne leve opp til det mandatet fylkene har gitt dem, er det nødvendig å ansette flere spesialister. I stillingsinstruksen(e) vil det ligge inne krav om kursvirksomhet, rådgivning, forskning og bidrag til desentralisert spesialistutdanning.

TKS ansatte høsten 2012 en forskningskoordinator som skal sette i gang forskningsprosjekter i samarbeid med tannhelsesektorene i de 5 eierfylkene.

”Synergieffekten” av tilskudd fra fylkeskommunene vil utløse midler fra staten til drift av senteret. Statens bidrag vil i stor grad knyttes til forskning og desentralisert utdanning. En vil i stor grad være avhengig av å komme i gang med denne typen virksomhet for å utløse et større økonomisk bidrag fra staten.

7.5.2 Tannhelsetilbud til pasienter med angst for tannbehandling

Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2015 foreslår videreføring av tilskuddet til tannhelsetilbud til pasienter med angst for tannlegebehandling, samt til pasienter som har vært offer for tortur, vold og overgrep. Tiltaket ble innført trinnvis med oppstart i 2011 og med en gradvis opptrapping over flere år. Tannhelsesektoren i Vestfold har ansatt psykolog i en deltidsstilling som en del av odontofobiteamet. Tilskuddet fra Helsedirektoratet til dette arbeidet fordeles til landets regionale odontologiske kompetansesentre. Odontofobiteamet i Vestfold har en sentral rolle i arbeidet med å utvikle dette tilbudet på vegne av Tannhelsetjenestens kompetansesenter Sør. Lønn i den tiden teamet arbeider med odontofobipasientene, dekkes av TKS gjennom tilskudd fra Helsedirektoratet. Dette gjelder også i 2015.

8 Sektor fellesformål

8.1 *Presentasjon av sektoren*

Sektor fellesformål har støtte-, drifts- og utviklingsoppgaver innen fagfeltene:

- Sekretariat for VFKs politiske organer
- Budsjett, finans, forsikringer og økonomistyring
- Regnskap, lønn og sykepengerefusjoner
- Innkjøp
- Personal, HMS og beredskap
- Juridisk kompetanse
- Kommunikasjon og mediekontakt
- Arkiv
- Drift av fylkeshuset
- IKT
- Eiendom

Aktiviteten i sektoren er i stor grad avledet av aktiviteten andre steder i den fylkeskommunale organisasjonen. Fylkesrådmannens stabsfunksjoner og interne tjenesteleverandører skal løse sektorovergripende oppgaver på en hensiktsmessig og kostnadseffektiv måte på organisasjonens vegne. Fylkesrådmannens stabsfunksjoner og interne tjenesteleverandører har dessuten viktige oppgaver i mange av fylkeskommunens utviklingsprosjekter.

Sektor fellesformål er inndelt i fire budsjettområder:

- Politisk styring, kontroll og tillitsvalgte
- Fylkesutvalgets disposisjonskonto
- Fylkesrådmannens stabsfunksjoner for hele organisasjonen
- Interne tjenesteleverandører for hele organisasjonen, IKT-seksjonen og eiendomsseksjonen

For *Fylkesrådmannens stabsfunksjoner* og *Interne tjenesteleverandører* er det satt slike overordnede mål:

- Vi skal støtte og utvikle organisasjonen
- Vi skal bygge tillit og bidra til fellesskap og identitetsbygging
- Vi skal profesjonalisere og effektivisere organisasjonen

Nøkkeltall

Politiske saker	545	(2013)
Regnskapsbilag	50 000	(2013)
Antall fastlønte i VFK	2 164	(pr 16.9.14)
Lønnsoppgaver	4 124	(2013)
Sykepengerefusjoner	29,2 mill kr	(pr 31.7.2014)
PC-er/Tynnklienter	10 608	(pr dato, inklusive elev PC-er)
E-post-brukere	8 748	(pr dato, inklusive TFK/BFK)
Brukere av adm IKT-systemer	550	(daglig)
Brukere Tannhelsesystem	768	(pr dato, inklusive TFK/BFK)
Bygningsmasse (m ²)	234 440	(pr dato)

8.2 Dagens situasjon

Fylkesrådmannens stabsfunksjoner og interne tjenesteleverandører jobber kontinuerlig for å utvikle åpenhet, tverrsektorielt samarbeid, nettverksbygging og systematisk kvalitetsarbeid. Fylkesrådmannen registrerer at:

- Felles fokus på ledelse og organisasjonsutvikling bidrar til å bygge kultur, fellesskap og identitet i organisasjonen.
- Konsernovergripende aktiviteter bidrar til at tid til tjenesteproduksjon frigjøres.
- Utvikling av IKT konsernsystemer bidrar til bedre kvalitetssikring og internkontroll.
- Tjenester og støttefunksjoner etterspørres fra virksomhetene i stadig større grad. Stadig økende kompleksitet i lover og regler samt økt tilsynsaktivitet fører til økt behov for koordinering og spisskompetanse.
-

Viktige satsingsområder og oppgaver som er fullført eller påbegynt i 2014 og som videreføres i 2015:

Fylkesrådmannens stabsfunksjoner

- Revidert overordnet varslings- og beredskapsplan på bakgrunn av risikovurderinger, og bistått med praktiske beredskapsøvelser for virksomhetene
- Revidert IA-strategisk plan
- Etablert ny bedriftshelseavtale
- Gjennomført en rekke kurs for virksomhetene (rekruttering, fravær, ferie, variabel lønn, og sak- og arkivsystem mv)
- Prosedyre for personaldokumentasjon
- Gjennomført lokale lønnsforhandlinger, i hovedtariffavtalens kap. 3, 4 og 5
- Revisjon og videreutvikling av styrende dokumenter som lederstøtte
- Forankring og gjennomføring av strategisk plan for lederutvikling og medarbeiderutvikling
- Benevnelse på stillinger og enheter i fylkesadministrasjon
- Organisasjonsstruktur HRM, teknisk forberedelse med, rollestyring, for alle systemer
- Systematisk nærværarbeid og forebyggende sykefraværarbeid

- Koordinerer og bistår virksomhetene i arbeid med overtallighet og omplassering
- Innkjøp
- E-Handel
- Revisjon av kommunikasjonsstrategi
- Utvikling av Ansattportal
- Avlevering av fylkesadministrasjonens eldre arkiver til Vestfoldarkivet
- Resertifisering som Miljøfyrtårn
- Veiledere:
 - Opphør av arbeidsforhold grunnet arbeidstakers forhold
 - Introduksjon og oppfølging av nyansatte
- Reglementer:
 - Endring av reglement for elektronisk kommunikasjon
 - Endring av reglement for permisjoner
 - Oppdatering av rutiner for tilsetninger
 - Endring av reglement for administrasjonsutvalget

Eiendomsseksjonen

- Tilstandskartlegging fylkeskommunale bygg
- Ferdigstilling og overlevering av Færder vgs
- Prosjektering Horten vgs
- Forberedelse salg av eiendommer (Teie og Korten, Grefsrud)
- Gjennomgang av kontrakter i leide bygg og brannsikring for Tannhelse
- Prosjektering, forberedelse og oppstart med utvidelse og oppgradering av fylkeshuset
- Arrangert lovpålagte brannvernlederkurs for teknisk personell, kurs for instruert personell og samling for renholdere og teknisk driftspersonell

IKT-seksjonen

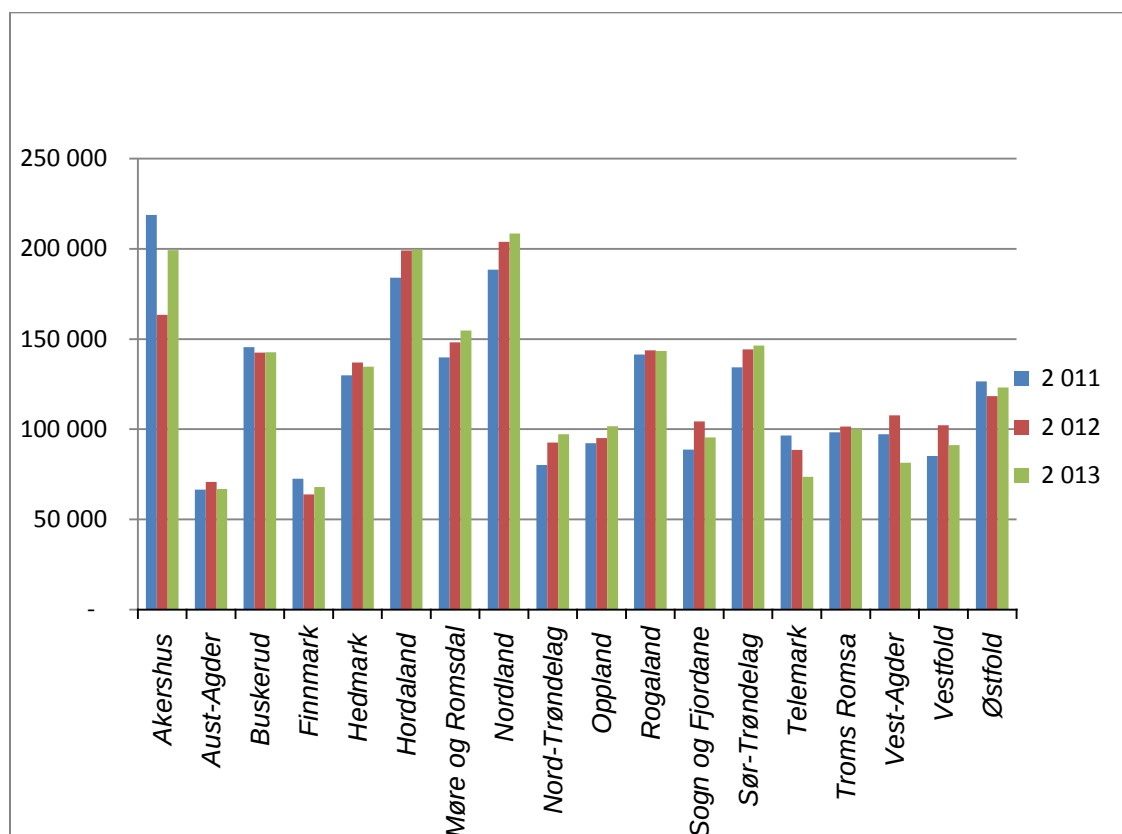
- Sikret god og stabil IKT-drift for virksomhetene gjennom omfattende oppgraderinger av lokal IKT-infrastruktur, samt konsolidering og standardisering av IKT-infrastruktur og løsninger for hele fylkeskommunen
- Sterkt fokus på kompetansebygging gjennom økt samhandling og kurs
- Effektivisere løsninger og driftsorganisasjon for å kunne bruke mer ressurser på prosjekter og utvikling

Fellesformål fikk overført 7,3 mill kroner i mindreforbruk fra 2013 til 2014. Midlene er i sin helhet disponert til engangsutgifter i 2014.

Pr 2. tertial 2014 forventes det at til sammen 3,4 mill kroner vil bli overført til 2015-budsjettet. Av dette utgjør forventet mindreforbruk på IKT-seksjonen med 2,5 mill kroner.

Kostra-tall

Vestfold har lave administrasjonskostnader i forhold til andre fylkeskommuner. I regnskapet fremkommer utgiftene på funksjon 420. Av figuren nedenfor fremkommer en nedgang i administrasjonskostnader i 2013 i forhold til 2012. Det bemerkes at litt av nedgangen er knyttet til gjennomført kvalitetssikring av regnskapet for 2013. For årene 2011-2013 viser funksjon 420 i kostra «administrasjon og fellesutgifter mv.» følgende bilde:

Figuren viser tall i hele mill kroner. Tallene viser en økning fra 2011 på 85,2 mill kroner til 92,2 mill kroner for 2013. Dette er på nivå med lønns- og prisvekst i perioden. Som figuren viser bruker Vestfold relativt lite på administrasjon og fellesutgifter sammenliknet med landet for øvrig.

8.3 *Utfordringer og forslag til prioriteringer*

Fylkesrådmannens stabsfunksjoner og interne tjenesteleverandører jobber kontinuerlig for å tilrettelegge for tverrsektorielt samarbeid, utvikle felles rutiner og systemer. Fylkesrådmannen vil derfor fortsette det systematiske arbeidet med:

- Kvalitetsstyring, kvalitetssikring og internkontroll
- Konsernovergripende systemer og arbeidsprosesser som skal bidra til å frigjøre tid til tjenesteproduksjonen i sektorene
- Bistand til virksomhetene knyttet til jus, personal, HMS og beredskap
- Vedlikehold og annen forvaltning av eiendomsmassen
- Sikre at felles (konserngyldige/konsernovergripende) styrende dokumenter (overordnede planer, retningslinjer, reglementer mv) omsettes i praksis

Arbeidet med å nå disse målsettingene vil skje i tett samarbeid med sektorene gjennom flere definerte utviklingsprosjekter i 2015.

Konklusjon:

For 2015 prioriteres arbeidet med følgende oppgaver:

- Kvalitetsprogrammet
 - Ansattportal
 - IKT-strategisk plan for Vfk
 - Kvalitetssystem for informasjonssikkerhet
 - Ny offentlig journal
 - Internkontroll
- Ledelse, medarbeiderskap og organisasjonsutvikling
- Innkjøp
- Beredskap og sikkerhet
- Eiendomsforvaltning

Kvalitetsprogrammet

Fylkesrådmannen har etablert et Kvalitetsprogram som skal bidra til å sikre:

- Helhet og sammenheng i pågående og planlagt utviklingsarbeid
- Koordinert innsats og styrt ressursutnyttelse
- Hensiktsmessige medvirkningsprosesser
- Effektive utviklingsprosesser og riktig framdrift

Kvalitetsprogrammet handler i stor grad om styring og koordinering av arbeid som vil utføres uansett organisering. Felles innsats innen aktivitetene vil raskt gi netto effekt i form av frigjort arbeidstid, redusert dobbeltarbeid og bedre tjenestekvalitet. Programarbeidet kan gjennomføres med egne personalressurser og vil i hovedsak ikke medføre behov for økte ressurser. Programmet styres etter en visjon om at vi skal gjøre det enklere for ansatte å gjøre en god jobb.

Kvalitetsprogrammet skal bidra til at fylkesrådmannen planlegger, gjennomfører, iverksetter og evaluerer felles utviklingsprosjekter for organisasjonen på en slik måte at vi:

- Tilfredsstiller lovpålagte krav
- Leverer etter virksomhetenes behov
- Profesjonaliserer og effektiviserer organisasjonen
- Støtter og utvikler organisasjonen
- Bygger tillit og bidrar til fellesskap og identitetsbygging

Kvalitetsprogrammets fase 1 har bidratt med utviklingsarbeid innenfor hovedområdene sikkerhet og beredskap, risikovurdering og styringsdokumenter. For 2015 prioriteres følgende hovedaktiviteter: Ansattportal, IKT-strategisk plan for VFK, kvalitetssystem for informasjonssikkerhet, ny offentlig journal, og internkontroll.

Ansattportal

Ansattportalen ble lansert i november 2014. Ansattportalen skal gjøre det enklere for alle å gjøre en god jobb, ved å forenkle tilgangen til informasjon og elektroniske verktøy, redusere tid brukt til søk og gjenfinning av informasjon og filer, bidra til mer effektive arbeidsprosesser og legge til rette for mer samarbeid og deling i organisasjonen. Videreutvikling av ansattportalen vil skje i tett samarbeid med medarbeiderne over de neste to årene.

Gode digitale tjenester og IKT- strategisk plan for organisasjonen

Samfunnet forventer i stadig større grad at det offentlige tilbyr effektive, tilgjengelige og fleksible digitale tjenester. I tillegg kommer det lovpålagte krav slik som at digital kommunikasjon skal være hovedregelen for kommunikasjon med innbyggere og næringsliv. For at Vestfold fylkeskommune skal oppfylle forventninger og krav, og samtidig utvikle seg, skal det utarbeides en IKT-strategisk plan for hvordan IKT kan bidra til å støtte og utvikle fylkeskommunen inn i framtiden. Forberedelse til dette arbeidet er allerede startet, og vil fortsette for fullt inn i 2015.

- IKT-strategi planen skal beskrive hvordan IKT skal bidra til:
- bedre brukeropplevelser
- økt samhandling
- bedre tjenestekvalitet
- bedre dialog med tjenestemottakere

IKT-strategiplanen vil resultere i konkrete handlingsplaner for hvordan man skal nå målene i strategien.

Kvalitetssystem for informasjonssikkerhet (revisjon)

Vestfold fylkeskommune nåværende kvalitetssystem for informasjonssikkerhet må revideres og revisjonsarbeidet er igangsatt høst 2014. Kvalitetssystemet skal sikre at fylkeskommunen

håndterer all informasjon som det kan knytte seg personopplysninger til, skjer i henhold til lov og regelverk. Dette omfatter all form for informasjon, kommunikasjon og lagring av opplysninger relatert til personopplysninger. Systemet skal sikre at ingen uvedkommende får tilgang til personopplysninger, at det ikke skjer utilsiktet endring av personopplysninger og at opplysningene er tilgjengelige når tilgang til disse er nødvendig.

Ny offentlig journal

Offentlighetsloven med tilhørende forskrift lovfester innbyggerens rettighet til innsyn i offentlig virksomhet. Vestfold fylkeskommune har ikke offentlig elektronisk postjournal i dag, men publiserer en liste over innkommet post og sender dokumenter på forespørsel til de som måtte spørre. Direktoratet for forvaltning og IKT måler offentlige digitale tjenester og stiller krav til organisasjonenes nettsider om:

- Publisering av postjournal
- Fulltekstpublisering av dokument eller tilrettelegging for dokumentbestilling
- Gode søk- og/eller sorteringsmuligheter

Vestfold fylkeskommune vil i løpet av 2015 opprette løsning for offentlig journal. Tiltaket vil bidra svært positivt til åpenhet og innsyn for innbyggerne.

Internkontroll

Den enkelte sektor har ansvaret for å ivareta internkontroll. Fylkesrådmannen har en koordinerende rolle og bistår sektorene med sentrale tiltak. I denne sammenheng nevnes kvalitetsprogrammet, arbeidet med HMS, ansattportal, sikkerhet og beredskap og eHandel som gode eksempler på områder hvor fylkesrådmannen tar en aktiv rolle for å bistå sektorene.

Ledelse, medarbeiderskap og organisasjonsutvikling

Fylkesrådmann vil i 2015 videreføre lederutviklingsprogrammet som en viktig arena for dialog og strategisk utvikling av organisasjonen. Ledersamlingene skal videre gi lederne verktøy og mulighet for trening for å utvikle egen lederrolle. Introduksjonsprogrammet for nye ledere har fått gode tilbakemeldinger, og vil bli videreutviklet. Etablering av ansattportal vil bli fulgt opp med opplæring og lederstøtte, slik at dette blir et nyttig verktøy for informasjon og samhandling i hele organisasjonen.

Fylkesrådmannen vil videreføre opplæring og kursvirksomhet som et viktig virkemiddel i blant annet oppfølging av sykefravær, tilrettelegging og rekruttering. Fylkesrådmannen vil i 2015 bidra til økt profesjonalisering gjennom kvalitetssikring av grunndata og bidra til felles praktisering av retningslinjer/rutiner. Det vil videre bli lagt vekt på økt bruk av verktøy som gjør hverdagen enklere for ansatte og ledere.

Innkjøp

Fagfeltet offentlige innkjøp har vært og vil være i endring fremover. Et av tiltakene for å utveksle kunnskap, erfaring og få felles forståelse for innkjøpsbehov og hensiktsmessig organisering er opprettelse av et innkjøpsforum for videregående skoler. Forumet ble etablert høsten 2014 med stabsavdelingen i rollen som koordinator. Borgheim tannklinikk ble høsten

2014 pilot for bruker av eHandel. Det vil bli jobbet aktivt for å få flere virksomheter i gang i løpet av 2015. Parallelt med prosjektet med eHandel jobbes det med å vurdere om dagens organisering av innkjøpsfunksjonen er effektiv og hensiktsmessig. Det blir i 2015 viktig å øke innsats og kvalitet i arbeidet med å sikre at VFK har gode og hensiktsmessige rammeavtaler og at innkjøp skjer i henhold til lov og regelverk.

Beredskap og sikkerhet

Fylkesrådmannen vil i 2015 bidra til økt bruk av risikoanalyse, legge til rette for maler og verktøy som gjør beredskapsarbeidet lokalt enklere og understøtte øvelse og trening i alle ledd i organisasjonen. Fylkesrådmannen vil gjennomføre og understøtte tiltak som øker kompetansen, engasjementet og eierskapet til sikkerhet og beredskap for alle ansatte og hos elevene. På sikt vil dette bygge en sikkerhetskultur i organisasjonen.

Eiendomsforvaltning

Eiendomsforvaltningen skal bidra til en helhetlig, effektiv, systematisk og verdibevarende forvaltning av fylkeskommunens eiendomsmasse til beste for brukere og ansatte. Dette er et kontinuerlig arbeid bestående av utredning og gjennomføring av prosjekter, etablering av konsernovergripende systemer, støttefunksjoner, systematisk kompetanseheving og dokumentasjon av bygningsmassens tilstand. Det vil i 2015 særlig bli arbeidet med flg:

- Overordnet strategi for eiendomsforvaltningen
- Oppbygging og implementering av FDV system (forvaltning drift og vedlikehold) og EOS system (energioppfølgingssystem)
- Klargjøring av ansvarsforholdet mellom eier/bruker
- Felles kontraktstandarder for leieforhold
- Etablering av avtalearkiv innenfor eiendomsområdet
- HMS (inneklime, el-sikkerhet, brann, beredskap)
- Universell utforming

8.4 Sektorbudsjettet

8.4.1 Driftsbudsjettet

Driftsbudsjettet fordelt på budsjettområder ser slik ut:

Sektor fellesformål Tall i 1000 kr	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
Politisk styring, kontroll, tillitsvalgte, fellesutg.	36 787	37 302	38 296	37 196	37 796	37 196
Fylkesutvalgets disposisjonskonto	0	500	500	500	500	500
Fylkesrådmannens stabsfunksjoner	46 454	47 668	50 006	51 406	50 906	50 406
Interne tjenesteleverandører	41 589	44 507	46 177	46 077	46 077	46 077
Innsparingskrav - mer effektive innkjøp			0	-250	-500	-500
Sum Sektor fellesformål	124 830	129 977	134 979	134 929	134 779	133 679

Politisk styring, kontroll, tillitsvalgte og fellesutgifter

Budsjettområdet inneholder fylkeskommunens budsjetter for folkevalgte (inklusive valg), revisjon og kontrollutvalgssekretariat, fylkeskommunens hovedtillitsvalgte, KS-kontingent, fylkesutvalgets disposisjonskonto og diverse fellesutgifter som forsikringer, bedriftshelse mv.

Budsjettet for folkevalgte er basert på godtgjøringsordningen og utvalgsstrukturen som ble iverksatt fra 1.10.11. Godtgjøringssatsene reguleres i takt med endringen i de satser som gjelder for stortingsrepresentanter.

Budsjett for revisjon og kontroll er innarbeidet i samsvar med kontrollutvalgets budsjettforslag.

Tillitsvalgtbudsjettet omfatter lønn og andre utgifter til 5,7 årsverk.

Fylkesutvalgets disposisjonskonto

Fylkesrådmannen foreslår å sette av 0,5 mill kroner til fylkesutvalgets disposisjonskonto. Bevilgningen har over flere år ligget på 0,5 mill kroner.

Fylkesrådmannens stabsfunksjoner

I fylkesrådmannens stabsfunksjoner inngår budsjett for fylkesrådmann, kommunikasjonsavdelingen, økonomiseksjonen, HR-seksjonen, serviceseksjonen, drift av fylkeshuset, innkjøp mv.

Pr 1.1.2015 vil stabsfunksjonene omfatte 51,5 årsverk. Tilsvarende tall for 2014 er 50,5 årsverk. Økningen skyldes at økonomiseksjonen er styrket med 1 årsverk til innkjøp.

Interne tjenesteleverandører

Interne tjenesteleverandører omfatter IKT-seksjonen og eiendomsseksjonen.

De virksomhetsrettede tjenestene omfatter i budsjett 2015 totalt 65,1 årsverk inklusive lærlinger i IKT-seksjonen. Nåværende IKT-seksjon ble etablert 1.1.2013 med totalt 43,2 årsverk fast ansatte og 14 lærlinger. I budsjettet for 2015 er det lagt til grunn en bemanning på 41,1 årsverk fast ansatte og 19 lærlinger.

IKT-seksjonen skal bidra til et helhetsperspektiv og bidra til at fylkeskommunen utvikler funksjonelle og effektive løsninger for framtiden. IKT-seksjonen skal levere kvalitet gjennom bl. a sterkere standardisering, høyere effektivitet gjennom bedre utnyttelse av ressurser og kompetanse, og på sikt å oppnå økonomiske besparelser gjennom koordinerte investeringer og aktiviteter.

Eiendomsseksjonen skal sørge for at fylkeskommunen har en helhetlig og effektiv forvaltning av sin bygningsmasse på 234 440 m². Utredning og gjennomføring av byggeprosjekter er viktige arbeidsoppgaver, med ny Horten vgs som største enkeltprosjekt. Det legges stor vekt på oppbygging av nødvendige systemer for å ivareta effektiv bygningsforvaltning og, god ivaretagelse av myndighetskrav i forhold til HMS mv. Eiendomsseksjonen har dessuten en viktig rådgivningsoppgave overfor virksomhetene i forbindelse med vedlikehold og ulike bygningsmessige endringer.

I forslag til sektorbudsjett er det slike endringer sammenliknet med vedtatt budsjett 2014:

ØKONOMIPLAN 2015 - 2018	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
SEKTOR FELLESFORMÅL	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
Vedtatt budsjett 2014	124 830	129 977	129 977	129 977	129 977	129 977
Prioriteringer - vedtatt økonomiplan						
Valgkostnader- redusert			600	0	600	0
Fylkeshuset ombygging - reduksjon leie av Stoltenberg gt			-500	-1 000	-1 000	-1 000
FT - rammetrekk FFM - t.o.m 2015				400	400	400
HR2014 - Fylkesrådmannens stab			-470	-470	-470	-470
Innsparing - mer effektive innkjøp				-250	-500	-500
Eiendom - stilling			250	250	250	250
Effektivisering av innkjøp - stilling			900	900	900	900
HMS stilling			450	450	450	450
Avlevering av arkiv (engangs 2014)			-660	-660	-660	-660
FT - IKT budsjettet			-100	-200	-200	-200
Prioriteringer - nye						
Digitalt verktøy til folkevalgte (hvert 4 år)			500			
Merkostnader leieforpliktelse Stoltenberg gt			500	1 000	500	0
Fellespott til kjøp av juridiske tjenester/ konsulentbistand				1 000	1 000	1 000
Sum rammeendringer	0	0	1 470	1 420	1 270	170
Lønns- og prisstigning:						
Kompensasjon lønnsoppgjør 2014			2 524	2 524	2 524	2 524
Prisstigning øvrige netto utgifter 1,5 %			735	735	735	735
Endring premie KLP/SPK			273	273	273	273
Sum lønns- og prisstigning	0	0	3 532	3 532	3 532	3 532
Sum endringer	0	0	5 002	4 952	4 802	3 702
Ny ramme sektor fellesformål	124 830	129 977	134 979	134 929	134 779	133 679

Valgkostnader

I budsjett 2015 er det innarbeidet 0,6 mill kroner til dekning av kostnader til valg. Disse midlene trekkes ut for årene 2016 og 2018 hvor det ikke er valg.

Fylkeshuset - bortfall husleie Stoltenbergs gate 38 ved ombygging

Ombyggingen av fylkeshuset vil bety at det ikke lenger vil være behov for å leie lokaler i Stoltenbergs gate 38. I budsjettet for 2014 var det forutsatt at leie ville bortfalle fra sommeren 2015. Leiekontrakten binder fylkeskommunen frem til sommeren 2017. Det er derfor lagt inn en styrking av budsjettet i 2015, 2016 og 2017 med totalt 2 mill kroner for å dekke leieforpliktelsen. Det arbeides for å redusere denne kostnaden ved å forhandle med huseier og se på muligheter for fremleie. Det vises til omtale under investeringer hva angår fremdrift i prosjektet med ombygging av fylkeshuset.

FT – rammetrekk FFM t.o.m. 2015

Ved behandlingen av budsjettet for 2013 vedtok fylkestinget å redusere budsjetttrammen for sektor fellesformål med 400 000 kroner årlig, begrenset til årene 2013-2015.

HR2014 - Fylkesrådmannens stab

Sektor fellesformål er gjennom Handlingsrom 2014 pålagt å gjennomføre innsparingstiltak på totalt 2,2 mill kroner (eksklusive Østre Bolæren). Gjenstående innsparingstiltak utgjør 50 000 kroner i 2014.

Sektor fellesformål ble på linje med øvrige sektorer pålagt i vedtatt økonomiplan å spare inn 0,5 % av sektorrammen fra og med 2015, det vil si en rammereduksjon på 470 000 kroner.

Innsparing – mer effektive innkjøp

I forslag til økonomiplan er det forutsatt innsparinger knyttet til effektivisering av innkjøp. For sektor fellesformål innebærer dette en reduksjon i rammen med 250 000 kroner i 2016 med en økning til årlig reduksjon i rammen på 500 000 kroner fra 2017. Det henvises til kommentarer nedenfor vedrørende effektivisering av innkjøp.

Eiendom - stilling

I budsjett 2014 ble eiendomsseksjonen styrket med midler til 0,5 stilling for å oppnå en nødvendig planlagt og styrt ivaretagelse av fylkeskommunens bygningsmasse. Den halve stillingen ble lagt inn med halvårseffekt i 2014. Økningen i budsjett 2015 er resultat av at stillingen i 2015 er innarbeidet med helårseffekt.

Effektivisering av innkjøp - stilling

I økonomiplanen fra 2015 foreslår fylkesrådmannen at sektoren styrkes med 900 000 kroner til opprettelse av en stilling knyttet til effektivisering av innkjøp. Satsningen er nært knyttet til arbeidet med implementering av eHandel, og innebærer en sentralisert ressurs for å øke utnyttelsen og bruk av rammeavtaler gjennom BTV/VOIS. Virksomhetene vil få økt støtte og veiledning knyttet til bruk av inngåtte rammeavtaler og inngåelse av enkelt-anskaffelser. Videre forventes økt innsats knyttet til koordinering av samarbeidet med BTV/VOIS slik at vi kan realisere mulig innsparingspotensial knyttet til økt bruk og utnyttelse av rammeavtaler.

I 2015 er planene å utvide bruk av elektroniske prosesser ved bruk av eHandel - elektronisk verktøy for innkjøp, varemottak mv. Arbeidet med eHandel er i gang med en pilot i 2014. For å oppnå effektivitetsgevinstene er det viktig at eHandelssystemet støttes av rutiner og god organisering. Som en del av prosjektet vil det derfor gjennomføres grunnleggende avklaringer knyttet til organisering og tilrettelegging av effektive innkjøpsprosesser. Effekten av eHandelssystemet vil komme gradvis etter hvert som systemet utvides til å omfatte stadig flere av fylkeskommunens leverandører og virksomheter. eHandel vil i første rekke bety at det blir bedre kontroll med fylkeskommunens innkjøp. Dernest vil eHandel bidra til effektivisering gjennom å sikre at gunstige innkjøpsavtaler blir utnyttet bedre.

Gjennomførte kartlegginger viser at det fortsatt kan oppnås bedre betingelser ved innkjøp og at det kan tilrettelegges for mer effektive rutiner og prosesser. Fylkesrådmannen vil etablere et prosjekt for å oppnå kostnadsreduksjoner på 3,8 mill fra 2016, økende til 7 mill i 2017. I økonomiplanen er dette innarbeidet og fordelt med en hovedvekt på videregående opplæring og regionalsektoren. Årsakene til at dette ikke er fordelt likt ut på alle sektorer er at

tannhelsesektoren, kultursektoren og fellesformål i mindre grad foretar innkjøp utenfor rammeavtaler.

HMS-stilling

Budsjettrammen ble i 2014 styrket med ett årsverk til HMS. I 2014 ble det lagt inn halvårseffekt, og økningen i budsjett 2015 er full finansiering av denne stillingen.

Budsjettmidlene er delvis lagt til HR-seksjonen i stabsavdelingen. For å sikre tverrfaglig HMS-arbeid med fokus på både menneskelige ressurser og bygningstekniske forhold, er resterende midler benyttet til å øke bemanningen på eiendom med 0,5 årsverk.

Avlevering av arkiv

Budsjett 2014 ble styrket med 660 000 for å dekke engangsutgifter til avlevering av hele VFKs eldre arkiv til depot. Avleveringen er gjennomført, og i budsjett og økonomiplanen er budsjettrammene justert ned med 660 000 kroner.

FT – IKT budsjett

Reduksjonene i budsjettrammen til IKT er innarbeidet i henhold til vedtak i Fylkestinget ved behandling av budsjett for 2014.

Digitalt verktøy for folkevalgte

Det vil være behov for å investere i nytt digitalt utstyr til folkevalgte etter valget 2015 til bruk ved papirløse politiske møter. Det er derfor innarbeidet 0,5 mill kroner til dette formålet i 2015.

Merkostnader leieforpliktelse Stoltenberg gt

Styrkingen av budsjettet med totalt 2 mill kr er for å dekke opp for leieforpliktelsen i Stoltenberg gt, jfr avsnittet «Fylkeshuset - bortfall husleie Stoltenbergs gate 38 ved ombygging».

Fellespott til kjøp av juridiske tjenester/konsulentbistand

Erfaring har avdekket behov for innkjøp av spesialbistand i form av juridiske og økonomiske tjenester for alle sektorer. Hvor dette behovet vil oppstå er vanskelig å forutse.

Stabsavdelingen har pr i dag begrensede juridiske ressurser. Fylkesrådmannen vurderer derfor at det inntil videre er mest hensiktsmessig å sette av midler til kjøp av tjenester fremfor å øke bemanningen. I økonomiplanen er det derfor fra 2015 innarbeidet 1 mill kroner til kjøp av juridiske tjenester/konsulentbistand.

8.4.2 Investeringsbudsjettet

Sektorens investeringsbudsjett ser slik ut:

SEKTOR FELLEFORMÅL	Overført *	Ny	Årsbud			
	2015	2015	2015	2016	2017	2018
Prosjekter med ny bevilgning:						
IKT-investeringer	500	7 500	8 000	7 000	5 000	5 000
Fylkeshuset - oppgradering og utvidelse	8 000	21 000	29 000	5 000		0
SUM Sektor fellesformål	8500	28 500	37 000	12 000	5 000	5 000

* Overført ubenyttet budsjett fra 2014

IKT-investeringer

Det er siden 2001 blitt bevilget 5 mill kroner årlig til IKT-investeringer. Bevilgningen benyttes til løpende oppgraderinger og utvidelser knyttet til ulike konsernsystemer og til infrastruktur. På grunn av noe etterslep på prosjekter forventes 0,5 mill kroner overført fra budsjett 2014 til 2015.

I 2015 vil det i stabsavdelingen pågå flere viktige investeringsprosjekter for å oppfylle lovpålagte krav til digitale tjenester, samt å gi mer fleksible løsninger og fagsystemer for ansatte og eksterne brukere. Dette gjør at det kun er i underkant av 1 mill kroner tilgjengelig til investering i IKT-basistjenester og infrastruktur i 2015. Budsjettet er derfor foreslått styrket med 2,5 mill kroner i 2015.

I forbindelse med innføring av et nytt skoleadministrativt system (SAS), vil det være behov for å tilpasse IKT-løsningene lokalt i Vestfold. Etter fremdriftsplanen til SAS skal løsningen for Vestfold implementeres i løpet av 2016. Budsjettet er på bakgrunn av dette foreslått styrket med 2 mill kroner for 2016.

Fylkeshuset oppgradering og utvidelse

Det ble i budsjett og økonomiplan for 2014-2016 bevilget midler til oppgradering og utvidelse av fylkeshuset. Prosjektet innebærer at fylkeshuset ombygges for å samle ansatte i fylkesadministrasjonen ved å utnytte arealene mer effektivt, ivareta HMS relaterte forhold, bygge ny fylkestingssal og nytt inngangsparti. Total kostnadsrammen er på 37,8 mill kroner og ble vedtatt av fylkestinget i desember 2013 (jf. FT 80/13), og fylkesutvalget behandlet detaljprosjektet i møte 12. juni 2013 (jf. FU 81/14).

Prosjektet er i en tidlig fase, og påløpte kostnader pr 2. tertial er i hovedsak arkitektkostnader. Av prosjektets totalbudsjett forventes 10 mill kroner brukt i 2014. Det er knyttet usikkerhet til dette beløpet fordi fremdrift blant annet avhenger av hvor raskt byggearbeidet kan starte opp. Innkomne anbud ligger noe høyere enn prosjektets vedtatte ramme fra fylkestinget på 37,8 mill kroner. Det er derfor lagt frem en politisk sak for fylkestinget om tilleggsbevilgning på 6,2 mill kroner til prosjektet.

9 Fylkeskommunens deltagelse i selskaper

Fylkeskommunen er deltager i og har eierskap i mange selskaper. Felles for de fleste selskapene er at det i de fleste tilfeller ikke foreligger et eget budsjett. Fylkeskommunens ordinære kjøp av tjenester fra disse selskapene inngår som en del av kostnadene i de enkelte sektorene.

Fylkestinget bevilger imidlertid i enkelte tilfeller beløp til styrket egenkapital og / eller underskuddsdekning. Flere selskaper får sine rammer direkte fra fylkestinget, og har egne styrever.

Fylkesrådmannen har ønsket å vise en samlet oversikt av fylkeskommunens eierskap i eksterne selskaper, og de prinsippene som er lagt til grunn basert på gjeldende prinsipper for håndtering av eierskap som ble vedtatt i FT sak 38/08.

Oppfølging av fylkeskommunens eierskap skal også drøftes i et årlig politisk verksted med representanter fra fylkesutvalget. I forkant utarbeider administrasjonen et notat om fylkeskommunes eierskap og strategioppfølging i forhold til de enkelte selskaper.

Selskapene er underlagt lovgivning som setter grenser for eiers direkte styring, og også begrensner tilgangen til selskapsinterne dokumenter. Fylkesrådmannens ansvar i forhold til de folkevalgtes håndtering av eierskap er:

- Sikre et holdbart kunnskapsgrunnlag og utrede aktuelle saksforhold på en forsvarlig måte
- Rådgi og tilrettelegge for beslutninger knyttet til valg av selskapsform og – modell ved opprettelse av nye selskaper
- Sikre at eierinteressene utøves i samsvar med aktuell virksomhetslov, fylkestingets vedtak og forutsetninger
- Sørge for rettidig behandling av saker som de respektive styrever har fremmet til behandling i eierorganene (generalforsamling eller representantskap)
- Bidra til aktivt eierskap ved å fange opp og presentere for folkevalgt behandling saker vedrørende eierskapet som fylkeskommunen bør fremme selv, uavhengig av initiativ fra selskapets organer (endringer i eierstruktur, kjøp/salg av selskaper eller deler av disse, vedtektsendringer, forslag til eierstrategi, forslag til aksjonæravtale etc.)
- Tilrettelegge for behandling av fylkeskommunens direkte forpliktelser gjennom eierskapet (berører IKS og FKF)

Aktiv bruk av styringsinstrumentene

Aktiv eierstyring innebærer at fylkesrådmannen både tar ansvar for at de folkevalgte kan sikres et godt grunnlag for å behandle eiersaker som reises av andre (styret, andre eiere), og at fylkesrådmannen er så godt informert at det kan tas initiativ til å reise spørsmål overfor de folkevalgte som eventuelt kan kreve et ekstraordinært møte i eierorganet.

Informasjonskanaler mellom fylkeskommunen og selskapene

For å sikre informasjonsflyten mellom selskapene og fylkesadministrasjonen er følgende hovedprinsipper lagt til grunn:

- I tillegg til formell representant for fylkeskommunen bør ansvarlig saksbehandler delta på eiermøter, generalforsamling, representantskapsmøter og andre relevante arenaer der eierskap drøftes.
- Det avtales årlige/halvårlige eiermøter med uformell diskusjon om enhetens overordnede strategi. Frekvens og innhold tilpasses det enkelte selskap.
- Det avtales halvårlige/jevnlige dialogmøter mellom daglig leder i selskapet og ansvarlig saksbehandler, eventuelt også ansvarlig direktør

9.1 *Oversikt over selskaper*

Aksjeselskaper

Vestviken kollektivtrafikk AS

Vestfold kollektivtrafikk AS

Sandefjord Lufthavn AS

Vegfinans AS

Micro Tec Innovation AS

BTV Investeringsfond AS

Norges Maritime Utdanningsenter AS

Vestfoldfestspillene AS

Telemark og Vestfold Regionteater AS

Midtåsen AS

Viken Filmsenter AS

Interkommunale selskaper

Gea Norvegica Geopark IKS

Larvik Arena IKS

Vestfoldmuseene IKS

Tannhelsetjenestens kompetansesenter Sør IKS

Sameier

Sameiet Farmannsveien 36, Tønsberg

Sameiet Østre Bolærne

Stiftelser

Stiftelsen Nettverksbanken Vestfold

Stiftelsen Heyerdahl Instituttet

Stiftelsen Eidfos Hovedgård

Særlovsorgan

Skiringssal folkehøgskole

Fagskolen i Vestfold

Foreninger

Osloregionens Europakontor

Kontrollorgan

Vestfold kommunerevisjon

Vestfold interkommunale kontrollutvalgssekretariat

9.2 Driftsbudsjett

Endringer i rammen ift til 2014:

ØKONOMIPLAN 2015 – 2018	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
Fylkeskommunens deltagelse i selskaper	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
Vedtatt budsjett 2014	16 491	14 417	14 417	14 417	14 417	14 417
Teknisk endring						
Fagskolen og Skiringssal fhs overføres til Utdanning			-11 831	-11 831	-11 831	-11 831
Prioriteringer - vedtatt økonomiplan						
Larvik Arena IKS (engangs 2014)			-500	-500	-500	-500
Andre inntekter			139	139	139	139
Sum endringer		0	-12 192	-12 192	-12 192	-12 192
Ny ramme deltagelse i selskaper	16 491		2 225	2 225	2 225	2 225

Teknisk endring

Fagskolen og Skiringssal fhs overføres til Utdanningssektoren fra budsjettåret 2015.

Fordelt på selskaper

Tabellen over viser endringer i rammer fra vedtatt økonomiplan. Rammene fordeler seg slik:

Fylkeskommunens deltagelse i selskaper	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
Tall i 1000 kr	B2014	2015	2016	2017	2018
Larvik Arena IKS	500	0	0	0	0
Østre Bolæren	2 225	2 225	2 225	2 225	2 225
Andre inntekter	-139	0	0	0	0
Sum	2 586	2 225	2 225	2 225	2 225

9.3 Larvik Arena IKS

Larvik Arena IKS forventer ikke underskudd av betydning i 2014 eller 2015. Det vil derfor ikke være behov for å videreføre tidligere års budsjett til inndekking av underskudd fra eierne.

9.4 Østre Bolæren

For Østre Bolæren er det lagt til grunn slikt driftsbudsjett:

ANSVAR	TEKST	B2014	2015	2016	2017	2018
8070	Østre Bolæren - forvaltning	782 000	670 000	670 000	670 000	670 000
8071	Østre Bolæren - finansiering	-197 000	-186 000	-186 000	-186 000	-186 000
8072	Østre Bolæren - rutebåt	900 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
8075	Østre Bolæren - drift i egenregi	740 000	740 000	740 000	740 000	740 000
SUM		2 225 000	2 224 000	2 224 000	2 224 000	2 224 000

Virksomheten er organisert som et sameie med Nøtterøy kommune.

Store deler av bygningsmassen har vært lagt ut for salg/utleie uten at dette har resultert i et akseptabelt resultat. Fylkestinget fattet i juni-2014, sak 46/14, slikt vedtak:

1. *Det tas til orientering at salgs-/utleieprosessen for Østre Bolæren ikke har ført fram.*
2. *Salgs-/utleieprospektet trekkes fra markedet.*
3. *Driften av Østre Bolæren videreføres i 2015 i regi av Østre Bolærne Sameie.*
4. *Det legges fram sak innen utgangen av 2014 om videre strategi for aktiviteten på Østre Bolæren etter 2015.*
5. *Rådmennene i fellesskap gis fullmakt til å inngå nye avtaler med nåværende avtalepartnere. Slike avtaler skal ha bestemmelser (forbehold, oppsigelsesbestemmelser mv) som sikrer at avtalene ikke legger begrensninger på eiernes vedtak i kommende strategisak.*
6. *Politisk referansegruppe videreføres som rådgivende organ for rådmennene.*

Sak om videre strategi for aktiviteten på Østre Bolæren er planlagt lagt fram til behandling i fylkestingets desember-møte.

Forslaget til budsjett/økonomiplan viderefører rammene fra vedtatt budsjett/økonomiplan. Ut fra forventede regnskapsresultater for 2014 foreslås en omfordeling av budsjettmidlene slik at rutebåtbudsjettet styrkes, mens forvaltningsbudsjettet reduseres.

Skagerak Nett har i juni-12 anslått at en fornyelse av høyspentanlegget vil beløpe seg til knappe 4 mill kroner (ekskl mva) for sameiet. Dette anslaget er basert på en videreføring av eksisterende struktur på høyspentanlegget. Det er ikke vurdert mulighetene for forenkling og nedskalering for å tilpasse anlegget til den driften som i dag er på øya. Det er Nøtterøy kommune som skal utrede disse spørsmålene.

9.5 Investeringsbudsjett

Deltagelse i selskaper	Overført *	Ny	Årsbud			
	2015	2015	2015	2016	2017	2018
Rebudsjettert fra 2013:						
Østre Bolæren investeringer	28	0	28	0	0	0
SUM Deltagelse i selskaper	28	0	28	0	0	0

Det gjenstår 28 000 kroner fra tidligere års bevilgning som er overført til 2015.

Østre Bolæren – oppgradering av høyspentanlegg

Høyspentanlegget på Bolærne-øyene er av eldre dato og må fornyes. Fylkesrådmannen har ikke innarbeidet midler til dette i foreliggende budsjett/økonomiplan, men vil varsle at det kan bli aktuelt å komme tilbake med tilleggsbevilgningssak i løpet av 2015.

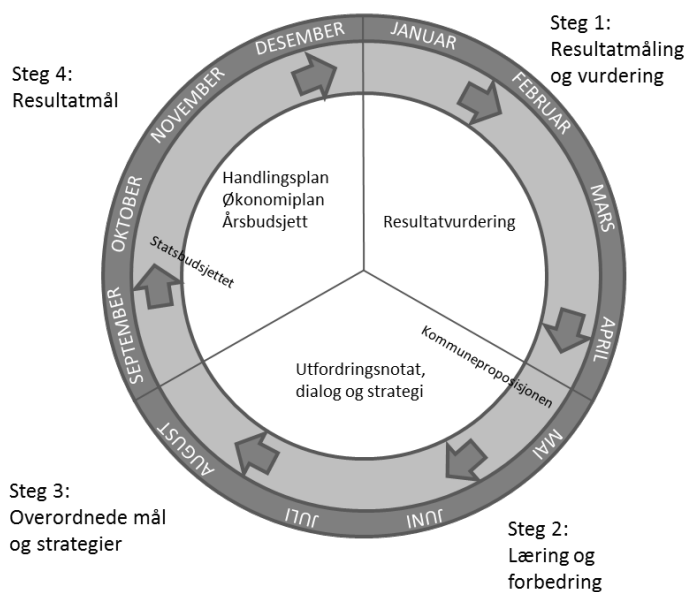
10 Resultatmål

10.1 Prosess for oppfølging og vurdering av resultatmål

Fylkestinget følger opp og vurderer gjeldende resultatmål gjennom tertial- og årsrapporter. Resultatmålene bør ha stor grad av kontinuitet over tid, og dette innebærer at resultatmålene som et minimum bør være gjeldende for hele økonomiplanperioden. Noen av resultatmålene er retningsgivende mens andre er absolutte mål.

Et velfungerende resultatoppfølgingssystem omfatter alle sentrale satsningsområder. Alle sektorer, med unntak av samferdsel og plan/næring, har hatt resultatmåloppfølging i flere år. I juni 2014 vedtok Fylkestinget syv nye resultatmål for samferdsel. Det foreslås to nye mål for plan/næring i Budsjett 2015. Dette innebærer at Vestfold Fylkeskommune fra budsjettperioden 2015 har et sett resultatmål som omfatter alle sektorer og de viktigste satsningsområder.

Arbeidet med resultatmål følger VFKs etablerte årshjul for budsjett og rapportering. Dette er illustrert i figuren nedenfor:

Figuren viser at budsjett- og rapporteringsprosessen er inndelt i tre hoveddeler, årsregnskap og resultatvurdering i første tertial, forarbeider til budsjettet (utfordringsnotatet), dialog og strategi i andre tertial, og handlingsplan, økonomiplan og årsbudsjett i tredje tertial. Arbeidet med resultatmål bygger på anerkjent 4- stegs modell som er utarbeidet av Senter for Statlig Økonomistyring (SSØ):

- I steg 1 Resultatmåling og vurdering, måles og vurderes i hvilken grad en har oppnådd de gjeldende resultatmålene. Denne fasen skal gi indikasjoner på om de tiltak en har gjennomført var/er gode og hensiktsmessige, og om målene er nådd med effektiv ressursbruk. steg 1 Resultatmåling og vurdering gjennomføres i forbindelse med årsrapporteringen og resultatvurderingen i første tertial.
- I steg 2 Læring og forbedring, drøftes, vurderes og brukes resultatene fra målingene for å fastsette tiltak for å forbedre virksomheten og forbedre måloppnåelsen fremover. Det kan være aktuelt å foreslå nye eller endrede resultatmål, for eksempel som følge av endrede budsjetttrammer. Steg 2 Læring og forbedring gjennomføres som en del av utfordringsnotatet og forarbeidene til budsjettprosessen i andre tertial.
- Steg 3 Overordnede mål og strategier er en etablert del av budsjettprosessen som gjennomføres i andre (og delvis tredje) tertial.
- I steg 4 Resultatmål, formuleres og besluttet resultatmålene for neste periode. Utgangspunktet er allerede etablerte resultatmål som er godkjent av Fylkestinget, de tiltak som er foreslått i steg 2, samt eventuelt endrede mål og strategier fra steg 3. Nye resultatmål vedtas i behandlingen av årsbudsjett og økonomiplan i tredje tertial.

10.2 Resultatmål for økonomiplanperioden 2015-2018

I 2014 er det etablert resultatmål knyttet til samferdsel, fylkesveg og kollektivtrafikk, og resultatmålene i Kultursektoren er endret som følge av at sektoren går inn i en ny planperiode 2015-2018. For øvrige sektorer er det ingen eller kun mindre endringer i resultatmålene.

10.2.1 Regionalsektoren

Fylkestingets vedtak om nye resultatmål for samferdselsområdet, jf. FT sak 49/14, er innarbeidet. De nye resultatmålene tar utgangspunkt i de viktigste styringsdokumentene på samferdselsområdet i Vestfold fylkeskommune slik som Regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA) og Handlingsprogrammet (HP) for fylkesveg. Målstrukturen tar utgangspunkt i de overordnede målene i RPBA og Nasjonal transportplan. Transportsystemet skal være miljøvennlig, sikkert, effektivt og universelt utformet. SVV og VKT spiller en viktig rolle i utviklingen og oppfølgingen av resultatmålene.

Resultatmålene for regionalsektoren er supplert med to mål for nærings- og planvirksomheten (nr. 1.2 og 1.3), slik det ble vedtatt i FT sak 49/14. Fylkesrådmannen viderefører tre resultatmål som går på fylkeskommunens rolle som utviklingsaktør (nr. 1.1) og kollektivtransport (nr. 1.6 og 1.7).

Resultatmål for Regionalsektoren 2015-2018 (fortsetter neste side)							
Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Vedtatt 2014	2015	2016	2017	2018
1.1	Videreutvikle rollen som utviklingsaktør	Andelen spurte som gir VFK høy score som regional utviklingsaktør	60 %	61 %	62 %	63 %	64 %
1.2	Vestfold skal bedre sin posisjon blant fylkene for næringsvirksomhet i landet når det kommer til antall nyetableringer, andel vekstforetak, andel lønnsomme foretak og antall arbeidsplasser i næringslivet som andel av befolkningen	Vestfolds rangering i NHO sin årlige næringsindeks (Nærings-NM for fylkene).	NY	9	8	7	7
1.3	Regional plan for bærekraftig arealpolitikk åpner for bruk av nye arealer til byutvikling. Utfordringen er å sikre at det samtidig blir fortettet på gamle byggeområder i henhold til planforutsetningene.	Minimum andel av igangsatte boliger som er lokalisert i gamle byggeområder (fortetting) eller i arealer klarert før RPBA (planreserve)	NY	60 %	60 %	60 %	60 %
1.4	Ivareta vegkapital (Handlingsprogrammet for fylkesveg).	Andel av veinettet som har tilfredsstillende dekkestandard.	NY	67 %	68 %	69 %	70 %
1.5	Øke fremførings-hastigheten for kollektivtrafikk (HP for fylkesveg).	Andelen avganger i rute (inntil 3 minutter forsinket) på utvalgte strekninger.	NY	70 %	70 %	70 %	70 %
1.6	Ta veksten i person-transport med kollektivtransport, gåing og sykling. (RPBA,NTP)	Årlig vekst i antall reisende med lokale bussruter.	Endret	1 %	1 %	1 %	1 %
1.7	Sykkel, gange, kollektivtrafikk, beredskap- og næringstrafikk prioriteres (Handlingsprogram for fylkesveg)	Kundetilfredshets-indikator (KTI) for lokal kollektivtrafikk.	Endret	71	71	71	71

Resultatmål for Regionalsektoren 2015-2018 (fortsettelse fra forrige side)							
Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Vedtatt 2014	2015	2016	2017	2018
1.8	Ta veksten i personaltransport med kollektivtransport, gåing og sykling. (RPBA, NTP)	Begrenset vekst i personbiltrafikken på faste tellepunkter på fylkesvegnettet	NY	1 %	1 %	1 %	1 %
1.9	Anlegg for gående og syklende skal prioriteres der i kommunen der potensialet er størst for endret transportmiddelvalg. Sykkel, gange, kollektivtrafikk, beredskap- og næringstrafikk prioriteres. (HP for fylkesveg).	På utvalgte tellesnitt i Vestfold skal antall syklende økes (i %)	NY	5 %	5 %	5 %	5 %
1.10	Klimaskadelige utslipp skal reduseres (RPBA)	Klimagassutslipp fra personbiler og lette kjøretøy i Vestfold skal årlig reduseres minst i tråd med nasjonale utslipp	NY	5 %	5 %	5 %	5 %
1.11	Reduksjon i antall alvorlige ulykker (Handlingsprogram for fylkesveg og TS-plan) Nasjonalt mål:» Nullvisjonen – En visjon om et transportsystem der ingen blir drept eller hardt skadd.»	Antall hardt skadde og drepte i trafikken i Vestfold reduseres, uansett veinett.	NY	32	30	28	26
1.12	Alle nye tiltak som nybygg, rehabilitering og søknadspålagt vedlikeholdsoppgaver skal tilfredsstillende universell utforming. Der det anlegges nye holdeplasser blir det stilt krav om universell utforming (HP for universell utforming i Vestfold fylkeskommune)	Andel holdeplasser langs fylkesveg i Vestfold, med et minimum antall påstigninger, som holder tilfredsstillende standard i forhold til universell utforming	NY	35 %	40 %	45 %	50 %

Resultatmål 1.1 Videreutvikle rollen som utviklingsaktør

Resultatmålet tar utgangspunkt i Omdømmeundersøkelsen, som gjennomføres årlig. Undersøkelsen sendes til 90 eksterne samarbeidspartnere med spørsmål om hvordan de vurderer VFK som regional utviklingsaktør innenfor ni ulike roller: økonomisk bidragsyter, initiativtaker, agendasetter, nettverksbygger, samordner, regissør/prosessleder, planlegger, lobbyist og iverksetter. Resultatmålet er et gjennomsnitt for de ulike rollene. I 2013 var måltallet 57 % mens det faktiske resultatet ble 58 %. Omdømmeundersøkelsen omfatter mange ulike roller, som kan være sammensatte og vanskelig å vurdere på en enkel måte. Erfaring tilsier da at karakteren ofte blir satt rundt midten av skalaen. Det er derfor lite realistisk å forvente en markant vekst i måltallene.

Resultatmål 1.2 Vestfolds rangering i NHO sin årlige næringsindeks

NHO sin årlige næringsindeks (Nærings-NM) er basert på bedriftenes vekst og lønnsomhet, antall nyetableringer og næringslivets størrelse i forhold til folketallet. Rangeringen gir uttrykk for hvor i landet næringslivet gjør det best, målt på næringslivets egne premisser. Fylkesrådmannen har som ambisjon at Vestfold skal bedre sin posisjon i denne undersøkelsen.

Regional plan for verdiskaping og innovasjon (RPVI) viser at verdiskapingen i Vestfold er lav og fallende. Målet for RPVI er å øke bedriftenes og de ansattes verdiskaping og produktivitet, skape nye arbeidsplasser, og få flest mulig i arbeid. Rangeringen i NHOs årlige måling er en indikator på om oppfølgingen av planarbeidet har effekt.

Fylkeskommunen har en begrenset og indirekte innflytelse på dette resultatmålet. En aktiv og tydelig oppfølging av RPVI, i nært samarbeid med våre partnere, vil imidlertid kunne bidra til å legge grunnlag for en positiv utvikling. Ved siste måling, som refererer seg til 2012, ble Vestfold rangert på 10. plass i NHOs årlige næringsindeks.

Resultatmål 1.3 Minimum andel av igangsatte boliger som er lokalisert i gamle byggeområder (fortetting) eller i arealer klarert før RPBA (planreserve)

Regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA) skal gi avklaringer på hovedgrepene i arealpolitikken fram til 2040. RPBA legger til rette for omdisponering og bygging på arealer som før RPBA var avsatt til Landbruk-, natur og friluftsliv (LNF). Det er imidlertid forutsatt at minimum 60 prosent av nye boliger skal komme som fortetting, transformasjon og gjennom bruk av arealer klarert før RPBA (planreserve). Hensikten med dette er å styrke byer og tettsteder og grunnlaget for god kollektivdekning, samt hindre unødig omdisponering av verdifulle LNF-arealer. Det er hittil ikke ført statistikk på dette.

Kommunene har myndighet til å vedta kommuneplan, områdeplaner, reguleringsplaner og byggetiltak. Det vil være en klar styrke for kommunenes fortettingsstrategi at man først utarbeider områdeplaner. For tiden er det imidlertid lav produksjon av slike reguleringsplaner. Fremme av private detaljreguleringsplaner i byene blir sett på av mange utbyggere som risikable planleggingsprosjekter. En kommunal områdeplan, vil avklare og stimulere til flere fortettingsprosjekter. Disse utfordringene kan møtes av fylkeskommunen

gjennom faglig støtte og veiledning til kommunene, samt gjennom økonomisk støtte til å gjennomføre områdeplaner i strategisk viktige sentrumsområder.

Resultatmål 1.4 Andel av veinettet som har tilfredsstillende dekkestandard

Statens vegvesen gjennomfører standard registreringer av tilstanden til vegdekket (jevnhet og spordybde) på hele fylkesveg- og riksveinettet. Måлиндikatorene gir en indikasjon på vedlikehold av fylkesvegnettet. Dekkestandarden sier noe om fundament og drenering samt slitasje knyttet til stor trafikkmengde. Det sier ikke noe om tilstanden til massene under det øvre vegdekket. Resultatmålet reflekterer de overordnede målene om å ivareta vegkapitalen slik at fremkommeligheten for alle trafikantgrupper bedres. Resultatmålet foreslås å settes til 67 prosent i 2015, dvs. samme andel som i dag har tilfredsstillende dekkestandard, og foreslås økt med en prosent for hvert år i økonomiplanperioden.

Resultatmål 1.5 Andelen bussavganger i rute

Resultatmålet måler bussenes punktlighet og gir et bilde av fremkommelighet på veinettet i Vestfold. Det overordnede målet er å øke fremføringshastigheten for kollektivtrafikk. Punktlighet defineres her som inntil 3 minutter forsinket. Avvik på inntil 3 minutter vil i liten grad oppleves som forsinkelse og er et strengt krav. Resultatmålet foreslås satt til 70 prosent i økonomiplanperioden, hvilket innebærer at dagens punktlighet (69,65 prosent i august 2014) opprettholdes. Selv om det forventes en viss trafikkvekst i fireårsperioden og dermed større belastning på veinettet, forventes det at punktligheten vil kunne opprettholdes. Målinger på punktlighet i Vestfold er ny. Økt kunnskap om punktligheten, samt hvor og hvorfor forsinkelser oppstår, gjør det mulig å sette inn nødvendige tiltak.

Resultatmål 1.6 Årlig vekst i antall reisende med lokale bussruter

Resultatmålet reflekterer det overordnede målet om at veksten i persontransport skal tas med kollektivtransport, gåing og sykling. Fylkesrådmannen foreslår at resultatmålet nedjusteres fra 2 % passasjervekst i inneværende økonomiplanperiode til 1 % passasjervekst. Etter mange år med passasjervekst vil det, i lys av kostnadsveksten innen kollektivtransporten, være en utfordring å øke passasjertallene ytterligere. Fylkesrådmannen vil gå i tett dialog med VKT med sikte på å vurdere mulige tiltak for å styrke passasjerutviklingen.

Resultatmål 1.7 Kundetilfredshetsindikator (KTI) for lokal kollektivtrafikk

Kundetilfredshetsindikatoren baseres på en årlig undersøkelse blant brukere og i befolkningen. Resultatmålet gjenspeiler et mål om høy kundetilfredshet i forhold til det lokale kollektivtilbudet i Vestfold, som på sikt kan bidra til at flere velger å ta kollektivtransport. Det kan være realistisk å søke å stabilisere kundetilfredsheten på dagens høye nivå. Det foreslås derfor at resultatmålet settes til 71 i økonomiplanperioden.

Resultatmål 1.8 Begrense årlig vekst i personbiltrafikken på fylkesvegnettet

Målet er basert på trafikkdata fra faste tellepunkt i Vestfold. Det overordnede målet for fylkeskommunen er at veksten i persontransport skal tas med kollektivtransport, gange og sykling. I RPBA fastsettes et effektmål om at daglige reiser med bil (fører/passasjer) skal

utgjøre en andel i transportmiddelfordelingen på maksimalt 58 % i byområdene i Vestfold i 2023. I lyset av målene er det ønskelig med reduksjon i personbiltrafikken, men fylkesrådmannen vurderer at dette ikke er realistisk å oppnå uten tiltak som går utover det det er rom for i perioden. Basert bl.a. på historiske trafikkdata foreslås et ambisjonsnivå der veksten i personbiltrafikk på fylkesvegnettet skal begrenses til 1 % årlig i økonomiplanperioden. Resultatmålet innebærer at veksten i personbiltrafikk holdes på dagens nivå som anslås å være ca. 1 % årlig (gjennomsnitt på fylkesvegnettet) til tross for bl. a. befolkningsøkning og økte transportbehov i Vestfold.

Resultatmål 1.9 Øke antall syklende på utvalgte tellesnitt i Vestfold (i %)

Målet er basert på data fra utvalgte tellepunkter. I RPBA fastsettes et effektmål om at daglige reiser med sykkel skal ha en andel av transportmiddelfordelingen på 10 % i 2023. Resultatmålet legger også til grunn en nasjonal målsetting i Nasjonal transportplan 2014-2023 om at sykkeltrafikken skal dobles i løpet av en 10 års periode. På bakgrunn av disse ambisjonene foreslås et mål om en årlig økning på 5 % av antall syklende i Vestfold i økonomiplanperioden. Dagens trafikkdata på syklende i fylket er av dårlig kvalitet, men iverksatte tiltak vil gi bedre informasjon framover. Fylkesrådmannen utbedrer for tiden tellepunktene for måling av syklende i fylket. Kunnskap om utviklingen vil gi økte muligheter til å iverksette tiltak som bidrar til at flere sykler i Vestfold.

Resultatmål 1.10 Redusere klimagassutslipp fra personbiler og lette kjøretøy i Vestfold

Målordikatoren bygger på nye fylkesfordelte beregninger av klimagassutslipp fra SSB. Resultatmålet er knyttet til effektmålet i RPBA om at klimaskadelige utslipp fra lette kjøretøy i Vestfold minimum skal reduseres i tråd med målsettingen for nasjonale utslipp. Resultatmålet settes til minimum 5 % årlig reduksjon i klimagassutslippet i økonomiplanperioden. Den nye statistikken viser en relativt flat utvikling i utslipp av klimagasser fra lette kjøretøy i Vestfold (dvs. + 3 % i 2010, - 2 % i 2011 og + 0,5 % i 2012).

Årsaker og drivkrefter bak utviklingen i de norske klimagassutslippene er sammensatte. Fylkeskommunen har flere virkemidler for å påvirke utviklingen, blant annet gjennom å legge føringer på areal og transport (RPBA), å legge til rette for kollektivtrafikk, samt å prioritere sykkel, gange og kollektiv i HP for fylkesveg. Det kan forventes at arbeidet med en regional plan for klima og energi vil kunne resultere i tiltak som bidrar til måloppnåelse ut i økonomiplanperioden.

Resultatmål 1.11 Redusere antall hardt skadde og drepte i trafikken i Vestfold, uansett veinett.

Resultatmålet reflekterer den nasjonale «nullvisjonen» samt fylkeskommunens målsettinger i RPBA, HP for fylkesveg og trafikksikkerhetsplan Vestfold. Resultatmålet gis av målet i trafikksikkerhetsplan Vestfold om at antall drepte og hardt skadde skal reduseres til færre enn 24 i 2020. I 2013 var det 33 hardt skadde og 6 drepte i vestfoldtrafikken.

I Vestfold, der det er lite riksvei, skjer de fleste ulykker med hardt skadde eller drepte på fylkesveg. Fylkeskommunen har i egenskap av veieier et særlig ansvar for trafikksikkerhet på fylkesveg, men jobber også i et bredt partnerskap i Vestfoldsamfunnet for å styrke trafikksikkerheten. Budsjettrammen for fylkesvei og TS-arbeidet har direkte innvirkning på måloppnåelsen.

Resultatmål 1.12 Andel holdeplasser i Vestfold, med et minimum antall påstigninger, som holder tilfredsstillende standard i forhold til universell utforming

Målet angir andelen av de mest trafikkerte holdeplassene i Vestfold som holder tilfredsstillende standard i forhold til universell utforming, uansett veinett. Ambisjonsnivået gis av mål i Handlingsprogrammet om universell utforming som sier at alle nye tiltak som nybygg, rehabilitering og søknadspliktige vedlikeholdsoppgaver skal tilfredsstille universell utforming. Der det anlegges nye holdeplasser blir det stilt krav om universell utforming. Det anslås at prisen for å øke andelen med 5 % er ca. 3 mill. kr. årlig. Fylkesrådmannen kartlegger for tiden holdeplassene for de 100 mest trafikkerte holdeplassene i forhold til Statens vegvesens definerte standard for universell utforming. Disse står for ca. 60 % av påstigningene.

Budsjettrammen for BRA-midler og fylkesveg får direkte utslag på måloppnåelsen.

10.2.2 Utdanningssektoren

Fylkesrådmannen foreslår å beholde dagens resultatmål, med unntak av nr. 2.4 om elevmedvirkning som foreslås endret som en tilpasning til den nye Elevundersøkelsen.

Resultatmål for Utdanningssektoren 2015-2018							
Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Vedtatt 2014	2015	2016	2017	2018
2.1	Fullføre og bestå	Andel elever, lærlinger som fullfører og består innen fem år skal minst være:	73 %	74 %	75 %	75 %	75 %
2.2	Sluttet vgs	Andelen som slutter i løpet av skoleåret skal være mindre enn:	4,0 %	4,0 %	3,9 %	3,9 %	3,8 %
2.3	Avbrudd lærlinger og læreandidater*	Andelen som avbryter opplæring i bedrift skal være mindre enn:	7,0 %	6,5 %	6,5 %	6,5 %	6,0 %
2.4	Elevmedvirkning	Skoler med økende andel elever som er med på å foreslå hvordan de skal arbeide med fagene	Endret	100 %	100 %	100 %	100 %
2.5	Mobbing, elever	Skoler med synkende andel elever som oppfatter å være mobbet.	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
2.6		Skoler med synkende andel elever som oppfatter å være mobbet av lærer.	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
2.7	Karakterer	Snittkarakter i eksamen norsk, Vg3, skal ligge over landsgjennomsnittet med minst	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
2.8		Snittkarakter i tverrfaglig eksamen, lokalt gitt yrkesfag skal minst være	3,73	3,74	3,74	3,74	3,74
2.9		Snittkarakter i matematikk, yrkesfag vg1, standpunkt skal minst være	3,25	3,26	3,26	3,26	3,26
2.10		Snittkarakter i matematikk, studieforberedende, vg1, standpunkt skal minst være	3,24	3,25	3,25	3,25	3,25

Resultatmålene er tilpasset de nasjonale indikatorene og målsettingene som fremkommer av Gjennomføringsbarometeret (utarbeidet av Kunnskapsdepartementet). Resultatene gjelder forgående skoleår. En av de viktigste indikatorene som fremkommer av Gjennomføringsbarometeret er andelen elever og lærlinger som fullfører og består etter 5 år. Som mål for Ny GIV- arbeidet ble det satt et nasjonalt mål om å øke andelen som fullfører og består til 75 prosent for 2010-kullet på nasjonalt nivå. I tråd med denne nasjonale

målsettingen vil resultatmålene for Vestfold fylkeskommune øke med ett prosentpoeng årlig frem mot 2016. Måloppnåelsen for 2008- kullet viser at andelen elever som fullførte og besto var 69,1 %, det vil si en økning på 1,9 % sammenlignet med 2007-kullet. Resultatmålet for andel sluttet må ses i sammenheng med målsettingen om å få flere elever og lærlinger til å fullføre og bestå. Andelen elever som sluttet i løpet av skoleåret 2012/13 var 4,2 %, sammenlignet med 4,3 % i 2011/12.

Erfaringene viser at det er i overgangen fra Vg2 til Vg3 på yrkesfagene at flest elever faller fra den videregående opplæringen. Sektorens hovedtiltak, som startet i 2014 og som blir videreutviklet i 2015, er å gi skolene større ansvar for oppfølging av det fireårige løpet. Denne helhetlige oppfølging og ansvarliggjøringen av skolene forventes å gi positiv effekt på andelen elever som fullfører og består videregående opplæring.

Utdanningsdirektoratet arbeider med nye indikatorer for lærlinger. Når disse er klare, vil Vestfold tilpasse seg de nasjonale definisjonene. I 2013 var det 8,2 % av lærlingene som avbrøt opplæringen i bedrift.

Undersøkelser viser at elever som opplever å være medvirkende i undervisningsmetoder, også oppnår bedre resultater og samtidig øker sannsynligheten for å fullføre og bestå. Derfor er det et mål for sektoren at elever skal være aktive gjennom dialog med lærerne om hvordan de skal arbeide med fagene.

Mobbing er et alvorlig samfunnsproblem, og skolene er dessverre en arena hvor mobbing foregår. Sektoren må derfor jobbe målrettet mot å redusere mobbing i skolen. Skolen og skoleeierne har et sterkt fokus på å forebygge mobbing og dette følges opp både i styringsdialog og i andre samarbeidsmøter med skolene. Skolene har egne planer for hvordan de skal ivareta elever som opplever mobbing. I hvor stor grad en lykkes i dette arbeidet vil derfor fanges opp av de nye styringsmålene: hvor stor andel av skolene som registrerer en synkende andel elever som opplever mobbing av lærer eller medelever. Elevundersøkelsen, som gir rektor og administrasjonen tilgang til resultater på gruppe- / klassenivå, gir kunnskap om hva mobbingen kan handle om. Dette bidrar til at skolene kan følge opp resultater og iverksette presise tiltak. Informasjon om og målinger rundt mobbing vil også bli presentert våren 2015 ved en gjennomgang av elevundersøkelsen i Hovedutvalg for utdanning.

Det er vedtatt fire resultatmål for sektoren som måler karakteroppnåelse.

Eksamenskarakteren i norsk er basert på en nasjonalgitt eksamen som gir et godt grunnlag for å sammenligne Vestfold med resten av landet. Dette er også en eksamen som omfatter en stor andel av elevmassen. For å fange opp ulikhetene i yrkesfagene og studieforberedende er det også et eget mål basert på resultater for tverrfaglig eksamen, samt standpunktarakter i matematikk på Vg1 yrkesfag og studieforberedende.

Hovedmålet for sektoren er å oppnå en større andel som fullfører og består med best mulig resultat. Dette arbeidet gjøres i hovedsak ute på den enkelte skole. Det er derfor utviklet en samarbeidsmodell mellom skolene og utdanningsdirektøren med to styringsdialoger per år. En del av styringsdialogen er en oppfølging av den enkelte skole med utgangspunkt i

resultatmålene, den andre delen omfatter det pedagogiske utviklingsarbeidet.

Fylkesrådmannen har prioritert å innføre en sommerskole i naturfag og matematikk for de elevene som får strykkarakter i avgangsåret for å gi disse elevene en ny mulighet til å fullføre og bestå.

Resultatene i elevundersøkelsen peker på at noen elever oppfatter å bli mobbet av medelever og/eller lærere. I 2014 ble det, etter initiativ fra Fylkestinget, bestilt en kvalitativ undersøkelse av NTNU hvor det også ble utført dybdeintervjuer av en tilfeldig gruppe elever. Høsten 2014 la NTNU frem en rapport hvor de blant annet trekker frem at de har avdekket at rutinene for å ta opp mobbing ikke er godt nok kjent blant elevene i de videregående skolene. Med bakgrunn i dette har fylkesrådmannen satt i gang et arbeid for å sikre at rutiner for varsling og for å melde om mobbing utarbeides av de skolene som ikke allerede har dette nedfelt i sine planer. Fylkesrådmannen skal utarbeide en sentral veiledning iht. Utdanningsdirektoratets retningslinjer. Denne overordnede veilederen vil bli lagt inn i kvalitetssystemet.

10.2.3 Kultursektoren

Fylkesrådmannen foreslår flere nye eller endrede resultatmål i økonomiplanperioden 2015-2018 som følge av at kultursektoren går inn i en ny planperiode med Strategisk kulturplan (SKP) 2015-2018. Ovenstående resultatmål er forankret i kultursektorens planverk, Strategisk kulturplan 2015 -2018, Bibliotekplan og Regional plan for folkehelse. Kriteriene for resultatmålene er knyttet både til kvantitet og kvalitet.

Resultatmål for kultursektoren 2015-2018							
Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Vedtatt 2014	2015	2016	2017	2018
3.1	Kultursektoren	Tilfredshet fra deltakere i kompetansekalendarer for offentlig og frivillig sektor i Vestfold. (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	93 %	90 %	90 %	90 %	90 %
3.2	Kultur, idrett og friluftsliv	Antall deltakere i forbindelse med gjennomføring av Ungdommens kulturmønstring (UKM) skal øke	NY	5 %	10 %	10 %	10 %
3.3	Kultur, idrett og friluftsliv/ Folkehelse/ Kulturarv	Kvalitetssikre og oppgradere skilting samt koordinere ny merking av 50 turstier i Vestfold	NY	5	10	15	20
3.4	Fylkesbiblioteket i Vestfold	Publikumsdeltakelse på bibliotekarrangementer i Vestfold skal øke	Endret	5 %	5 %	5 %	5 %
3.5	Folkehelse	Kommunenes tilfredshet med fylkeskommunens rolle som samarbeidspart og pådriver i folkehelsearbeidet (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	NY	68 %	70 %	72 %	74 %

Resultatmål 3.1 Tilfredshet fra deltakere i kompetansekalenderen for offentlig og frivillig sektor i Vestfold.

Kompetansekalenderen for kultur i Vestfold omfatter kompetansetilbud knyttet til samtlige ansvars- og aktivitetsområder innenfor kultursektoren. Tilbudene retter seg mot alle ansatte i biblioteksektoren, kulturansatte i kommunene, paraplyorganisasjoner, kulturledere, folkehelsenettverk, kulturminnevernet, idrett, friluftsliv, kulturkontakter i DKS osv. Påmeldingene til kompetansehevende kurs, konferanser og seminarer er meget tilfredsstillende i antall og bredde. Det er meget positive tilbakemeldinger fra kulturvestfold og sterkt ønske om videreføring.

Etter en evaluering av måltallet foreslås det å redusere dette til 90 %. Det eksisterende måltallet vurderes som høyt og vanskelig å opprettholde for alle kompetansetiltak over tid ettersom deltakernes utbytte vil variere like mye som antallet deltakere. Det foreslås derfor et måltall på 90 % hvilket bedre representerer naturlige variasjon i tilfredshet på de ulike arrangement, men samtidig ivaretar ambisjonen om opprettholdelse av en jevnt høy tilfredshet.

Resultatmål 3.2 Antall deltakere i forbindelse med gjennomføring av Ungdommens kulturmønstring (UKM) skal øke

UKM er Norges største nasjonale kulturfestival for barn og unge, og har vært arrangert siden 1985. Sammen med Den kulturelle skolesekken og kulturskolene utgjør UKM regjeringens tre hovedområder i kultursatsingen rettet mot barn og unge. UKM er en stor og viktig visningsarena for unge talenter innen alle kunst- og kulturuttrykk. I tillegg har UKM potensiale for reell ungdomsmedvirkning i alle ledd og prosesser. Målet er at deltakerne skal få en opplevelse av økt fellesskap, styrking av egen identitet og få økt bevissthet om eget ansvar i samhandling med andre mennesker. En satsning på økt deltakelse, konkretisert i et eget resultatmål, har et sterkt folkehelseperspektiv - både når det gjelder mestring, tilhørighet og medvirkning.

Det er kommunene i Vestfold som står som arrangør av de lokale UKM-arrangementene. Å øke deltakerantallet innebærer i praksis at deltakerantallet må økes lokalt. Vfk vil fortsette å jobbe for å oppnå dette gjennom systematisk nettverksarbeid med kommunene.

Erfaringsutveksling og kompetanseheving står sentralt i arbeidet. Vfk kan også bistå i rekrutteringsarbeidet gjennom fokus på en helhetlig tenkning omkring arbeidet for barn og unge lokalt og regionalt. Samarbeid mellom kultur og skole kan styrkes og må sees i sammenheng med arbeidet med Den kulturelle skolesekken og et økt samarbeid mellom UKM og lokale kulturskoler. Antall deltagere pr. 2014 er 600.

Resultatmål 3.3 Kvalitetssikre og oppgradere skilting samt koordinere ny merking av 50 turstier i Vestfold

Turskiltprosjektet er et nasjonalt skilt- og merkeprosjekt i samarbeid mellom Gjensidigestiftelsen og Vestfold fylkeskommune. Målet er å bidra til økt og trygg friluftsfærd der folk bor og oppholder seg. Arbeidet skal gjøres i tråd med den såkalte Merkehåndboka som er utarbeidet av friluftsansjoner, reiseliv og offentlige

myndigheter. I forbindelse med prosjektet er det utarbeidet et sett med nasjonale kriterier. Fylkeskommunene har rollen som regional koordinator for merking av turløyper og stier. Den nåværende forfatningen på stier og løyper i Vestfold har et stort forbedringspotensial mtp skilting, merking og generell tilgjengeliggjøring. Et eget resultatmål på dette området vil bidra til styrket fokus på å gi stier og løyper i Vestfold en betydelig oppgradering, samt oppfølging av fremdriften i prosjektet. Oppgraderte og mer tilgjengelige turstier vil bidra til å fremme et aktivt friluftsliv og styrke den generelle folkehelsen i befolkningen. Det er frivillige lag og foreninger som skal stå for den fysiske tilrettingen. For å nå målsettingen er det avgjørende å opprettholde et tett samarbeid med disse.

Resultatmål 3.4 Andel deltakere på arrangementer i bibliotekene i Vestfold skal øke

Resultatmålet skal gjenspeile effekten av satsingen på bibliotekene som aktive formidlings- og debattarenaer og sosiale møteplasser. Dette samsvarer med Bibliotekplanens mål og tiltak og forutsetter nært samarbeid med Vestfoldbibliotekene. Økt deltakelse betyr at flere innbyggere i Vestfold får og bruker muligheten til å delta aktivt i ulike litteratur- og kulturopplevelser, samtaler og debatter. Dette er en viktig byggestein i et demokratisk samfunn og i et folkehelseperspektiv. Bibliotekenes forsterkede samfunnsoppdrag som en uavhengig møteplass og arena for formidling, samtale og debatt vil være førende for årene framover.

De kommunale folkebibliotekene i fylket hadde i 2013 et samlet besøkstall på 1 024 000. Av disse deltok 29 000 på ulike arrangementer i bibliotekenes regi. Måltallet for resultatmålet er en økning i antall deltakere på 5 % per år. Måltallet vil videreføres ut inneværende SKP-periode, og tas på bakgrunn av måloppnåelse opp til vurdering av Fylkesrådmannen ved inngangen til ny periode. Fylkesbiblioteket vil gjennom samarbeidsavtaler med alle de kommunale folkebibliotekene følge opp gjennomføring av tiltak knyttet spesielt til publikumsarrangement, enten det gjelder Litteraturuka i Vestfold, litteraturhusarrangement eller samfunns- og debattarrangement i bibliotekene.

Resultatmål 3.5 Kommunenes tilfredshet med fylkeskommunens rolle som samarbeidspart og pådriver i folkehelsearbeidet

Resultatmålet skal gjenspeile kvalitet og innsats i fylkeskommunens arbeid med å styrke kommunenes folkehelsearbeid i henhold til lov om folkehelsearbeid. Det skal gjennomføres en årlig spørreundersøkelse mot et utvalg på 30 – 50 personer som representerer administrasjonen i alle kommunene (inkl. folkehelsekoordinatorene) i Vestfold for å måle tilfredshet med fylkeskommunens rolle som pådriver og understøtter av folkehelsearbeidet, slik folkehelseloven beskriver. Tilfredshetsundersøkelsen rettes mot følgende temaer:

- Partnerskapsavtalene med kommunene og oppfølgingen av disse.
- Faglig understøtter i oversiktsarbeidet.
- Tilretteleggingen av folkehelsenettverket som en felles faglig arena for folkehelsearbeid i kommunene, staten, frivillige organisasjoner og fylkeskommunen.

Målet er at svarene skal gi et resultat som i slutten av perioden viser at minst 74 % av de spurte i sum er tilfreds eller svært tilfreds med hvordan fylkeskommunen utfører oppgaven som samarbeidspart og pådriver. Resultatmålet er nytt, og spørreundersøkelsen ikke

utarbeidet. Det knytter seg usikkerhet til hvordan svarene vil fordele seg og hvilket tilfredshetsnivå som kan forventes. Det må derfor påregnes at måltallet evalueres etter en tid. Måltallet viser en ambisjon om god tilfredshet, som skal løftes til meget god tilfredshet.

Det kan pekes på to sentrale utfordringer i arbeidet med å være pådriver og samarbeidspartner i folkehelsearbeidet i kommunene. Den ene er å være tydelig på innretning og prioritering av arbeidsområder i det brede folkehelsefeltet. Det andre er å sette inn nok ressurser slik at kommunene faktisk opplever å få bistand i sitt arbeid. I perioden 2014 - 2015 prioriterer fylkeskommunen å være en støttespiller for kommunene når det gjelder oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer. Dette skjer gjennom to prosjekter; *Vestfold som erfaringsfylke innen oversiktsarbeid*, støttet av Helsedirektoratet og *Vestfold og Agderfylkene som pilot for fylkeshelseundersøkelse*, i samarbeid med Folkehelseinstituttet. Begge prosjektene er innrettet for å gi konkrete bidrag til kommunenes oversiktsarbeid. Når dette arbeidet er løftet til et godt faglig nivå, blir det et bedre grunnlag for å være tydelig i innretning og prioritering av arbeidsområder.

Resultatmål kulturarv

Fylkesrådmannen vil komme tilbake med forslag til resultatmål for kulturarv etter tiltaksplanen i Helhetlig attraksjonsstrategi for vikingtidsformidling i Vestfold er vedtatt våren 2015.

10.2.4 Tannhelsesektoren

Fylkesrådmannen foreslår å beholde de gjeldende resultatmålene for Tannhelsesektoren.

Resultatmål for Tannhelsesektoren 2015-2018							
Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Vedtatt 2014	2015	2016	2017	2018
4.1	Å ivareta ønsket tannhelse-utvikling	Andel av 5-åringene uten hull i tennene skal minst være	83 %	84 %	84 %	85 %	86 %
4.2		Andel av 12-åringene som har hatt 5 eller flere tenner med hull skal være lavere enn	5 %	5 %	5 %	4 %	4 %
4.3		Andel av 18-åringene som har hatt 9 eller flere tenner med hull, skal være lavere enn	10 %	10 %	9 %	9 %	8 %
4.4	Å gi et behandlings tilbud til de som trenger det mest	Andel barn og unge som skal være undersøkt og behandlet i løpet av kalenderåret	66 %	66 %	66 %	66 %	66 %
4.5	Å gi et behandlings tilbud med god nok kvalitet	Antall skriftlige klager på feil eller mangelfull behandling eller på personalets adferd, skal være lavere enn	5	5	4	4	4
4.6		Antall pasienter på venteliste 2 måneder etter fastsatt tid (etterslep) skal være lavere enn	2300 (3,9 %)	2300 (3,9 %)	2300 (3,9 %)	2300 (3,9 %)	2300 (3,9 %)
4.7	Effektiv ressursutnyttelse	Netto driftsutgifter pr. prioritert person under tilsyn skal være lavere enn gjennomsnitt for alle fylker (unntatt Oslo)	-10 %	-10 %	-10 %	-10 %	-10 %

Den viktigste målsetningen for tannhelsesektoren er å gi et regelmessig, oppsøkende og forebyggende tilbud til barn og ungdom og utsatte grupper. Gjeldende resultatmål retter seg mot den største pasientgruppen, barn og unge. Det er foreløpig ikke etablert resultatmål knyttet til psykisk utviklingshemmede, eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie. Fylkesrådmannen foreslår, på noe sikt, å etablere resultatmål rettet mot tannhelsetilbudet til ruspasienter. Resultatmålene i tannhelsesektoren er bygget opp slik at resultatmål 4.1 - 4.3 vurderer effekten av tannhelsetjenesten, mens resultatmål 4.4 - 4.7 vurderer leveransen av tjenesten.

Tannhelseutviklingen er i dag kommet opp på et meget tilfredsstillende nivå, og det ventes derfor bare en svak bedring fram mot 2018. I 2013 hadde 83,7 % av 5-åringene feilfrie tenner mens den dårligste gruppen av 12-åringer og 18-åringer var på henholdsvis 4,1 % og 11,4 %. Tannhelsesektoren vil fremover videreføre det økte fokuset på behandling av de svakeste pasientgruppene. I denne gruppen inngår pasienter innen hjemmesykepleie og rusomsorg samt barn og ungdom med dårlig tannhelse. Det er fylkesrådmannens vurdering at gjeldende

budsjettrammer og ressursituasjon legger til rette for å videreføre en god tannhelsetjeneste. Det vil imidlertid ikke være rom for å heve ambisjonsnivået for resultatmålene ytterligere. Det er derfor ikke gjennomført større endringer i resultatmålene for gjeldende økonomiplanperiode, og det er kun gjennomført mindre endringer fra 2017 til 2018.

Andel barn og ungdom som ble undersøkt og behandlet i løpet av 2013 var 66,2 % og sektoren hadde 1 skriftlig klage i 2013, mens etterslepet lå på 2760 pasienter. Det samme året lå netto driftsutgifter pr. prioritert person 14 % under landsgjennomsnittet.

10.2.5 Sektor for fellesformål

Fylkesrådmannen foreslår å beholde de fleste gjeldende resultatmålformuleringer for Sektor for fellesformål. Måltallene er videreført eller økes gradvis utover økonomiplanperioden, dette for å signalisere en ambisjon om forbedring.

Resultatmål for sektor fellesformål 2015-2018							
Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Vedtatt 2014	2015	2016	2017	2018
5.1	Sykefravær	Sykefravær i organisasjonen skal ikke overstige	5,7 %	5,6 %	5,6 %	5,6 %	5,5 %
5.2	Tillit til ledelsen	Andel ansatte som uttrykker at de har stor tillit til sin nærmeste leder. (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	80 %	85 %	86 %	87 %	88 %
5.3		Andel ansatte som uttrykker at de har stor tillit til sin nærmeste leders ledergruppe. (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	65 %	65 %	65 %	65 %	66 %
5.4	Forbedring og utvikling	Andel ansatte som uttrykker at de er fornøyd med måten forbedrings- og utviklingsprosesser gjennomføres på. (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	65 %	55 %	60 %	65 %	65 %
5.5	Medarbeidersamtale/ utviklingssamtale	Andel ansatte som i løpet av siste 12 mnd har hatt medarbeidersamtale/ utviklingssamtale med sin leder	95 %	95 %	96 %	97 %	97 %
5.6	Psykososialt arbeidsmiljø	Andel ansatte som uttrykker at de tilfreds med det psykososiale arbeidsmiljøet. (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	85 %	85 %	86 %	87 %	88 %
5.7	Aktivt engasjerte personalgrupper	Andel arbeidsgrupper som er aktivt engasjerte	55 %	70 %	71 %	72 %	72 %
5.8	Informasjon	Andel ansatte som uttrykker at de har god nok informasjon (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	90 %	90 %	91 %	91 %	92 %
5.9	Digitale tjenester	Vestfold fylkeskommunes skår på Difi's måling av digitale tjenester på en skala fra 1-6	5	5	5	5	6
5.10	Omdømme hos mediene	Mediene skal være tilfredse med fylkeskommunens samarbeid, tilgjengelighet, troverdighet, svarkvalitet, kontakt og innhold/struktur på digitale tjenester på en skala fra 1-10 .	7,0	7,2	7,2	7,4	7,4

Resultatmålene for fellesformål omhandler sentrale målsetninger innen arbeidsmiljø (HR) og kommunikasjon. Det har kun vært gjennomført mindre endringer og tilpasninger i

resultatmålene siden de opprinnelig ble vedtatt. Fylkesrådmannen vurderer på sikt å etablere resultatmål for økonomi-, eiendom-, IKT- og serviceseksjonen. Dette er imidlertid et omfattende arbeid som krever helhetlige vurderinger og nødvendige medvirkningsprosesser før innføring kan iverksettes.

I resultatmålene for 2015-2018 er det gjort noen mindre tekstmessige justeringer i forhold til 2014. Måltall til resultatmål 5.8 er formulert som ved måloppnåelse på 90 % i stedet for snittsvar på 4,5 for 2014. Resultatmål 5.10 er utvidet til å omhandle digitale tjenester og ikke bare nettsider som for 2014. Resultatmål 5.2 «Andel nytilsatte med ikke-vestlig bakgrunn» fra 2014 er tatt ut fra 2015. Begrunnelse for dette er hensynet til personvernet og de problemer en slik rapportering vil medføre. Rapportering om den generelle likestillingspolitikken og personalpolitikken vil likevel kunne gjøres uten at det foretas noen kartlegging av sammensetningen av arbeidsstyrken.

Resultatmålene 1 til 8 måles gjennom den årlige medarbeiderundersøkelsen. Resultatene fra medarbeiderundersøkelsen følges opp av leder og medarbeidere på den enkelte virksomhet. Fylkesrådmannen ivaretar resultatmålene gjennom lederprogrammet, implementering av Organisasjonspolitikken 2020, Strategisk plan for medarbeiderutvikling og Strategisk plan for lederutvikling. Resultatmål 9 måles gjennom Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) sin årlige kvalitetsvurdering av offentlige nettsider. Resultatmål 10 måles gjennom journalistundersøkelsen PR-barometeret.

Faktiske målinger har vist at måloppnåelsen ligger tett opp til målsetningene, med unntak av resultatmål 4 om endringsprosesser som ligger under målsetningen, og resultatmål 7 om aktive arbeidsgrupper som ligger noe over målsetningen. Fylkesrådmannen konkluderer med at det ikke er behov eller rom for å gjennomføre større endringer i måltallene for den kommende økonomiplanperioden. Samtidig er det ønskelig å signalisere en ambisjon om forbedring. Måltallene er derfor beholdt og/eller hevet noe ut over i økonomiplanperioden:

- Resultatet for sykefravær (5.1) i organisasjonen var i 2013 på 5,6 %. Fylkesrådmannen har en ambisjon om ytterligere nedgang.
- Resultatet for tillit til nærmeste leder (5.2) var i 2013 på 82 %, og tillit til nærmeste leders ledergruppe (5.3) var i 2013 på 61 %. Målinger for VFK viser gode resultater sammenlignet med sammenlignbare organisasjoner og forskning på feltet, og det er derfor realistisk å heve ambisjonsnivået i økonomiplanperioden.
- Resultatet for gjennomføring av forbedrings- og utviklingsprosesser (5.4) var i 2013 på 49%. Forbedring og utvikling er et viktig innsatsområde for oss som organisasjon, og er blitt satt i fokus gjennom fylkesrådmannens lederprogram. Fylkesrådmannen foreslår at målet justeres ned til et mer realistisk nivå i forhold til utgangspunktet, hhv 55% for 2015 og 60% for 2016. Slike måltall er tilstrekkelig ambisiøse i forhold til oppnådde resultater siste år, samtidig som det i økonomiplanperioden signaliseres en klar ambisjon om forbedring.

- Resultatet for gjennomføring av medarbeidersamtale/utviklingssamtale (5.5.) var i 2013 på 83 %. Det er en klar ambisjon at alle skal gjennomføre medarbeidersamtale/utviklingssamtale i løpet av siste 12 måneder, og måltallet er derfor hevet ytterligere i løpet av økonomiplanperioden.
- Resultatet for psykososialt arbeidsmiljø (5.6) var i 2013 på 78 %. Det er en ambisjon om forbedring på dette området, og måltallet foreslås opprettholdt med en forsiktig oppgang i løpet av kommende økonomiplanperiode.
- Resultatet for aktivt engasjerte personalgrupper (5.7) var i 2013 på 68%. Målet som er satt i opprinnelig økonomiplanperiode er nådd. Det er derfor satt nye og høyere måltall for neste økonomiplanperiode som signaliserer en ambisjon om forbedring.
- Resultatet for informasjon (5.8) var i 2013 på 3,8. Målet på 4,2 ble ikke fullt ut nådd. Tiltak som ansattportal og fokus på informasjonsflyt og deling i organisasjonen forventes å innvirke på resultatet i kommende periode.
- Resultatet for digitale tjenester / nettsider (5.9) var i 2013 på 4, målt gjennom Difis skala fra 1 – 6. Målingen utvides fra og med 2015 til å gjelde digitale tjenester i stort, og fylkesrådmannen har iverksatt flere utviklingsprosjekter med mål om å forbedre tjenestene på dette området.
- Resultatet for omdømme hos mediene (5.10) var i 2013 på 6,9, målt gjennom journalistundersøkelsen PR-barometerets skala fra 1 – 10. Resultat over 6,4 betegnes som god og over 7,4 betegnes som meget god. I løpet av kommende økonomiplanperiode har fylkesrådmannen som mål å forbedre resultatet ytterligere.

11 Frie inntekter og generelle rammebetingelser

11.1 De frie hovedinntektene

Fylkeskommunens skatteinntekter og den statlige rammeoverføringen utgjør hovedtyngden av fylkeskommunens inntekter. Dette blir også kalt for de frie hovedinntektene siden det i hovedsak ikke ligger bindinger fra statens side på disponeringen av disse. Staten ser på disse inntektene og andre inntekter i en helhet når inntektsrammene for kommunesektoren fastsettes.

Tabellen viser forventede frie inntekter i økonomiplanperioden:

ØKONOMIPLAN 2015 - 2018	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
SKATT OG RAMMETILSKUDD	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
Skatteinntekter	1 152 519	1 273 574	1 238 959	1 238 959	1 238 959	1 238 959
Inntekstutjevning	103 501	46 365	114 245	114 183	114 120	114 058
Statlig rammetilskudd	976 097	1 055 256	1 092 620	1 105 682	1 118 745	1 131 807
Sum skatt og rammetilskudd	2 232 117	2 375 195	2 445 824	2 458 824	2 471 824	2 484 824

11.1.1 Nytt inntektssystem for fylkeskommunene

Inntektssystemet fordeler rammetilskuddet mellom fylkeskommunen. Fra budsjettåret 2015 er inntektssystemet blitt endret slik at rammetilskuddet og inntekstutjevning blir fordelt etter nye kriterier. Hensikten med omleggingen er å skape en mer rettferdig fordeling mellom fylkeskommunene. Endringen har medført en omfordeling mellom fylkeskommunene ift tidligere år. Vestfold fylkeskommune kommer gunstig ut av omleggingen som vil medføre at rammetilskuddet vil øke med 65 mill kroner innen 2019. Det er innført en overgangsordning slik at økningen blir innført gradvis over 5 år. I tillegg medfører omleggingen av inntekstutjevningen økte inntekter. Dette er beregnet til 3 mill kroner per år.

Konsekvensene av statsbudsjettet 2015 og inntektssystemet er også omtalt i avsnitt 3.2.1

11.1.2 Rammetilskudd

Rammetilskuddet fra staten består av tre komponenter:

- Et innbyggertilskudd som i utgangspunktet er et likt tilskudd pr innbygger. I inntektssystemet blir dette korrigert for beregnede forskjeller i kostnader ved tjenesteproduksjonen mellom fylkeskommunene (utgiftsutjevningen).
- Et skjønntilskudd som Kommunaldepartementet benytter for å korrigere for utilsiktede effekter av inntektssystemet, supplere utgiftsutjevningen samt motvirke ekstraordinære svekkelser i en fylkeskommunes økonomi.
- Et inntekstutjevnenende tilskudd som jevner ut forskjeller i skatteinntekt pr. innbygger.

Det kan gis følgende oversikt over rammetilskuddet i 2015 og forventet utvikling i økonomiplanperioden:

ØKONOMIPLAN 2015 - 2018	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
STATLIG RAMMETILSKUDD	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
Innbyggertilskudd	905 850	912 708	1 315 620	1 315 620	1 315 620	1 315 620
Utgiftsutjevning	-174 445	-162 152	-223 900	-223 900	-223 900	-223 900
Overgangsordninger i inntektssystemet	-1 469	-2 199	-52 250	-39 188	-26 125	-13 063
Ordinært skjønnstilskudd	21 600	21 600	20 300	20 300	20 300	20 300
Saker med særskilt fordeling	224 561	254 299	32 850	32 850	32 850	32 850
Tilleggsbevilgning 2014		31 000				
Forventet statlig rammetilskudd	976 097	1 055 256	1 092 620	1 105 682	1 118 745	1 131 807

Grunnlaget for budsjettert rammetilskudd er Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2015. Fylkesrådmannen har for årene etter 2015 innarbeidet en forventet realvekst i de frie inntektene. Rent teknisk er denne lagt som en vekst i rammetilskuddet. Det endelige rammetilskuddet vil først bli fastlagt i juni 2015 når det foreligger befolkningstall pr 1.1.2015

11.1.3 Skatt og inntektsutjevning

Gjennom året skjer det en fortløpende utjevning av skatteinntektene mellom fylkeskommuner med høye inntekter pr innbygger til fylkeskommuner med lave inntekter pr innbygger. Skatt og inntektsutjevning må derfor sees i sammenheng i budsjetteringen. Inntektsutjevningen kommer som et tillegg til rammetilskuddet fra staten.

Systemet for inntektsutjevning er endret med virkning fra 2015. Inntektsutjevningen innebærer at fylkeskommuner med en skatteinngang pr innbygger som ligger under landsgjennomsnittet, blir kompensert med 87,5% av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet. Tilsvarende blir fylkeskommuner med skatteinngang over landsgjennomsnittet trukket 87,5 % av det overskytende. Ordningen er symmetrisk.

Fra 2004 og fram til siste kjente tall pr. september 2014 har skatteinntekt pr. innbygger som prosent av landsgjennomsnitt falt fra ca 94 % til ca 89 % for Vestfolds del. Vestfold fylkeskommune er således i økende grad avhengig av inntektsutjevningen.

VFK har i en årrekke hatt som prinsipp at det budsjetteres med en skatteinngang i tråd med statsbudsjettets økonomiske opplegg for kommunesektoren.

11.2 Andre statstilskudd

Andre statstilskudd fremgår av følgende tabell:

ØKONOMIPLAN 2015 - 2018	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
ANDRE STATSTILSKUDD (18100)	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
Rentestøtte - skole	6 126	5 700	5 500	5 600	5 700	6 000
Rentestøtte vei	4 832	8 800	8 500	12 000	15 800	21 900
Tilskudd regional utvikling	9 000	9 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Andre tilskudd	360					
Sum andre statstilskudd	20 318	23 500	21 000	24 600	28 500	34 900

Rentestøtte skoleprosjekter

I 2002 ble det fra statens side etablert et opplegg med rentestøtte til investeringer i skoleanlegg. Hver enkelt kommune/fylkeskommune fikk tildelt sin andel av en investeringsramme på totalt 15 mrd kroner. Av dette har Vestfold fylkeskommune fått ca 159 mill kroner. Ordningen fungerer slik at den enkelte fylkes-/kommune kunne søke om rentestøtte til investeringer i skoleanlegg, både til nybygg og rehabiliteringer.

Tilskuddet fylkeskommunen får utbetalt følger profilen til et husbanklån med avdragstid på 20 år inkl. 5 års avdragsfrihet og med rente lik flytende husbankrente. Hvordan fylkeskommunen faktisk velger å finansiere investeringene påvirker ikke rentestøtten som man har fått godkjent. Velger man altså en annen finansiering enn lån, vil man likevel få utbetalt rentestøtte.

I statsbudsjettet for 2009 ble det vedtatt en ny tilsvarende ordning, med total investeringsramme på 15 mrd kroner for kommuner og fylkeskommuner med en tidsperiode på 8 år. Fylkeskommunens investeringsramme i denne ordningen er på 164 mill kroner. Nye Thor Heyerdahl vgs ble godkjent som prosjekt i denne ordningen, og fylte allerede første år hele rammen. Budsjettert rentestøtte er basert på renteforventningene, omtalt i kap. 9.

Rentestøtte fylkesveger

I statsbudsjettet for 2010 ble det etablert en rentestøtteordning i forbindelse med investeringer i fylkesveger. Investeringsperioden er 2010-2019. Ordningen må sees i sammenheng med forvaltningsreformen hvor øvrige riksveger ble overført fylkeskommunene fra 2010. Vestfold har pr 2014 fått godkjent prosjekter for ca 340 mill kroner. Hittil har årlig investeringsramme for Vestfold vært 69 mill kroner. Denne blir utvidet til 112,9 mill kroner fra 2015.

Tilskudd regional utvikling – 551 midler

Totalt er det over 1,1 mrd kroner som er fordelt på fylkeskommunene. Distriktpolitiske hensyn er tungt inne i fordelingen av tilskuddet. Vestfold har sammen med Oslo fått ”minstebeløpet” på 7,0 mill kroner i 2015.

11.3 Lønnsreserven

ØKONOMIPLAN 2015 - 2018	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
Lønnsreserven	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
Avsatt til lønnsoppgjør 2015		46 513	41 700	41 700	41 700	41 700
Avsatt tidligere lønnsoppgjør - ufordelt		0	8 767	8 767	8 767	8 767
Overheng fra tidligere år		--2600	-23 650	-23 650	-23 650	-23 650
Ny ramme budsjettreserver		43 913	26 817	26 817	26 817	26 817

Lønnsreserven er avsetninger til lønnsoppgjør 2015. Fylkeskommunens virksomheter kompenseres fullt ut for den faktiske lønnsvekst. Kompensasjonen skjer som budsjettendringer etter hvert som virkningen av lønnsoppgjørene blir kjent. Lønnsreserven blir da overført til sektorrammene.

Lønnsreserven er beregnet på grunnlag av regjeringens anslag på 3,3 % lønnsvekst i 2015 med fradrag for overhenget fra 2014-oppgjøret.

Prisreserven

Fylkeskommunens virksomheter kompenseres for forventet prisvekst som er 1,5 % for 2015. Kollektivtrafikk, Fylkesveier og Vestfoldmuseene IKS blir kompensert med et gjennomsnitt av regjeringens anslag på lønns- og prisveksten. Dette gjennomsnittet kalles deflator, og for 2015 er denne på 2,7 %. Prisjusteringene er allerede foretatt i sektorrammene, og prisreserven i driftsbudsjettet er derfor satt til null.

11.4 Pensjonskostnad og premieavvik

Fylkeskommunens pensjonsordninger er i Statens pensjonskasse (SPK) for pedagogisk personale og i KLP for øvrig personale. Ordinære pensjonspremier budsjetteres i virksomhetene. De pensjonskostnader som kommer i tillegg til dette, budsjetteres under ett for fylkeskommunen under betegnelsen Felles pensjonskostnader.

11.4.1 Sektorenes pensjonskostnader

Ordinær premie, som belastes virksomhetene, vil samlet sett reduseres fra 2014 til 2015. Sektorenes budsjetttrammer er justert for ordinær pensjonspremie. Arbeidsgiverpremien i KLP øker fra 10,73 % til 11,18 % av lønnsmassen. I SPK blir arbeidsgiverpremien redusert fra 14,15 % til 13,60 %. Premien i SPK inneholder alle premieelementer, også AFP-pensjon.

11.4.2 Betalbare og beregnede pensjonskostnader

Fylkeskommunens pensjonsleverandører (KLP og SPK) har beregnet at fylkeskommunens samlede utgifter til pensjonspremier (inkl. arbeidsgiveravg.) vil beløpe seg til 197,2 mill kroner i 2015. Dette er en reduksjon på ca 10 mill kroner ift hva som ligger i justert budsjett for 2014. Reduksjonen består av lavere forventet reguleringspremie for lønns- og G-vekst i

KLP enn hva man la til grunn for 2014. De ordinære pensjonspremiene, som belastes sektorene, viser kun en moderat økning i kroner ved at premiesatsen i SPK settes ned.

Totale pensjonskostnader	R 2013	P 2014	B 2015
Ordinære pensjonspremier (virksomhetene)	128,2	141,2	143,3
+ Pensjonsutgifter betalt - felles	40,4	66,1	53,9
= Betalbare pensjonskostnader	168,6	207,3	197,2
+ Effekt av premieavvik	-18,8	-48,5	-2,7
= Bokførte pensjonskostnader totalt	149,8	158,9	194,5

Pensjonskostnadene påvirkes av to forskjellige regelverk. De *betalbare* premiene som er påvirket av det regelverk som gjelder for pensjonskassene mht til premie for løpende pensjonsutbetalinger, nødvendige avsetninger og forventet finansavkastning.

Det andre regelverket påvirker *pensjonskostnader*. I 2003 innførte Staten særskilt regelverk for regnskapsføring av pensjonskostnader i kommunene. Den pensjonskostnaden som kommunene skal regnskapsføre, er fastsatt gjennom Kommunelovens forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Forskjellen mellom *betalt pensjonspremie* (pensjonsutgift) og *regnskapsført pensjonskostnad* kalles *premieavvik*. Blir den betalbare pensjonspremien høyere enn den regnskapsførte pensjonskostnaden, fremkommer et positivt premieavvik. Omvendt situasjon gir et negativt premieavvik. et skal føres som fordring eller gjeld i balansen, og tas til inntekt/kostnad over de påfølgende 7 år (tidligere 10 og 15 år). Dette kalles amortisering. I praksis betyr dette at kommunesektoren utsetter å kostnadsføre deler av de årlige pensjonsutgiftene til senere år. Amortiseringstiden for nye premieavvik oppstått fom. 2014 (resultateffekt fra 2015) er redusert fra 10 til 7 år. Dette er innarbeidet i økonomiplanen.

Vestfold fylkeskommune har siden regelverket ble innført i 2003 hatt positive premieavvik. Det akkumulerte positive premieavviket i balansen vil pr utgangen av 2014 være ca 229 mill kroner.

Felles pensjonskostnader

ØKONOMIPLAN 2015-2018		Budsjett	Progn				
Felles pensjonskostnader (mill kroner)	2013	2014	2014	2015	2016	2017	2018
Sum betalbare pensjonsutgifter	40,4	66,1	66,1	51,0	55,6	53,7	58,6
Årets premieavvik	-35,5	-68,2	-68,2	-32,3	-51,3	-49,1	-53,6
Amortisering av tidligere års premieavvik	16,7	19,7	19,7	29,6	34,2	41,6	48,6
Egenkapitaltilskudd KLP	0,0	0,0	0,0	2,9	3,2	3,4	3,6
Felles pensjonskostnader	21,6	17,6	17,6	51,2	41,6	49,6	57,1
Akkumulert premieavvik	180,7	229,2	229,2	231,9	249,0	256,5	261,5

Pensjonsleverandørenes beregninger viser at betalbare pensjonsutgifter vil bli lavere i 2015. Det er spesielt reguleringspremien som blir lavere. Dette er nærmere beskrevet senere i dette avsnittet.

Øker moderat i 2015. Prognosen fra SPK gir et negativt premieavvik på 5,8 mill kroner. Årets samlede premieavvik forventes å bli positivt med 32,3 mill kroner. Netto amortisering av tidligere års premieavvik blir 29,6 mill kroner. Dette medfører at det akkumulerte premieavviket øker med 2,7 mill kroner i 2015.

Det foreligger ikke aktuarberegende prognoser for perioden 2016-2018. Fylkesrådmannen regner med at det vil bli lavere premieavvik enn 2014 i denne perioden. Amortiseringen av tidligere års premieavvik øker betydelig, ved at flere års premieavvik skal amortiseres. Dette demper veksten i akkumulert premieavvik. Anslått akkumulert premieavvik ved utgangen av 2018 er ca 260 mill kroner. Dette er anslag som det knytter seg stor usikkerhet til.

Nærmere om pensjonskostnadene i 2015

De pensjonskostnader som blir ført felles i fylkeskommunen er: reguleringspremie i KLP, tilbakeført overskudd fra KLP, AFP- premie i KLP og rentegarantipremie. Videre budsjetteres egenkapitaltilskudd KLP i driftsbudsjettet, men dette regnskapsføres i investeringsregnskapet, og budsjetttramme flyttes fra drifts- til investeringsbudsjett. I tillegg føres effekten av premieavvik under *felles pensjonskostnader*

Felles pensjonskostnader , tall i mill kroner	R 2013	Progn 2014	B 2015
Reguleringspremie inkl aga	29,3	55,9	47,2
Overført fra premiefond/ justering for tidl år	5,4	3,2	-4,6
AFP, rentegarantipremie, servicepensj	5,8	6,9	8,4
Egenkapitalinnskudd (inv. regnsk.)			2,9
Sum betalbare pensjonsutgifter	40,4	66,1	53,9
Årets premieavvik	-35,5	-68,2	-32,3
Amortisering av tidligere års premieavvik	16,7	19,7	29,6
Nettoeffekt av premieavvik	-18,8	-48,5	-2,7
Felles pensjonskostnader	21,6	17,6	51,2

Fra 2015 skjer det en innstramning både i regelverkene som påvirker de betalbare premiene og de regnskapsførte pensjonskostnadene. Livsforsikringsselskapenes grunnlagsrente blir satt ned fra 2,5 % til 2,0 %. Isolert sett økte dette betalbar premie. Samtidig trer nye regler for uførepensjon i kraft. En større del av ytelsene til uføre vil komme fra folketrygden i framtiden. Dermed reduseres bidraget fra tjenstepensjonsordningen. Dette bidrar til å redusere den del av premiene som er relatert til uførepensjon fra 2015.

For 2015 legger pensjonsleverandørene til grunn en lønnsvekst på 3,5 %. Dette forhold isolert reduserer reguleringspremien i forhold til 2014. Tilbakeført overskudd i KLP

forutsettes å være på det nivå som ligger noe høyere enn ny egenkapitalinnbetaling. I de senere år har denne tilbakeføringen vært høyere.

I KRDs regelverk for kommunenes regnskapsføring av pensjoner opprettholdes den realrente (forholdet mellom diskonteringsrente og lønnsvekst) som skal legges til grunn ved aktuarberegningene. Det skjer likevel en innstramning ved at avskrivningstiden på nye premieavvik blir endret fra 10 til 7 år fom 2015 (premieavvik oppstått 2014). Departementets uttalte mål er å redusere premieavvikene, slik at det blir et bedre samsvar mellom kommunenes betalte pensjonsutgifter og bokførte pensjonskostnader.

Til tross for nevnte innstramning i KRDs regelverk, vil premieavviket som tidligere nevnt være relativt høyt i 2015. Likevel vil veksten i akkumulert premieavvik flate ut på grunn av at amortiseringen av tidligere års premieavvik øker betydelig. Med en ytterligere tilstramning i regelverket kan ytterligere vekst i premieavvik opphøre i økonomiplanperioden.

11.4.3 Nærmere om pensjonsutgifter og premieavvik

Utgifter til dekning av fylkeskommunens pensjonsforpliktelser har over flere år økt klart mer enn den alminnelige lønns- og prisstigning. Det er en alminnelig oppfatning at denne utviklingen vil fortsette i årene framover. Økningen henføres til flg forhold:

- Økt levealder (= flere år med pensjonsutbetalinger)
- Høyere lønnsvekst (= økte pensjoner)
- Strengere soliditetskrav til pensjonsleverandøren
- Lavere avkastning på innbetalte pensjonsmidler, hovedsaklig pga lavt rentenivå

Fylkeskommunen har imidlertid utgiftsført et lavere beløp enn hva som er utbetalt til pensjonsleverandørene i det enkelte år. Differansen mellom utbetalt og utgiftsført beløp kalles premieavvik. et er kun en utsettelse av utgiftsføringen idet premieavviket skal utgiftsføres over de kommende 7 år (tidligere 15 år og 10 år).

Det er Kommunaldepartementet som fastsetter reglene for beregning av det årlige premieavvik. Over tid har det akkumulerte premieavviket blitt så stort at det representerer en betydelig styringsutfordring for kommunesektoren. Kommunaldepartementet har derfor i de senere år strammet til beregningsreglene slik at det årlige premieavviket skal bli lavere. Vestfold fylkeskommune har gjennom avsetning av midler til Fond premieavvik søkt å møte denne styringsutfordringen.

Pensjonsleverandørenes anslag for 2015 innebærer at det budsjetteres med 51,2 mill kroner i felles pensjonskostnader. Dette betyr en økning fra prognose 2014 med ca 31 mill kroner (inkludert egenkapitalinnskudd KLP). Dette tallet fremkommer etter at sektorenes rammer er tatt ned med 2,0 mill kroner for reduksjon i ordinær premie.

Pensjonsleverandørene gir ikke prognoser for annet enn kommende år. Fylkeskommunen må derfor på egenhånd utarbeide prognoser for utgiftsførte pensjonskostnader og premieavvik for de påfølgende årene. Fylkesrådmannen har i denne økonomiplanen lagt til grunn høyere anslag på utgiftsførte felles pensjonskostnader enn hva som lå i vedtatt økonomiplan. Økningen er i sin helhet knyttet til at anslagene for de årlige premieavvikene er redusert. Fylkesrådmannen budsjetterer således med at Kommunaldepartementet vil foreta ytterligere innstramming av reglene for premieavvik. Nye premieavvik blir lavere enn i 2014, men amortiseringstiden vil bli redusert. Samtidig øker antall år med premieavvik til amortisering. Først i 2018 vil de første premieavvikene med 15 års amortiseringstid være fullt ut amortisert. Nye premieavvik amortiseres raskere, og behovet for avsetning til fond premieavvik blir redusert.

12 Finans – renter og avdrag, lånegjeld

Finanspostene i budsjettet ser slik ut:

ØKONOMIPLAN 2014 - 2017	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
NETTO FINANSUTGIFTER	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
Renteinntekter	14 081	13 800	16 200	23 374	24 255	25 685
Aksjeutbytte Torp	5 504	6 000	0	0	0	0
Renteutgifter	-83 746	-99 720	-100 261	-101 359	-102 069	-110 223
Avdrag	-65 044	-87 136	-96 636	-98 636	-111 179	-118 904
E NETTO FINANS UTGIFTER	-129 205	-167 056	-180 697	-176 621	-188 993	-203 442

12.1 Finanssituasjonen og basis for renteanslag

I budsjetteringen av renter legges Norges Banks rentebane for bankens egen foliorente til grunn. Basert på denne gir videre Norges Bank et anslag for 3 måneders NIBOR-rente (Norwegian Inter Bank Offered Rate). Det er denne renten som budsjettering av renteutgifter og renteinntekter er basert på. Videre foretas justering for kredittpåslag for utlån til kommuner og bankenes innlånskostnader. Det vises til avsnitt 12.6 for nærmere omtale av renteforutsetningene.

En stor andel av låneporteføljen er rentesikret via rentesikringsavtaler. Videre regnes kapitalgrunnlaget for rentekompensasjon skolebygg samt likviditetsmessig motverdi av ubundet investeringsfond som rentesikring, da disse elementene gir forutsigbare renteinntekter knyttet opp til markedsrente. Tabellen under viser fordelingen mellom sikrede og usikrede lån iht økonomiplanens forutsetninger om investeringer og låneopptak. Ved å ta hensyn til rentekompensasjonsordningene for skole og forventet utvikling i investeringsfond, er renterisikoen tilnærmet nøytralisert i 2014 og moderat i 2015.

Lån - rentesikring (mill kr)	2014	2015	2016	2017	2018
Rentesikret renteswap	2 028	1 952	1 864	1 781	1 691
Kapitalgrl flytende rente	362	457	437	416	397
Sum sikret gjeld	2 390	2 408	2 301	2 197	2 088
Sum usikret gjeld	98	142	300	481	765
Sum gjeld	2 488	2 550	2 601	2 678	2 853

12.2 Renteinntekter

Det er lagt til grunn en gjennomsnittlig innskuddsrente på 2,70 % i 2015, 2,90 % i 2016 samt 2,75 % i 2017 og 2018. I forrige økonomiplan var renteforutsetningen ca 0,75-1,10 %-poeng høyere enn dette de to første årene. Reduksjonen skyldes et vedvarende lavere rentenivå. For de to siste årene i planperioden legges det til grunn lavere marginer på innskuddsrentene, sett i forhold til utviklingen i markedsrenter. Derfor forutsettes lavere rentesatser de to årene.

Samtidig er innskuddsvolumene økt med bakgrunn i bedret fondssituasjon, og det legges opp til ytterligere fondsoppbygging i økonomiplanperioden.

12.3 Aksjeutbytte Sandefjord Lufthavn

Vestfold fylkeskommune eier 43,3 % av aksjene i Sandefjord Lufthavn AS.

Fylkeskommunens utbytte fra selskapet for 2013 (bokført i 2014) var på 5,8 mill kroner.

Med bakgrunn i selskapets investeringsplaner er det ikke budsjettert med utbytte i økonomiplanperioden.

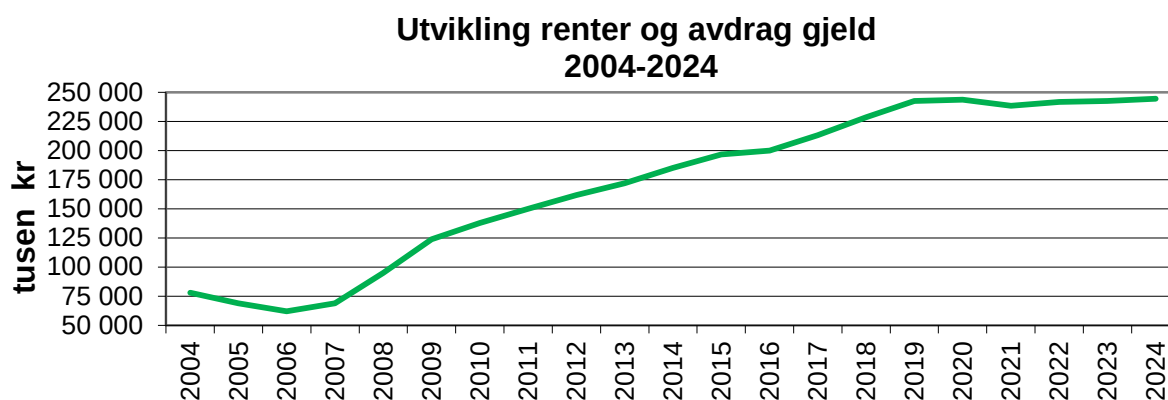
12.4 Rente- og avdragsutgifter

I driftsbudsjettet i økonomiplanen er det tatt inn virkningen av nye lån som følge av investeringsbudsjettet. Med betydelige låneopptak i 2014 og 2015, vil renteutgiftene øke fra ca 98 mill kroner i 2014 til 110 mill kr i 2018.

Det er for nye lån og lån med rentefornyelser lagt til grunn en lånerente på 2,25 % i 2015, 2,50 % i 2016, 2,75 % i 2017 og 3,25 % i 2018. Renteforutsetningen var 2,50-5,00% i forrige økonomiplan. Det vises til avsnitt 12.6 for nærmere omtale av renteforutsetningene. Med høy andel av rentesikring i låneporteføljen legges det opp til at låneopptak i 2015 og 2016 gjøres til flytende rente.

Langsiktige lån kan tas opp som avdragslån eller avdragsfrie lån hvor det betales avdrag når lånene fornyes ved renteregulering. Kommuneloven fastsetter en beregnet gjennomsnittlig avdragstid på lånene i forhold til eiendelenes avskrivninger. Større prosjekter avskrives først fra og med året etter ferdigstilling. For å oppnå en avdragsutvikling i takt med gjeldsutviklingen legges det opp til en konstant andel av gjelden som skal avdras hvert år. Dette innebærer at gjennomsnittlig avdragstid søkes holdt på ca 26 år.

I diagrammet nedenfor har vi vist utviklingen i renter og avdrag i samsvar med planlagte lånefinansierte investeringer i økonomiplanperioden og videre framover:

12.5 Låneopptak og lånegjeld

Pr. 1.1.2014 var fylkeskommunens samlede rentebærende lånegjeld på 2 328,5 mill kr. I justert budsjett for 2014 er låneopptaket på 278,0 mill kr. Hensyntatt ubrukte lånemidler gir dette et opplåningsbehov i 2013 på 247 mill kroner. Dette gir en forventet langsiktig gjeld på 2 488 mill kroner pr 31.12.14. Den langsiktige gjelden vil øke videre i årene fremover, først og fremst er investeringer Horten videregående skole bakgrunnen for dette. I diagrammet nedenfor har vi vist utviklingen i lånegjelden.

Utviklingen i lånegjeld, slik den er sammensatt av brutto låneopptak og avdrag, fremgår av tabellen under.

Låneopptak/gjeld (1000 kr)	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Gjeld pr .01.01	2 080 086	2 328 250	2 488 114	2 550 448	2 600 792	2 677 746
Brutto låneopptak	328 800	247 000	158 970	148 980	188 134	294 314
Driftsmessige avdrag	80 636	87 136	96 636	98 636	111 179	118 904
Gjeld pr 31.12	2 328 250	2 488 114	2 550 448	2 600 792	2 677 746	2 853 156

Låneopptak 2015

I 2015 vil fylkeskommunen ta opp lån på til sammen 159 mill kroner. Budsjetterte renteutgifter tar høyde for at låneopptaket skjer midt i året.

Låneopptak 2016-2018

Økonomiplanen legger opp til låneopptak i 2016 på 149 mill kroner. I 2017 legger økonomiplanen opp til låneopptak på 188 mill kroner og i 2018 på 294 mill kroner.

12.6 Rentenivå

Gjennomsnittrente og rentebindingstid på fylkeskommunens lånegjeld har utviklet seg slik i de senere årene:

Langsiktig gjeld							anslag
2005-2012	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gjennomsnittrente i % p.a.	4,7	4,5	4,5	4,4	4,2	4,1	3,9
Porteføljens varighet/rentebinding	2,8	2,1	4,4	5,0	4,4	4,1	4,3

Rentenivået har fortsatt holdt seg lavt i 2014, og prognosene tilsier uendret nivå i 2015. Impulsene fra utlandet som skulle tilsi høyere rentenivå er fortsatt svake. Innenlandske forhold tilsier heller ingen renteøkning det kommende år

Korte renter påvirkes i stor grad av Norges Banks rentesetting. Referanserenten 3 måneders NIBOR har gjennom 2014 ligget på ca 1,60-1,80 %. Norges Banks styringsrente har vært 1,50 % siden mars 2012. Hensynet til norsk eksport tilsier en rentesetting som ikke styrker norske kroners verdi i forhold til handelspartnernes valuta i for stor grad.

Diagrammet under viser utviklingen i 10 års swaprente de siste 5 år. Swaprenter er langsiktige markedsrenter (1-10 år). Disse danner grunnlaget for rentekostnaden på lån hvor det er inngått rentesikringsavtaler.

Historisk 10 års swaprente sept 2009 – sept 2014

(Kommunalbanken ASA)

Neste diagram viser utviklingen i 3 måneders NIBOR siste 5 år. (Kilde: Kommunalbanken AS). NIBOR er renten som gjelder for lån mellom valutabanker for perioder opp til 6 måneder og noteres daglig kl. 12.00. Renten benyttes som referanserente for lån og innskudd i forhold til kommuner og større bedrifter. NIBOR er retningsgivende for fylkeskommunens innskuddsrenter. Man ser at denne renten viser en fallende tendens i 2012, på samme måte som den langsiktige 10 års renten har falt. Korte renter påvirkes av innenlandske økonomiske

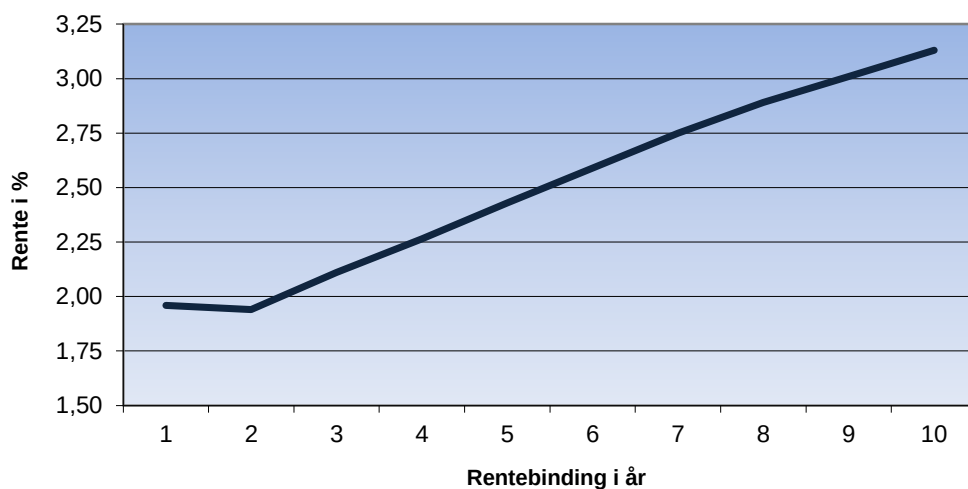
forhold og Norges Banks rentesetting. De lange rentene styres nesten utelukkende av internasjonale forhold.

Historisk 3 mndrs NIBOR sept 2009 – sept 2014

(Kommunalbanken ASA)

Rentekurve 30. sept 2014

Bildet over illustrerer lånerente inkl kredittpåslag for en kommunal låntager med ulike bindingsperioder. Dette påslaget utgjør 0,1-0,5 %-poeng. Som det fremgår forventer markedet stabilt rentenivå de kommende to år. Deretter forventes en moderat renteoppgang, men likevel til nivåer som er lave i historisk perspektiv.

Markedet forventet for to år siden at effektene av finanskrisen skulle avta, og at man etter hvert ville nærme seg et normalrentenivå i området 4-5 %. Det nye rentebildet viser en forventet renteoppgang. Denne vil komme senere enn først antatt, og rentenivået vil holde seg lavt.

Det er i økonomiplanen lagt til grunn renteforutsetninger som fremgår av tabellen under. Utgangspunkt for renteprognosen er Norges Banks rentebane for utvikling i foliorenten. Det er videre gjort et normalpåslag på denne for forventet 3 mndrs NIBOR-rente. Forutsetninger for lånerente, innskuddsrente og rentekompensasjon er fastsatt med utgangspunkt i marginer i forhold til NIBOR i 2014 og med utvikling som denne i de kommende år.

Renteforutsetninger	2015	2016	2017	2018
Norges Banks rentebane (foliorente)	1,50	1,75	2,00	
Utvikling 3 mndr NIBOR	1,75	2,00	2,25	2,75
Forutsetning innskuddsrente	2,70	2,90	2,75	2,75
Forutsetning rentekompensasjon	2,15	2,40	2,65	3,15
Forutsetning rente nye lån/reguleringer	2,25	2,50	2,75	3,25

Fylkeskommunens langsiktige gjeld skal ha en gjennomsnittlig rentebindingstid/varighet som er regulert i finansreglementet, senest vedtatt juni 2012. Låneporteføljens varighet skal ligge i området 3-7 år. Ved inngangen til 2015 forventes porteføljens varighet å være 4,3 år. Usikret del av låneporteføljen vil være 3-4 % i 2015 for så å øke til 15 % i 2017. Låneopptak i 2015 er planlagt gjort med flytende rente, mens låneopptak i påfølgende år vil få en rentebinding. Det er likevel aktuelt i 2015 å forlenge eksisterende rentesikringsavtaler på løpende lån for å opprettholde den gjennomsnittlige rentebindingstid.

13 Disposisjoner

I driftsbudsjettet må det budsjetterte netto driftsresultat (som er et uttrykk for hvor mye sparing fylkeskommunen budsjetterer med) disponeres. Disponeringen av netto driftsresultat (anvendelsen av budsjettert oppsparing) kan enten skje ved at midlene settes til side (fond) eller ved at midlene brukes til anskaffelse av varige verdier (investeringer). I tillegg kan det budsjetteres med bruk av fond, det vil si bruk av oppsparte midler fra tidligere år.

Størrelsen på nettodriftsresultat og disponeringen av dette en av økonomiplanenes sentrale og viktigste forutsetninger.

Det kan gis slik oversikt over disponeringene i driftsbudsjettet med utvikling for bufferfond og Fond premieavvik.

ØKONOMIPLAN 2015 - 2018	2013-kr	2014-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
DISPOSISJONER Hele 1000-kroner	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
Bruk av bufferfond	5 505					
Sum bruk av disposisjonsfond	5 505	0	0	0	0	0
Avsetning til bufferfond	-59 510	-26 300	-33 069	-57 645	-42 286	-22 995
Avsetning til Fond premieavvik	-26 000	-37 000	-7 000	-14 000	-10 000	-5 300
Avsetning til Regionalt utviklingsfond		-3 500	-5 500	-5 500	-5 500	-5 500
Sum avsetning til disposisjonsfond	-85 510	-66 800	-45 569	-77 145	-57 786	-33 795
Tidligere års overskudd/underskudd	89 562	0	0	0	0	0
Bruk / avsetning fond i sektor	-4 098	612				
Avsetning til bundne fond - 551 midler	-8 500	-8 500	-6 500	-6 500	-6 500	-6 500
Overført til investeringer	-104 666	-27 233	-24 300	-24 300	-53 863	-79 505
Sum	-107 707	-101 921	-76 369	-107 945	-118 149	-119 800
Bufferfondet	119 555	144 005*	177 074	234 719	277 005	300 000
Fond premieavvik	174 116	228 516*	235 516	249 516	259 516	264 816
pr 31.12	181 000	228 948	231 648	248 748	256 248	261 248

*Prognose på fond 31.12.2014

13.1 Disposisjonsfond

Vestfold fylkeskommune har valgt å dele opp disposisjonsfondene i tre fond; bufferfond, fond premieavvik og regionalt utviklingsfond.

Tabellen under viser forventet status på fondene per 31.12.2014.

Disposisjonsfond (tall i 1000 kr)	Buffer fond	Fond premieavvik	Regionalt utv fond	Sum dispfond
Fond 31.12.2013	119 550	174 116	840	294 506
Netto bruk / avsetninger i vedtatt økonomiplan	26 300	37 000	3 500	66 800
Planlagt fond i Vedtatt budsjett 2014	145 850	211 116	4 340	361 306
Årsrapport / resultatvurdering	35 305	0	-	35 305
1. tertial 2014	-33 750	13 000	-	-20 750
2. tertial 2014	-400	4 400		4 000
Øvrige FT/ FU vedtak	-3 000	0	-2 750	-5 750
Renter		0	90	90
Anslag fond per 31.12.2013	144 005	228 516	1 680	374 201

13.1.1 Bufferfondet

Bufferfondet er fylkeskommunens virkemiddel for å utjevne økonomiske svingninger, både på kort og lang sikt.

På kort sikt betyr bufferfondet at fylkeskommunen har en økonomisk reserve til å fange opp eksempelvis sviktende inntekter eller uforutsette utgiftsøkninger. Denne handlefriheten betyr at fylkeskommunen kan håndtere ugunstig økonomisk utvikling i sin ordinære budsjettprosess, og altså ikke må trå til med krisepregede akutttiltak midt i budsjettåret.

På lang sikt betyr bufferfondet en økonomisk sikkerhet i forhold til de store økonomiske utfordringer som ligger i økonomiplanen. Dette er det viktigste formålet med bufferfondet. Størrelsen på bufferfondet er for fylkesrådmannen av avgjørende betydning når det skal tas stilling til igangsetting av nye skoleutbyggingsprosjekter.

I løpet av 2014 er bufferfondet styrket med 24 mill kroner slik at det ved utgangen av 2014 vil være på ca 144 mill kroner. Dette er på nivå med det som ble lagt til grunn i budsjettet. Fylkesrådmannen legger opp til å styrke bufferfondet ytterligere i foreliggende økonomiplan. Dette innebærer at bufferfondet økes til 300 mill kr ved utgangen av økonomiplanperioden (2018).

I tillegg kommer en eventuell avsetning til bufferfond i forbindelse med disponeringen av regnskapsresultatet for 2014.

13.1.2 Fond premieavvik

Fond premieavvik ble opprettet i 2010. Hensikten med Fond premieavvik er å nøytralisere likviditetseffekten av at fylkeskommunen siden 2003 er pålagt å bokføre lavere årlige pensjonskostnader enn hva som er reelt. Differansen mellom faktiske kostnader og bokførte kostnader kalles premieavvik.

Fond premieavvik er en del av disposisjonsfondet som fylkestinget har valgt å "låse" for å nøytralisere effekten av premieavviket. Per 31.12.2012 var fondet på 174 mill kroner. Fondet forventes å være på 228 mill kroner pr 31.12.2014. Dette utgjør hele det forventede premieavviket per 31.12.2014.

et vil ytterligere i økonomiplanen. For å nå målet om full nøytralisering er det derfor nødvendig å sette av tilsammen 36 mill kroner til Fond premieavvik fram til 2018.

13.1.3 Regionalt utviklingsfond

Regionalt Utviklingsfond er et disposisjonsfond. Det er i økonomiplanen avsatt årlig 5,5 mill kr årlig til fondet. Dette er 2 mill kroner høyere enn i vedtatt økonomiplan for 2014-2017.

Utvikling og oppfølging av regionale planer er en kjerneoppgave i rollen som regional utviklingsaktør. Fylkeskommunen har en lang rekke regionale planer under arbeid, og fylkesrådmannen forslår derfor å øke den årlige bevilgningen. Se nærmere omtale under avsnitt 4.5.2

13.1.4 Regionale utviklingsmidler (551-midler)

Hvert år bevilger staten regionale utviklingsmidler (551- midler) i Statsbudsjettet. Resterende settes av til bundet fond før de disponeres til diverse prosjekter. Dette er en teknisk endring ift til tidligere års rutiner hvor 551- midlene har vært en del av rammen til Regionalsektoren. Endringen påvirker ikke bruken av fondet. Bevilgningen og bruken av den er nærmere omtalt i avsnitt 4.2.3 og 4.3.3.

13.2 Overføring til investeringsbudsjettet

På grunn av det høye gjeldsnivået er det budsjettet med økte overføringer fra drifts- til investeringsbudsjettet. For 2015 er overføringen 24,3 mill kroner. Dette vil medføre lavere låneopptak.

13.3 Ubundet investeringsfond (kapitalfondet)

Investeringsfondet har en betydelig økning i økonomiplanperioden. Fondet øker fra forventet 83,7 mill kroner til 270,4 mill kroner.

Investeringsfond (1000 kr)	Anslag 2014	2015	2016	2017	2018
IB Investeringsfond	91 153	83 730	200 387	202 044	203 701
Avsetning investeringsfond	1 657	116 657	1 657	1 657	1 657
Bruk investeringsfond	9 080	-	-	-	-
UB Investeringsfond	83 730	200 387	202 044	203 701	205 358

I økonomiplanperioden er det budsjettet med salg av eiendommer for til sammen 115 mill kroner. Inntektene fra salg av eiendommene på Grefsrud, tilsammen 30 mill kroner, er budsjettet avsatt til investeringsfondet. De resterende 85 mill kroner er salg av eiendommene på Teie (tidligere Færder vgs). Øvrig avsetning på 1,7 mill kroner motsvarer øvrige kapitalinntekter i investeringsregnskapet. Det er ikke lagt opp til bruk av ubundet investeringsfond i økonomiplanperioden.

Vedlegg 1 - Budsjettreglement

1. Formål

Reglementet er fastsatt i medhold av Kommunaldepartementets forskrifter for budsjett og regnskap. Det skal gi rammebetingelser som legger til rette for en best mulig utnyttelse av ressursene i fylkeskommunen, skape god kvalitet i tjenestetilbudene, bygge opp under politisk og administrativt ansvar og sikre en rask gjennomføring av driftsbeslutninger.

Praktiseringen av reglementet skal håndteres innenfor og medvirke til en oppfylling av overordnede politiske målsettinger, trukket opp av fylkestinget i fylkesplan, økonomiplan, årsbudsjett, sektorplaner og andre overordnede styringsdokumenter.

2. Virkeområde

Reglementet er fastsatt av fylkestinget og har virkning for hovedutvalgene, fylkesutvalget, fylkesrådmannen og fylkeskommunens administrasjons- og virksomhetsenheter på nærmere spesifiserte områder.

Sektorer, virksomheter og avdelinger forutsettes å gjennomføre driften innenfor de rammer som vedtas i budsjett/økonomiplandokumentet, og må iverksette nødvendige tiltak for å oppnå dette. Budsjett/økonomiplan er overordnet alle andre interne planer (sektorplaner mv).

3. Budsjettrammer

Med budsjettrammer i dette reglement menes vedtatte budsjetterte netto driftsutgifter. Netto driftsutgifter er brutto driftsutgifter fratrukket brutto driftsinntekter.

4. Definisjon av organisatoriske nivåer

Følgende begreper brukes:

Nivå:	Betegnelse:	Består av:	Kommentar:
1	Sektor	Samling av flere virksomheter og budsjettområder	
2	Budsjettområde	Virksomhet/ tjenestekområde innenfor en sektor	En sektor kan ha flere budsjettområder
3	Virksomhet	Organisatorisk enhet	Et budsjettområde kan inneholde flere virksomheter

5. Beslutningsmyndighet i budsjettsaker - driftsbudsjettet

Følgende oversikt viser hvilke organisatoriske nivåer de enkelte besluttende organer og funksjoner har myndighet til å vedta rammer for:

Besluttende organ:	Fullmakter:
Fylkestinget (FT)	Skal vedta en økonomisk ramme for fylkeskommunen. Skal vedta størrelsen på alle poster på finansutgifter og finansinntekter, skatteinntekter, rammetilskudd og budsjettreserver. Skal tildele og kan endre netto budsjetttramme til den enkelte sektor. Vedta fondsavsetninger og disponering av netto driftsresultat som ikke følger av lover og forskrifter.
Hovedutvalgene (HU)	Kan gjøre omdisponeringer innenfor sektorrammen mellom budsjettområder og virksomheter i sektorene. Kan vedta innretning av tjenestetilbudet som får innvirkning på hvordan budsjettrammen disponeres i sektorene. Dette er under forutsetning av at dette ikke bryter med vedtak fattet av fylkestinget.
Fylkesutvalget (FU)	Er HU for sektor fellesformål.
Fylkesrådmannen	Kan fordele midler internt i den enkelte sektor, og mellom budsjettområder, såfremt dette ikke bryter med intensjonene i FTs budsjettvedtak eller andre politiske vedtak. Fylkesrådmannen kan delegere denne myndighet videre til virksomhetsledere og administrative ledere. Kan fordele avsatt lønns- og prisstigningsreserve på sektorer, budsjettområder og virksomheter. Gis fullmakt til å opprette driftsprosjekter og foreta tilhørende budsjettreguleringer. For driftsprosjekter kan fylkesrådmannen ved årets utgang avsette ubenyttede budsjettmidler til driftsfond. Avgjør spesifikasjonsgraden og fordelingen i budsjett og regnskap innenfor de generelle begrensninger som er gitt i budsjett- og regnskapsforskriftene for kommuner og fylkeskommuner.

6. Disponering av mindreforbruk og inndekning av merforbruk i driftsbudsjettet

Med merforbruk menes et årsforbruk større enn netto årsbudsjetttramme. Et mindreforbruk er et forbruk mindre enn netto årsbudsjetttramme.

En sektor eller virksomhet som har hatt mindreforbruk kan få dette tilbakeført i neste budsjettår. En virksomhet som har hatt merforbruk må påregne selv å måtte dekke dette inn i etterfølgende budsjett ved at det opprinnelige vedtatte nettobudsjett reduseres.

Fylkestinget gjør hvert år vedtak om tilbakeføring av sektorenes mindreforbruk og innsparing av merforbruk i egen sak.

Tilsvarende gjelder for fylkesutvalgets disposisjonskonto.

7. Beslutningsmyndighet i budsjettsaker - investeringsbudsjettet

Det er bare fylkestinget som kan vedta og endre årsbudsjettet for det enkelte prosjekt og finansieringen av investeringsbudsjettet, med flg unntak:

- Fylkesrådmannen kan nedjustere årsbudsjett og finansiering dersom dette skyldes tidsforskyvninger, og såfremt ikke dette endrer prosjektenes totale investeringsrammer eller bryter med intensjonene i FTs budsjettvedtak eller andre politiske vedtak.
- Fylkesrådmannen kan budsjettregulere fra driftsbudsjettet til investeringsbudsjettet i saker som gjelder store utstyrskjøp (enkeltanskaffelser over kr 100 000) i samsvar med §5 i Forskrift om årsbudsjett. Slike investeringsutgifter skal i budsjettet finansieres med overføring av driftsmidler fra driftsbudsjettet, dekket gjennom reduksjon i angjeldende sektors driftsbudsjett.
- *Fylkesrådmannen kan inngå avtale om finansiell leasing for objekter / installasjoner med anskaffelseskost på inntil 1,5 mill kroner, og foreta tilhørende budsjettreguleringer.*
- Inntekter fra salg av eiendommer og annen tilsvarende investeringsinntekt settes av til investeringsfond dersom ikke annet er bestemt gjennom fylkestingsvedtak.

Investeringsbudsjett som ikke er benyttet ved årets slutt skal overføres til neste års budsjett dersom prosjektet ikke er ferdigstilt. Fylkestinget gjør hvert år vedtak om overføring av ubenyttede investeringsmidler.

8. Personalmessige forhold – ansattes medbestemmelse

Personellmessige forhold og ansattes medbestemmelse praktiseres i.h.t. reglement for administrasjonsutvalget, virksomhetsutvalg, hovedavtalen, instruks for fylkesutvalget og hovedutvalgene, ansettelsesreglement, permisjonsreglement, og eventuelle andre reglementer og avtaler som har relevans.

Fylkesrådmannen gis fullmakt til å opprette og inndra stillinger. Denne fullmakt kan fylkesrådmannen delegere videre. Krav om økonomisk dekning er en klar forutsetning for at stillingsomgjøring og opprettelse av nye stillinger kan iverksettes.

9. Praktiske bestemmelser

Når politiske og administrative vedtak om budsjettendringer er truffet i medhold av fullmakter gitt i dette reglement, oversendes utfylt skjema for budsjettreguleringer til Avd for administrasjon for godkjenning og registrering i budsjettregisteret. Med skjema skal følge den sak som ligger til grunn for vedtaket, eventuelle brev som forklarer reguleringen. Alle reguleringer skal være i balanse.

Vedlegg 2 - Reglement for finansforvaltning

Vedtatt under fylkestingssak 37/12 i møte 21.06.2012. Erstatte reglement av 20.10.2009

1. Innledning

1.1 Formål

Fylkeskommunens reglement for finansforvaltning skal ivareta grunnprinsippet i Kommune-lovens formålsbestemmelse om optimal utnyttelse av fylkeskommunens tilgjengelige ressurser med sikte på å kunne gi et best mulig tjenestetilbud.

1.2 Lov- og forskriftskrav

Stortinget vedtok i juni 2000 endringer i Kommune-loven vedrørende økonomisk planlegging og forvaltning. Reglementet er utarbeidet i samsvar med Kommune-lovens § 52 og Forskrift om kommuner og fylkeskommuners finansforvaltning av 09.06.2009. Forskriften pålegger kommuner og fylkeskommuner å utarbeide reglement for finansforvaltning samt tilhørende rutiner. Reglement og rutiner skal vurderes av uavhengig kompetanse.

1.3 Målsetning – overordnet finansiell strategi

Finansforvaltningen skal sikre en stor grad av forutsigbarhet i fylkeskommunens finansielle stilling. Dette reglementet skal bidra til langsiktighet og stabilitet i finansforvaltningen. Fylkeskommunen skal utøve sin finansforvaltning slik at tilfredsstillende avkastning/lånekostnader kan oppnås, uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko, og under hensyn til at fylkeskommunen skal ha midler til å dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall.

Overordnet styringsmål for finansporteføljen er:

Låneportefølje (langsiktige lån) skal ha en varighet/gjennomsnittlig rentebindingstid innenfor intervallet 3,0-7,0 år.

Nye låneopptak/fornyelser gjennomføres slik at renteforutsetninger i budsjett/økonomiplan søkes oppnådd innenfor nevnte varighetsintervall.

Driftslikviditet og midler for løpende investeringsbehov skal være tilgjengelige til enhver tid. Overskuddslikviditet og fondsmidler kan plasseres med en tidshorisont som tilsvarer tiden fram til planlagt anvendelse av midlene.

1.4 Utøvelse av finansforvaltningen gjennom fullmakt

Det reglement for fylkeskommunens finansforvaltning som følger, er gitt i form av en fullmakt. Hensikten med fullmakten er å gi rammer og retningslinjer for hvordan forvaltningen av fylkeskommunens finansportefølje skal skje gjennom å definere det risikonivå som er akseptabelt for plasseringer og låneopptak.

Fullmakten gjelder for fylkesrådmannen. Fullmakten kan gis videre internt i fylkesadministrasjonen. En effektiv finansforvaltning forutsetter omfattende fullmakter til administrasjonen. Tidsaspektet i moderne finansmarkeder krever raskere beslutninger enn hva tradisjonell saksgang gir rom for. Den del av administrasjonen som forestår

finansforvaltningen skal ha tilstrekkelig kunnskap til å utføre forvaltningen innenfor reglementets rammer.

1.5 Nærmere om reglementets virkeområde

Reglementet omfatter Vestfold fylkeskommunes likvide midler og låneportefølje. I tillegg til fylkeskommunens likvide midler og låneportefølje gjelder reglementet fylkeskommunale foretak. I fylkeskommunale foretak er det styrets ansvar å påse at finansforvaltningen skjer innenfor de rammer som er fastsatt i dette reglement, jfr. Kommunelovens § 67, 1. ledd.

Øvrige midler, som forvaltes av Vestfold fylkeskommune i egenskap av regnskapsfører, faller utenfor dette reglement.

2. Risiko

Fylkeskommunen skal ha en lav til moderat risikoprofil med fokus på å redusere i hvilken grad fluktasjoner i finansmarkedene vil påvirke fylkeskommunens finansielle stilling. Reglementet gir ikke anledning til plassering av ledige midler i aksjer eller andre egenkapitalinstrumenter. De ulike former for finansiell risiko, kan defineres slik:

2.1 Kreditt risiko

Risiko for tap som følge av at låntager eller motpart i en derivatkontrakt ikke betaler tilbake hele eller deler av lånet (inkludert rentene)

2.2 Likviditetsrisiko

Risiko for at eiendeler ikke kan omsettes nær markedsverdi (transformeres til kontanter) i løpet av en avgrenset tidsperiode.

2.3 Finansieringsrisiko

Risiko for ikke å kunne finansiere sine lånebehov

2.4 Renterisiko

Risiko for endring i verdien på eiendeler, gjeld, egenkapital og sikringsforretninger (derivatkontrakter) som følge av renteendringer. Eksempelvis går verdien av plasseringer i rentebærende verdipapirer opp dersom renten går ned.

2.5 Valutarisiko

Risiko for endring i verdien på eiendeler, gjeld, egenkapital og sikringsforretninger (derivatkontrakter) som følge av endring i valutakurser.

I tillegg er finansiell risiko er fylkeskommunen eksponert for operasjonell risiko. Dette er omtalt under pkt 6.1

3. Fylkeskommunens likvide midler - kategorier

3.1 Driftslikviditet

Med dette menes midler som alltid må være tilgjengelig for å dekke det likviditetsbehov som oppstår som følge av tidsforskjellen mellom inn- og utbetalinger. Behovet for driftslikviditet avdekkes gjennom utarbeidelse av likviditetsprognoser. Disse prognosene

skal som et minimum avdekke månedlige netto likviditetsendring innenfor prognosens tidshorisont .

Det skal alltid holdes en driftslikviditetsreserve på 3 % av årlige driftsinntekter iht. vedtatt budsjett.

3.2 Overskuddslikviditet

Med dette menes midler som iflg. likviditetsprognosen overstiger nødvendig driftslikviditet innenfor likviditetsprognosens tidshorisont.

3.3 Langsiktige midler

Med dette menes fondsmidler, hvor anvendelsestidspunktet ligger fram i tid. Eksempel på dette er avdragsfond, hvor avsetningen er knyttet opp mot et avdragsfritt lån og med anvendelsestidspunkt ved nevnte låns forfalltidspunkt. Langsiktige midler er midler hvor tidshorisonten på anvendelse ligger mer enn ett år fram i tid.

4. Fullmakter til fylkesrådmannen vedr. likviditetsplasseringer

Generelt gir reglementet åpning for plassering i rentebærende instrumenter hvor låntakers kredittrisiko ligger innenfor de internasjonale kapitaldekningsreglenes krav til 20 % vekt av fullt egenkapitalkrav. Dette innebærer at det åpnes for plasseringer med statsgaranti, i statsforetak, i finansinstitusjoner og i kommuner/fylkeskommuner.

Det åpnes ikke for plasseringer i lånepapirer utstedt av andre sektorer som for eksempel industri- og handelsforetak. Det åpnes heller ikke for plasseringer i aksjer, aksjefond samt i andre former for egenkapitalinstrumenter.

4.1 Driftslikviditet

Fylkeskommunens driftslikviditet skal alltid plasseres på konsernkonto i bank eller som oppsigelige bankinnskudd.

I valg av hovedbankforbindelse skal en kredittrisikovurdering inngå som et kriterium.

4.2 Overskuddslikviditet

Overskuddslikviditet skal kun plasseres i rentebærende aktiva, med de begrensninger som følger nedenfor. Overskuddslikviditet kan ikke plasseres med lenger tidshorisont enn hva likviditetsprognosen avdekker. Overskuddslikviditet kan plasseres i sin helhet på konsernkonto eller i de former som følger av 4.2.1 og 4.2.2.

4.2.1 Begrensninger vedr. likviditets-, valuta- og renterisiko

Overskuddslikviditet kan plasseres slik at gjennomsnittlig, vektet rentebindingstid ikke overstiger 0,5 år. Enkeltplasseringer skal kunne foretas med rentebindingstid inntil 1 år. Det skal kun plasseres i lett omsettelige aktiva, så som omsettelige sertifikater og obligasjoner samt pengemarkeds- og rentefond med varighetsmål på rentebindingstid som nevnt over.

Alle plasseringer skal være i norske kroner.

4.2.2 Begrensninger vedr. kredittrisiko

De beløpsbegrensninger som er nevnt, gjelder verdien på plasseringstidspunktet. Overskuddslikviditet kan plasseres i rentebærende verdipapirer/bankinnskudd hvor utsteder er:

- Den norske stat eller låntakere med statsgaranti

- For denne type plasseringer gjelder ingen maksimale beløpsbegrensninger
- Norske statsbanker eller statsforetak
- Maksimalt beløp pr. utsteder begrenses til 50 mill.kr
- Norske forretnings- og sparebanker og verdipapirer garantert av disse.
Aktuelle banker må ved siste årsregnskap tilfredsstille kapitaldekningskravene.
Plasseringer skal ikke overstige 1 % av bankens forvaltningskapital etter siste årsregnskap. Maksimal ramme pr. bank er 50 mill.kr
Unntatt fra denne bestemmelsen er fylkeskommunens hovedbankforbindelse.
- Norske kommuner og fylkeskommuner
Maksimal plasseringsramme pr. fylkeskommune er 50 mill.kr
Maksimal plasseringsramme pr. kommune er 20 mill.kr.
- Pengemarkedsfond/rentefond, forvaltet av norsk forvaltningsselskap under tilsyn av Kredittilsynet.
Det kan bare plasseres i fond som investerer i rentebærende verdipapirer utstedt av forannevnte låntagersektorer.
Maksimal ramme pr. fond settes til 5 % av fondets størrelse før innskudd, dog ikke over 35 mill.kr. Ingen enkeltinvestor skal ha innskudd som utgjør mer enn 5 % av fondets størrelse.
- Overskuddslikviditet kan ikke plasseres i finansielle aktiva som ikke tilfredsstiller ovennevnte krav.

4.3 Langsiktige midler – fondsmidler

Fondsmidler kan plasseres under de begrensninger som gjelder for overskuddslikviditet, med hensyn til kredittrisiko. De angitte kredittrammer pr. utsteder gjelder overskuddslikviditet og fondsmidler samlet.

Med hensyn til rente- og likviditetsrisiko gjelder følgende begrensninger:

Fondsmidler skal ikke plasseres med lenger tidshorisont enn hva anvendelsestidspunkt for midlene tilsier.

Det gis anledning til å plassere fondsmidler i obligasjoner med inntil 5 års gjenværende løpetid. Det gis videre anledning til å plassere fondsmidler i obligasjonsfond med tilsvarende varighetsmål. De samme begrensninger pr. fond som gjelder i.h.t. pkt. 4.2.2 gjelder også plassering av langsiktige midler i obligasjonsfond.

Alle plasseringer i obligasjoner skal foretas i børsnoterte obligasjoner.

Det er ikke anledning til å foreta plasseringer som ansvarlig lånekapital.

5. Fullmakter til fylkesrådmannen vedr. låneopptak

Etter KommuneLOvens §§44-46 og § 50 er det bare fylkestinget som kan vedta finansiering av de enkelte prosjekter i investeringsbudsjettet. Av dette følger at alle låneopptak krever forutgående vedtak i fylkestinget. Videre regulerer KommuneLOvens § 50 kommuners og fylkeskommuners låneopptak. *Avtaler om finansiell leasing er å betrakte som låneopptak og krever vedtak i fylkestinget. Fylkesrådmannen gis fullmakt til å gjennomføre de vedtatte låneopptak og undertegne lånedokumenter. Låneporteføljen skal forvaltes etter følgende regler:*

5.1 Sammensetningen av fylkeskommunens lån

Låneporteføljen skal sammensettes med hensyn på å oppnå de overordnede målsetninger for finansporteføljen. Styringen av låneporteføljen skal primært gjennomføres med hensyn på å oppnå den ønskede utviklingen for fylkeskommunens netto renteutgifter. Låneporteføljen skal bestå av færrest mulig lån, men dog slik at refinansieringsrisikoen begrenses. Generelt skal følgende gjelde:

- Enkeltlån skal ikke overstige 250 mill kroner
- Lån med forfall inntil 1 år fram i tid skal maksimalt utgjøre 40 % av samlet låneportefølje
- Lån kan tas opp som åpne serier og som lån uten avdrag før forfall

5.2 Valg av låneinstrument og långiver

Låneopptak skal søkes gjennomført til markedets gunstigste betingelser. Det skal alltid innhentes flere konkurrerende tilbud ved låneopptak. Aktuelle lånekilder er norske banker og kredittforetak eller obligasjons-/sertifikatlån emittert gjennom verdipapirforetak. Det kan kun tas opp lån nominert i norske kroner. Det skal benyttes anerkjente norske finansinstitusjoner ved låneopptak. Ved valg av tilrettelegger av obligasjons-/sertifikatlån skal tilretteleggers evne til å skape likviditet i fylkeskommunens lånepapirer tillegges vekt.

5.3 Valg av tidspunkt for låneopptak og rentebindingsperiode

Tidspunkt for låneopptak skal vurderes opp mot likviditetsbehov, vedtatte investeringsbudsjett, rentesituasjonen og forventninger om fremtidig renteutvikling. Rettesnor for styring av låneporteføljen skal være å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå. *Valg av rentebindingsperiode skal være slik at låneporteføljens gjennomsnittlige rentebindingstid ligger i intervallet 3-7 år, jfr. pkt.1.3*

Samtidig skal rentesats søkes holdt innenfor forutsetningene og budsjett og økonomiplan

6. Fellesbestemmelser vedr. finansforvaltningen

6.1 Operasjonell risiko

Det skal ved alle finansplasseringer og låneopptak kun benyttes anerkjente finansforetak under tilsyn av Kredittilsynet. Med bakgrunn i dette reglement skal det utarbeides rutiner for hvordan den daglige forvaltningen skal gjennomføres. Disse rutiner skal være kjent for alle som er involvert i finansforvaltningen. Rutinene skal forvaltes av den del av administrasjonen som er utpekt av fylkesrådmannen, jfr. pkt. 1.4

6.2 Fullmakter til fylkesrådmannen vedr. bruk av sikringsinstrumenter

Rentebytteavtaler og fremtidige renteavtaler (FRAs) kan benyttes til styring av fylkeskommunens renterisiko, jfr. overordnet strategi pkt. 1.3, forutsatt at de benyttes i tilknytning til et underliggende lån eller en rentebærende plassering.

Rentebytteavtaler og fremtidige renteavtaler kan videre benyttes i forbindelse med vedtatte investeringsprogrammer når det også foreligger vedtak om at investeringene skal finansieres med låneopptak.

6.3 Håndtering av avvik fra reglementet

Ved vesentlige avvik fra reglementets rammer, skal fylkestinget gjennom rapporteringen, jfr. pkt 7, informeres om dette. Fylkesrådmannen skal samtidig legge fram plan over tiltak for å rette opp avvik, slik at finansporteføljene er i samsvar med reglementets rammer.

7. Rapporteringsrutine

Rapportering vedr. finansforvaltning inngår i den ordinære tertialrapporteringen

Det skal ved hver tertialrapportering legges fram rapport om status for fylkeskommunens finansforvaltning. I tillegg skal det etter årets utgang legges fram en rapport som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året. Dette gjøres i forbindelse med den årlige resultatvurderingssaken samt som en del av informasjonen gitt i årsregnskapet.

Rapporteringen skal inneholde:

- Sammensetning av finansielle aktiva og passiva
- Løpetid for finansielle passiva
- Verdi av finansielle aktiva og passiva
- Vesentlige markedsendringer
- Endringer i risikoeksponering
- Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet
- Markedsrenter og egne rentebetingelser

Den uavhengige kompetanse, jfr. pkt 1.2, skal årlig gi en vurdering om de fastlagte regler for forvaltning blir fulgt.

Ved vesentlige endringer i finansmarkedene som gjør det nødvendig å foreta store tilpasninger av finansporteføljen, skal fylkesutvalget orienteres straks.

8. Reglementets varighet

Dette reglementet med tilhørende forvaltningsrutiner trer i kraft straks og gjelder inntil videre. Ved vesentlige og permanente endringer i rammebetingelser og fylkeskommunens balansestruktur, skal fylkesrådmannen legge fram for fylkestinget forslag til endringer i dette reglement. Uansett behov for endringer skal finansreglementet vedtas minst en gang i hver fylkestingsperiode, seinest innen juni måned etter fylkestingsvalget.

Vedlegg 3 – Forskriftenes budsjettskjema

Budsjettskjema 1A – drift	Regnskap2013	Vedtatt Budsjett 2014	Forslag til Budsjett 2015
Skatt på inntekt og formue	1 152 519 352	1 273 574 000	1 238 959 000
Ordinært rammetilskudd	1 079 598 288	1 101 621 000	1 206 865 000
Andre generelle statstilskudd ¹⁾	20 318 208	23 500 000	21 000 000
Sum frie disponible inntekter	2 252 435 848	2 398 695 000	2 466 824 000
Renteinntekter og utbytte	21 019 995	19 850 000	16 200 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	-90 110 111	0	0
Avdrag på lån	-80 694 159	-99 720 000	-100 256 000
Netto finansinntekter/utgifter	-149 784 275	-87 136 000	-96 646 000
Til ubundne avsetninger	-89 302 169	-167 006 000	-180 702 000
Til bundne avsetninger	-110 088 021	-66 800 000	-45 569 000
Bruk av tidligere regnskapsmessig mindreforbruk	89 561 969	-8 500 000	-6 500 000
Bruk av ubundne avsetninger	13 354 991	0	0
Bruk av bundne avsetninger	93 432 166	0	0
Netto avsetninger	-3 041 064	562 000	187 000
Overført til investeringsbudsjettet	-104 666 000	-74 738 000	-51 882 000
Til fordeling drift	1 994 944 509	-27 233 000	-24 300 000
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	-1 921 515 369	2 129 718 000	2 209 940 000
Regnskapsmessig mer-/mindreforbr.	73 429 140	0	-2 129 718 000

Budsjettskjema 1B - fordelt til drift	Regnskap2013	Vedtatt Budsjett 2014	Forslag til Budsjett 2015
Regionalsektoren	466 429 630	519 453 000	538 825 000
Utdanningssektoren	1 220 583 000	1 275 897 000	1 158 200 239
Kultursektoren	90 269 000	94 145 000	83 282 072
Tannhelsesektoren	82 594 000	85 666 000	77 867 442
Sektor fellesformål	129 977 000	134 979 000	95 551 486
Deltakelse i selskaper	14 417 000	2 224 000	22 388 155
Sum netto sektorutgifter	2 057 293 000	2 131 736 000	1 923 092 541
Eliminering	0	187 000	53 524 256
Avsetning lønn og pensjon mv	71 813 000	78 017 000	18 451 741
Mva-kompensasjon, justering mv	0	0	-47 117 815
Sum netto sektorutgifter inkl eliminering og felles	612 000	0	1 947 950 723

Regnskapsskjema 2A - investering	Regnskap 2013	Vedtatt budsjett 2014	Forslag budsjett 2015
Investeringer i anleggsmidler	469 211 311	468 560 000	251 573 000
Utlån og forskutteringer	3 508 446	0	0
Avdrag på lån	0	0	0
Avsetninger	3 682 000	16 657 000	116 657 000
Årets finansierungsbehov	476 401 757	485 217 000	368 230 000
Finansiert slik:			
Bruk av lånemidler	334 056 049	327 314 000	158 970 000
Mva-kompensasjon		84 497 000	46 364 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	18 492 312	15 000 000	115 000 000
Tilskudd til investeringer	10 264 198	24 173 000	23 596 000
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	4 536 638	0	0
Andre inntekter	3 261 560	0	0
Sum eksternt finansiering	370 610 757	450 984 000	343 930 000
Overført fra driftsregnskapet	104 666 000	27 233 000	24 300 000
Bruk av avsetninger	1 125 000	7 000 000	
Sum finansiering	476 401 757	485 217 000	368 230 000
Udekket/udisponert	0	0	0

Regnskapsskjema 2B - investeringsregnskap	Regnskap 2013	Vedtatt budsjett 2014	Forslag budsjett 2015
Sum investering i anleggsmidler (fra 2A):	469 211 311	468 560 000	251 573 000
Leveranseavtale fylkesveger	93 441 314	166 750 000	142 645 000
Intelligent vegbelysning			3 000 000
Geografisk innsynsløsning	239 720		0
Sum sektor regional utvikling	93 681 034	166 750 000	145 645 000
Sandefjord vgs - erstatningsbygg	34 749 179	20 000 000	
Sandefjord vgs - takreparasjon	164 267		
Re vgs - driftsoptimalisering	456 667		
Larvik Arena ombygging	125 801	900 000	
Nøtterøy vgs - HMS	9 762 565		
Horten vgs - rehabilitering	7 474 591		
Melsom vgs fjøs	939 242		
Melsom vgs oppgradering	284 708		
Melsom vgs ridehall II	529 000		
Melsom vgs HMS	13 417 874	2 000 000	
Utdanning - diverse prosj 2013	10 845 231		
THVS avslutningsarb. 2010-2014	1 232 701	1 600 000	600 000
Re vgs brannsikring	347 123		
Ny Færder vgs	268 869 620	159 500 000	
Ny Færder vgs prisstigningsreserve		4 000 000	
Ny Færder vgs avslutningsarbeider			5 000 000

Horten vgs nybygg inkl tannklinikk		5 000 000	10 000 000
Sikkerhetsavsetning skoleprosjekter		45 000 000	
Prosjekter, årlig bevilget ramme		10 000 000	11 700 000
Thor Heyerdahl vgs elektrokjele		2 000 000	
Greveskogen vgs brannsikring		7 000 000	6 500 000
Korten inv for utleie		6 900 000	5 400 000
Utdanning - store utstyrskjøp	3 392 569		
Sandefjord vgs kroppøvingslokaler			1 000 000
Holmestrand vgs - verkstedbygg			4 000 000
Melsom vgs - oppgradering internat			4 000 000
Re vgs - bibliotek og klasserom			10 000 000
Sum sektor utdanning	352 591 138	263 900 000	58 200 000
Gildehall Borre	5 567 152		
Hinderveien utbygging	1 430 055		
Haugar ombygging	170 085		
Formidlingssenter Kaupang		1 000 000	5 600 000
Sum sektor kultur	7 167 292	1 000 000	5 600 000
Sektor tannhelse	8 813 925	6 000 000	5 100 000
Fylkeshuset - ny 3 etg/ FT sal	670 402	18 000 000	29 000 000
IKT-prosjekter (årlig bevilgning)	5 238 288	8 275 000	8 000 000
Sum sektor fellesformål	5 908 690	26 275 000	37 000 000
Skriringssal fhs store utstyrskjøp	565 077		
Skriringssal investeringer		4 500 000	
Østre Bolæren kjøp/investeringer		135 000	28 000
Østre Bolæren Grøndahlhuset	12 821		
Sum deltagelse i selskaper	577 898	4 635 000	28 000
Utgifter ved eiendomssalg	471 335	0	0
Sum investeringer	469 211 311	468 560 000	251 573 000

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap2013	Vedtatt Budsjett 2014	Forslag til Budsjett 2015
Driftsinntekter			
Andre salgs- og leieinntekter	116 336 657	99 840 000	111 578 743
Overføringer med krav til motytelse	323 939 911	250 837 000	247 928 640
Rammetilskudd	1 079 598 288	1 097 399 000	1 016 092 937
Andre statlige overføringer	95 309 714	43 611 000	83 699 526
Andre overføringer	6 547 854	2 036 000	6 403 378
Skatt på inntekt og formue	1 152 519 352	1 101 523 000	1 155 087 479
Sum driftsinntekter	2 774 251 775	2 595 246 000	2 620 790 704
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter	-1 031 029 444	-1 027 360 500	-976 310 240
Sosiale utgifter	-291 170 362	-298 440 000	-273 128 746
Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon	-528 560 647	-521 788 500	-495 536 239
Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon	-362 626 713	-351 704 000	-350 147 906
Overføringer	-235 135 108	-142 432 000	-223 477 989
Avskrivninger	-87 953 682	-108 000 000	-91 550 884
Fordelte utgifter	5 190 979	2 124 000	2 994 635
Sum driftsutgifter	-2 531 284 977	-2 447 601 000	-2 407 157 370
Brutto driftsresultat	242 966 798	147 645 000	213 633 334
Finansinntekter			
Renteinntekter og utbytte	21 019 995	23 292 200	23 366 843
Sum eksterne finansinntekter	21 019 995	23 292 200	23 366 843
Finansutgifter			
Renteutgifter og låneomkostninger	-90 110 111	-92 900 000	-90 121 070
Avdrag på lån	-80 694 159	-79 636 000	-75 086 170
Sum eksterne finansutgifter	-170 804 270	-172 536 000	-165 207 240
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-149 784 275	-149 243 800	-141 840 397
Motpost avskrivninger	87 953 682	108 000 000	91 550 884
Netto driftsresultat	181 136 205	106 401 200	163 343 822
Interne finanstransaksjoner			
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	89 561 969	89 562 000	73 048 373
Bruk av disposisjonsfond	13 354 991	13 355 000	10 165 000
Bruk av bundne fond	93 432 166	1 000 000	87 027 320
Sum bruk av avsetninger	196 349 126	103 917 000	170 240 693
Overført til investeringsregnskapet	-104 666 000	-104 666 000	-60 952 000
Avsatt til disposisjonsfond	-89 302 169	-89 302 200	-91 826 891
Avsatt til bundne fond	-110 088 021	-16 350 000	-91 243 655
Sum avsetninger	-304 056 190	-210 318 200	-244 022 546
Regnskapsmessig mer-/ mindreforbruk	73 429 141	0	89 561 969

Økonomisk oversikt - investering	Regnskap 2013	Vedtatt budsjett 2014	Forslag budsjett 2015
Inntekter			
Salg av driftsmidler og fast eiendom	18 492 312	15 000 000	115 000 000
Andre salgsinntekter	2 958 726		
Overføringer med krav til motytelse	4 536 638	84 497 000	46 364 000
Statlige overføringer	3 074 924		
Andre overføringer	7 189 274	24 173 000	23 596 000
Renteinntekter og utbytte	302 835		0
Sum inntekter	36 554 708	123 670 000	184 960 000
Utgifter			
Lønnsutgifter	-918 028		
Sosiale utgifter	-217 775		
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	-383 069 746	-468 560 000	-251 573 000
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	0		
Overføringer	-83 230 759		
Renteutgifter og omkostninger	-14 137		
Fordelte utgifter	-1 760 866		
Sum utgifter	-469 211 311	-468 560 000	-251 573 000
Finanstransaksjoner			
Avdrag på lån	0		
Utlån	-682 000		
Kjøp av aksjer og andeler	-2 826 446		
Dekning av tidligere års udekket	0		
Avsatt til ubundne investeringsfond	-3 682 000	-16 657 000	-116 657 000
Avsatt til bundne investeringsfond	0		
Avsatt til likviditetsreserve	0		
Sum finansieringstransaksjoner	-7 190 446	-16 657 000	-116 657 000
Finansieringsbehov	-439 847 049	-361 547 000	-183 270 000
Dekket slik:			
Bruk av lån	334 056 049	327 314 000	158 970 000
Salg av aksjer og andeler	0		
Mottatte avdrag på utlån	0		
Overført fra driftsbudsjettet	104 666 000	27 233 000	24 300 000
Bruk av tidligere års udisponert	0		
Bruk av disposisjonsfond	0		
Bruk av bundne driftsfond	0		
Bruk av ubundne investeringsfond	1 125 000	7 000 000	
Bruk av bundne investeringsfond	0		
Bruk av likviditetsreserve	0		
Sum finansiering	439 847 049	361 547 000	183 270 000
Udekket/udisponert	0	0	0

Vedlegg 4- Endringer i sektorenes budsjettskjema

ØKONOMIPLAN 2015 - 2018	2015-kr	2015-kr	2015-kr	2015-kr
Tall i 1000 kr	2015	2016	2017	2018
Regionalsektoren				
Budsjett 2014 korrigert for tekniske endringer	519 453	519 453	519 453	519 453
Reelle endringer (ekskl innsparingstiltak)	7 600	7 200	5 175	12 075
Reelle endringer i % av korrigert budsjett 2014	1,5 %	1,4 %	1,0 %	2,3 %
Innsparingstiltak	-2 200	-3 450	-4 700	-4 700
Innsparingstiltak i % av korrigert budsjett 2014	-0,4 %	-0,7 %	-0,9 %	-0,9 %
Utdanningssektoren				
Budsjett 2014 korrigert for tekniske endringer	1 232 414	1 232 414	1 232 414	1 232 414
Reelle endringer (ekskl innsparingstiltak)	14 350	16 500	8 800	-1 200
Reelle endringer i % av korrigert budsjett 2014	1,2 %	1,3 %	0,7 %	-0,1 %
Innsparingstiltak	-5 700	-7 700	-10 200	-10 200
Innsparingstiltak i % av korrigert budsjett 2014	-0,5 %	-0,6 %	-0,8 %	-0,8 %
Kultursektoren				
Budsjett 2014 korrigert for tekniske endringer	90 269	90 269	90 269	90 269
Reelle endringer (ekskl innsparingstiltak)	1 300	1 800	2 000	2 000
Reelle endringer i % av korrigert budsjett 2014	1,4 %	2,0 %	2,2 %	2,2 %
Innsparingstiltak	-400	-650	-900	-900
Innsparingstiltak i % av korrigert budsjett 2014	-0,4 %	-0,7 %	-1,0 %	-1,0 %
Tannhelsesektoren				
Budsjett 2014 korrigert for tekniske endringer	82 594	82 594	82 594	82 594
Reelle endringer (ekskl innsparingstiltak)	200	200	200	200
Reelle endringer i % av korrigert budsjett 2014	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %
Innsparingstiltak	-380	-380	-380	-380
Innsparingstiltak i % av korrigert budsjett 2014	-0,5 %	-0,5 %	-0,5 %	-0,5 %
Sektor fellesformål				
Budsjett 2014 korrigert for tekniske endringer	129 977	129 977	129 977	129 977
Reelle endringer (ekskl innsparingstiltak)	1 940	2 140	2 240	1 140
Reelle endringer i % av korrigert budsjett 2014	1,5 %	1,6 %	1,7 %	0,9 %
Innsparingstiltak	-470	-720	-970	-970
Innsparingstiltak i % av korrigert budsjett 2014	-0,4 %	-0,6 %	-0,7 %	-0,7 %
Sektorene totalt				
Budsjett 2014 korrigert for tekniske endringer	2 054 707	2 054 707	2 054 707	2 054 707
Reelle endringer (ekskl innsparingstiltak)	25 390	27 840	18 415	14 215
Reelle endringer i % av korrigert budsjett 2014	1,2 %	1,4 %	0,9 %	0,7 %
Innsparingstiltak	-9 150	-12 900	-17 150	-17 150
Innsparingstiltak i % av korrigert budsjett 2014	-0,4 %	-0,6 %	-0,8 %	-0,8 %

VESTFOLD
fylkeskommune